

REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU

AL. JANA MATEJKI 6
50-333 WROCŁAW

Vratislav dne 21. ledna 2020

WOOS.4235.1.2015.53

ROZHODNUTÍ

Podle článku 71 odst. 2 bod 1, čl. 75 odst. 1 bod 1 písm. j), čl. 82, čl. 85 *zákona ze dne 3. října 2008 o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o posuzování vlivů na životní prostředí (tj. Sb. zákonů z r. 2018, pol. 2081 v platném zn.)* v návaznosti na čl. 104 § 1 *zákona ze dne 14. června 1960, správní řád (tj. Sb. zák. z r. 2018, pol. 2096 v platném zn.)*, a dále § 2 odst. 1 bod 27 písm. a) *nařízení vlády ze dne 9. listopadu 2010 o záměrech, kterým mohou mít významný negativní vliv na životní prostředí (tj. Sb. zákonů z r. 2016, pol. 71)*, po posouzení žádosti společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. ze dne 2. března 2015,

stanovím

tímto rozhodnutím podmínky ochrany životního prostředí pro záměr spočívající v **pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów**, realizovaného v obci Bogatynia.

I. Určuji:

1. Druh a místo realizace záměru:

Plánovaný záměr bude spočívat v pokračování těžby zbývajících částí hnědouhelného ložiska Turów, nacházejícího se v prostoru stávajícího dobývacího prostoru. Předpokládaná doba těžby činí 24 let. Tato doba se odvíjí od poptávky po elektrické energii vyráběné z hnědého uhlí. Hnědouhelný důl Turów (nazývaná dále také důl) a oblast plánovaného pokračování v těžbě hnědouhelného ložiska Turów se v celém rozsahu nachází ve správním území obce Bogatynia.

Těžba bude probíhat tak, jako probíhá v současné době, tj. v kontinuálním a propojeném technologickém systému rýpadlo – pásový dopravník – zakladač v rámci navrhovaného dobývacího prostoru o celkové ploše cca 30,9 km². Jelikož se bude jednat o pokračování v současné činnosti značnou část technické infrastruktury nezbytné k provozu tvoří stávající objekty a zařízení, jako jsou například pásové dopravníky, rýpadla, zakladače, systém odvodu odčerpávané vody, systém čištění odpadních vod a dále sociální a technické zázemí závodu. Další těžba hnědouhelného ložiska Turów bude probíhat na plochách již odňatých pro důlní dílo a vnitřní haldy a v části ložiska doloženého východně od hranic současné dobývky. V navrhovaném cílovém dosahu těžby se nachází sídla Opolno-Zdrój

a Białopole. Povrchová dobývka spolu s vnitřním odvalem zaujímá v současné době plochu cca 26 km². Cílově dosáhne plocha přeměněná dobývacími pracemi asi 30 km².

Geodetické souřadnice oblasti dotčené záměrem jsou uvedené v příloze k tomuto rozhodnutí (Popis záměru). Ve věci plánovaného záměru určí koncesní orgán v rozhodnutí o prodloužení koncese nebo v nové koncesi hranice nového dobývacího prostoru.

2. Důležité podmínky pro využívání životního prostředí ve fázi realizace a provozování záměru se zvláštním důrazem na nutnost ochrany přírody, přírodních zdrojů a památek a s omezením zátěže na přilehlá území:

1. Těžit uhlí do výše 11 500 000 tun ročně v letech 2020–2038 a 7 000 000 tun ročně v letech 2039–2044.
2. Těžbu hnědouhelného ložiska provést k výškové kótě 30 metrů pod hladinou moře.
3. Do 1. února 2023 provést protifiltrační clonu lokalizovanou na jižním svahu dobývky, s následujícími minimálními parametry:
 - délka: cca 1100 m,
 - šířka: cca 1,0 m,
 - výška minimálně 65,0 m v nejnižším místě, a minimálně 117,0 m v nejvyšším místě,
 - protifiltrační clona musí být provedena způsobem garantujícím dosažení součinitele filtrace v hodnotě alespoň 0,0016 m/den,
 - v lokalitě vymezené souřadnicemi dle místního systému: $Y_1=22603$, $X_1=-24778$; $Y_2=23232$, $X_2=-2551$.
4. Stávající zařízení pro ochranu životního prostředí, jako jsou protihlukové stěny, kryty dopravníků, tichoběžné válečky a další systému pro omezování prašnosti, včetně používání vodní mlhy, rosení silnic, které byly realizovány v prostoru zásobníku, třídírny a dopravníků uhlí a hlušiny je nutno sledovat z hlediska jejich účinnosti, pravidelně udržovat a zjištěná poškození okamžitě opravovat za účelem zajištění jejich nepřetržité funkčnosti.
5. Nově zřizované dopravníky vybavit systémem pro rosení přesypů a zajistit těsnost těchto míst.
6. Část horní pláň vnitřního odvalu zajistit proti prašnosti, například zatravněním této plochy s použitím hrabanky získané na předpolí dobývky ve spojení s jinými agrotechnickými postupy pro zlepšení struktury haldových útvarů umožňujících růst rostlin.
7. Udržovat důlní cesty (zejména uhlové cesty) v dobrém technickém stavu s cílem omezovat sekundární prašnost a hlučnost.
8. Omezit rychlost jízdy vozidel v areálu dolu na 30 km/h.
9. V roce 2020 namontovat systém zabezpečení proti vzniku prašnosti v prostoru zásobníku uhlí, který budou tvořit:
 - a. Polopropustné clony snižující rychlost větru, namontované po celé délce zásobníku uhlí, s násl. minimálními parametry: délka 700 m ze severní strany a 800 m z jižní strany a s minimální výškou 15 m (přičemž nesmí být nižší než je výška skladování uhlí). Clony musí být konstruovány takovým způsobem, aby bylo zamezeno turbulentnímu průtoku vzduchu v okolí zdroje emisí (zásobníku uhlí). Konečný výběr parametrů provést na základě vyhodnocení profilů a pole větru (směr a rychlosti větru ve svislém a vodorovném směru),
 - b. Systém sledování provozních parametrů zásobníku uhlí zahrnující instalaci alespoň 2 snímačů měřících koncentraci prachu PM_{2,5} a PM₁₀ optickým

způsobem v blízkosti zásobníku uhlí a meteorologické stanice sledující teplotu, vlhkost a směr a rychlost větru (lze využít stanice stanice). Cílem provozování systému bude zajistit signalizaci provoznímu dispečerovi dolu v případě nutnosti reagovat a provést adekvátní opatření pro minimalizaci těchto vlivů jako jsou snížení výšky propadu uhlí, zapojení systému rosení vodními děly nebo přerušení provozu jednotlivých komponent systému zásobníku v závislosti na povětrnostních podmínkách a koncentraci prašnosti uvolňované do ovzduší, kdy hrozí překročení limitů mimo areál záměrů.

10. Od roku 2020 pro omezení emisí plošných zdrojů prašnosti dolu rosit pracovní etáže v době bez atmosférických srážek.
11. V roce 2020 přesypy z TZ2.5 na TW1.4 a TW.2.4 zakrýt těsnou konstrukcí omezující prašnost zařízení.
12. Zastavovat v nočních hodinách tahu haldových dopravníků dopravujících hlušinu k zakladači Z-49 a taktéž vlastní zakladač Z-49 během jeho provozu na jihozápadním odvalu.
13. Trasu dopravy uhlí: MW1.3 – MW1.2 – MW1.1, trasu dopravy uhlí: MW2.3 – MW2.2 – MW2.1 a trasu dopravy uhlí: TZ2.3 - TZ2.4 – TZ2.5 provozovat v nočních hodinách se sníženou dopravní rychlostí, tj. s rychlostí odpovídající 80% jmenovité rychlosti.
14. Do 1. února 2021 použít tichoběžné válečky (zaručující snížení úrovně hlučnosti na hodnoty uvedené níže pro následující dopravní trasy:

Zdroj hluku	Vodorovný úsek	U stanice	Pohony
	[dB/m]	[dB/m]	[dB]
MW1.0, MW1.1, MW1.2, MW1.3	84	86	104/107,6
MW2	84,8		101,5/107,6
ON1, ON2, ON5	84	86	105
ON3, ON4	80	82	105
OW2.1	84,5	86	104
P5.5.1a	84	84	103
TW1.2a	84	84	110
TW1.4	80	80	110
TW1.4/2.4	67,7	67,7	110
TZ2.4	85	85	112
TZ2.5	89	89	105

15. Systematicky kontrolovat instalované tichoběžné válečky na trasách dopravníků a bezodkladně je vyměňovat v případě zjištění zvýšené hlučnosti.
16. Do konce roku 2025 provést následující organizační opatření pro omezení hlučnosti:
 - a) Provést následující protihlukové clony pro obchvat hlušiny:
 - protihlukovou clonu dopravníku ON5 podél celé trasy, vysokou min. 4 m, ukončenou osmiúhelníkem nebo protihlukovou clonu vysokou 4,5 m bez osmiúhelníku, a to v části směrem k Bogatyni. Zvukově pohltivá vyplň. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,
 - protihlukovou clonu dopravníku ON4 podél celé trasy, vysokou min. 4 m, ukončenou osmiúhelníkem nebo protihlukovou clonu vysokou 4,5 m bez osmiúhelníku, v části směrem k Bogatyni. Zvukově pohltivá vyplň. Jednotný

- vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,
- protihluková clona dopravníku ON3, která je prodloužením stávající panelové clony, v délce min. 200 m, počínaje od stávající protihlukové clony, s výškou min. 4 m, ukončená osmiúhelníkem nebo protihluková clona vysoká 4,5 m bez osmiúhelníku, umístěná směrem k Bogatyni. Zvukově pohltivá výplň. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,
 - protihluková clona pohonné stanice dopravníku ON5 napojená na clonu trasy dopravníku, vysoká min. 8 m. Výplň zvukově pohltivá. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,
 - protihluková clona pohonné stanice dopravníku ON4, napojená na clonu trasy dopravníku ON4 a ON3, vysoká min. 8 m. Výplň zvukově pohltivá. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,
- a) Vybudovat protihlukovou clonu pohonné stanice dopravníku P5.5.1a a P5.3.1 vysokou min. 10 m se zvukově pohltivou výplní. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,

Umístění protihlukových clon v souřadnicovém systému PL-2000:

Č.	Umístění clony	Výška clony	Souřadnice začátku/konce/lomových bodů clony	
			Souřadnicový systém PL-2000	
		[m]	x	y
1	ON3	4,0 m s 8úhelníkem nebo 4,5 m bez 8úhelníku	5496133,69	5642660,86
			5496197,33	5642447,14
2	ON4	8,0	5496298,13	5642109,85
			5496311,94	5642072,62
			5496307,08	5641995,80
3	ON4	4,0 m s 8úhelníkem nebo 4,5 m bez 8úhelníku	5496307,08	5641995,80
			5496302,50	5641996,01
			5496210,62	5640505,17
4	ON5	8,0	5496210,62	5640505,17
			5496211,65	5640484,43
			5496178,14	5640448,96
5	ON5	4,0 m s 8úhelníkem nebo 4,5 m bez 8úhelníku	5496178,14	5640448,96
			5496171,69	5640448,68
			5495847,91	5640099,75
6	P5.5.1a a P5.3.1	10,0	5495838,28	5640110,56
			5495831,80	5640125,57
			5495842,37	5640143,79
			5495820,80	5640192,98

b) Použít tichoběžné válečky (zaručující snížení úrovně hlučnosti na hodnoty uvedené níže) pro následující dopravní trasy:

Zdroj hluku	Úsek etáže	U stanice	Pohony
	[dB/m]	[dB/m]	[dB]
ON1, ON2, ON5	84	86	105
ON3, ON4	80	82	105
C1.1, C1.2	77	79	102
C1.3, C1.4	77	79	110
C2.1, C2.2	77	79	102
C2.3, C2.4	77	79	112,2/110
C4.1, C4.2	77	79	102
C4.3	77	79	110
C4.4	77	79	114,9/115,5
P5.1.3, P5.2.3	84	84	107,3/107,2
P5.5.1b	84	84	103
P5.4.1, P5.4.2	84	84	103
P5.5.2	84	84	103
P5.5.3	84	84	106

- d) Provoz dopravníku ON3, dopravníku ON5, dopravníku ON4, pohonné stanice dopravníku ON5 a ON4 a pohonné stanice dopravníku P5.5.1a a P5.3.1 zahájit po realizaci opatření uvedených v tomto bodě.
17. Do konce roku 2030 vybudovat mobilní protihlukovou clonu směrem k sídlu Opolno-Zdrój. Protihlukovou clonu je nutno umístit u hrany dobývky s výškou min. 10 m. Původní umístění clony je uvedeno níže v tabulce. Následující umístění směřovat k zástavbě na ulici Kościelna a v do závěrečné části ulice Kasztanowa (čísla 23–27). Celková délka clony nesmí být menší než 900 m. Vybudovanou clonu je nutno spolu s postupem důlních prací přemísťovat v části nebo v celku směrem k bytové zástavbě. Jednotný vážený ukazatel izolačních vlastností a adaptační ukazatele $R_w(C;Ctr) \geq 30(-1, -4)$ dB. Třída izolace clony B3, třída parametrů pohltivosti A3,

Umístění původní protihlukové clony v souřadnicovém systému PL-2000:

Č.	Umístění clony	Výška clony	Souřadnice začátku/konce/lomových bodů clony	
			Souřadnicový systém PL-2000	
		m	x	y
1	Opolno – mobilní protihluková clona	min. 10 m	5494841,60	5639167,71
			5494801,92	5638508,53
			5494738,11	5638397,16
			5494613,78	5638244,99

18. Kácení stromů a výřez keřů provádět mimo hnízdní období ptáků, tj. v období od 15. září do konce února.
19. Před přípravou předpolí dobývky k těžbě nutno provést vstupní přírodovědné kontroly za účasti odborníků:
- lichenologa, který provede terénní šetření z hlediska výskytu chráněných druhů lišejníků,

- botanika, který provede terénní šetření zaměřené na identifikaci chráněných druhů rostlin a hub,
 - entomologa, který provede terénní šetření zaměřené na chráněné druhy hmyzu,
 - chiropterologa, který zkontroluje stavby určené k demolici a doupné stromy určené k vykácení, zda nejsou obsazené netopýry,
 - ornitologa, který ověří objekty určené k demolici, stromy a keře určené k odstranění z hlediska výskytu ptáků,
- kterí uvedou jak postupovat se zjištěnými druhy.
20. Před provedením skrávky hlušiny, v období od začátku června do konce srpna, kosit jednou jednou měsíčně plochy, na kterých specialista entomolog potvrdí výskyt *Phengaris nausithous* (*Maculinea nausithous*) a druhu *Phengaris telejus* (*Maculinea telejus*).
 21. Připravit harmonogram výstavby protifiltrační clony (uváděné v bodě I.2.3) a tento harmonogram poskytnout české straně prostřednictvím Generálního ředitelství ochrany ŽP ve lhůtě do šesti měsíců od vydání tohoto rozhodnutí.
 22. Provádět průběžnou evidenci (rejstřík) provozovaných, významný zdrojů hluku. V případě, že česká strana požádá o zpřístupnění přehledu provozovaných zdrojů hluku v daném dni (dni, kdy bude česká strana provádět měření hluku) je nutno, na základě výše uvedené evidence, tyto údaje poskytnout.
 23. Do roku 2025 použít na dopravníku III zakladače Z49 a koncovém úseku (80 m) dopravníku Z11.01 tichoběžné válečky garantující dosažení úrovně akustického výkonu max. do 83 dB/m.
 24. Do roku 2025 vybudovat zemní ochranný val na horní hraně jihozápadního odvalu (který bude tvořit dodatečnou bariéru pro hluk šířící se západním a severozápadním směrem) s těmito parametry:
 - výšková kóta: 255–275 m n. m.,
 - minimální délka 1000 m,
 - šířka 150 do 250 m,
 - umístění: podle souřadnic charakteristických bodů v souřadnicovém systému 2000(X/Y): P1 5641000.10/5489725.80, P2 5641151.24/5489844.41, P3 5640041.83/5490182.94, P4 5640102.97/5489890.37.
 25. V případě zjištění jakýchkoliv památek ve smyslu čl. 3 bod 1 zákona ze dne 23. července 2003 o ochraně památek a památkové péči (Sb. zák. z r. 2018, zák. č. 206/2003 Sb. v platném znění), je nutno postupovat takto:
 - bezodkladně oznámit tuto skutečnost příslušnému orgánu památkové péče, a je-li to možné, příslušnému starostovi obce (starosta, primátor),
 - zajistit s použitím dostupných prostředků /památku a místo jejího nálezu,
 - pozastavit veškeré práce, které by ji mohly poškodit nebo zničit do doby projednání dalšího postupu s příslušnými orgány památkové péče.

3. Podmínky ochrany životního prostředí ve fázi likvidace záměru se zvláštním důrazem na nutnost ochrany cenných hodnot životního prostředí, přírodních zdrojů a památek a s omezením zátěže na přilehlá území:

1. V průběhu postupující rekultivace ploch dotčených důlní činností použít pro zalesňování domácí druhy stromů a keřů.
2. Po ukončení těžby ložiska provést přípravu dobývky k závěrečné rekultivaci provedením například podepření a vytvarování svahů dobývky způsobem

umožňujícím geotechnickou bezpečnost ploch nacházejících se v bezprostředním okolí dobývky.

3. K přípravě dobývky k závěrečné rekultivaci nutno použít taktéž zemní hmoty z vnitřního odvalu.
4. Ve fázi přípravy dobývky k závěrečné rekultivaci za účasti ornitologa, chiropterologa a herpetologa provést ohledání území, zejména prohlubní, svahů a podzemních částí dolu z hlediska výskytu chráněných druhů ornitofauny, chiropterofauny a herpetofauny, a v případě zjištění jejich výskytu rozsah a termíny plánovaných prací určit ve spolupráci s těmito specialisty.

II. Ukládám povinnosti provádět monitoring vlivu záměru na životní prostředí:

1. Jednou za dva roky provést referenčními metodami měření ekvivalentní úrovně hluku A šířeného z areálu dolu a to v následujících kontrolních bodech:
 - a) Bod č. 1 – území bytové zástavby na ulici Kasztanowa (přičemž provádět úpravu umístění bodu průběžně dle postupu důlních prací), stanovit bod nacházející se nejdále směrem k dolu, reprezentativní pro akusticky chráněné území.
 - b) Bod č. 2 – území bytové zástavby na ulici Włókiennicza (v blízkosti budovy Włókiennicza 21) – bod umístit na hranici pozemku směrem k dobývce.
 - c) Bod č. 3 – území bytové zástavby na ulici Kochanowskiego, nacházející se nejbližší dobývky (pozemek Kochanowskiego 10) – bod umístit na hranici pozemku, nejbližší k dolu.
 - d) Bod č. 4 – území bytové zástavby na ulici Konrada 7a – bod umístit na hranici pozemku, nejbližší k dolu.
 - e) Bod č. 5 – území bytové zástavby na ulici Mickiewicza 19a – bod umístit na hranici pozemku, nejbližší k dolu.
 - f) Bod č. 6 – plocha bytové zástavby na ulici Łużycka – bod umístit na hranici bytové zástavby, u hranice pozemku Łużycka 14 směrem k dolu.
 - g) Bod ve směru k České republice (GC2) – plocha u státní hranice Polské republiky s Českou republikou v místě křížení ulice Graniczna s ulicí Bogatyńska, výše uvedený bod je nutno zařadit do pravidelného monitoringu měření hladiny hluku A a terciových příznaků, přičemž v roce 2030 nutno měření v bodě GC2 provést třikrát. Před zahájením měření hladiny hluku A a terciových příznaků v bodě GC2 je nutno kontaktovat českou stranu a dohodnout technické podmínky měření a hodnocení výsledků.
 - h) Bod 4. (1) 7 – oblasti kolem státní hranice, u obce Hirschfelde – bod nacházející se u zásobníku uhlí č. 2.
 - i) Bod č. (2) 8 – oblasti kolem státní hranice na polské straně, u obce Drausendorf – bod nacházející se u jihozápadního vnitřního odvalu.
2. Zprávu z měření hladiny zvuku A v bodě GC2 poskytnout Regionálnímu řediteli ochrany ŽP ve Vratislavi a české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany ŽP a to ve lhůtě 1 měsíc od zprávy. Zpráva musí obsahovat přehled a umístění provozovaných zdrojů hluku v areálu dolu.
3. Provádět průběžný monitoring hladiny podzemní vody v měřicích vrtech podél plánované clony (před a za clonou), na minimálně 5 piezometrech, pro kontrolu její účinnosti.

4. Po ukončení výstavby clony informace o změnách úrovně vody na výše uvedených monitorovacích bodech poskytovat kvartálně české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí.
5. Každoročně předávat české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí výsledky monitoringu: měření hladiny podzemní vody, monitoringu hluku prováděného v bodě GC2, monitoringu prašnosti prováděného mimo důl (bude-li prováděn). Součástí monitoringu musí být stručné hodnocení výsledků.
6. Každoročně předávat Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodské inspekci ochrany životního prostředí ve Vratislavi výsledky monitoringu: měření hladiny podzemní vody, monitoringu hluku, monitoringu prašnosti prováděného mimo důl (bude-li prováděn). Součástí monitoringu musí být stručné hodnocení výsledků.

III. Ukládám povinnosti provést porealizační vyhodnocení v následujícím rozsahu:

1. Rok po uvedení do provozu protihlukových clon uvedených v podmínkách v bodě 2.16 písm. a) a b) provést porealizační hodnocení akustického dopadu na akusticky chráněná území v Bogatyni, v bezprostřední blízkosti výše uvedených clon. V rámci hodnocení nutno provést měření ekvivalentní úrovně hluku A, referenčními metodami, na hranicích akusticky chráněného území, zejména v monitorovacích bodech č. 2 a 3 a provést hodnocení účinnosti použitých řešení. V případě překročení hlukových limitů je nutno použít příslušná ochranná opatření. Porealizační hodnocení předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodské inspekci ochrany životního prostředí ve Vratislavi ve lhůtě do 18 měsíců ode dne uvedení výše zmíněných akustických clon do provozu.
2. Rok po zřízení v bodě I.2.24 uvedeného pilíře provést porealizační hodnocení akustického vlivu na akusticky chráněná území za hranicí Spolkové republiky Německo, v sídle Drausendorf. V rámci hodnocení nutno provést měření ekvivalentní úrovně hluku A, referenčními metodami, v měřicím bodě č. (2) 8 a provést hodnocení účinnosti použitých řešení. V případě překročení hlukových limitů nebo riziku překročení limitních hodnot hluku nutno použít příslušná ochranná opatření. Porealizační hodnocení předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodské inspekci ochrany životního prostředí ve Vratislavi ve lhůtě do 18 měsíců ode dne zřízení pilíře dle podmínky č. I.2.24.
3. Do konce roku 2021 provést porealizační hodnocení akustického vlivu na akusticky chráněná území nacházející se v sídlištích Trzciniec a Zatonie. V rámci hodnocení nutno provést měření ekvivalentní úrovně hluku A, referenčními metodami, na hranicích akusticky chráněných území, zejména v monitorovacích bodech č. 4, 5 a 6 a provést hodnocení účinnosti použitých řešení. V případě překročení hlukových limitů nebo riziku překročení limitních hodnot hluku nutno použít příslušná ochranná opatření. Porealizační hodnocení předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Vojvodské inspekci ochrany životního prostředí ve Vratislavi ve lhůtě do konce června 2022.
4. Rok po uvedení do provozu protihlukové clony, uvedené v podmínkách v bodě I.2.17 (pro Opolno-Zdrój) provést porealizační hodnocení akustického dopadu na akusticky chráněná území nacházející se Opolně-Zdroji. V rámci hodnocení nutno referenčními metodami provést měření ekvivalentní úrovně hluku A na hranicích akusticky chráněného území, zejména v monitorovacím bodě č. 1 a provést hodnocení účinnosti použitých řešení. V případě překročení hlukových limitů je nutno použít

příslušná ochranná opatření. Porealizační hodnocení předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi, Vojvodské inspekci ochrany životního prostředí ve Vratislavi a české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců ode dne uvedení výše zmíněné akustické clony do provozu.

5. Po roku provádění monitoringu hladiny podzemní vody od doby výstavby protifiltrační clony aktualizovat hydrogeologický model dolu, uvedený ve zprávě o vlivu záměru na životní prostředí pro pokračování těžby z roku 2015 dle aktuálních výše hladiny podzemní vody ve všech měřicích bodech, dále hodnoty průtoků povrchové vody, infiltrace, jímání vody, odvodnění. Takto zpracovaný model předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí ve lhůtě do dvou let od doby výstavby protifiltrační clony, uvedené v podmínce č. 1.2.3.
6. V průběhu roku od uvedení do provozu systému zabezpečení před šířením prachu z oblasti uhlového zásobníku, dle bodu 1.2.9, provést porealizační hodnocení jejich dopadu, včetně vyhodnocení účinnosti tohoto ochranného opatření v závislosti na povětrnostních podmínkách s prokázáním snížení turbulentního průtoku vzduchu v okolí tohoto zdroje (uhlového zásobníku), a to včetně konečných parametrů polopropustné clony, včetně polohy, výšky, délky a parametrů materiálu (propustnost). Porealizační hodnocení předložit Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí ve lhůtě do 18 měsíců ode dne uvedení výše uvedené clony do provozu.

IV. Nedílnou součástí rozhodnutí je příloha s popisem záměru.

ODŮVODNĚNÍ

Danuta Makos, jednající jménem a v zájmu investora, společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów (dále jen investor), návrhem ze dne 2. března 2015 požádala starostu města a obce Bogatynia o vydání rozhodnutí o hodnocení vlivu na životní prostředí záměru spočívajícího v pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów.

Starosta města a obce Bogatynia rozhodnutím ze dne 19. března 2015, značka: BZI.IOP.6220.3.2015.KG zahájil řízení ve věci přeshraničního vlivu výše uvedeného záměru na území České republiky a Spolkové republiky Německo. Dále starosta města a obce Bogatynia

v uvedeném rozhodnutí ze dne 19. března 2015 stanovil rozsah dokumentace nezbytné k provedení tohoto řízení a uložil povinnost navrhovateli pořádit dokumentaci v jazyce českém a německém.

Podle čl. 75 odst. 1 bod 1 písm. j) *zákonu ze dne 3 října 2008 o zpřístupnění informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o hodnocení vlivu na životní prostředí* (dále také zákonem EIA), je orgánem příslušným k vydání rozhodnutí o hodnocení vlivu záměru na životní prostředí pro předmětný záměr úřad regionálního ředitele ochrany životního prostředí.

S ohledem na výše uvedené starosta města a obce Bogatynia dopisem ze dne 30. března 2015, značka: BZI.IOP.6220.3.2015.KG, postoupil příslušnému orgánu, tj. Regionálnímu řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi, žádost o vydání rozhodnutí o posuzování vlivů na životní prostředí investice spočívající v pokračování těžby

hnědouhelného ložiska Turów spolu s přílohami, včetně *Informační karty záměru spočívajícího v pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów* [A. Runiewicz, M. Prus, prosinec 2014 r.] (nazývané dále kartou nebo Kip).

Dopisem ze dne 22 dubna 2015, WOOŚ.4235.1.2015.AN.2, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi vyrozuměl Generálního ředitele ochrany životního prostředí o příslušnosti orgánu, který řízení povede.

Stranou v tomto řízení je každý, jehož právních zájmů se řízení dotýká. Na základě dokumentace předložené ve věci zdejší orgán určil strany řízení, mezi něž zahrnul majitele a uživatele pozemků, na kterých bude záměr realizován a na které bude mít záměr vliv.

S ohledem na skutečnosti, že počet stran předmětného řízení o vydání rozhodnutí o vlivu záměru na životní prostředí překročil počet 20, podle čl. 74 odst. 3 *zákona EIA* se použije ustanovení čl. 49 *zákona ze dne 14 června 1960, správní řád, t.j. Dz. U. [sbírka zákonů] z r. 2018, zákon č. 2096 v platném znění, (dále: správní řád nebo k.p.a.)*.

S ohledem na výše uvedené úředním oznámením ze dne 22 dubna 2015, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.1, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi vyrozuměl strany řízení o etapách tohoto řízení, včetně o možnosti se seznámit s dokumentací věci a uplatnit připomínky k příslušnosti orgánu a vedenému přeshraničnímu řízení.

Výše uvedené úřední oznámení (a i další oznámení v tomto řízení) bylo vyvěšeno na dobu 14 dnů na úřední vývěsce úřadu Regionálního ředitele ochrany životního prostředí [RDOŚ] ve Vratislavi a na úřední vývěsce Úřadu města a obce v Bogatyni, a také na internetových stránkách ve Věstníku veřejných informací úřadu RDOŚ ve Vratislavi (www.wroclaw.rdos.gov.pl).

Dopisem ze dne 13 května 2015, DOOŚ-tos.440.4.2015.az3, Generální ředitel ochrany životního prostředí uvedl informace o předání České republiky a Spolkové republiky Německo informace o plánovaném záměru spolu s kartou záměru *Kip*. Německá strana (zastupovaná Saským hlavním důlním úřadem) vyjádřila zájem se účastnit řízení v rámci přeshraničního posuzování vlivu na životní prostředí. Česká strana požádala o prodloužení lhůty pro předložení stanoviska v této věci.

Dopisem ze dne 16 června 2015, značka: DOOŚ-tos.440.4.2015.az5, Generální ředitel ochrany životního prostředí informoval zdejší orgán o zájmu České republiky připojit se k přeshraničnímu řízení a o předložení připomínek a vyjádření dotčených orgánů státní správy a jednotek územní samosprávy s žádostí o jejich zohlednění při určování rozsahu zprávy. Česká strana předala také k využití studii nazvanou *Společný monitoring v oblasti vlivu dolu Turów na území ČR*, týkající se monitoringu vlivu dolu na území České republiky.

Dne 20 července 2015 Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi s ohledem na celou důkazní dokumentaci shromážděnou v předmětné věci vydal rozhodnutí, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.2, ve kterém určil rozsah zprávy o vlivu záměru na životní prostředí, o čemž informoval strany předmětného řízení oznámením ze dne 20 července 2015, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.4. Kromě toho dopisem ze dne 20 července 2015, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.3, zdejší orgán poskytl Investorovi dopis Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 22 května 2015, značka: 53030/ENV/15, spolu s přílohami a výše uvedenou studií nazvanou *Společný monitoring v oblasti vlivu dolu Turów na území ČR*.

Splněním zákonné dispozice dle čl. 69 odst. 4 *zákona EIA* zdejší orgán rozhodl dne 13 srpna 2015, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.5, o přerušení řízení ve věci vydání rozhodnutí o hodnocení vlivu předmětného záměru na ŽP do doby předložení ze strany navrhovatele

zprávy o vlivu záměru na životní prostředí. Strany řízení byly vyrozuměny o výše uvedené skutečnosti oznámením ze dne 13 srpna 2015, značka: WOOŠ.4235.1.2015.AN.6.

V dopise ze dne 5 července 2018 investor vyrozuměl zdejší orgán o změně žádosti o vydání rozhodnutí omezením rozsahu (plochy) záměru uvedeného v předmětné žádosti (v kartě *Kip* připojené k žádosti byla žadatelem uvedena k realizaci třetí varianta, v současné době je variantou uvedenou v žádosti varianta druhá, kde je plocha dotčená žádosti o 88 ha menší). Investor kromě toho předložil studii nazvanou *Pokračování v těžbě hnědouhelného ložiska Turów. Zpráva o posuzování vlivu záměru na životní prostředí [autorský tým pod vedením: A. Kuliś, J. Tomaszkiwicz, M. Kilińska, červen 2018]* (dále jen Zpráva) spolu s nezbytnými přílohami a informoval o změně zmocněnce (ode dne 17 ledna 2017 byl novým zmocněncem společnosti Leszek Sondaj).

S ohledem na to, že zanikly důvody pro přerušení řízení, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi v rozhodnutí ze dne 19 července 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.7, obnovil řízení z úřední moci. Účastníci řízení byli o výše uvedeném vyrozumění oznámením ze dne 20 července 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.8.

Rozhodnutím ze dne 26 července 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.10, zdejší orgán (podle návrhu ze dne 21 března 2018) schválil podle čl. 44 zákona o EIA, účast ekologické organizace Fundaca Frank Bold v tomto řízení v postavení strany (účastníka).

Dopisem ze dne 27 července 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.11, se zdejší orgán dotázal starosty města a obce Bogatynia, zda jako orgán nepříslušný ve věci odložil řízení zahájené ve věci vydání rozhodnutí o hodnocení vlivu tohoto záměru na životní prostředí.

Oznámením ze dne 27 července 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.12, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi vyrozuměl strany řízení o výše uvedeném kroku tohoto řízení.

Dopisem ze dne 6 srpna 2018, značka: IZO.6220.3.2015.2018.KG, starosta města a obce Bogatynia uvedl, že předmětné řízení nebylo ze strany jeho úřadu odloženo, došlo pouze k předání věci dle příslušnosti orgán kompetentnímu ve věci.

Dopisem ze dne 7 srpna 2018 nadace Fundacja „Rozwój Tak – Odkrywki Nie”, podle čl. 44 odst. 1 zákona o EIA, požádala o povolení účasti na tomto řízení v postavení účastníka řízení. Rozhodnutím ze dne 14 září 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.13, zdejší orgán s ohledem na nesplnění zákonných požadavků dle čl. 44 odst. 1 zákona o EIA, odmítl povolit účast v řízení v postavení účastníka nadaci Fundacja „Rozwój Tak – Odkrywki Nie”.

Dopisem ze dne 23 října 2018, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.14, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi podle čl. 50 § 1 správního řádu vyzval Investora k podání vysvětlení ke Zprávě ve věci, mezi jinými, vlivu záměru na přírodní prostředí, vodu a ostatní složky ŽP, atmosférické ovzduší, šíření hluku, ve věci upřesnění prvků záměru a jeho vlivu na povrchové přesuny hmot.

Jak bylo výše uvedeno starosta města a obce Bogatynia rozhodnutím ze dne 19. března 2015, značka: BZI.IOP.6220.3.2015.KG, zahájil řízení ve věci přeshraničního vlivu výše uvedeného záměru na území České republiky a Spolkové republiky Německo. Výše uvedené rozhodnutí bylo vydáno orgánem ve věci nepříslušným, bylo tedy dotčeno vadou neplatností, což formou rozhodnutí ze dne 5 října 2018 konstatovala Samosprávná odvolací komise v Jelení Górze, spisová značka: SKO/41/OŠ-74/2018, opraveném rozhodnutím ze dne 29 listopadu 2018, spisová značka: SKO/41/OŠ-74/2018.

S ohledem na výše uvedené, že byly zrušeny podmínky vytvářející riziko vydání druhého rozhodnutí ve věci rozhodnuté již jiným, ukončeným rozhodnutím (čl. 156 § 1 bod 3 v návaznosti na čl. 126 správního řádu k.p.a.) zdejší orgán rozhodnutím ze dne 19 prosince 2018, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.16, uložil povinnost provést přeshraniční hodnocení vlivu záměru na životní prostředí s ohledem na umístěním plánovaného záměru v příhraniční oblasti sousedící se Spolkovou republikou Německo a Českou republikou a povinnosti posoudit ve Zprávě EIA možné vlivy předmětného záměru na území uvedených států. V uvedeném rozhodnutí ze dne 19 prosince 2018 zdejší orgán uložil Investorovi povinnost pořídit dokumentaci v jazycích dotčených států.

Oznámením ze dne 20 prosince 2018, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.17, zdejší orgán vyrozuměl strany o etapách řízení, včetně o vydání výše uvedeného rozhodnutí ze dne 19 prosince 2018 a o možnosti podat odvolání k úřadu Generálního ředitele ochrany životního prostředí, prostřednictvím zdejšího orgánu, a to ve lhůtě do sedmi dnů ode dne jeho doručení, přičemž podle čl. 49 správního řádu se toto oznámení považuje za doručené vyplněním čtrnácti dnů ode dne jeho vyhlášení.

Dopisem ze dne 30 listopadu 2018, značka: KWT/TGS/TGO.502-1/2018.787(III) a ze dne 19 prosince 2018, značka: KWT/TGS/TGO.502-10/2018.833(III) investor předložil vysvětlení ke Zprávě EIA a grafické přílohy, o které požádal zdejší orgán dopisem ze dne 23 října 2018, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.14. Dopisem ze dne 7 ledna 2019, značka: KWT/TGS/TGO.502-1/2019.17(III) investor splnil povinnosti vyplývající z rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Vratislavi ze dne 19 prosince 2018, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.16, a předložil přeložený návrh na vydání rozhodnutí o posuzování vlivů na životní prostředí a přeložené části Zprávy EIA umožňující posoudit vliv záměru na území dotčených států. Současně investor požádal o bezodkladné předání dokumentů České republiky a Spolkové republiky Německo.

V souvislosti s výše uvedeným zdejší orgán dopisem ze dne 11 ledna 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.19, podle zákonné dispozice dle čl. 108 odst. 3 zákona o EIA předal výše uvedené dokumenty Generálnímu řediteli ochrany životního prostředí k pokračování přeshraničního řízení v této věci.

Plánovaný záměr je posuzován jako záměr, který může mít významný negativní vliv na životní prostředí podle § 2 odst. 1 bod 27 písm. a) *nařízení polské vlády ze dne 9 listopadu 2010 o záměrech s významným negativním vlivem na životní prostředí*, u kterých je vyžadováno provedení hodnocení vlivu záměru na životní prostředí a pořízení zprávy o posouzení vlivu na životní prostředí (zprávy EIA).

Podle čl. 79 odst. 1 zákona o EIA Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi na základě čl. 33 zákona o EIA veřejným oznámením ze dne 21 ledna 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.21, zveřejnil informace o plánovaném záměru, tj. o:

- zahájení řízení o posouzení vlivu předmětného záměru na životní prostředí,
- zahájení řízení,
- předmětu rozhodnutí, které má být ve věci vydáno,
- správním orgánu příslušném k vydání rozhodnutí a orgánech příslušných k vydání vyjádření a projednání věci,
- možnostech seznámit se s nezbytnou dokumentací ve věci a o místě, kde tato bude zpřístupněná k nahlédnutí,
- možnostech podávání vyjádření a návrhů,
- způsobu a místě uplatňování vyjádření a návrhů a s uvedením 21denní lhůty pro jejich podání,
- orgánu příslušném k posouzení vyjádření a návrhů,

- uvádění údajů o návrhu na vydání rozhodnutí, Zprávě EIA na veřejně dostupném přehledu údajů o dokumentech obsahujících informace o životním prostředí a jeho ochraně,
- řízení ve věci přeshraničního vlivu záměru na životní prostředí.

Ve výše uvedeném oznámení orgán uvedl mezi jinými, že řízení ve věci vydání rozhodnutí o posuzování vlivu předmětného záměru na žp je vedeno na návrh společnosti PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., kterou ke dni vydání oznámení zastupoval Leszek Sondaj. Vysvětlil, že orgánem příslušným k vydání rozhodnutí o posuzování vlivu záměru na životní prostředí, který může mít významný negativní vliv na životní prostředí je podle článku 75 odst. 1 bod 1 písm. j) zákona o EIA Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi. Kromě toho uvedl, že ode dne 24 ledna 2019 do 13 února 2019 (včetně) se může každý seznámit s návrhem a nezbytnou dokumentací ve věci (včetně Zprávy EIA). Uvedl také, že orgánem příslušným k posouzení připomínek a návrhů je Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Wroclawi a informoval o vedeném řízení o přeshraničním vlivu na životní prostředí.

Jelikož rozhodnutí o rozsahu Zprávy EIA ze dne 20 července 2015, značka: WOOŚ.4235.1.2015.AN.2, bylo vydáno před nabytím účinnosti *zákona ze dne 9 října 2015 o změně zákona o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o posuzování vlivu na životní prostředí a některých jiných zákonů (Sbírka zákonů z r. 2015, pol. č. 1936 v platném znění)* byl použit čl. 6 odst. 2 uvedeného zákona podle něhož pro věci zahájené na základě změněného (novelizovaného) zákona, pro které byly vydáno rozhodnutí určující rozsah zprávy o posouzení vlivu záměru na ŽP se použijí dosavadní předpisy. S ohledem na výše uvedené bylo důvodné určit 21denní lhůtu pro podávání připomínek a návrhů ze strany veřejnosti.

Ve smyslu článku 3 odst. 1 bod 11 zákona o EIA byly informace o plánovaném záměru zveřejněny následujícím způsobem:

- oznámením na úřední vývěsce v sídle orgánu příslušného ve věci, tj. na úřední vývěsce Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi,
- zpřístupněním Informace na stránkách Věstníku veřejných informací Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi (www.wroclaw.rdos.gov.pl).
- zveřejněním informací o plánovaném záměru jejich oznámením běžným způsobem v místě realizace plánovaného záměru
- oznámení v tisku.

Výše uvedené oznámení bylo zveřejněno ode dne 22 ledna 2019 do 13 února 2019 (včetně) na:

- úřední vývěsce a ve Věstníku veřejných informací Úřadu města a obce Bogatynia,
- v místě realizace záměru: na úředních vývěškách v částech: Porajów, Jasna Góra, Sieniawka, Białopole, Kopaczów, Bogatynia,
- na úřední vývěsce Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi a zveřejněním ve Věstníku veřejných informací na internetových stránkách Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi, (www.wroclaw.rdos.gov.pl).

Oznámení bylo dne 23 ledna 2019 zveřejněno v tisku – ve vydání deníku Gazeta Wyborcza.

Postupem podle čl. 21 odst. 2 zákona o EIA byly údaje o návrhu na vydání rozhodnutí, Zprávě a rozhodnutí o provedení přeshraničního řízení uvedeny ve veřejně dostupném přehledu údajů o dokumentech obsahujících informace o životním prostředí a jeho ochraně pod pořadovými čísly: 558/2018, 559/2018 a 936/2018.

V průběhu účasti veřejnosti, tj. ode dne 22 ledna 2019 do 13 února 2019 byly podány připomínky a návrhy, jejichž krátké shrnutí je uvedeno níže.

Przemysław Kiślak, Krystyna Kiślak, Skalczyński Zygmunt, Chodkiewicz Stanisław, Elżbieta Gwóźdź, Cecylia Krzykowska, Jan Olek, Agnieszka Gajos, Krystyna Legeżyńska, Adela Senetra, Franciszka Gajak, Agnieszka Poptarska, Danuta Wołowska, Monika Sawicka, Piotr Wójcik a sedm dalších osob, jejichž jména jsou nečitelná (dopis ze dne 12 února 2019), Karolina Wilczyńska (e-mail ze dne 13 února 2019) – poukazují na absenci posouzení kritérií uvedených v čl. 62 odst. 1. zákona o EIA, tj: přímého a nepřímého vlivu záměru na životní prostředí a obyvatelstvo, včetně zdraví a podmínek života lidí, hmotných hodnot, památek, krajiny, včetně kulturní krajiny a také vzájemných vlivů mezi výše uvedenými prvky.

Przemysław Kiślak, Krystyna Kiślak, Skalczyński Zygmunt, Chodkiewicz Stanisław, Elżbieta Gwóźdź, Cecylia Krzykowska, Jan Olek, Agnieszka Gajos, Krystyna Legeżyńska, Adela Senetra, Franciszka Gajak, Agnieszka Poptarska, Danuta Wołowska, Monika Sawicka, Piotr Wójcik a sedm dalších osob, jejichž jména jsou nečitelná (dopis ze dne 12 února 2019), Karolina Wilczyńska (e-mail ze dne 13 února 2019), Tomasz Waśniewski nadace Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie” (e-mail ze dne 13 února 2019), Jakub Gogolewski Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie” (e-mail ze dne 13 února 2019) – poukázali na absenci řádného posouzení vlivu plánovaného záměru na obyvatelstvo, včetně jejich zdravotního stavu (intenzifikovaných a kumulovaných emisí, výskytu četných onemocnění astma bronchiale) a životní podmínky se zohledněním sociálně-hospodářských změn způsobených pokračováním těžby, zejména rozšířením rozsahu důlního díla.

Przemysław Kiślak, Krystyna Kiślak, Skalczyński Zygmunt, Chodkiewicz Stanisław, Elżbieta Gwóźdź, Cecylia Krzykowska, Jan Olek, Agnieszka Gajos, Krystyna Legeżyńska, Adela Senetra, Franciszka Gajak, Agnieszka Poptarska, Danuta Wołowska, Monika Sawicka, Piotr Wójcik a sedm dalších osob, jejichž jména jsou nečitelná (dopis ze dne 12 února 2019), Karolina Wilczyńska (e-mail ze dne 13 února 2019), Rudolf Kuczyc (dopis ze dne 13 února 2019) – uvádějí, že posouzení vlivu záměru na památky není úplné, kdy není zohledněná část památek, včetně bývalé školy, nyní mateřské školy na ulici Narutowicza 7 v obci Opolno-Zdroj a vily Heimat ul. Narutowicza 3 v Opolno-Zdroj, které jsou zapsána na seznamu kulturních památek Wojvodského úřadu ochrany památek ve Vratislavi.

Przemysław Kiślak, Krystyna Kiślak, Skalczyński Zygmunt, Chodkiewicz Stanisław, Elżbieta Gwóźdź, Cecylia Krzykowska, Jan Olek, Agnieszka Gajos, Krystyna Legeżyńska, Adela Senetra, Franciszka Gajak, Agnieszka Poptarska, Danuta Wołowska, Monika Sawicka, Piotr Wójcik a sedm dalších osob, jejichž jména jsou nečitelná (dopis ze dne 12 února 2019), Karolina Wilczyńska (e-mail ze dne 13 února 2019):

- uvedli, že v důsledku činnosti dolu existuje problém s nedostatkem vody, což způsobuje zvyšování poplatků za její využívání a tento stav s ohledem na plánovaný záměr se jistě bude prohlubovat,
- uvedli, že není známo umístění hranice konečné podoby důlního díla a dobývacího prostoru,
- uvedli, že v provedených výhledech je za východisko použito období let 2016–2018, kdy podle názoru veřejnosti byly důlní práce méně intenzivní než v předchozích letech a v letech plánované těžby,
- uvedli, že díky změnám klimatu se mohou vyskytovat dlouhodobé suché a silné větry přispívající k prašnosti dolu,
- uvedli, že plánovaný (jako variantní forma řešení chránící životní prostředí) zemní val (přehrážka) ze stran obce Opolno-Zdroj může vytvořit, v případě rozlití potoka Jasienica, dodatečné ohrožení spojené s zablokováním odtoku vody; dále uvedli, že to není nápravné opatření, které by místní obyvatelstvo akceptovalo,

- uvedli absenci vyhodnocení ve Zprávě týkajícího se poklesu zaměstnanosti v důlním závodě,
- uvedli své obavy o svou bezpečnost z důvodu skutečnosti, že těžba ložiska se přibližuje obci Opolno-Zdroj,
- vznesli požadavek na uvedení, jakým způsob Investor zaručí uspokojení potřeb obyvatel (týká se Opolna-Zdroje) dle zásad trvale udržitelného vývoje,
- uplatnili potenciální alternativu rozvoje obce Opolno-Zdroj – ponechání obce v celém rozsahu i její obnova souběžně se závěrečnou rekultivací dobývky,
- uplatnili požadavek na odkoupení nemovitostí od všech obyvatel obce Opolno-Zdroj.

Maria Muszyńska (e-mail z 13 února 2019), Radosław Gawlik ekologické sdružení „Eko-Unia” (e-mail ze dne 13 února 2019), Jakub Gogolewski Fundacja „Rozwój Tak- Odkrywki Nie” (e-mail ze dne 13 února 2019) – v souvislosti s překročením koncentrace polévatého prachu navrhli, aby zdejší orgán vyzval Investora k předložení takové varianty provozování důlní činnosti, která zajistí, aby v obydlených oblastech nedocházelo k překračování limitu koncentrace polévatého prachu.

Rudolf Kuczyc (dopis ze dne 13 února 2019):

- poukazuje na absenci ve Zprávě identifikace oblastí dotčených důlními otřesy,
- navrhuje provedení posouzení vlivu plánovaného záměru na sociální konflikty v kontextu turistiky a posouzení a vyhodnocení vlivu dolu na vodní turistikou,
- navrhuje vyhodnocení vlivu znečištění světelným smogem na zvířata (hmyz, netopýry, migrující ptactvo),
- uvádí absenci ve Zprávě nápravných opatření proti světelnému smogu. Investor se totiž omezuje na pouhé konstatování, že „Povrchový důl KWBT může omezit vliv výhledové poměry použitím například směrového osvětlení v areálu dolu, nemá však vliv na ostatní subjekty“. Dále zmiňuje absenci ve Zprávě odkazu na ohrožení generovaná dolem ve vztahu k Jizerskému parku tmavé oblohy,
- navrhuje doplnit Zprávu údaji o emisích prachu z dolu v období provozu dolu pro polévatý prach PM10 a PM2,5 se zohledněním vlivu na místní část Sieniawka,
- navrhuje vyhodnotit zhoršení kvality JCWPd 105 na zdraví a život obyvatel ve smyslu dle čl. 62 odst. 1 a čl. 66 zákona o EIA,
- navrhl přerušit provoz za účelem ochrany vodního prostředí a obyvatel, které ho využívají, proti dalším negativním změnám způsobeným provozem dolu (nesouhlasí s dalším narušováním vodohospodářských poměrů),
- uvádí připomínky týkající se JCW (jednotného útvaru vod), zpochybnil tvrzení, že potřeby v oblasti ochrany životního prostředí, sociální nebo hospodářské, uspokojované důlním závodem, nemohou být uspokojovány pomocí jiných aktivit bez generování nepřiměřených nákladů. Uvádí příklad, že energetické potřeby mohou být uspokojeny například z obnovitelných zdrojů energie. Uvádí, že chybí odůvodnění pro odchylku pro jednotný útvar vod JCW v aktualizaci vodohospodářského plánu.

Tomasz Waśniewski Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie” (e-mail ze dne 13 února 2019), Jakub Gogolewski Fundacja „Rozwój Tak- Odkrywki Nie” (e-mail ze dne 13 února 2019) – poukazují na predikované zdravotní důsledky pro obyvatelstvo vyplývající z těžby dolu a provozu elektrárny – připomínky uvedené ke Zprávě na základě připojeného Posudku o vlivu povrchového dolu a elektrárny Turów na zdraví.

Jakub Gogolewski Fundacja „Rozwój Tak - Odkrywki Nie” (email ze dne 13 února 2019) – poukazuje na chybějící řádné prošetření kumulovaného vlivu dolu a elektrárny Turów.

Oznámením ze dne 30 ledna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.22, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi informoval strany o etapách řízení, včetně o zahájení procedury zapojení veřejnosti.

V dopise ze dne 1 února 2019, WOOŠ.4235.1.2015.MS.22, zdejší orgán opětovně vyzval Investora k podání vysvětlení ke Zprávě ve věci vliv vody z odvodňování dobývky na stav povrchových vodních toků, provedení vyhodnocení akustického vlivu, provedené modelace imisních koncentrací polévatého prachu a ve věci upřesnění opatření zaměřených na omezení negativního vlivu.

Dopisy ze dne 12 února 2019 (značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.12-14) Generální ředitel ochrany životního prostředí předal dokumentaci týkající se hodnocení vlivu na životní prostředí podle čl. 109 odst. 3 bod 2 zákona o EIA a čl. 4 odst. 2 čl. 5 *Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, podepsané v Espoo dne 25 února 1991 (Sb. zák. z r. 1999, č. 96, zák. č. 1110 v platném znění)* (dále: *Úmluva z Espoo*), dotčeným státům, tj. Spolkové republice Německo a České republice, pro zajištění účasti v řízení o posuzování vlivu na životní prostředí u předmětného záměru.

Rozhodnutím ze dne 26 února 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.24, zdejší orgán (podle návrhu ze dne 7 února 2019) povolil podle čl. 44 zákona o EIA účast ekologické organizace Stowarzyszenie Ekologiczne „Eko-Unia“ se sídlem ve Vratislavi jako účastníka v tomto řízení.

Oznámením ze dne 28 února 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.25, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi informoval účastníky o etapách řízení.

Dopisem ze dne 14 března 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.26, zdejší orgán zaslal investorovi připomínky podané v průběhu účasti společnosti tak, aby bylo možné se vyjádřit k výše uvedeným připomínkám.

Dopisem ze dne 14 března 2019, značka: KWT/TGO.502-1/2018.183(III), investor informoval o jmenování nového zmocněnce – Sławomira Wochny, předložil mapové podklady, o které byl požádán dopisem ze dne 1 února 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.22.

Dopisem ze dne 14 března 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.16, Generální ředitel ochrany životního prostředí vyzval zdejší orgán o dřívějším předání dokumentace spolu s příslušnými překlady Spolkové republiky Německo a České republiky. Ve výše uvedeném dopise Generální ředitel ochrany životního prostředí dále informoval, že německá strana dopisem ze dne 4 března 2019, značka: PGBK-0522/502/1-2019-6127, potvrdila obdržení dokumentace, dále byla stanovena lhůta pro poskytnutí odpovědi ze strany německých orgánů do 29 března 2019 a byla určena lhůta pro německou veřejnost k připomínkování ode dne 1 dubna do 23 dubna 2019. Ve výše uvedených lhůtách byly uplatněny připomínky a návrhy. Níže zdejší orgán uvádím stručný obsah těchto připomínek, jejich rozsah a povahu, přičemž původní znění je uloženo ve spise řízení.

Thomas Zenker (Große Kreisstadt Zittau Der Oberbürgermeister, dopis ze dne 29 března 2019):

- podal připomínky ke znění Zprávy EIA, namítá absenci posouzení vlivů na hmotné statky nacházející se na území Spolkové republiky Německo v souvislosti s predikovanými procesy zvedání zemského povrchu. Uvedl, že není uvedeno, na základě jakých údajů je usuzováno na procesy zvedání nebo poklesů půdy na území města Zittau (Žitavy). Zpochybnil znění Zprávy uvádějící, že k procesům zvedání území v Německu bude docházet pouze v malé části údolí Lužické Nisy v průmyslové oblasti Zittau (hodnocení vlivu na ŽP, s. 132). Uvedl, že tyto odhady jsou v rozporu s údaji

naměřenými Saským vrchním báňským úřadem (Sächsisches Oberbergamt), které dokládají poklesy půdy značného rozsahu ve městě Zittau;

- uvedl, že podle Zprávy EIA, na území města Zittau, v jednotlivých úrovních dochází ke značnému poklesu hladiny podzemní vody a to až o 15 m. Uvádí, že k poklesy hladiny podzemní vody souvisí s poklesy výšky (půdy?), avšak podle hodnocení vlivu na životní prostředí, i přes velkoplošné poklesy hladiny podzemní vody, nedojde ke snížení úrovně (výšky čeho?).

Andreas Biesold Landesamt für Straßenbau und Verkehr Freistaat Sachsen (dopis ze dne 25 března 2019):

- uvedl, že nedojde k porušení zájmů chráněných subjektem odpovědným za výstavbu a údržbu spolkových, dálkových silnic, spolkových a národních silnic a k předložené dokumentaci nemá připomínky.

Antie Seidler (dopis ze dne 23 dubna 2019), Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019), Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvedli, že další rozšíření povrchového dolu povede k dalšímu klesání hladiny podzemní vody a ke zvýšení rozsahu již nyní v Zittau vyskytujícího praskání staveb vlivem sedání půdy. Horst Schiermeyer dále uvádí, že v době zatopení povrchového dolu vodou po roce 2044 dojde ke zvedání půdy, což také povede k praskání a vzniku trhlin na stavbách.

Axel Heinzel-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- zmiňují otázku vyplnění povrchového dolu odpadními materiály z elektrárny, kdy konstatují, že chybí informace o tom, o jakého druhu odpady se jedná (podle vyhláška o evropském katalogu druhů odpadů AVV), v jaké míře jsou tyto odpady skladovány, jakým způsobem a v jaké časové perspektivě budou podléhat stabilizaci, zhutnění nebo imobilizaci. Axel Heinzel-Berndt dodává, že v Německu jsou tyto procesy, a zejména otázka dlouhodobé stability a stálosti látek, kontroverzními tématy, dlouhodobá stabilita má místo pouze tehdy, jsou-li minerální fáze ve stabilizaci identické s fázemi chemického rovnovážného stavu. Hermann E. Ott požádal o uvedení způsobu zabezpečení proti průniku odpadů do vody,
- uvádí, že podle nich Zpráva vykazuje prognózované zvýšení povrchu půdy na německé straně a v souvislosti s tím jsou vyžadována další opatření pro stabilizaci odvalu a plochy, která účinně zamezí sesouvání, nebo vodorovné zhutňování plochy/odvalu s vyvýšeninami na straně Nisy na německém území.

Norbert Eichkorn Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie Freistaat Sachsen (dopis ze dne 27 března 2019):

- namítl absenci kompletního vyhodnocení vlivu záměru na zemský povrch, včetně půdy, a doporučil zpracování koncepce monitoringu podzemních vod, upraveného dle výpočtů predikcí s doložením v podobě detailního, odborně zpracovaného dokumentu.

Frank Dingeldey (dopise ze dne 24 dubna 2019):

- konstatuje, že jeho pochybnosti podporuje skutečnost, že nemůže být zajištěná geologická stabilita směrem k Ještědského hřebenu a k Nise.

Jens Nitscheke (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- konstatuje, že predikované zvedání a klesání půdního povrchu v rozsahu cca 5 cm bude mít vliv na infrastrukturu, např. na silnice a železnice, a dotázal se, jaká opatření budou provedena, aby takovým ohrožením bylo zamezeno.

Frank Peuker Naturpark Zittauer Gebirge (dopis ze dne 15 dubna 2019):

- vyjádřil stanovisko, že na území města Zittau, v jednotlivých úrovních, dochází ke značným poklesům hladiny podzemní vody až o 15 metrů a poklesy hladiny podzemní vody jsou pravidelně spojeny s poklesy úrovně (výšky) terénu, nesrozumitelné je pro něj konstatování ve Zprávě, že nedojde k poklesu půdního povrchu (výšky terénu).

Sylvio Nickel Deutsche Bahn AG (dopis ze dne 29 dubna 2019):

- uvedl, že od doby zahájení monitoringu v roce 1994, byly zaznamenány dramatické případy sedání, které mají vliv na viadukt v Zittau a ohrožují jeho stabilitu a že je nutné hradit vysoké náklady na to, aby tento objekt mohl být využíván pro železniční dopravu. Prodloužení povolení k provozu povrchového dolu o dalších 20 let znamená pro železnici, že dojde ke značnému riziku provozu železniční sítě a nutnosti hradit finanční náklady na její údržbu (s přihlédnutím ke zjištěným případům sedání půdy, které doposud dosáhlo více než 20 cm. Sylvio Nickel odhaduje, že během nejbližších 25 let dojde k sedání půdy stejného rozsahu). Dále konstatuje, že významná část stavebních škod kolem viaduktu v Zittau je způsobená provozem povrchového dolu a odvodňovacím systémem dolu. V souvislosti s rozšířením plánu těžby dolu budou ze strany uživatele nutné náhrady škod nebo provedení adekvátních technických nápravných opatření. Požaduje, aby byla investorovi uložena povinnost hradit výše uvedené náhrady škod v rámci poskytnutého povolení (koncese).

Andreas von Roehl Landesdirektion Sachsen Freistaat Sachsen (dopis ze dne 28 března 2019):

- uvedl, že z hlediska územního využití se oblast ohrožená následným zaplavením, nacházející se východně od Nisy, nemůže prakticky vůbec rozvíjet z důvodu bezprostřední blízkosti hranice těžby, případně ochranných valů, včetně opěrných zdí.

Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019):

- uvedl, že v důsledku povodní může dojít k přerušení meandru Lužické Nisy a dotázal se, jakým způsobem investor chce tomuto jevu předejít.

Joachim Schruth NABU (dopis ze dne 18 dubna 2019):

- konstatuje, že záměr nemůže vyhovět ustanovením obsaženým v Rámcové směrnici o vodách (Rámcovou směrnicí o vodách zdejší orgán chápe *směrnicí 2000/60/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 23 října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úřední věstník EU L. z r. 2000, č. 327, str. 1 v platném znění)* nazývanou dále RSV).

Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019), Jens Nitscheke (dopis ze dne 23 dubna 2019), Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- uvádějí, že další provozování (těžba) ložiska Turów povede k prohlubování problému nedostatku vody, včetně pitné vody, kolem dobývky na území tří států a ke zhoršení kvality podzemních a povrchových vod (vypouštění odčerpávané vody). Jens Nitscheke se dále dotazuje na řešení omezující výše uvedené vlivy.

Axel Heinzel-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uplatnili připomínky týkající se pitné vody. Uvádějí, že v Německu se vyskytují četné oblasti ochrany pitné vody a ty se nacházejí v depresním kuželu povrchového dolu a v souvislosti s tím je nezbytné podrobné posouzení, která z těchto oblastí a jak dalece bude dotčena vlivem záměru.

Axel Heinzel-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019):

- uvedl výhrady k protifiltrační cloně, popsané ve Zprávě, zmiňuje mezi jinými nevhodnou lokalitu umístění clony a její hloubku a také zpochybnil skutečnost, že má být

v dobývce, přičemž by měla lemovat celé důlní dílo. S odvoláním na ustanovení Zprávy vyjádřil obavy ohledně možnosti zavádění změn (podle popisu uvedeného v Zprávě mohou být parametry clony, její umístění, počet vrtů a lhůta provedení prací upraveny).

Judith Nicolai (dopis ze dne 17 dubna 2019):

- uvádí otázku nevysvětlení vlivu rozšíření dolu na hladinu podzemních vod v a kolem města Zittau, stejně tak na kvalitu pitné vody.

Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- navrhuje uložit investorovi zajištění monitoringu účinnosti protifiltrační clony, kdy v případě odchylek od modelovaných hodnot depresního kužele, bude investorovi uloženo provedení dalších nápravných opatření, například prohloubení protifiltrační clony.

Holger Freymann Mein Zuhause Landkreis Görlitz (dopis ze dne 28 března 2019):

- uvádí, že s ohledem na plánovaný záměr, za předpokladu zřízení protifiltrační clony, dle předloženého numerického modelu podzemních vod pro období 2020–2044, nelze počítat se značnými vlivy na množství (objem) této části podzemních vod v neogenních vodonosných útvech. Podpovrchový kvartérní útvar vodonosných vrstev, ze kterého jsou čerpána menší množství podzemních vod, ve výhledu do roku 2044 není dále „dotčen“ záměrem,
- vznáší připomínky k objemu podzemních vod a uvádí, že v oblasti jednotného útvaru podzemních vod DE_SN NE 2 se nevyskytují žádná jímání pro veřejné zásobování pitnou vodou, která využívají (jímají) vodu z miocenních vodonosných vrstev. Město Zittau a sousedící obce budou zásobovány pitnou vodou pocházející z chráněných oblastí akumulace pitné vody v Žitavských horách, z jednotného útvaru podzemní vody DE_SN NE 3, který se nachází mimo depresní kužel hnědouhelného dolu.
- uvádí, že je nutno pokračovat v monitoringu podzemních vod v německo-polské příhraniční oblasti a sledovat vliv odvodňování povrchového dolu na množství a chemické složení vody v jednotném útvaru podzemních vod DE_SN DE2; dále uvádí, že ve Zprávě chybí prognóza geochemických procesů.
- má připomínky k otázce povrchových toků, uvádí, že je nutno pokračovat v monitoringu povrchových toků (sledovat kvalitu a množství odváděné vody). Zdůraznil, že pro jednotné útvary povrchových vod dotčených vlivem dolu je nutno dodržovat požadavky a směrnice týkající se sledování (zákaz zhoršování stavu) v souladu se směrnicí o vodách. Požádal o každoroční zasílání zpráv z monitoringu vodohospodářskému úřadu (Untere Wasserbehörde) v Görlitz;
- doporučil zajistit řádný provoz zařízení na čištění důlních vod, jelikož v minulosti častokrát docházelo k výskytu látek kalících vodu Lužické Nisy. Uvádí, že neví, zda to bylo způsobeno zařízením čističky odpadních vod nebo nekontrolovaným odtokem vody z hald hlusiny po přívalových deštích. Uvedl, že čištění vody musí probíhat takovým způsobem, aby k zakalování vody v Lužické Nise nedocházelo.

Norbert Eichkorn Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie Freistaat Sachsen (dopis ze dne 27 března 2019):

- uvádí, že nemůže zhodnotit Zprávu EIA ohledně vlivu díla na povrchové toky, neboť nebyly přeloženy kapitoly týkající se tohoto vlivu, včetně metodiky a nebyly uvedeny konkrétní početní hodnoty znečištění obsažených v odtékající vodě apod.,
- pokud jde o podzemní vodu konstatuje, že plánované rozšíření hnědouhelného dolu má vliv na podmínky podzemních vod v jednotném útvaru podzemních vod DE_GB_DESN_NE 2 (Zittau-Goerlitz) a že vliv na výše uvedené vody je nutno snížit tak, jak to jen jde. Požádal o poskytnutí údajů týkajících se hladiny podzemních vod

a příslušných zpráv z monitoringu, pokud se tím již komplexně nezabývá pracovní skupina německo-polské komise pro pohraniční toky.

Thomas Zenker Große Kreisstadt Zittau Der Oberbürgermeister (dopis ze dne 29 března 2019):

- uplatnil připomínky ke znění Zprávy ohledně vlivu plánovaného záměru na podzemní vodu (hodnocení vlivu na životní prostředí, s. 56–113), připomínky se týkaly především obtíží spojených se soudržností a čitelností předloženého hydrogeologického modelu,
- zmínil absenci vyhodnocení kumulované hladiny hluku z dolu a z elektrárny,
- namítl absenci vyhodnocení hladiny hluku pro obec Drausendorf, nacházející se blíže dolu než Hirschfelde.

Axel Heinzl-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uplatnil námítky nedostatečného překladu a uvedl nejasnosti ohledně vlivu záměru na povrchové toky, vyplývající zejména z neúplného překladu (jen vybraných částí Zprávy), kde chybí údaje o tom, kde a v jakém rozsahu budou vypouštěny vody z odvodňování dolu a případné sedimenty hydroxidu železa z čističky důlních odpadních vod,
- uplatnil připomínky k hydrogeologickému modelu uvedenému ve Zprávě, zejména navrhuje rozšíření hranic modelu s uvedením změn hladiny vody pro hodnoty 0,25 m, s uvedením směru průtoku podzemních vod pro každou vrstvu modelu. Dále požádali o představení hladiny vody pro výchozí stav (před investicí), pozadí (tedy do roku 2015), maximální rozšíření sníženiny, ukončení zatápění dolu a stav po ukončení těžby. Pro výše uvedené etapy projektu je potřeba uvést dynamiku podzemních vod, vliv důlních východisek, hloubku výskytu podzemních vod a průtoky látek a chemické změny. Dále požádali o vysvětlení, proč četná další místa měření hladiny podzemních vod na německé straně nebyla při kalibraci modelu zohledněna. Uvedli také údaje, o které je nutno model doplnit (zejména uvedli, že je nutno uvést množství vody za rok a minutu odčerpané a odvedené do recipientů, uvést recipienty a chemické parametry). Připomínkující navrhuje také provedení dalších šetření zaměřených na geologickou stavbu jižní části dolu a začlenění získaných údajů do modelu. Požádali o vysvětlení použití limitní podmínky II. druhu $Q=0$, a také konstatují, že podle nich je nepřipustné uvažovat, že voda v jednotlivých vodonosných vrstvách se vzájemně neovlivňují (neexistence prosakování/infiltrace v povrchovém dole), požádali o vysvětlení otázky neaktivní části modelu a uvedli, že prezentace map jsou nejasné,
- uvedli, že některé části Zprávy byly obtížně pochopitelné nebo nepochopitelné,

Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- vyjmenoval části Zprávy, které je podle jeho názoru nutné přeložit do němčiny, tj. kapitoly týkající se svislých vlivů deformací terénu na průtoky v Lužické Nise, vliv plánovaného záměru na povrchové toky, vliv plánovaného záměru na biologickou diverzitu, na hmotné statky (majetky) na území Spolkové republiky Německo a na obyvatelé, dále nutno rozšířit překlad o kapitolu vlivu na ovzduší a akustické klima;
- konstatoval, že Zprávu je nutno doplnit o informace, zda a v jaké míře má následně dojít k důlní perforaci nebo odstranění protifiltrační clony, případně jak dlouho má být udržována její funkce a jakou funkci bude mít protifiltrační clona po ukončení těžby;
- uvádí, že argumentace obsažená ve Zprávě, zamítající nulovou variantu (neprovedení navrhovaného záměru), není přesvědčivá a je neúčinná.

Holger Freymann Mein Zuhause Landkreis Görlitz (dopis ze dne 28 března 2019):

- uvádí, že nebyla předložena prognóza geochemických procesů (probíhajících při opětovném zvyšování hladiny podzemních vod) ve vodonosné vrstvě pokud jde

o okysličování fází sulfidu železnatého a jeho vlivu na pozdější chemismus podzemních vod;

- namítl, že ve Zprávě nebyly posouzeny vlivy spojené s odváděním důlní vody do vodních nádrží jako recipientů během aktivní fáze těžby povrchového dolu, a dále nebyly uvedeny místa vypouštění těchto důlních vod. Konstatuje, že podíl důlní činnosti a s ní spojených negativních vlivů na stavu jednotných útvarů povrchových vod by měl být popsán důkladněji.

Falk Ebersbach Sächsisches Oberbergamt Freistaat Sachsen (dopis ze dne 29 března 2019):

- uvádí výsledky monitoringu sedání terénu, prováděného na území města Zittau, z něhož vyplývá, že od roku 2000 dosahují největší poklesy cca 110 mm. Uvádí, že ve Zprávě chybí zkoušky a prognózy týkající se předpokládaných pohybu (sedání) půdy na německém území a vliv těchto pohybů na stavby a ostatní objekty infrastruktury. Uvádí dále, že při pomoci plánovaných těsnících stěn (clon) musí dojít k zastavení dalších poklesů hladin podzemní vody a musí naopak vést o opětovnému zvedání hladiny podzemní vody a proto je nutné podobné vyhodnocení zahrnout ve Zprávě,
- poukazuje na existující, podle něho, nedostatky Zprávy týkající se vyhodnocení analýzy vlivů na hmotné statky na území Spolkové republiky Německo, mapy prezentující zvedání/poklesy území, dokumenty, ze kterých vyplývá, na základě jakých údajů byla provedena zjištění týkající se procesů zvedání nebo poklesů území v Německu (informace uvedené ve Zprávě jsou v rozporu s údaji zjištěnými měřením prováděným Saským důlním úřadem). Namítá nedostatečnou provázanost informací v kapitole týkající se vlivu na podzemní vodu (nesrozumitelné uvedení informací a obrázků).

Frank Peuker Naturpark Zittauer Gebirge e.V.(dopis ze dne 15 dubna 2019):

- uvádí, že ve Zprávě chybí údaje, kde, kdy a jak byly zjištěny hodnoty poléťavého prachu na německé straně, které jsou základem pro hodnocení vlivu na životní prostředí.

Markus Will (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvedl připomínky ke Zprávě, konstatuje, že předložené dokumenty „v některých místech“ jsou nevěrohodné a musí být zpracovány znovu. Jedná se o detailní informace týkající se kvality ovzduší (nesrozumitelné označení v dokumentaci, nesrozumitelná konstatování, např. ohledně rizika překračování limitu s uvedením „středně vysoké“), klimatická rozvaha a uhlíková stopa (chybějící metodika, emisní limity a jednotlivé výpočtové fáze), informace týkající se vlivu na povrchovou vodu (absence vyhodnocení vlivu na jednotné útvary vody a účel jejich využití, absence informací o přenosu škodlivých látek, např. sulfidů a hydroxidu železnatého, absence údajů o fázi po ukončení těžby), informace týkající se vlivu na podzemní vodu (chybí informace na podporu tezí uvedených v hydrogeologickém modelu), informace týkající se opatření v zájmu omezení rozsahu depresního kužele (absence popisu funkce nepropustné stěny na oblast nacházející se na německé straně).

Joachim Schruth NABU (dopis ze dne 18 dubna 2019):

- uvádí připomínky ke Zprávě – absence informace kde a v jakém rozsahu budou odváděné důlní vody, případně sedimenty hydroxidu železnatého, pocházejícího z čištění důlních odpadních vod.

Astrid Günther-Schmidt (dopis ze dne 23 dubna 2019) Petra Neumann i Helmut Kaires (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvádějí námitku, že záměr rozšíření v předložené podobě nelze sesouladit s požadavky evropské legislativy na ochranu přírody a druhů a v souvislosti s tím kladné rozhodnutí by nemělo být vydáno.

Axel Heinzel-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019):

- žádá o opětovně posouzení vlivu díla na oblast ochrany přírody, včetně zejména stanovišť podmíněných přítomností vody a to po provedení úprav v hydrogeologickém modelu podle návrhů uvedených v jeho dopise.

Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- žádá o posouzení vlivu díla na oblasti chráněné podle *směrnice o stanovištích Údolí Nisy a Oblast Nisy (Neißeetal i Neißegebiet)*. Výše uvedené zdůvodňuje konstatováním, že absence vlivu díla na tyto formy ochrany přírody, jak uvádí Zpráva, vychází z hydrogeologického modelu provedeného (podle jeho názoru) na základě chybných východisek, mimo to jsou do Lužické Nisy odváděné látky, které mohou vliv na chráněné oblasti.

Holger Freymann Mein Zuhause Landkreis Görlitz (dopis ze dne 28 března 2019):

- uplatnil připomínku, že je nutno vyloučit významný negativní vliv nebo zhoršení dochovaného stavu hodnot chráněných Spolkovou republikou Německo, podléhajících právu na ochranu přírody, a to rozšířením povrchového dolu Turów (např. znečištěním vodních toků nebo ovzduší, snížením hladiny podzemních vod). To se týká především oblastí chráněných podle směrnice o stanovištích jako jsou: „Neißegebiet“, „Mandautal“, „Eichgrabener Feuchtgebiet“; oblast ochrany ptáků (ptačí oblasti): „Neißeetal“; chráněné přírodní parky: „Neißeetal und Klosterwald“, „Görlitzer Neißeau“, „Zittauer Gebirge“; chráněná krajinná oblast „Zittauer Gebirge“; a biotopů chráněných ze zákona (ochrana podle § 30 spolkového zákona o ochraně přírody v návaznosti na § 21 saského zákona o ochraně přírody,
- uvádí, že severně od Hirschfelde až po Marienthal je Nisa habitatem druhu *Ophiogomphus cecilia* (druh uváděný v příloze II *stanovištní směrnice 92/43/EHS*, saský červený seznam: ohrožený). U svých stanovišť toleruje pouze relativně nízké úrovně znečištění vody a vyžaduje písčito-šterková podloží. Zvýšené zakalení vody nebo antropogeně působené vypouštění jemných sedimentů mají negativní vliv na stanoviště tohoto druhu a mohou škodit jiným vodním organismům. Ichtyofauna a živé organismy – makrobezobratlí bentos/fytoplankton v Nise jsou závislé na udržení (nebo zlepšení) současné kvality vody. V souvislosti s tím je nutno věnovat pozornost řádné funkci čistících zařízení důlních vod a znemožnit zanášení sedimentů z odvalu hlušiny do Lužické Nisy. Z tohoto hlediska odborná ochrana přírody podporuje pokračování v monitoringu kvality povrchových toků.
- uvádí, že je nutno předcházet morfologickým změnám území (také nepřímým), které například mohou ovlivňovat stabilitu stromů (možné zvýšení povrchu do 5 cm v údolí Lužické Nisy v průmyslových oblastech Zittau, str. 132 Zprávy).

Norbert Eichkorn Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie Freistaat Sachsen (dopis ze dne 27 března 2019):

- reaguje na vyhodnocení obsažené ve Zprávě o vlivu plánovaného záměru na oblasti ochrany přírody a krajinné hodnoty. Konstatuje absenci posouzení nepřímého vlivu na biologickou diverzitu, nepřesné a příliš obecné popisy oblastí Natura 2000 a v souvislosti s tím zpochybňuje spolehlivost provedeného hodnocení vlivu na chráněné oblasti,
- uvedl, že je nutné omezit vypouštění nečištěné nebo nefiltrované vody (přivalové dešťové srážky) do Lužické Nisy na co možná nejnižší úroveň a zajistit, že nedojde ke značné infiltraci (prosakování) Lužické Nisy do povrchového dolu Turów s cílem omezit vliv dolu na druhy ryb a rybářské hospodaření. Zdůrazňuje, že odváděný značného

množství jemných sedimentů z odvodňování dobývky do Lužické Nisy vede k silnému narušení ekologie vodních toků.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- uvádí, že další snížení hladiny podzemních vod naruší životní prostor rostlin a zvířat, povede ke vzniku negativních změn mikroklimatu a zemědělství bude muset počítat se sníženými výnosy.

Markus Will (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- žádá důkladnější vyhodnocení vlivu záměru na okolí oblasti Natura 2000 a chráněné krajinné oblasti. Podle něho je z důvodu metodické nejistoty při prognózování rozsahu depresního kužele nedostatečná argumentace o absenci vlivu na tyto oblast s ohledem na realizaci záměru mimo tato území (ve vzdálenosti od 50 do 100 m).

Andreas von Roehl Landesdirektion Sachsen Freistaat Sachsen (dopis ze dne 28 března 2019):

- uvádí, že vliv povrchového dolu na okolní, německé chráněné oblasti nemůže být dostatečně odborně zhodnocen na základě předložených dokumentů, protože v případě zajištění čistého ovzduší chybí výpočtové programy k ověření těchto údajů.

Antje Seidler (dopis ze dne 23 dubna 2019), Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvádějí silné znečištění jemným prachem v Zittau, což navíc zhoršuje bezvětrí a nepříznivé povětrnostní podmínky. Antje Seidler dále konstatuje, že výsledky monitorovacích měření na území Německa uvádějí překročení limitů koncentrací nejen u jemného (polétavého) prachu, ale také u ozónu, arzenu a benzoapyrenu, a že to je způsobené provozem elektrárny.

Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019)

- uvádí, že je nutno uložit investorovi povinnost filtrovat polétavý prach z emisí vznikajících jak během těžby, tak v průběhu odvalování hlušiny.

Frank Peuker Naturpark Zittauer Gebirge (dopis ze dne 15 dubna 2019):

- uvádí znečištění ovzduší jemným polétavým prachem v Zittau, kdy toto znečištění potvrzují výsledky monitorovacích měření prováděných na území Německa.

Joachim Schruth NABU (dopis ze dne 18 dubna 2019):

- zdůrazňuje znečištění ovzduší jemným polétavým prachem v Zittau a Görlitz a konstatuje, že v důsledku záměru toto znečištění ještě vzroste.

Frank Peuker Naturpark Zittauer Gebirge (dopis ze dne 15 dubna 2019):

- konstatuje, že je nepochopitelná téze obsažená ve Zprávě, že emisní limity pro polétavý prach PM10 a PM2,5 na území Německa nejsou překročené. Uvádí, že to je v rozporu s údaji z měření prováděného spolkovou zemí Sasko, které dokládají, že na měřicí stanici Zittau-Východ (Zittau-Ost) v roce 2016 bylo naměřeno 8 dnů s překročením emisních limitů, průměrně v letech 2013–2018 i značně více. Uvádí, že je nutné vycházet z předpokladu, že koncentrace polétavého prachu v severních částech města Zittau, které se nacházejí blíže dolu než měřicí stanice Zittau-Východ, jsou značně vyšší.

Astrid Günther-Schmidt (dopis ze dne 23 dubna 2019) Petra Neumann a Helmut Kaires (dopis ze dne 23 dubna 2019), Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019), Judith Nicolai (dopis ze dne 17 dubna 2019), Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019), Markus Will (dopis ze dne 23 dubna 2019), Joachim Schruth NABU (dopis ze dne 18 dubna 2019):

- uvádějí nesoulad záměru se závěry Pařížské klimatické dohody a snahou o ukončení využití fosilních paliv.

Jens Nitscheke (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- vyzval k postupnému ukončení provozu elektrárny a dolu Turów a k nerozšiřování dolu Turów s ohledem na povinnost dle Pařížské klimatické dohody rezignovat na těžbu a spalování fosilních paliv;
- uvádí značné znečištění polétavým prachem v Zittau a zjišťuje, že to má vliv na nárůst onemocnění členů jeho rodiny a ostatních lidí onemocněními dýchacích cest. Navrhuje tedy provést opatření pro snížení znečišťování životního prostředí polétavým prachem.

Axel Heinzl-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Hermann

E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvádějí, že znečištění polétavých prachem popsané ve Zprávě je pro rok 2016 cílení snížené a odkazují se na výsledky monitoringu stavu ovzduší prováděné ve Spolkové republice Německo. Navrhují provést vyhodnocení původce emisí polétavého prachu monitorovaného na měřicích stanicích v Działoszyně a Zittau-Ost;
- navrhli zvýšit objem prostředků na ochranu životního prostředí proti působení emisí polétavého prachu z dolu.

Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019):

- poukazuje na výskyt v Zittau znečištění drobným polétavým prachem, jehož zdrojem jsou podle něho hnědouhelný důl a elektrárny spalující uhlí, lokalizované v blízkosti města. Uvádí, že hnědé uhlí z dolu Turów obsahuje radioaktivní izotopy, které se mohou okysličovat v důsledku uvolňování polétavého prachu z dolu, uvolňování spalín při spalování uhlí v elektrárně a unášení suchého popílku. V souvislosti s výše uvedeným navrhuje vynaložit prostředky na minimalizaci prašnosti z dolu;
- uvádí, že důl díky uvolňování jemného polétavého prachu mění mikroklima, což následně způsobuje vznik extrémních povětrnostních jevů, včetně povodní, což dále způsobuje také nárůst nákladů na pojištění a pokles hodnoty pozemků;
- uvádí, že další provoz elektrárny Turów zesílí změny klimatu v tomto regionu.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- konstatuje, že v důsledku plánované těžby hnědého uhlí dojde ke značným emisím polétavého prachu, který za určitých povětrnostních podmínek povede k dalšímu zhoršení kvality ovzduší také v oblast Žitavské pánve;
- uvádí, že vytěžené uhlí má být spalováno v elektrárně Turów, což povede ke vzniku emisí CO₂ přetrvávajícím desítky let, díky čemuž dojde ke zesílení skleníkového efektu (k výskytu častých, extrémních povětrnostních jevů).

Hermann E. Ott ClientEarth Anwälte der Erde (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvádí, že z důvodu změny klimatu a podílu spalování uhlí na emisích CO₂ je nutné na toto uhlí rezignovat. Plánování v pokračování v těžbě v povrchovém dole do roku 2044 je tedy pro něj neakceptovatelné.

Andreas von Roehl Landesdirektion Sachsen Freistaat Sachsen (dopis ze dne 28 března 2019):

- uvádí, že v případě ochrany proti hluku není zjevné, zda byly zohledněny stávající zdroje pozadí tohoto znečištění (např. Firma FIT GmbH). Dále uvádí, že mapy hluku obecně neobsahují odpovídající podrobnosti a pouze nedostatečným způsobem poukazují na dotčené oblasti v Německu.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- konstatuje, že důl je zdrojem značného šíření hluku.

Axel Heinzl-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019):

- uvádí námitku nezohlednění chemických změn podzemních vod po ukončení těžby v důsledku vzniku depresního kužele (a odpovídajících opatření) pro dosažení cílů RSV v případech jednotných útvarů podzemních vod.

Axel Heinzl-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019), Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uplatnili připomínky a pochybnosti týkající se vodní nádrže, která by měla vzniknout ve fázi rekultivace dobývky, kdy navrhuje způsoby výstavby této nádrže a požadují uvedení podrobných informací ohledně plnění této nádrže, spotřebu vody potřebné k naplnění dalších lužických potěžebních vodních nádrží.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- pokud jde o napouštění nádrže vzniklé po ukončení těžby, uvádí, že je nutno očekávat s uvolňováním okysličených složek z půdy, což pak může vést k hnědnutí (z důvodu znečištění železitými sloučeninami) Lužické Nisy a Odry. To značně naruší životní prostor rostlin a zvířat kolem Odry a Nisy a bude představovat ohrožení pro tam žijící organismy. Voda v Lužické Nise a Odře odtéká následně do Baltského moře, které dochází pouze k omezené výměně vod se Severním mořem. Z dlouhodobého hlediska by tedy mohlo dojít k ohrožení ekologické rovnováhy Baltského moře.

Horst Schiermeyer (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- konstatuje, že důl je značně hlubší než jiné doly, které byly přeměněny na jezera, existuje tedy obava, že z důvodu objemu vody dojde k ohrožení zemětřeseními. Existuje také obava, že strmé svahy vzniklé díky těžbě a hloubce dolu se budou po nasáknutí vodou sesouvat. Horst Schiermeyer uvádí, že by se to mohlo týkat také „píliře Nisy“.

Joachim Schruth NABU (dopis ze dne 18 dubna 2019):

- uvádí, že se obává, že po skončení důlní činnosti dojde k uvolňování sulfidů do vod Lužické Nisy.

Antje Seidler (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- uvádí, že na území celé Evropské unie by elektrárny vytápěné hnědým uhlím měly být uzavřeny, proto je nutné rozšíření elektrárny bezpodmínečně zastavit.

Astrid Günther-Schmidt (dopis ze dne 23 dubna 2019), Petra Neumann a Helmut Kaires (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- konstatují, že provedené veřejné projednávání je zatížené značnými procesními chybami: předložené veřejnosti neúplné dokumentace (bez posudků, stanovisek subjektů zastupujících zájmy veřejnosti apod.) prostřednictvím internetových stránek instituce, která řízení vede, chybí zpřístupnění obecně srozumitelného shrnutí žádosti týkající se záměru, chybí přesvědčivé odůvodnění realizace záměru, který tak významně ovlivňuje přírodu.

Axel Heinzl-Berndt BUND Brandenburg (dopis ze dne 25 dubna 2019), Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019):

- navrhuje realizaci tzv. nulové varianty, zejména z důvodu celkové kratší doby těžby a zvedání vody pro účely cílů dolu, což povede ke kratší době provzdušňování rostlých hornin a tím k menšímu uvolňování látek, vzniku menšího odvalu a tím menšímu rozsahu přemísťování zemních materiálů.

Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 21 dubna 2019):

- uvádí, že rozšíření povrchového dolu Turów pro zásobování polského obyvatelstva a průmyslu je zcela nepotřebné, protože pomoci energie z obnovitelných zdrojů to může být zajištěno za mnohem příznivější ceny a o mnoho příznivějším způsobem pro životní prostředí,

- zmiňuje aspekt negativního vlivu elektrárny Turów na cestovní ruch s ohledem na škodlivé látky, které uvolňuje a kvůli vizuální dominanci oblaků vypouštěné vodní páry.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 24 dubna 2019):

- konstatuje, že vlivy hornictví a pozdější rekultivace na přírodu a životní prostředí, geologii, vodní bilanci a zdraví člověka jsou prezentované jen částečně a nedostatečně a tak znemožňují podrobné vyhodnocení záměru.

Judith Nicolai (dopis ze dne 17 dubna 2019)

- konstatuje, že jako občanka Zittau se obává dodatečných přímých ohrožení jako jsou značné zvýšení hluku, zdraví škodlivého polévatého prachu a ohrožení Lužické Nisy dalším znečišťováním.

Markus Will (dopis ze dne 23 dubna 2019):

- domáhá se zatímního nevydání „povolení k realizaci záměru“ a předložení překladu celé Zprávy, zveřejnění a zpřístupnění všechny vývodů (návrhů) a výpočtů s uvedením zdrojů, dat a stanovených hranic posuzování (monitoringu) s projednáním případných zdrojů chyb.

Dopisem ze dne 14 března 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.16, Generální ředitel ochrany životního prostředí informoval také tom, že česká strana potvrdila dne 25 února 2019 převzetí dokumentace a že požádala o poskytnutí dodatečných informace, bez nichž dle názoru české strany není možné zajistit účast veřejnosti České republiky. Veškeré údaje, o které česká strana požádala, byly uvedeny v dopise Generálního ředitele ochrany životního prostředí ze dne 12 března 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.15, zaslaném řediteli odboru posuzování vlivů na životního prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí České republiky (zdejší orgán obdržel předmětný dopis na vědomí).

Ve výše citovaném dopise česká strana žádala o poskytnutí následujících údajů:

1. výchozí (základní) dokumentace všech vrstev použitých v modelu formou izolinií (např. ve formátu souborů GDR), dále technické listy vrtů použitých k tvorbě modelu,
2. listy 556 měřících bodů použitých ke kalibraci hydrogeologického modelu, celkem se souřadnicemi X, Y, Z, a také rozmístěním perforovaného krytu s informací, pro kterou vrstvu modelu byl použit,
3. podrobná dílčí rozvaha vrstev modelu pro každou variantu,
4. prostorové rozložení infiltrace do podzemních vod,
5. metody určování zásob přírodních podzemních vod,
6. grafy historických úrovní podzemních vod do roku 1997 nebo od doby vybudování (zřízení) monitorovacích vrtů,
7. podrobné informace o parametrech a fungování protifiltrační clony (podzemní bariéry).

Ve výše uvedeném dopisem ze dne 12 března 2019 Generální ředitel ochrany životního prostředí zdůraznil, že orgán, který řízení vede a který je expertním orgánem, posoudil předloženou Zprávu a nevyzval investora o podání vysvětlení v rozsahu uvedeném výše. V souvislosti s tím dokumentace ve výše uvedeném rozsahu splňuje požadavky stanovené národní legislativou. V dopise ze dne 27 března 2019, DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.17, Generální ředitel ochrany životního prostředí vyrozuměl zdejší orgán, že: česká strana v dopisem ze dne 20 března 2019, MZP/2019/710/1007, uvedla, že Zpráva nesplňuje požadavky dle článku 4 odst. 1 *Úmluvy z Espoo* a poskytla informace týkající se klíčových požadavků, které podle jejího názoru, musí obsahovat dokumentace k posouzení vlivu předmětného záměru na životní prostředí, tj. dokumentaci použitých základních modelových vrstev (hydraulického modelu vyhotovené dr. Januszem Fiszerem) s přesnými parametry ve Zprávě navrhované podzemní protifiltrační bariéry (tedy bod 1 a 7

požadavků uvedených v dopise Generálního ředitele ochrany životního prostředí ze dne 12 března 2019). Kromě toho česká strana vyjádřila i nadále zájem o otázky uvedené v bodech 2, 3, 4, 5 a 6 dopisu Generálního ředitele ochrany životního prostředí ze dne 12 března 2019, avšak souhlasí s poskytnutím těchto informací v pozdější fázi řízení.

S ohledem na výše uvedené zdejší orgán dopisem ze dne 4 dubna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.27, předal výše uvedené informace investorovi a požádal jej o bezodkladnou odpověď k problematice uvedené v bodech 1 a 7 s překladem do jazyka českého. Současně ve výše uvedeném dopise zdejší orgán předal Investorovi připomínky orgánů německé strany, aby se k nim mohl vyjádřit.

V rozhodnutí ze dne 5 dubna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.28, zdejší orgán (v souladu s rozsahem žádosti ze dne 27 února 2019) povolil podle článku 44 zákona o EIA účast ekologické organizace – Fundacja Greenpeace Polska se sídlem ve Vratislavi – v postavení účastníka řízení.

Oznámením ze dne 9 dubna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.29, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi informoval účastníky o výše uvedených etapách řízení.

Dopisem ze dne 9 dubna 2019, značka: KWT/TGO.502-1/2019.256(III), Investor vysvětlil a doplnil informace, o které žádala česká strana. Generální ředitel ochrany životního prostředí v dopise ze dne 18 dubna 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.18, předal získané údaje české straně a opětovně ji požádal o bezodkladné zpřístupnění dokumentace veřejnosti České republiky a o vyrozumění polské strany o datu zpřístupnění dokumentace pro zajištění účasti české veřejnosti na řízení.

V průběhu řízení strana řízení, tj. Fundacja Greenpeace Polska, dopisem ze dne 1 května 2019 předložila studii autora dr. hab. Leszka Pazderského týkající se vad Zprávy v otázce ochrany památek. Ve výše uvedené studii, datované 23 dubna 2019, bylo uvedeno, že na základě posouzení dokumentace dostupné na Wojvodském úřadu památkové péče ve Vratislavi bylo zjištěno, že ve Zprávě EIA chybí dvě důležité architektonické památky nacházející se v Opolno-Zdróji (budova památkově chráněné školy na ulici Narutowicza 7 a budova památkově chráněné vily Heimat na ulici Narutowicza 3), a to v oblasti plánovaného dobývacího prostoru (podle varianty č. II. navrhované k realizaci). Bylo uvedeno, že existence těchto objektů a jejich dobrý stav byl ověřen během terénního šetření provedeného ve dnech 10.–12. listopadu 2018, kromě toho ve výše uvedené Zprávě, v příloze č. 5, není uvedena karta nemovité památky – dřevěného zahradního altánu na rohu ulice Narutowicza a Parkowa (adresa Parkowa 1), uvedené ve Zprávě v tabulce č. 74 a tab. č. 137 Zprávy. Autor studie s odvoláním na požadavky kladené na Zprávu EIA zákonem o EIA (čl. 66 odst. 1 bod 3, čl. 66 odst. 1 bod 6a písm. d) zákona o EIA), požádal, aby zdejší orgán uložil investorovi doplnění Zprávy o popis výše uvedených tří stavebních památek.

Jelikož jak bylo uvedeno, rozhodnutí o rozsahu Zprávy EIA ze dne 20 července 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.AN.2, bylo vydáno před nabytím účinnosti *zákona ze dne 9 října 2015 o změně zákona o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o posuzování vlivu na životní prostředí a některých jiných zákonů (Sbírka zákonů z r. 2015, pol. č. 1936 v platném znění)* v souvislosti s čímž byl použit čl. 6 odst. 2 uvedeného zákona, podle něhož pro věci zahájené na základě změněného (novelizovaného) zákona, pro které byly vydáno rozhodnutí určující rozsah zprávy o posouzení vlivu záměru na ŽP, se použijí dosavadní předpisy.

S ohledem na výše uvedené bylo nutné otázky spojené s ochranou památek uvést ve Zprávě na základě čl. 66 odst. 1 bod 3 a čl. 66 odst. 1 bod 7 písm. d) zákona o EIA, platného

před nabytím účinnosti výše uvedené novelizace. Zpráva musí obsahovat popis stávajících v okolí nebo v přímém dosahu vlivu plánovaného záměru se nacházejících památek chráněných podle ustanovení o ochraně památek a památkové péči, s odůvodněním varianty navrhované žadatelem, s uvedením jejího vlivu na životní prostředí, zejména na památky a kulturní krajinu, a to objekty nacházející se ve stávající dokumentaci, zejména v rejstříku nebo evidenci památek. S ohledem na výše uvedené Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi zohlednil požadavek strany a v dopise ze dne 27 května 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.30, vyzval investora k podání vysvětlení a k doplnění Zprávy ve výše uvedeném rozsahu. Kromě toho, s ohledem na obsáhlý rozsah vyžadovaných vysvětlení a doplnění, vyzval Investora aby předložil jak novou verzi Zprávy, tak její shrnutí odborně nenáročných (tj. srozumitelným) jazykem.

Dopisem ze dne 1 července 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.24, Generální ředitel ochrany životního prostředí předal zdejšímu orgánu informace o etapách přeshraničního řízení vedeného Českou republikou a zaslal průvodní dopis české strany (dopis Ministerstva ČR ze dne 14 června 2019, značka: MPZ/2019/710/7078) spolu se všemi vyjádřeními. Podle z obsahu výše uvedené korespondence polská strana dopisem ze dne 18 dubna 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.18, zaslala české straně dodatečné informace ke Zprávě EIA (o které česká strana požádala v dopise ze dne 20 března 2019, značka: MZP/2019/710/1007). Česká strana předložila uvedenou dokumentaci k vyjádření veřejnosti, dotčeným institucím a orgánům státní správy a dotčeným samosprávám ve dnech od 9 května 2019 do 10 června 2019. Ve výše uvedené lhůtě byly k dokumentaci podané níže uváděné připomínky.

Ve většině podaných vyjádření je poukazováno na četné nedostatky, odchylky a nesrovnalosti v dokumentaci týkající se hodnocení vlivu plánovaného pokračování v těžbě ložiska hnědého uhlí. Opakovaně bylo uváděno, že pokud dokumentace nebude doplněna, pak je k předmětnému záměru nutno vydat zamítavé rozhodnutí. Ve většině podaných vyjádření se opakuje nesouhlas s pokračováním v těžbě a s dalším rozšiřováním těžby hnědého uhlí v dole Turów s argumenty o poklesu podzemní vody na území České republiky, zejména na území:

- části Uhelná – což zaznělo v dopisech: Libereckého kraje ze dne 10 června 2019 (703014), Hnutí Duha v dopise č. 69899 ze dne 7 června 2019, sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409), Obec Heřmanice ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69876), Obec Habartice ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69875), Obec Višňová ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69878), Obec Kunratice ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69939), Obec Černousy ze dne 7 června 2019 (dopis č. 70314), Město Hrádek nad Nisou v dopise ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69193), Město Nové Město pod Smrkem ze dne 7 června 2019 (dopis č. 70210), česká veřejnost (dopisy č. 67658, 67658),
- Obec Mníšek – uvedeno v dopise obce Mníšek (dopis č. 60449),
- část Václavice – uvedeno v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193),
- region měst Liberec a Jablonec nad Nisou – uvedeno v dopise statutárního města Liberec ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69670),
- regionů Frýdlantsko a Hrádecko – uvedeno ve vyjádření české veřejnosti v připomínkách podaných s použitím vzorů A a B (č. 58889, č. 55861 a č. 69643) s ohledem na problém vysychání studní ve výše uvedených regionech a z obavy o další prohlubování tohoto problému v důsledku provozu dolu,
- obce Hrádek nad Nisou – což bylo uvedeno v dopisech: obce Habartice ze dne 7 června 2019 (69684), obce Dolní Řasnice ze dne 4 června 2019 (dopis č.

68676), Město Hejnice ze dne 2 června 2019 (dopis č. 67453) a dopisem české veřejnosti: č. 67692, 67452, 67696, 69053, 69174, 69622, 69167, 69878_1, 69878_2, 69878_3, 70668, 70631 s uvedením, že navrhovaná řešení, tj. postavení protifiltrační clony a vodovodu posuzovaný problém nevyřeší a budou pouze pokusem o omezení negativních důsledků rozšíření dolu,

- osady Oldřichov – uvedeno v dopise Greenpeace Česká republika, z. s. (Greenpeace Česká republika, zapsaný spolek) ze dne 8 června 2019 (dopis č. 69944),
- region Liberecko – uvedeno vyjádření české veřejnosti (dopis č. 70669),
- region Frýdlantsko – uvedeno v dopisech: obce Bulovka (69687), obce Bílý Potok (dopis č. 69785), obce Dětrichov (dopis č. 69929) a dopisech české veřejnosti (dopisy č. 70692, 70669 a 67696),
- Minkovic (části obce Višňová) – vyjádření české veřejnosti (dopis č. 69878_1),
- Kunratic – vyjádření české veřejnosti (dopis č. 69053),
- Vítkov a Horní Vítkov – vyjádření české veřejnosti v dopisech č.: 69819, 70652, 70653, 70654, 70658, 70659, 70663, 70664, 70665, 70666, 70667, 70670, 70682, 70684, 70685, 70686, 70689, 70690, 70691, 70694, 70695, 70696, 70698.

Pokud jde o vliv na hydrogeologické prostředí a na nutnost dokumentaci doplnit, požadavek se objevil v těchto vyjádřeních těchto subjektů: Liberecký kraj (70314), Hnutí Duha v dopise č. 69899, sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (dopis č. 70409), Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 69944), Krajský úřad Libereckého kraje ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124), společnost Frýdlantská vodárenská společnost, s.r.o. (dopis č. 69709), Regionální pobočka České geologické služby (dopis č. 68057), obor ochrany vod Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 7 června 2019, Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci (dopis č. 69789), město Nové Město pod Smrkem (dopis č. 70210), město Hrádek nad Nisou (dopis č. 60449), Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. ze dne 5 června 2019 (dopis č. 69652) a ve společném stanovisku společností Severočeská vodárenská společnost, a.s. a Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. ze dne 5 června 2019, dopis české veřejnosti (č. 67658), Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci (dopis č. 69789), Městský úřad Frýdlant ze dne 30 května 2019 (dopis č. 66960), statutární město Liberec ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69670). Předložené připomínky a návrhy ve věci vlivu na podzemní vodu se týkaly například:

- doplnění dokumentace o navrhovaná opatření pro zajištění pitné vody pro obyvatelstvo v oblasti části obce Uhelná, Grabštejn, Hrádek nad Nisou a Chrastava,
- uplatnění příslušných vysvětlení a doplnění k rozsah odvodňování dolu, bilance odvodňování a vliv na území České republiky,
- zpracování nové varianty záměru, která nebude mít vliv na stav podzemních vod na území České republiky,
- odstranění nesouladů a jejich vysvětlení ohledně modelování rozsahu předpokládaného poklesu hladiny podzemních vod,
- doplnění dokumentace o komplexní hodnocení životního prostředí Žitavské pánve a okolního krystalického podloží,
- doplnění bilančního hodnocení v členění podle jednotlivých hydrogeologických útvarů,
- doplnění dokumentace o údaje týkající se povodní v letech 2010 a 2013 a hodnocení situace v případě zaplavení dobývky Turów v případě havárie čerpací soustavy, která zajišťuje dlouhodobé snížení hladiny podzemní vody na předpolí dolu,
- modifikace znění, týkající se vlivu na zdroje podzemní vody,

- rozšíření popisu hydrogeologického prostředí například o popis jižního zlomu s jeho doprovodnými strukturami a o komentář k hodnocení stavu vod,
- úpravu grafických příloh, zejména doplnění nezbytných informací o hydrogeologických poměrech,
- oprava nesrovnalostí o rozsahu a mocnosti třetihorních sedimentů se skutečností,
- doplnění hodnocení vlivu depresního kužele na území České republiky o údaje z roku 2016, ve kterém došlo ke značnému snížení hladiny podzemních vod,
- doplnění modelu o nové údaje a upřesnění použitého hydrologického modelu, včetně použití vhodnějšího modelu zohledňujícího kalibraci pro různé stavy (pro aktuální stav, roky 2020 a 2044),
- doplnění modelu hydrogeologických poměrů o odpovídající údaje, případně alespoň použití průměrných hodnot odběru (jímání) vody za delší časové období a celkové upřesnění použitého hydrogeologického modelu,
- doplnění komentáře ke Zprávě k tématu zohlednění vlivu klimatických změn v modelových simulacích, zejména v projekcích do roku 2044,
- zpracování odborného vyhodnocení, obsahujícího celkové vyhodnocení poměrů stability v oblasti v jednotlivých fázích provozu dolu a po ukončení těžby,
- zohlednění objemu zásob vyskytujících se ve vodonosných útvarech a schopnosti vyrovnávání nerovnoměrného zásobování podzemní vody,
- vysvětlení týkajících se množství srážek a odběrů z jímání Uhelná a změny roku použitého k charakterizaci odběru vody z tohoto jímání,
- doplnění monitoringu z čtvrtohorních útvarů od Uhelné jihovýchodně a upřesnění a identifikace vazeb čtvrtohorních vodonosných útvarů do hlubších úrovní pánve,
- příslib zhotovení protifiltrační clony, rozšíření clony na celou rozvětvenou částí bělopolského zlomu, posouzení otázky jejího prohloubení a upřesnění informace o její realizaci, uvedení přesného umístění ve vztahu k jednotlivým vodonosným útvarům, kontroly účinnosti, umístěním monitorovacích vrtů před a za clonou, zhotovení technického posudku a technického projektu této clony, přesného harmonogramu prací a hodnocení vlivu clony na životní prostředí v období těžby ložiska, plánu realizace a případné demontáže po ukončení těžby, pokračování v provozu hydraulické bariéry po jejím zřízení,
- uvedení dodatečných opatření (mimo hydraulickou clonu), které by vyloučily vliv záměru na kvalitu a množství podzemních vod,
- návrhy na odvodnění dolu na jihovýchodní oblast rozšíření těžby, dále také rozšíření sítě monitoringu podzemních vod východním směrem, včetně okrajových částí krystalického podloží/zdrojové oblasti toku Jaśnica,
- doplnění dokumentace o vyhodnocení situace (modelu koncepčního stavu podzemních vod) po provedení rekultivace a zaplavení dolu, včetně navrhovaných nápravných a kompenzačních opatření (včetně finančních náhrad za ztrátu zdroje pitné vody pro občany českého příhraničí),
- představení hodnocení derogačních kritérií podle čl. 4.7 rámcové směrnice o vodách ve smyslu ApA.

Česká geologická služba (regionální pobočka) dopisem ze dne 30 května 2019 (dopis č. 68057) poukázala na nutnost pokračovat v přeshraničních konzultacích s uspořádáním jednodenních workshopů za účasti expertů z obou stran (v letech 2021–2044). Dále zmiňuje nutnost optimalizace česko-polské sítě monitoringu vod (rozšíření monitorovací sítě o vrtů v oblasti Kopaczowa a o 16 vrtů v příhraniční oblasti: Hrádecko a Frýdlantsko, nahrazení vrtů

Uh-1 vrtem Uh-2), také v souvislosti se zaplavením dobývky po ukončení těžby a v případě neprovedení filtrační clony prokázat vliv dolu ve spojení se změnami klimatu. Ve stanovisku Odboru geologie Ministerstva životního prostředí České republiky zazněl souhlas s připomínkami uvedenými Českou geologickou službou v dopise ze dne 30 května 2019.

Ve stanovisku Úřadu města Frýdlant ze dne 30 května 2019 (dopis č. 66960) z hlediska zájmů chráněných vodním právem je poukázáno na nutnost provést hodnocení povrchových vod a změn průtok vodních toků v úzké návaznosti na ostatní složky životního prostředí. Bylo zpochybněno hodnocení vlivu následné rekultivace, zatopení a zalesnění v návaznosti na již provedenou rekultivaci. Byl uvedena problematika spojená se zatopením důlního díla (absence bilance množství vody, kterou je možné využít za časové období, kvalita vody v nádrží a její vliv na okolní zdroje), což je spojeno s problémem dosažení dobrého stavu vody a vodonosných útvarů. Je uváděná náchylnost frýdlantského výběžku na negativní vlivy z důvodu změny srážkových úhrnů, charakteru srážek a jejich bezprostředního vlivu na vydatnost a kvalitu vodních zdrojů v této oblasti se současným uvedením nutnosti začlenění těchto možných změn do hodnocení záměru.

Obec Dětrichov, dopis č. 69929 ze dne 7 června 2019, v celém rozsahu podpořila stanovisko Krajského úřadu Libereckého kraje vyjádřené v dopise ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124).

Město Nové Město pod Smrkem, dopis č. 70210 ze dne 7 června 2019, navrhuje, aby jednou ze závazných podmínek vydání souhlasu k realizaci záměru bylo zavázání investora k provádění stálého monitoringu stavu českých podzemních vod dotčených důsledky záměru.

Dále v dopise Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. ze dne 5 června 2019 (dopis č. 69652) a ve společném stanovisku společností Severočeská vodárenská společnost, a.s. a Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. ze dne 5 června 2019 žádají o umožnění účasti na všech stupních správního řízení vedeného v souvislosti s plánovaným záměrem.

V dopise č. 68113 ze dne 3 června 2019 město Chrastava uvádí vliv dolu na celkovou redistribuci a bilanci podzemních a povrchových vod.

Česká veřejnost (dopis č. 67659) vyjádřila obavu ohledně účinnosti navrhované hydraulické clony, zejména ve vztahu k Uhelné. Obavy z důvodu vysychání domovních studní v Uhelné byly vyjádřené také v dopise č. 70664 české veřejnosti (dopis č. 69819), dále byla vyjádřena obava, že vzniklé finanční náklady na prohloubení a vyčištění studny, včetně dotace z rozpočtu město Chrastava přijdou vniveč. V dopise obyvatel č. 70659 je uváděna velká hloubka dolu a zesílení drenážního efektu.

Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci v dopise č. 69789 ze dne 7 června 2019 doporučila zaměřit se na vliv na zdroje pitné vody na území České republiky.

Odbor ochrany vod Ministerstva životního prostředí České republiky v dopise ze dne 7 června 2019 souhlasí s požadavkem České geologické společnosti ohledně aktualizace na polské straně hydrologického modelu a uvedení více podrobností ohledně navrhované protifiltrační clony. Kromě toho připomíná, že rozsah navrhované těžební plochy bude dosahovat do přímého sousedství ochranného pásma I. a II. stupně jímání vod Uhelná. Podle názoru Odboru ochrany vod z předložených dokumentů nevyplývá jednoznačně, zda bude zajištěna dostatečná ochrana zdrojů vody v dotčené oblasti. Nelze tedy zcela vyloučit vliv realizace díla na požadavky směrnice o vodách ve smyslu nutnosti předcházet zhoršování stavu vodonosných útvarů a povrchových vod. S ohledem na výše uvedené navrhuje stanovit nápravná opatření tak, aby bylo možné dosáhnout dobrého stavu podzemních vodonosných útvarů v uvedeném území. Odbor ochrany vod Ministerstva

životního prostředí České republiky žádá také o projednání záměru v rámci česko-polské komise pro hraniční toky v souladu s aktuální smlouvou mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci v oblasti vodního hospodářství v příhraničních oblastech.

V dopise č. 67994 město Liberec dne 31 května 2019 souhlasí s plánovaným záměrem z hlediska zájmů chráněných vodním právem při současném doporučení na rozšíření sítě vrtů monitorujících stav podzemních vod jihovýchodním směrem od místa těžby.

V dopise Městského úřadu Frýdlant ze dne 30 května 2019 (z hlediska výstavby a územního plánování), s ohledem na riziko ovlivnění stavu podzemních vod doporučuje výběr bezpečnější varianty, tedy varianty č. 1 a 2, místo varianty 3.

Obec Bulovka vyjádřila obavu ohledně dalšího úbytku podzemních vod, způsobeného rozšířením a prohloubením dolu a uvedla nutnosti doplnit dokumentaci o monitoring úbytků vody.

Česká geologická služba, oblastní pobočka, dne 30 května 2019 (dopis č. 68057) zmiňuje nutnost optimalizace česko-polské sítě monitoringu vod (rozšíření monitorovací sítě o vrtů v oblasti Kopaczowa a o 16 vrtů v příhraniční oblasti: Hrádecko a Frýdlantsko, nahrazení vrtu Uh-1 vrtem Uh-2), také v souvislosti se zaplavením dobývky po ukončení těžby a v případě neprovedení filtrační clony prokázat vliv dolu na změny klimatu.

V dopise Českého inspektorátu ochrany životního prostředí, Regionální inspekce Liberec, ze dne 10 června 2019 nebyly vzneseny připomínky z hlediska ochrany vod.

V dopisech Libereckého kraje (dopis č. 70314), statutárního města Liberec (dopis č. 69670), společnosti Frýdlanská vodárenská společnost, s.r.o. (dopis č. 69709), obce Heřmanice (dopis č. 69876), Hnutí Duha (dopis č. 69899), občanského sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (dopis č. 70409), občanského sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 69944) je vznesena otázka vlivu díla na stav povrchových vod, zejména s poukazem na snížení množství vody v příhraničních tocích a negativní vliv na jejich množství a kvalitativní stav. Zaznělo, že předložený popis povrchových vod je nedostatečný (neobsahuje informace k toku Jašnica, pramenu Heřmanického potoka (Miedzianky), nacházejícího se na české straně a Oldřichovského potoka (pohraničního toku), proto bylo požádáno o doplnění dokumentace v tomto rozsahu.

Hnutí Duha v dopise ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409), sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. v dopise ze dne 8 června 2019 (dopis č. 69944) dále upozorňují na nutnost zpracovat varianty, které nepovedou k významnému snížení množství vody v příhraničních tocích a nutnosti v tomto ohledu stabilizovat svahy hald.

Ve společném vyjádření se společností Severočeská vodárenská společnost, a.s. a Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. (dopis č. 69652) je uvedena nutnost doplnit dokumentaci o opatření pro minimalizaci například vlivů na systém zásobování pitnou vodou, včetně zajištění zdrojů jejich financování.

Krajský úřad Libereckého kraje v dopise ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124) poukazuje na nutnost provést přeshraniční konzultace ve věci vlivů na povrchové toky a pro doplnění dokumentace v následujícím rozsahu:

- provedení na základě reálných údajů vyhodnocení stávajícího vlivu stávajícího dolu Turów na vodní toky a vodu navázanou na biotopy na území České republiky (především z hlediska přímého a nepřímého poklesu hladiny podzemních vod),
- zpracovat (na základě výše uvedeného vyhodnocení) projekt nápravných a kompenzačních opatření, který bude zahrnovat výstavbu protifiltrační clony

o dodatečnou infiltraci vody čerpané v předpolí dolu do zdrojových oblastí dotčených vodních toků na území České republiky a do jiných biotopů souvisejících s vodou.

Frýdlantská vodárenská společnost, s.r.o. v dopise ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69709) navrhuje doplnit dokumentaci o aktivity, které by umožnily stabilizaci svahů hald a vyhodnocení vlivu záměru na povrchové toky, zejména vodní tok Jašnica a Oldřichovský potok. Ve výše uvedeném dopise poukazuje také na nutnost navrhnout kompenzační opatření, která by spočívala v úhradě nákladů vzniklých společnosti Frýdlantská vodárenská společnost, a.s., v případě nutnosti výstavby náhradní vodohospodářské infrastruktury.

V průběhu projednávání procedury a zapojení veřejnosti (veřejné projednávání) byly uplatněno několik připomínek a návrhů k vlivu dolu na životní prostředí. V dopisech Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 70314), obce Heřmanice (dopis č. 69876), Hnutí Duha (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (dopis č. 70409), sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (Greenpeace Česká republika, zapsaný spolek) - (dopis č. 69944) byl zpochybněn rozsah hodnocení vlivu ve Zprávě na chráněné oblasti nacházející se v České republice, a zejména byl zpochybněn výběr hodnocených oblastí. Dále byly uvedeny nedostatky týkající se vlivu pokračování v těžbě na změny klimatu jak v místním, tak globálním rozsahu, vyhotovení hodnocení vlivu na ekosystémy v pramenné oblasti potoka Jašnica, na severní přítoky Václavického potoka, mokřady v povodí Dolnovítkovského potoka a pramene Jasného potoka, tekoucího směrem do Polska do místní části Jasna Góra, rozšíření hodnocení vlivu na chráněné oblasti také se zohledněním negativních vlivů souvisejících se spalováním vytěženého uhlí v elektrárně Turów.

V dopisech obce Habartice (69684), obce Dolní Řasnice (dopis č. 68676), města Hejnice (dopis č. 67453), české veřejnosti č. 70684 a 70698 a v dopisech české veřejnosti podaných podle vzoru C, tj. dopisy č. 67692, 67452, 67696, 69053, 69174, 69622, 69167, 69878_1, 69878_2, 69878_3, 70668, 70631 se uvádí, že provoz dolu je příčinou poklesu hladiny podzemní vody, zvýšené prašnosti a hluku na území České republiky, což se v důsledku projevuje negativním vlivem na přírodu (na což je poukazováno v dopise obce Dětrichov, dopis č. 69929). V dopisech české veřejnosti č. 70652, 70654, 70696, 70689 není vyjádřen souhlas s ničením přírody a životního prostředí. V dopisech české veřejnosti č. 70669 a 70698 se uvádí negativní vliv na Jizerské hory. Dále veřejnosti v dopise č. 70692 poukazuje na to, že rozšíření dobývky bude mít vliv na oblast ViVa Natura 2000 (minimálně v okolí vrchu Výhledy – např. vodník amerykaňski).

Město Liberec (dopis č. 67994) ve stanovisku z hlediska ochrany lesních oblastí vyjádřilo souhlas se záměrem při současném doporučení posoudit vliv záměru na lesní ekosystémy České republiky v příhraničním území z důvodu značné změny reliéfu v oblasti dolu a hald a změny vegetace (na se což poukazuje také v dopise statutárního města Liberec (dopis č. 69670)).

V dopise Ministerstva životního prostředí České republiky, odboru obecné ochrana přírody a krajiny ze dne 6 června 2019 je uvedena nutnost projednat otázky předcházení negativnímu vlivu na vodní poměry na zemědělských plochách nacházejících se na hranici s Českou republikou.

Krajský úřad Libereckého kraje v dopise ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124) uvádí nutnost doplnit dokumentaci ve věci vlivů na lesnictví, zemědělství a na lesní a ostatní ekosystémy v následujícím rozsahu:

- provedení reálného (tj. řádně zaměřeného a podpořeného místními empirickými údaji) vyhodnocení vlivu stávajícího dolu a jeho plánovaného rozšíření na lesní, vodní biotopy, biotopy navázané na vodu a ostatní, potenciálně vhodné biotopy na území České

- republiky z hlediska ztráty podzemní vody, vlivu mezoklimatických podmínek, šíření se prachových částic z oblasti dolu a vzájemných synergických a kumulovaných vlivů,
- dopracování vyhodnocení vlivu na lesní a zemědělské hospodářství na území České republiky podle výše uvedených údajů,
 - navržení odpovídajících opatření (podle výše uvedených údajů) k eliminaci, zmírnění a kompenzaci negativních vlivů záměru, včetně vyhodnocení varianty vedení cílové hranice dolu ve větší vzdálenosti od hranic z Českou republikou,
 - posouzení všech jednotlivých variant realizace záměru (zpracovaných při zohlednění výše uvedených údajů), tj. celkem z nově navrhovanou a variantou a s uvedením té nejvýhodnější.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70124), obec Heřmanice (dopis č. 69876) v komplikovaných dopisech uvádějí, že navrhované varianty budou mít negativní vliv na stabilitu povrchu půdy v příhraničí. Ve výše uvedených dopisech je zdůrazněno, že svislé sedání půdy v okolí plánovaného rozšíření dolu může mít vliv na stavební objekty nacházející se v České republice, a to se následně odrazí v tržní hodnotě nemovitostí nacházejících se v blízkosti dolu a mimo Uhelnou se to bude týkat také celých regionů Hradeckého a Frýdlantského. Současně ve výše uvedených dopisech bylo navrženo doplnění dokumentace v rozsahu projednání problematiky poklesu cen nemovitostí v okolí dolu spolu se stanovením finančních kompenzací pro majitele dotčených nemovitostí, určených na základě nezávislých posudků a také provedení pasportizace objektů s návrhem pravidelného monitoringu. V dopise české veřejnosti č. 70668 je navrženo uzavření dolu s provedení aktuálního geologického šetření a vyhotovení odborného posudku českými institucemi. V dopise č. 67659 české veřejnosti se uvádí, že další prohloubení a rozšíření dolu přispěje k nestabilitě podloží v Uhelné.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70124) reaguje také na otázku vlivu na stabilitu horninového prostředí a poukazuje na nutnost doplnit dokumentaci pro posouzení aktuálního vlivu stávajícího dolu Turów na stabilitu horninového prostředí v okolí dolu a v dosahu depresního kužele podzemních vod, s přihlédnutím k následujícím návrhům:

- hodnocení vlivu plánovaného záměru musí vyplývat z maximálního rozsahu záměru ve všech posuzovaných variantách a vycházet z ověřitelných údajů,
- vyhodnocení místních podmínek z hlediska stability svahů dobývky je nutno zpracovat pro období: provozu záměru, rekultivace ploch a po ukončení procesu rekultivace,
- posouzení možností vzniku ohrožení na území České republiky a nabídnutí prostředků pro zamezení negativních vlivů, případně nabídnutí a posouzení varianty záměru, která nebude toto riziko generovat.

V tomto ohledu hodnocení vlivu rozšíření dolu na kvalitu ovzduší Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70124), obec Heřmanice (dopis č. 69876), město Liberec (dopis č. 69670), obec Habartice (69684), obec Bulovka (69687), město Hejnice (dopis č. 67453), obec Dolní Řasnice (dopis č. 68676) a česká veřejnost v dopisech č. 67692, 67452, 67696, 69053, 69174, 69622, 69167, 69878_1, 69878_2, 69878_3, 70668, 70631) namítají, že provedené hodnocení vlivu záměru ve vztahu k vlivu na kvalitu ovzduší je nedostatečné a vyžaduje dodatečná vysvětlení nebo doplnění. V uvedených připomínkách je poukázáno na nutnost doplnit dokumentaci například o překladu kapitoly uvádějící model šíření se emisí a částí týkající se vlivu prašnosti na ekosystémy a zemědělské pozemky na území České republiky, přehled a popisy výchozích parametrů zdrojů emisí, provedení modelového vyhodnocení dolu (aktuální stav a po rozšíření) na stav kvality ovzduší, představení kumulovaného vlivu se zohledněním vlivu elektrárny Turów, provedení hodnocení vlivu změny klimatu na kvalitu ovzduší, doplnění monitoringu kvality ovzduší o monitoring

koncentrace polétavého prachu PM_{2,5} v období provozu dolu a každoročního dokumentování dodržování ročního emisního limitu 20 µg/m³ na hranici dolu ve směru k nejbližší bytové zástavbě a území České republiky.

Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) vyjádřilo nesouhlas s srovnáním hodnot změřených v minulých letech se stavem, ke kterému by došlo v Uhelné a Václavicích po rozšíření dolu, navrhuje také provedení měření emisí přímo v oblasti nacházející se jižně od dolu. Podobné připomínky ohledně Uhelné uvádí také občané v dopise č. 67658.

Obec Bulovka (dopis č. 69687), obec Bílý Potok ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69785) poukazují na zvyšující se množství polétavého prachu z těžby hnědého uhlí ve svém okolí, zejména na území částí: Heřmanice, Kunratice, Višňová, Černousy a navrhuji doplnit dokumentaci o vliv dolu na kvalitu ovzduší. Připomínající uvádějí také nárůst prašnosti v Hejnicích (jak je uvedeno v dopisu české veřejnosti č. 69174) a v oblasti Uhelné (dopis obyvatel č. 67659). Na znečištění ovzduší a růst prašnosti ve Vítkově a Horním Vítkově poukazuje česká veřejnost v dopisech č. 70652, 70653, 70654, 70658, 70659, 70663, 70665, 70667, 70670, 70682, 70684, 70685, 70686, 70689, 70692, 70694, 70695, 70698. Obec Habartice (dopis č. 69684) uvádí vliv haldy hlušiny na proudění vzduchu.

Hnutí Duha v dopise ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (zapsaný spolek) v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409), sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (Greenpeace Česká republika, zapsaný spolek) v dopise ze dne 8 června 2019 (dopis č. 69944) poukazují na úzkou propojenost dolu s elektrárnou Turów. Ve výše uvedených dopisech je uváděná nutnost doplnit dokumentaci v násl. rozsahu: kumulovaného vlivu na kvalitu ovzduší včetně hodnocení vlivu na koncentraci sekundárních znečišťujících látek, překlad kapitoly týkající se omezení prašnosti, hodnocení důsledků prašnosti na ekosystémy a zemědělské pozemky na území České republiky, včetně zohlednění zvyšujícího se sucha a růstu globální teploty.

V dopise odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 7 června 2019 byly zpochybněny vypočtené hodnoty fugativních směsí emisí PM₁₀ z dolu Turów. Bylo požádáno o vysvětlení přesného postupu výpočtu fugativních emisí PM₁₀ z těžby uhlí a výrazného snížení emisí PM₁₀ z dolu v období mezi roky 2016 a 2020. Bylo požádáno dále o poskytnutí informací údajů z monitoringu imisí PM₁₀ na deseti měřicích bodech nacházejících se kolem dobývky za období od roku 2010 a o poskytování údajů z monitoringu v budoucích obdobích až do doby ukončení těžby. Odbor ochrany ovzduší požádal také o potvrzení informací ohledně zákazu maloobchodního prodeje hnědého uhlí v Dolnoslezském vojvodství.

V dopisech České inspekce ochrany životního prostředí, Regionální inspekce Liberec, ze dne 10 června 2019 a Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 70124) je navrženo předložení kompletní, podrobné analýzy šíření (prachu?), obsahující veškeré výchozí údaje, včetně kumulovaného vlivu ve spojení s Elektrárnou Turów v rozsahu emisí PM₁₀ a PM_{2,5}. Dále je uvedena nutnost doplnit monitoring kvality ovzduší o kontrolu polétavého prachu frakce PM_{2,5} během provozu dolu a každoroční dokumentování dodržování ročního emisního limitu 20 µg/m³ na hranici areálu dolu ve směru k nejbližší bytové zástavbě v ČR (ve směru na Frýdlantsko a Hrádecko).

V dopisech Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 5 června 2019, Obce Hermanice (dopis č. 69876), města Liberec (dopis č. 69670), veřejnosti (dopisy č. 58889, 55861, 69643 a 67696) se uvádí, že provoz dolu až do roku 2044 zpochybňuje naplňování cílů Pařížské dohody. Ve výše uvedených dopisech a dále v dopisech Hnutí Duha (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (zapsaný spolek) (dopise č. 70409) a Greenpeace Česká republika (dopis č. 69944) bylo navrženo doplnění dokumentace o vyhodnocení vlivu

na klima a vlivu změn klimatu na území České republiky se zaměřením na vodní zdroje, chráněná území, lesnictví a zdraví obyvatelstva se zohledněním ke společenským nákladům způsobeným emisemi CO₂ z dolu a elektrárny. O pořízení specializované studie o vlivu na změny klimatu bylo žádáno také v následujících dopisech: Chrastava (dopis č. 68113) a obec Bulovka (dopis č. 69687). Česká veřejnost (dopisy č. 58889, 55861 a 69643) uvádí, že rozšíření těžby a spalování uhlí z dolu Turów může způsobit globální ekologickou katastrofu.

Obec Dětrichov v dopise ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69929) vyjádřila obavu, že rozšíření těžby v dole Turów přispěje ke snížení množství srážek v obci Dětrichov, ve které je již v současné době tento problém vnímatelný, který je následkem změny pohybu oblaků a změny atmosférických podmínek. Obec uvádí, že v důsledku horkého vzduchu z dolu v minulých letech došlo k přesunu místa dopadu srážek z obce do bezprostřední blízkosti dolu, tj.: Heřmanic, Kunratic, Višňové a do oblasti dobývky. Česká veřejnost v dopise č. 69167 uvádí, že těžba ložiska z dolu Turów má vliv celkové globální klima. Dále v dopisech č. 67452, 67696, 70668 česká veřejnost uplatnila připomínky týkající se vlivu na klima a průběh počasí během roku (mírnější zimy a výkyvy srážkových úhrnů). Ve výše uvedených dopisech vyjadřuje obavu, že vliv teplého vzduchu ze dne dolu povede k dalšímu vlivu na klima v okolí dolu.

V dopise české veřejnosti č. 69878_2 jsou dále uvedeny komplikace z důvodu výskytu hald na české straně, kdy je uváděn jejich obsah, vzhled, osazení chybně volenou zelení, povrchový odtok vody. V dopise české veřejnosti 70670 se uvádí vliv na klima v okolí dolu.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70124) požaduje:

- posouzení vlivu záměru na klima nejen z hlediska emisí skleníkových plynů, ale také z hlediska změny cirkulace vody a změny klimaticky aktivního povrchu,
- navržení a posouzení nové varianty záměru, která sníží celkové množství vytěženého uhlí a zkrátí dobu do zahájení rekultivace území při současném zajištění ekonomicky rentabilního ukončení procesu těžby hnědého uhlí,
- posouzení shody záměru v jednotlivých variantách se zájmem na omezování změn klimatu a zvýšením míry adaptace území z hlediska cílů Pařížské dohody,
- posouzení jednotlivých variant záměru spolu s novou variantou s uvedením nejvýhodnější varianty z hlediska zmírnění vlivů na změny klimatu.

Dále Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70124) uplatnil připomínky k vlivu na mezoklimatické podmínky. Upozorňuje na nutnost sledovat vliv na mezoklimatické podmínky při zohlednění očekávaných změn klimatu a vlivu plánovaných rekultivací ve vztahu k očekávaným a aktuálním klimatickým podmínkám.

V dopisech obce Habartice ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69684), obce Bulovka z 7 června 2019 (dopis č. 69687), města Hejnice ze dne 2 června 2019 (dopis č. 67453), obce Dolní Řasnice ze dne 4 června 2019 (dopis č. 68676), obce Bílý Potok ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69785) a v dopisech českých občanů č. 67692, 67452, 67696, 69053, 69174, 69622, 69167, 69878_1, 69878_2, 69878_3, 70668, 70631 se uvádí, že těžba dolu Turów přispěje k nárůstu hluku v okolí a předložené údaje týkající se zvýšení hladiny hluku jsou nedostatečné a vyžadují doplnění. Obec Dětrichov v dopise ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69929) poukazuje na riziko zvýšení hladiny hluku v místních částech Heřmanice a Dětrichov. Na akustický vliv v okolí částí Vítkov a Horní Vítkov upozorňuje česká veřejnost v dopisech č. 70652, 70653, 70654, 70658, 70663, 70667, 70669, 70670, 70684, 70685, 70689, 70698. Občané Uhelné (dopis č. 67659) uvádí, že již v současné době v Uhelné jsou překročené povolené limity hluku podle českých předpisů a vyjádřili obavu, že v důsledku

rozšíření dolu dojde k dalšímu nárůstu úrovně hluku. Na absenci ve Zprávě EIA údajů týkajících se kumulovaného vlivu na akustické klima ve vztahu k osadě Uhelná poukazuje také česká veřejnost v dopise č. 67658. Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) mimo Uhelnou, uvádí podobné připomínky ve vztahu k místní části Václavice.

Sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (zapsaný spolek) (dopis č. 69944) uvádí, že v dokumentaci uvedené hodnocení vlivu hluku je nedostatečné a nezobrazuje reálný vliv. Uvádí, že výsledky modelování hluku jsou v rozporu s aktuálním skutečným stavem. Bylo poukázáno na nutnost doplnit podklady násl.:

- doplnění pravidelného hodnocení hluku, prováděného podle ověřené, oficiální metodologie a s ověřitelnými vstupními údaji,
- zohlednění vlivu nové technologie,
- provedení sekundárních a doložitelných měření aktuální hladiny akustického tlaku v denních a nočních hodinách v českých obcích dotčených nejvíce hlukem z dolu, tedy v Uhelné, Oldřichově a Hrádku nad Nisou,
- přeložení výše uvedených dokumentů do jazyka českého a jejich opětovně mezistátní projednání.

Krajská hygienická stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci v dopise ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69789) a Krajský úřad (dopis Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124) požaduje podrobnější hodnocení hlukové expozice území České republiky. Krajská hygienická stanice Libereckého kraje požaduje konkrétní údaje vztahující se k chráněným oblastem vnějším a k chráněným oblastem vnějších staveb tam, kde bylo zjištěno překročení hygienického limitu hluku v noční době (v obcích Oldřichov na Hranicích a Uhelná), zjištěného v České republice spolu s vlivem nápravného protihlukového opatření u jednotlivých variant. Ve výše uvedeném dopise české veřejnosti (č. 67658) bylo navrženo provedení hodnocení vibrací spojených s těžbou a které současně mohou mít vliv na akustický stav. Podle názoru Krajského úřadu z dokumentace nevyplývá, jak daleko od zástavby osady Uhelná sahá hranice překročení limitu 40 dB v noci. Krajský úřad Libereckého kraje uvádí nutnost nabídnout případné prostředky pro eliminaci a zmírnění u jednotlivých variant záměru, neboť v noční době na českém území akustický tlak 40 dB představuje překročení hygienického limitu pro hluk ve vnějším prostředí.

Město Hrádek nad Nisou v dopise ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69193) a česká veřejnost v dopise č. 67658 nesouhlasí z navrhovaným rozšířením dolu a pokračováním těžby po roce 2020 s uvedením, že rozšíření těžby může mít destruktivní vliv na obyvatelé Uhelné. Město Hrádek nad Nisou uvádí podobnou připomínku také ve vztahu ke Václavicím. Ve výše uvedených dopisech na namítán chybějící překlad části Zprávy týkající se vlivu na lidi s požadavkem zahájit jednání o finančních náhradách pro majitele nemovitostí v Uhelné a Václavicích. Česká veřejnost (dopisy č. 58889, 55861, 69643, 67659) uvádí, že rozšíření dolu bude spojeno s vystěhováním obyvatelstva a bouráním domů v obci Białopole a v areálu bývalého sanatoria Opolno-Zdrój. Dále byly vyjádřeny obavy spojené s negativním vlivem dolu Turów na kvalitu života v sousedství dolu působeného přibližování dobývky k bytové zástavbě v Uhelné. Bylo uvedeno, že emise hluku a poléťavého prachu související s provozem těžkých rýpadel, může vést k překročení platných hygienických limitů pokud jde o hluk a poléťavý prach. Obavy jsou podpořené údaji týkajícími se zdravotních důsledků způsobovaných spalováním uhlí z dolu Turów (podle údajů z roku 2016–2019 o předčasných úmrtí).

Občané Višňové v dopise č. 69878_2 vyjádřili obavu z rozšíření dolu a jeho následků (své obavy dokládají likvidací vesnice Viganice). Na vliv na lidské zdraví česká veřejnost poukazuje také v dopisech č. 70682 a 70686.

V dopisech Hnutí Duha ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (zapsaný spolek) v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409) a Greenpeace Česká republika (dopis č. 69944) se poukazuje na nutnost vyhodnotit vliv světelného smogu na okolní sídla. Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) také vyjadřuje obavy, že rozšíření dolu přispěje k dalšímu zhoršování světelného smogu, což uvádí také česká veřejnost v dopisech 67658 a č. 70669. Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) uvádí připomínky ke kumulovanému vlivu na krajinu a výhledy z území České republiky. Ve výše uvedeném dopise se dále uvádí, že rozšíření dolu přispěje značným způsobem ke vzhledu druhého pozadí výhledu z oblasti Uhelné. Obec Habartice (dopis č. 69684) uvádí, že halda hlušiny změnila charakter krajiny. Česká veřejnost v dopisech č. 58889, 55861 a 69643 vyjádřila obavu, že v důsledku rozšíření dolu (s odkazem na rozsah dobývky) dojde ke zničení krajiny.

V dopise Úřadu města Frýdlant ze dne 30 května 2019 k vlivu na krajinu je uváděn nepříznivý vliv z hlediska výhledových poměrů v území SO ORP Frýdlant.

Odbor výstavby a územního plánování Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis ze dne 5 června 2019 – č. 70124) nemá k dokumentaci zásadní připomínky. Uvádí pouze, že plánovaný záměr může potenciálně snížit atraktivitu území na české straně pro cestovní ruch, ale fyzicky nenarušuje příslušnou infrastrukturu. Upozorňuje naproti tomu na vliv záměru na případné změny vodovodních systémů s ohledem na vliv na podzemní vodu na území Libereckého kraje, tvořících zdroj pro zásobování vodou obyvatelstva. V výše uvedeném dopise Krajského úřadu Libereckého kraje se uvádí, že odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu neuplatnil k dokumentaci své připomínky.

Obec Habartice (dopis č. 69684) uvádí vliv odvalu hlušiny na změnu charakteru krajiny.

Město Chrastava (dopis č. 68113) uvádí, že veškeré náklady spojené s realizací nápravných opatření, hrazené obyvateli území příhraničí, dotčených negativními důsledky těžby ložiska Turów, musí nést polská strana. Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) a česká veřejnost v dopise č. 67658 uvádí vliv díla na hmotné statky na území České republiky, včetně vlivu na tržní hodnotu nemovitostí v Uhelné.

Česká geologická služba, oblastní pobočka, dne 30 května 2019 (dopis č. 68057), Hnutí Duha ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (zapsaný spolek) v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409), Greenpeace Česká republika (dopis č. 69944), Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 70314) poukazují na nutnost předložit nulovou variantu. Poukazují na nutnost provést srovnání této varianty s ostatními variantami se zohledněním příslušných složek aktuálního stavu životního prostředí. Ve vyjádření Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 70124) jsou zpochybněny použité varianty a je požadováno předložení varianty garantující snížení vlivu záměru na životní prostředí České republiky. Krajský úřad Libereckého kraje předkládá řadu připomínek k plánované rekultivaci území, a také poukazuje na nutnost provést hodnocení vliv rekultivační vodní nádrže na mezoklimatické podmínky, provést vyhodnocení vydatnosti zdrojů potřebných k naplnění rekultivační vodní nádrže, určit parametry a požadavky na rekultivaci mimo plochy určené k zatopení.

Krajský úřad Libereckého kraje upozorňuje na nutnost podat příslušná vysvětlení a informace týkající se jednotlivých fází záměru, průběhu procesů získávání povolení ve věci předmětného záměru a změnách územního plánu. V dopise Krajského úřadu Libereckého kraje byly uplatněny připomínky k rozsah porealizačního vyhodnocení, monitoringu, použití nápravných opatření.

Obec Bulovka v dopise ze dne 7 června 2019 (69687), obec Bílý Potok ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69785) – požadují rozšíření dokumentace o porealizační vyhodnocení hluku, vlivu na podzemní vodu a účinnosti navrhované clony. Frýdlandská vodárenská společnost, s.r.o. ze dne 6 června 2019 (dopis č. 69709) uvádí nutnost stanovit konkrétní formy a způsoby provedení poprojektového vyhodnocení.

Obec Bílý Potok (dopis č. 69785) a město Nové Město pod Smrkem (dopis č. 70210) požadují provádění pravidelného hodnocení monitoringu stavu českých podzemních vod, úbytků vody, kvality polévatého prachu a hluku na území České republiky. Ve vyjádření Úřadu město Frýdlant ze dne 30 května 2019 (dopis č. 66960) z hlediska plánování a územního obhospodařování se doporučuje zajistit a případně posílit v příhraniční oblasti SO ORP Frýdlant dlouhodobý, systematický monitoring maximálního množství všech základních charakteristik týkajících se stavu životního prostředí přírodní v dostatečně husté, terénní síti monitorovacích bodů a pravidelně tyto informace poskytovat příslušným orgánům veřejné správy.

Dále v dopisech Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 70314), obce Heřmanice (dopis č. 69876) a města Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193), české veřejnosti (dopis č. 67658) je požadováno provedení opatření pro omezení negativního vlivu – omezení vzdálenosti s uvedením, že těžba e nemůže přiblížit k Uhelné na vzdálenosti menší než 1 km s vybudováním přírodního valu výšky min. 30 m, který bude osázen rychle rostoucí zelení, zabezpečenou proti okusu. Podle názoru města Hrádek nad Nisou výše uvedený val musí být proveden před plánovaným rozšířením dolu a zohledněn v plánu rekultivace dolu.

Město Hrádek nad Nisou (dopis č. 69193) a česká veřejnost (dopis č. 67658) poukazují na nutnost vysadit hospodářský les (mezi valem a státní hranicí) s jeho začleněním do plánu rekultivace dolu a instalací zařízení na měření hladiny hluku a prašnosti na vhodném místě v Uhelné. Ve výše uvedených dopisech je dále poukázáno na nutnost sesouladit s právními předpisy shodu již v okolí dolu prováděných přípravných prací, tj. kácení lesa, provádění skrývky půdy, vysídlování obyvatel a provádění demoličních prací v místní části Białopole. Je uvedena důvodnost určení finančních kompenzací pro majitele nemovitostí v Hrádku nad Nisou – Uhelné, Václavicích, Oldřichově na Hranicích.

Česká veřejnost (dopis č. 70540) požaduje v případě vydání souhlasu s realizací záměru ze strany polského Ministerstva životního prostředí uvedení závazných podmínek týkajících se výstavby protifiltrační clony, emisních limitů polévatého prachu PM10, hluku ve vnější chráněné zóně zástavby a v ostatních chráněných oblastech na území České republiky, nutnosti dodržovat stanovené podmínky, spustit měřicí stanice, které budou nepřetržitě provádět měření emisí jemného polévatého prachu (PM10) a intenzity hluku, období provozu ložiska Turów, finančních náhrad pro majitele nemovitostí na české straně, jejichž hodnota se sníží v důsledku provozu dolu oproti stavu bez existence dolu v této lokalitě.

V dopise české veřejnosti č. 70692 byly uplatněny připomínky k rozsahu územních nároků vůči České republice ze strany Polska.

V dopisech Hnutí Duha ze dne 7 června 2019 (dopis č. 69899), sdružení CHRÁNÍME VODU, z. s. (zapsaný spolek) v dopise ze dne 10 června 2019 (dopis č. 70409) a Greenpeace Česká republika (dopis č. 69944) požadují provedení veřejného projednávání v rámci přeshraničního hodnocení a o uspořádání přeshraničních konzultací podle čl. 5 *Úmluvy z Espoo*. Uvádějí, že i v rámci těchto konzultací je nutno podrobně projednat následující otázky:

- realizace nulové varianty (tedy ukončení provozu v roce 2020),
- vliv záměru na globální klimatickou krizi,

- provedení kompenzačních opatření pro obce a ekosystémy dotčené negativním vlivem záměru,
- doplnění „katastrofické“ modelové situace, která by měla zohlednit klimatické změny a dlouhodobá sucha, včetně jejich vlivu na stav a odběr podzemních vod,
- doplnění a upřesnění údajů o poklesu vodní hladiny podzemních vod,
- doplnění skutečně účinného nápravného opatření, které by předešlo dalšímu snížení hladiny podzemních vod,
- doplnění kumulativního vlivu elektrárny Turów na všechny složky životního prostředí,
- doplnění hodnocení důsledku prašnosti na ekosystémy a zemědělské pozemky,
- doplnění hodnocení vlivu záměru na lokální klima,
- doplnění hodnocení vlivu záměru na zatížení hlukem na území České republiky,
- doplnění o hodnocení vlivu změny klimatu z hlediska vlivu na vodní zdroje, chráněné oblasti, lesní hospodářství a zdraví obyvatel.

V dopise veřejnosti č. 70659 je poukázáno na nízký rozsah mezinárodní spolupráce ve věcech týkajících se ochrany životního prostředí ve vztahu k dolu Turów.

Kromě toho, v části podaných vyjádření (o ohledem na absenci odborných kompetencí nebo výhrad), bylo zjištěno, že nebyly podány připomínky k dokumentaci, například k:

- ochraně přírody a krajiny, ochraně zemědělské půdy, ochraně ovzduší, nakládání s odpady – dopis města Liberec ze dne 31 května 2019 (dopis č. 67994),
- odborným okolnostem – vyjádření se odboru ochrany druhů a mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 9 května 2019,
- nakládání s odpady, ochrana přírody, ochrany lesů a ochrana vod (s ohledem na navrhovanou protifiltrační clonu a pokračování zasedání česko-polské komise pro pohraniční toky za účasti týmu hydrogeologů) – vyjádření České inspekce ochrany životního prostředí, Regionální inspekce Liberec ze dne 10 června 2019,
- z hlediska Správy silnic, z hlediska státní památkové péče, z hlediska územního plánování (povrchových vod, ovzduší a vlivu na přírodu), z hlediska nakládání s odpady, z hlediska ochrany přírody, z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu, z hlediska státní správy lesů, z hlediska myslivosti – vyjádření Městského úřadu Frýdlant ze dne 30 května 2019 (66960),
- k odborným kompetencím – vyjádření odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 5 června 2019 (dopis č. 70124).

Shrneme-li, ve většině návrhů, podaných českou veřejností, bylo poukazováno na četné nedostatky a rozpory v předložené dokumentaci, neúplnost a kvalitu překladu, nedostatečnou lhůtu k seznámení se s dokumentací, nutnost pořídit poprojektové vyhodnocení, zajištění účasti na mezinárodních konzultacích. Ve většině dopisů bylo požadováno předložení kompletního překladu, zejména doplnění o překlad kapitol týkajících se hodnocení vlivu svislých deformací na průtoky Lužické Nisy, na povrchové toky, na kvalitu ovzduší, na změny akustického klimatu, na obyvatelstvo. Dále ve většině podaných vyjádření bylo poukazováno, že v případě, že dokumentace nebude doplněna, je nutno pro předmětný záměr vydat negativní rozhodnutí. S ohledem na nedostatky znemožňující provedení procesu mezistátního posuzování vlivu bylo navrženo uspořádání veřejného projednávání jak ze strany Ministerstva životního prostředí Polské republiky, tak Ministerstva životního prostředí České republiky, s cílem získat odpovědi na otázky a výhrady týkající se plánovaného záměru.

Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi s ohledem na komplikovanost a značný rozsah předmětného záměru, dále s ohledem na řadu

připomínek a návrhů týkajících se vlivu pokračování v těžbě ložiska Turów, uznal za odůvodněné provedení přeshraničních konzultací formou setkání expertů ve smyslu čl. 5 Úmluvy z Espoo).

Dále s ohledem na podávání vyjádření a návrhů veřejnosti ke Zprávě, včetně řady pochybností spojených s jednotlivými vlivy na životní prostředí, a především s ohledem na přímé požadavky provedení správního jednání, se Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi rozhodl uznat za odůvodněné provedení otevřeného správního jednání s veřejností (veřejného projednávání) postupem podle článku 36 zákona o posuzování vlivů záměru na životní prostředí (zákon o EIA) a určil datum a místo konání jednání na 19 září 2019 v Bogatyni.

V souvislosti s výše uvedeným, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi dopisem ze dne 4. července 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.31, informoval Generálního ředitele ochrany životního prostředí o navrhovaných termínech přeshraničních konzultací s českou a německou stranou, a současně jej požádal o předání informací dotýčným stranám a dohodnutí vhodných termínů. A dále ve výše uvedeném dopisu zdejší orgán požádal o informování veřejnosti v dotčených zemích účastnících se tohoto řízení, tj.: Spolkové republiky Německa a České republiky, o možnosti zúčastnění se plánovaného správního řízení přístupného veřejnosti.

Dopisem ze dne 11. července 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.32, zdejší orgán předal investorovi dopis Generálního ředitele ochrany životního prostředí ze dne 1. července 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.24, spolu s připomínkami české strany za účelem vyjádření se k těmto poznámkám a provedení překladů na odborné úrovni.

Generální ředitel ochrany životního prostředí v dopise ze dne 23. července 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.28, informoval o dalších etapách a zjištěních v rámci přeshraničního řízení, a také o předání českou stranou (v dopise ze dne 12. července 2019, značka: MZP/2019/710/7265) informace o příkladové dokumentaci posouzení vlivu na životní prostředí pro projekt týkající se těžby realizované na území České republiky (zpřístupněné na webových stránkách https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_OV8243). Kromě toho ve výše uvedeném dopise Generální ředitel ochrany životního prostředí sdělil zdejšímu orgánu stanovisko Libereckého kraje ke Zprávě (Stanovisko Libereckého kraje ze dne 12. července 2019 bylo polské straně předáno spolu s dopisem Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 15. července 2019, značka: MZP/2019/710/79883, po uplynutí lhůty pro připomínkování v České republice, avšak v dopise ze dne 19. června 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.21, Generální ředitel ochrany životního prostředí vyjádřil souhlas s prodloužením předmětné lhůty pro Liberecký kraj). Ve výše uvedeném stanovisku Libereckého kraje byly obsaženy námitky týkající se územního řízení pro změnu místního územního plánu pro Opolno-Zdrój, zdůrazněna byla nutnost provedení veřejné debaty na téma projektu v České republice a požadavky týkající se projektové analýzy. Polská strana současně uvedla, že stanovisko Libereckého kraje bude projednáno na etapě setkání odborníků v rámci přeshraničních konzultací v režimu čl. 5 Úmluvy z Espoo. Výše uvedené stanovisko Libereckého kraje bylo předáno investorovi (dopis ze dne 26. července 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.33) za účelem vyjádření se k věcným připomínkám a provedení odborných překladů.

V dopise ze dne 18. července 2019, značka: KTW/TGS/TGO.502-2/2018.676(III), investor zaslal vysvětlení k připomínkám německé strany, které byly Generálním ředitelem ochrany životního prostředí (dopis ze dne 25. července 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.29) orgánu zastupujícímu dotčenou stranu, tj. Sächsisches Oberbergamt.

V dopise ze dne 30. července 2019, značka: KWT.TGO.502-2/2018.724(III), investor předložil vysvětlení ke Zprávě, k předložení nichž vyzval zdejší orgán v dopise ze dne 1. února 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.22). V dopise ze dne 30. července 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.725(III), investor informoval o předložení (v příloze k dopisu) dokumentu s názvem: „Pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów. Zpráva o vlivu na životní prostředí (konsolidovaná verze)” [autorský tým pod vedením: A. Kuliś, J. Tomaszewicz, M. Kilińska, A. Januszewska, S. Kuliś, červenec 2019] (přičemž je nutno zdůraznit, že v další části tohoto rozhodnutí je nutno Zprávou rozumět výše uvedenou konsolidovanou Zprávu). V režimu čl. 21 odst. 2 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně byly údaje týkající se Zprávy zveřejněny ve veřejně dostupném výkazu údajů o dokumentech obsahujících informace o životním prostředí a jeho ochraně pod číslem 444/2019.

Sdělením ze dne 7. srpna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.34, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi informoval strany o etapách řízení, a to včetně o předložení výše uvedené Zprávy investorem.

V dopise ze dne 13. srpna 2019, značka: TWT/TGO.502-2/2018.804(III), se investor vyjádřil k připomínkám a vysvětlil pochybnosti vznesené v průběhu řízení, k jejichž vysvětlení vyzval zdejší orgán v dopisech ze dne 14. března 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.26 a ze dne 27. května 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.30. A dále, dopisem ze dne 14. srpna 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.808(III), investor předložil následující dokumenty: odpovědi na připomínky a návrhy české strany, odpovědi na připomínky české strany přeložené do češtiny, přeložené do češtiny úryvky Zprávy spolu s úplným překladem výtahu v neoborném jazyce, přeložené do němčiny úryvky Zprávy spolu s úplným překladem výtahu v neoborném jazyce a Zprávu v polském jazyce spolu s výtahem v neoborném jazyce. Uvedený důkazní materiál byl současně předán Regionálními řediteli ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Generálnímu řediteli ochrany životního prostředí.

Generální ředitel ochrany životního prostředí, jehož prostřednictvím podle čl. 110 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně zdejší orgán vede přeshraniční řízení, v dopise ze dne 21. srpna 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.32, zaslal výše uvedenou dokumentaci v českém jazyce orgánu zastupujícímu dotčenou stranu, tj. Ministerstvu životního prostředí České republiky. Dopisem ze dne 22. srpna 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.33, Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal výše uvedenou dokumentaci v německém jazyce orgánu zastupujícímu dotčenou stranu, tj. Sächsisches Oberbergamt.

Podle čl. 79 odst. 1 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi, na základě čl. 33 a 36 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, sdělením ze dne 21. srpna 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.37, zveřejnil mezi jinými informace o tom, že: řízení ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách pro předmětný projekt je vedeno pro společnost PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Vysvětlil, že orgánem příslušným pro vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách pro plánovaný projekt mohou mít vždy významný vliv na životní prostředí je podle čl. 75 odst. 1 bod 1 písm. j zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi. Dále uvedl, že od dne 11. září 2019 do dne 1. října 2019 (včetně) se každý může seznámit se žádostí a s nezbytnou dokumentací věci (včetně Zprávy). Rovněž uvedl, že orgánem příslušným pro projednání připomínek a návrhů je Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi, a informoval o vedeném řízení ve věci vlivu na životní prostředí. Dále ve výše uvedeném sdělení orgán informoval

o předmětu, termínu a místě plánovaného správního řízení otevřeného pro veřejnost, a také vyzval strany a všechny zainteresované k podání před správním řízením vysvětlení, listin a jiných důkazů a k dostavení se jednání.

Podle dispozice čl. 3 odst. 1 bod 11 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně byly informace o plánovaném projektu zveřejněny prostřednictvím:

- zveřejnění na vývěsní tabuli v sídle orgánu příslušného ve věci, tj. na vývěsní tabuli Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi,
- zveřejnění informací na stránkách Veřejného informačního věstníku Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi (www.wroclaw.rdos.gov.pl).
- zveřejnění informací o plánovaném projektu prostřednictvím sdělení způsobem běžným v místě realizace plánovaného projektu.
- zveřejnění v tisku.

Výše uvedené sdělení byly umístěno od dne 27. srpna 2019 do dne 1. října 2019 (včetně) na:

- vývěsní tabuli a v Úředním věstníku Městského a obecního úřadu Bogatynia,
- na místě realizace investice: na vývěsních tabulích v následujících lokalitách: Porajów, Jasna Góra, Sieniawka, Opolno-Zdrój, Białopole, Kopaczów, Bogatynia.
- vývěsní tabuli Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a bylo zveřejněno na webových stránkách Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, (www.wroclaw.rdos.gov.pl).

Sdělení bylo dne 27. srpna 2019 zveřejněno v tisku – vydání novin Gazeta Wyborcza.

A dále, v dopise ze dne 21. srpna 2019, značka: WOOS.4235.1.2015.MS.38, zdejší orgán zaslal informace o plánovaném správním řízení otevřeném pro veřejnost Generálnímu řediteli ochrany životního prostředí za účelem informování veřejnosti Spolkové republiky Německo a České republiky.

V období od dne 11. září 2019 do dne 1. října 2019 byly předloženy připomínky a návrhy, jejichž výtah je uveden níže:

Anike Peters Greenpeace Berlin (dopis ze dne 18. září 2019) a David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 17. září 2019), – konstatovali, že Důl bude mít vliv na Spolkovou republiku Německo v rozsahu vlivu na podzemní vody, emise hluku a prachu.

Wolfgang Domeyer (dopis ze dne 30. září 2019):

- otázel se, jak je možné spolehlivým způsobem zamezovat vlivu sesedání půdy způsobeného odstraňováním podzemních vod povrchovým dolem Turów na budovy, mosty, a komunikační tahy, např. v Drausendorfu a Žitavě. Uvedl, že dosud tato půda sesedla o 55 cm,
- otázel se, jakým způsobem bude eliminováno odvodnění mokřadel a vod z důvodu odstraňování poklesu hladiny podzemních vod,
- otázel se, jak je možné zamezit ničení zahrad, polí, luk a lesů z důvodu nedostatku vody,
- otázel se, odkud bude pocházet voda potřebná k vytvoření nádrže plánované na rok 2044 a dodal, že navzdory tomu, že získal informace o tom, že vytvoření nádrže není předmětem tohoto řízení, je toho názoru, že nelze vydat rozhodnutí, aniž by bylo určeno, co se stane se vzniklým důlním dílem,
- otázel se, jak vysoké jsou rezervy na zajištění Dolu pro rekultivaci v libovolném okamžiku a jak bezpečně jsou uloženy,

- otázel se, kdo pojistitelem Dolu a Elektrárny, aby bylo možné plně kompenzovat škody vzniklé v důsledku těžby (rovněž škody vzniklé v důsledku způsobených klimatických změn) a na jaké pojistné částky,
- otázel se, jak je možné zamezit jevu oteplování klimatu Elektrárnou Turów,
- otázel se, jak vysvětlit skutečnost, že pokud je v okolí povrchového dolu nedostatek vody, PGE říká, že je to způsobeno změnou klima, a nikoliv těžbou v povrchovém dolu, ale pokud má provoz elektrárny za následek, že klima se dále otepluje, odmítá se argument změny klima,
- otázel se, jak je možné spolehlivě zamezovat šíření uranového prachu a jiných znečištění do ovzduší z dolu Oberlausitz (Horní Lužice),
- uvedl, že díky využití obnovitelných zdrojů energie je možné již dnes získat mnohem více elektrické energie za stejné peníze a vliv na životní prostředí je mnohem menší, otázel se, proč má investor v úmyslu využívat zastaralou technologii výroby energie z hnědého uhlí,
- uvedl, že pro lepší zkoumání vlivu těžby v povrchovém dolu na podzemní vody je nutno vytvořit rozlehlé testovací otvory pro srovnávací měření.

Kerstin Doerenbruch (dopis ze dne 17. září 2019) – uvedla poznámku týkající se vyžadovaného rozšíření sítě monitorování podzemních vod na území, na které má Důl vliv, a mimo něj, a zveřejnění výsledků měření. Konstatovala, že nezbytné je rovněž posouzení vlivu sesedání půdy na území České republiky (způsobeného činností Dolu) na množství odtékající vody a kvalitu vody v Lužické Nise. Konstatovala, že v tomto rozsahu je nutno rovněž zohlednit kumulovaný dopad spolu s českými povrchovými doly.

Kerstin Doerenbruch (dopis ze dne 17. září 2019), Hermann E. Ott ClientEarth (dopis ze dne 1. října 2019) a David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 1. října 2019) – vyjádřili obavu, že fungování protifiltrační clony bude mít negativní vliv na hladinu podzemních vod v Žitavě a stav vody v Lužické Nise (analogicky k situaci negativního vlivu na území Polska ze strany clony dolu Jänschwalde umístěné podél Lužické Nisy). A dále Hermann E. Ott ClientEarth a David Hermann E. Ott ClientEarth (dopis ze dne 1. října 2019), David Greve Greve, se otázali, jak bude prováděno monitorování vod a jaké kroky budou podniknuty, pokud se změní údaje týkající se fungování protifiltrační clony (zeptali se, na základě čeho budou prováděny nové výpočty hydrogeologických prognóz, a to především pokud těsnost clony bude menší nežli zamýšlená).

Kerstin Doerenbruch (dopis ze dne 17. září 2019) – poukázala na nutnost zdokumentování věty (použité v odpovědi na dopis Wolfganga Domeyera) konstatující, že příčinou snížení hladiny podzemních vod jsou klimatické změny (a nikoliv povrchový důl).

Kerstin Doerenbruch (dopis ze dne 17. září 2019), ClientEarth (dopis ze dne 1. října 2019) a David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 1. října 2019) – uvedli poznámku o absenci posouzení vlivu na přírodní stanoviště oblasti Natura 2000 Neißegebiet DE4454302 a v souvislosti s kapitolou 13.12 Analýza vlivu na chráněné oblasti nacházející se na území Spolkové republiky Německo podali návrh na opětovné prozkoumání vlivu na území Spolkové republiky Německo.

Kerstin Doerenbruch (dopis ze dne 17. září 2019), David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 17. září 2019), Anike Peters Greenpeace (dopis ze dne 18. září 2019) – zjistili rozpor investice s cíli Pařížské dohody a její vliv na klima, v důsledku čehož má vliv na území Německa.

David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 1. října 2019), Hermann E. Ott ClientEarth (dopis ze dne 1. října 2019):

- konstatovali, že na jednání ze dne 19. září 2019 nezískali odpověď na pochybnosti týkající se investice, databáze předložená v německém jazyce neodpovídala polské databázi, nebyla předložena environmentální dokumentace uspořádaná podle zásadních témat (v důsledku čehož nebylo možné získat úplnou informaci), podle autorů připomínky výše uvedené jednání nesplňovalo požadavky čl. 7 polsko-německé smlouvy v rámci zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně a článku 5 Úmluvy z Espoo, v souvislosti s výše uvedeným nebyla možná efektivní účast veřejnosti, a navrhli opětovné provedení správního řízení,
- namítli absenci analýz ve Zprávě pro nulovou variantu a zmenšení povrchové těžby,
- namítli absenci odpovědí na otázky uvedené ve stanovisku z 23. dubna 2019,
- uvedli, že údaje týkající se kapitoly 7.5 Zprávy jsou uvedeny nečitelným způsobem a také obsahují chybné popisy obrázků,
- uvedli, že je nutno podrobně předložit: parametry vod odváděných do řeky Nisy a Witky (spolu s uvedením, kde v dokumentaci je možné tyto údaje najít), informace, kde jsou stanoveny a oznamovány limity povolení na množství odváděných vod, informace o tom, co se děje se zbytky po očištění důlních vod (sediment hydroxidu železa), kam jsou odváděny/kde jsou skladovány, a jaká množství jsou produkována každý rok,
- předložili podrobné otázky týkající se kapitol 22.2.1, 22.2.2, 22.2.3, 22.2.5, 22.3 Zprávy, které zdejší orgán ve zkratce uvede níže:
- v rozsahu kapitoly 22.2.1 se otázali, jaká je celková bilance modelované oblasti, co má vliv na mezní podmínky, co má vliv a vyplývá z modelu, v jaké míře je možné předpokládat, že existuje nebo neexistuje průtok vody mezi výtvary z pískovce a žuly na německé straně – jaké předpoklady byly přijaty v tomto rozsahu a na základě jakých údajů byly přijaty předpoklady v modelu, otázali se rovněž, v jaké míře má na budoucí prognózy vliv změna klimatu, rovněž se otázali, co znamená „protifiltrační clona“ [DW] především pro kvartérní vrstvu a jak těsná je navrhovaná stěna, jaká koeficient filtrace byl přijat, kdy bude clona vybudována, jaké jsou společné a rozdílné prvky pro plánovanou a stávající clonu na Nise, v jaké míře je prognózováno ničení protifiltrační clony, především v souvislosti s procesem eroze materiálu, rovněž se otázali (ohledně vrstev 2 Ng, 3, 4, 5), které hydraulické spoje mezi vrstvami jsou v modelu znázorněny a kde byly změřeny, jaké hodnoty průtoku byly přijaty a z jakých konkrétních hodnot a znalostí vycházely,
- v rozsahu kapitoly 22.2.2 se otázali, proč se infiltrace v celé zkoumané oblasti liší od infiltrace v rámci povrchového dolu, proč na str. 264 Zprávy množství přítoku podzemních vod a odtoku ze svahu neodpovídá množství uvedenému v modelu, čili 17,74, jaké jiné aspekty je nutno v souvislosti s tím zohlednit,
- v rozsahu kapitoly 22.2.3 se otázali, jaká množství vody povrchový důl odebírá a za jakým účelem je tato voda využívána, jak budou tato množství vypadat do roku 2044,
- v rozsahu kapitoly 22.2.5 uvedli, že je nutno předložit podrobné informace o tom, v jaké míře může být plánovaná clona bezpečně integrována se soudržnými úrovněmi po celé své délce, jaké nejistoty jsou v tomto rozsahu známy nebo proč je integrace se soudržnými úrovněmi zbytečná, a také se otázali, proč k vytvoření nové těsnící stěny bylo použito nízkotlaké vstřikování minerálního roztoku, proč byl tento způsob zvolen namísto metody frézování drážek (standardní metody používané na území Lužice),

rovněž se otázali, jak se těsnost protifiltrační clony bude měnit v čase a na základě čeho je předpokládána stálá těsnost výše uvedené clony,

- v rozsahu kapitoly 22.3 se otázali, v jaké míře byl zohledněn chemické procesy probíhající při zavodňování nebo odvodňování ložiska obsahujícího pyrit čili procesy tvorby sloučenin železa a síranů, rovněž se otázali, jaké typy nákladní dopravy lze očekávat v souvislosti s výstavbou, kdy se vyskytnou důsledky takové dopravy, jaké je předpokládané riziko vlivu na soukromý majetek, proč taková analýza tehdy nebyla nezbytná,

David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 17. září 2019), Hermann E. Ott ClientEarth (dopis ze dne 18. září 2019 a dopis ze dne 1. října 2019), Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 1. října 2019) – vznesli námitku, že německé straně nebyla zpřístupněna úplná dokumentace.

David Greve Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (Landesverband Sachsen e. V.) (dopis ze dne 17. září 2019):

- poukázal na příliš krátkou dobu na analýzu aktualizované dokumentace týkající se vlivu na akustické prostředí a kvalitu ovzduší v Německu,
- konstatoval, že chybí vyčerpávající analýzy v rozsahu vlivu investice na podzemní vody v příhraniční oblasti a souladu investice s Rámcovou směrnicí o vodách.

Bohdan Widła (dopis ze dne 26. září 2019):

- uvedl, že Důl způsobuje pokles hladiny podzemních vod,
- uvedl, že další těžba hnědého uhlí a jeho spalování mají vliv na zvětšování se změn klimatu, o čemž svědčí mezi jinými „obrovská“ uhlíková stopa investice odhadovaná ve Zprávě.

Robert Narewski, Elżbieta Gwózdź, Stanisław Chodkiewicz, Teresa Chodkiewicz, Tomasz Skwabczyński, Dominik Liszka, Danuta Fajfarska, Dawid Cymbaluk, Monika Fajfarska, Monika Kapiszewska, Zbigniew Walkowiak, Marta Weremkowicz, Beata Kulińdy, Darek Artur, Olek Jan, Beata Gralak, jméno a příjmení nečitelné, Krzysztof Stępień, Ireneusz Ludwiczak, Teresa Lichnowska, Elżbieta Chmielewska, Krzysztof Chmielewski, Żaneta Dehmel, Jerzy Iwanicki, Henryka Iwanicka, Maciej Iwanicki, Kacper Iwanicki, Ilona Dehmel, Marcin Dehmel, Andrzej Iwanicki, Ewa Łohyń, Dariusz Łohyń, Iwona Kowalińska, Mariola Kowalińska-Porc, Janusz Porc, Andrzej Kalinowski, Agnieszka Majda, Iwona Kurantowicz, Elżbieta Lipowicz, Izabela Gruza, Sebastian Narewski, Paweł Jankiewicz, Jolanta Jankiewicz, Grażyna Narewska, Halina Wiechowiej, Paweł Wiechowiej, E. Błażejewicz, Adam Błażejewicz, (jméno a příjmení nečitelné), Agnieszka Popławska, Elżbieta Lorek, Jerzy Lorek, Sebastian Lorek, Piotr Lorek, Krystyna Kiślak, Grzegorz Kiślak, Agnieszka Gajos, Jadwiga Urbanowicz, Janusz Urbanowicz, Przemysław Kiślak, Oktawia Kiślak, Regina Zakrzewska, Zygmunt Skwarczyński, Dorota Skwarczyńska, Paweł Niklas, Małgorzata Zakrzewska, Stanisław Zakrzewski, Irena Cymbaluk, Józefa Cymbaluk, Edward Cymbaluk, Danuta Wotowska, Genowefa Wujek, Renata Sałapatel, (jméno a příjmení nečitelné), Barbara Kapkowicz, Izabela Serafin, Katarzyna Nowak, Sławomir Nowak, Rafał Sieczko, Adela Sieczko, Arkadiusz Popławski, Barbara Popławska, Sławomir (příjmení nečitelné), Kinga Nowakowska, Karolina Wilczyńska (dopis ze dne 30. září 2019), Przemysław Kiślak (dopis z 30. září 2019), Robert Narewski (dopis ze dne 30. září 2019):

- navrhli provedení prohlídky (prohlídky místa) na území Opolna-Zdroje Regionálním ředitelem ochrany životního prostředí ve Vratislavi,
- zažádali o předložení transparentního plánu výkupu nemovitostí a předložili stanovisko, že to má bezprostřední vliv na jejich životní podmínky a současně uvedli, že vliv

investice na životní podmínky lidí je podle požadavků zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně součástí postupu posuzování vlivu na životní prostředí,

- podali návrh týkající se zohlednění ve Zprávě a rozsahu investice koncové likvidace projektu, rovněž v kontextu transformace regionu a ztráty pracovních míst občanů obce a okolí po ukončení těžby,
- zažádali o vysvětlení průběhu nových hranic pozemku a horní oblasti vyznačovaných především na území Opolna-Zdroje,
- sdělili obavu z vlivu investice na akustické prostředí Opolna-Zdroje a zažádali o přesné vysvětlení veškerých plánovaných preventivních opatření a jejich efektivity,
- vyzvali investora k podílení se na likvidaci důsledků znečištění ovzduší z jiných zdrojů nežli Důl za účelem snížení kumulovaného vlivu investice, jako např.: dotace na výměnu kotlů, termomodernizaci budov, zapojení do teplotní sítě apod.,
- navrhli, aby zdejší orgán uložil investorovi povinnost zajištění monitoringu prostřednictvím umístění stanic na měření prachu v okolí Dolu, např. v Opolnu-Zdroji,
- navrhli, aby zdejší orgán důkladně ověřil původní Zprávu a konsolidovanou Zprávu, jelikož v těchto dokumentech jsou uvedeny rozdílné závěry týkající se vlivu Dolu na ovzduší (v původní Zprávě jsou uvedena překročení povolených hodnot koncentrací prachu, a v konsolidované Zprávě tato překročení uvedena nejsou).

Tomasz Waśniewski Nadace „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” (dopis ze dne 1. října 2019):

- uvedl, že datum konsolidované Zprávy nebylo změněno (stejně jako ve výtahu Zprávy z roku 2018), a proto není jasné, zda byl výtah plně aktualizován,
- uvedl, že v návrhu monitoringu hluku není ani jeden bod od české strany, což uznal za nepřijatelné vzhledem ke vzdálenosti investice od hranice této země,
- uvedl, že je nutno předložit informace týkající se nouzového vypouštění vody, důsledků záplav pro ekosystém Lužické Nisy, rovněž ve vztahu ke splnění cílů Rámcové směrnice o vodách, a také informace týkající se frekvence takových událostí v minulosti a informace týkající se prognózovaných frekvencí takového vypouštění v souvislosti s nárůstem četnosti výskytu prudkých povětrnostních jevů (povodeň),
- otázel se na údaje týkající se kvality uhlí těženého v Dole v kontextu splnění požadavků BAT,
- signalizoval nesoulad investice s ustanoveními Rámcové směrnice o vodách vzhledem k vlivu na množství stav jednotných útvarů podzemních vod a poukázal na nutnost, aby investor navrhl jiné metody minimalizace důsledků důlního odvodnění,
- podal námitku absence analýz vlivu investice na levobřežní přítoky Lužické Nisy na území Německa,
- konstatoval absenci posouzení vlivu odvádění vod z Dolu a situace zdrojů vody po ukončení těžby, což je požadavek vyplývající z usnesení Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi ze dne 20. července 2015, podal námitku neúplného odhadu doby trvání procesu naplňování důlního díla vodou (riziko pokrývání se tohoto procesu s naplňováním důlního díla na německé straně) a nezohlednění v dokumentaci jevu kyselého důlního drenáže,
- poukázal na to, že ve Zprávě nebyla zohledněna varianta ukončení činnosti dolu Turów v roce 2020 a že v tomto rozsahu nebyly provedeny podrobné analýzy.

V dopise ze dne 2. září 2019, značka: 21-2417/6/10, Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii (Landesamt Für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie)

představil ke Zprávě své připomínky týkající se vlivu plánované těžby na podzemní vody a hydrogeologický model.

Dne 4. září 2019 v sídle Regionálního ředitelství ochrany životního prostředí ve Vratislavi proběhlo v rámci přeshraničních konzultací setkání odborníků z polské a německé strany, na kterém byly široce projednány otázky spojené s vlivem investice na Spolkovou republiku Německo.

Přeshraniční konzultace za polskou stranu vedl Generální ředitel ochrany životního prostředí, Pan Andrzej Szweda-Lewandowski, a dále se setkání zúčastnili představitelé zdejšího orgánu, investor a odborníci připravující Zprávu. Předsedkyní delegace za německou stranu byla paní Denise Arnold z Báňského úřadu pro Sasko. Během jednání byly projednány otázky v souladu s agendou setkání dohodnutou mezi oběma stranami a v souladu s otázkami vznesenými německou stranou. Projednán byl vliv předmětné investice v rozsahu znečištění prachem, šíření hluku, poklesu hladiny podzemních vod spolu s prognózou, sesedání půdy spolu s prognózou a projednán byl monitoring podzemních vod.

Polská strana na předmětném jednání předala německé straně (do rukou předsedkyně delegace paní Denise Arnold) konsolidovanou verzi Zprávy v polském jazyce. Byl dohodnut konečný termín pro předkládání připomínek ze strany německých orgánů, které se předmětného setkání nezúčastnily, avšak byla jim předána doplněná a upravená verze Zprávy, tj. do dne 18. září 2019.

Na výše uvedeném setkání odborníků byly otázky týkající se poklesu hladiny podzemních vod spolu s prognózou, sesedání půdy spolu s prognózou a otázky spojené s povrchovým monitoringem vod vyčerpávajícím způsobem vysvětleny. Všechny otázky německé strany byly zodpovězeny a německá strana prohlásila, že nemá k výše uvedeným poznámkám více připomínek. Otázky týkající se znečištění prachem a šíření hluku vyžadovaly ještě dodatečná vysvětlení, a proto byl určen konečný termín pro vznášení připomínek v tomto rozsahu, a to formou vydání stanoviska nebo vznesení námitek, a to do dne 18. září 2019.

Během setkání byly všechny otázky uvedené v dopise Saského zemského úřadu pro životní prostředí, zemědělství a geologii ze dne 2. září 2019, značka: 21-2417/6/10, vysvětleny. Německá strana se zavázala k předání ve lhůtě 14 kalendářních dnů právní analýzy týkající se klasifikace území kolem lokality Drausendorf (z hlediska akustické ochrany). Polská strana se zavázala k vyjádření se k obdržnému stanovisku a případnému navržení dalších kroků.

Navzdory tomu, že v Polsku v době konání setkání odborníků ještě probíhal proces ratifikace smlouvy mezi vládou Polské republiky a vládou Spolkové republiky Německo v rozsahu posouzení vlivu na životní prostředí a strategického posouzení vlivu na životní prostředí v přeshraničním kontextu (dále jen: smlouva mezi vládou PR a vládou SRN), s přihlédnutím k mnohaleté dobré mezinárodní spolupráci, se strany zavázaly k jejímu uplatňování. Podle čl. 8 odst. 2 bod 1 smlouvy mezi vládou PR a vládou SRN a čl. 5 Úmluvy z Espoo se strany dohodly na časovém rámci konzultací na 30. září 2019, následně polská strana zahájí další etapy řízení za účelem vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Během setkání odborníků se polská strana zavázala, podle čl. 8 odst. 2 bod 3 smlouvy mezi vládou PR a vládou SRN, k předání informací, jakým způsobem budou připomínky a komentáře německé strany a výše uvedené právní analýza, předaná do dne 18. září 2019, zohledněny v posouzení investice. Bylo dohodnuto, že dokumenty (konečné rozhodnutí v části podle čl. 20 odst. 5 smlouvy mezi vládou PR a vládou SRN) budou přeloženy do německého jazyka a předány německé straně.

Shrnutí koncových výše uvedených ujednání a zjištění bylo zapsáno v Protokolu o přeshraničních konzultacích se Spolkovou republikou Německo v podobě setkání odborníků ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách investice spočívající v pokračování v těžbě hnědouhelného ložiska „Turów“ (dále jen: Protokol o přeshraničních konzultacích se Spolkovou republikou Německo v podobě setkání odborníků).

V dopise ze dne 12. září 2019 okresní město Žitava (Große Kreisstadt Zittau), v souladu s Protokolem o přeshraničních konzultacích se Spolkovou republikou Německo v podobě setkání odborníků, předložilo své připomínky ke Zprávě, a především bylo požádáno o širší překlad informací obsažených ve Zprávě týkajících se vlivu na ovzduší, vysvětlení otázek týkajících se emise prachu a zohlednění ve výpočtech a v modelových analýzách hluku povolených hladin hluku pro lokalitu Drausendorf (bylo uvedeno, že západní část této lokality tvoří výhradně obytná zástavba bez jiných forem užívání s povolenou hladinou hluku v noci 35 dB(A), zatímco východní část tvoří všeobecná obytná část, v níž rovněž dominuje způsob užívání obytných budov, avšak existují jiný individuální použití, která významně nenarušují způsob užívání obytných budov).

V dopise ze dne 16. září 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.925/(III), investor předložil vysvětlení ke stanovisku Libereckého kraje ze dne 12. července 2019.

V dopise ze dne 16. září 2019, značka: DGN.0710.12.2019.BW, mocněnec předsedy vlády pro záležitosti programu „Czyste powietrze“ (Čisté ovzduší) Pan Piotr Woźny předložil své stanovisko týkající se stávající činnosti Dolu, mj. v souladu s platným usnesením č. XLI/1407/17 zastupitelstva Dolnoslezského vojvodství ze dne 30. listopadu 2017 o zavedení na území dolnoslezského vojvodství, s výjimkou obce Vratislav a lázeňských lokalit, omezení a zákazů v rozsahu provozování zařízení, v nichž dochází ke spalování paliv (Úř. věst. Doln. vojv. pol. 5155). Ve výše uvedeném dopise Pan Piotr Woźny požádal o přečtení výše uvedeného dopisu na jednání v rámci správního řízení, avšak v dopise ze dne 18. září 2019, značka: DGN.0710.12.2019.PH, výše uvedenou žádost vzal zpět.

V dopise ze dne 11. září 2019 účastník s právy strany - Nadace Frank Bold – předložil připomínky a návrhy, k nimž se orgán vyjádří níže.

V první řadě Nadace uvedla, že vzhledem ke změně stanoviska autorů Zprávy v rozsahu vlivu investice na ovzduší, navrhuje uložit Žadateli povinnost podat vysvětlení týkající se změny znění Zprávy a připuštění a provedení důkazu z posudku soudního znalce k okolnosti věrohodnosti Zprávy v rozsahu, v jakém je ve Zprávě analyzován a posuzován vliv plánované investice na ovzduší. V odůvodnění k návrhu bylo uvedeno, že především odborné znalosti soudního znalce budou nezbytné pro posouzení, zda metodika uplatněná ve Zprávě z roku 2019 je ve skutečnosti lepší a adekvátnější nežli metodika uplatněná ve Zprávě z roku 2018.

Nadace Frank Bold dále požádala o vyrozumění o správním řízení Vojvodského inspektora ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Hlavního inspektora ochrany životního prostředí a předvolání těchto orgánů na jednání ve správním řízení nebo podání prohlášení na základě čl. 90 § 3 správního řádu. Dle mínění Frank Bold Vojvodských inspektor ochrany životního prostředí ve Vratislavi jako orgán, který prováděl měření kvality ovzduší, disponuje znalostmi v rozsahu překročení povolených limitů částic PM10 v letech 2015 a 2017 v souvislosti s provozem KWB Turów, a dále poskytne odpovědi na otázky týkající se stávající činnosti Dolu. Generální inspektor ochrany životního prostředí by měl být předvolán za účelem konfrontace dat shromážděných v rámci státního monitoringu životního prostředí s daty předloženými investorem ve Zprávě.

A dále Nadace Frank Bold navrhla uložit investorovi povinnost předložení hydrogeologické analýzy GEOS z roku 2015 a uložit investorovi povinnost předložení

podrobných vysvětlení týkajících se plánované protifiltrační clony, a především plánu monitorování a kontroly správného fungování protifiltrační clony a plánu udržování a průběžné údržby této clony.

Dalším návrhem účastníka s právy strany byl návrh, aby orgán provedl prohlídku místa na území lokality Opolno-Zdrój za účelem zjištění skutečného vlivu KWB Turów na životní podmínky v Opolnu-Zdrój v současné době a za účelem umožnění posouzení investorem navrhovaných opatření minimalizujících vliv investice na lidi.

Ve vztahu k procesnímu základu návrhu Nadace Frank Bold uvedla čl. 75 § 1 ve spojení se čl. 78 § 1 správního řádu.

V rozsahu sjednání podmínek realizace investice se Státním vodním hospodářstvím Wody Polskie je nutno uvést, že povinnost sjednávání podmínek realizace investice s orgánem příslušným ve věcech vodohospodářského posouzení, uvedených v ustanoveních *zákona ze dne 20. července 2017 – vodní zákon (úplné znění Sb. z. z roku 2018, pol. 2268 v platném znění)* (dále jen vodní zákon), se použije pouze pro řízení zahájená po 31. prosinci 2017, podle čl. 545 odst. 1 výše uvedeného zákona: „*Pro řízení zahájená a neukončená před dnem vstupu tohoto zákona v platnost týkající se rozhodnutí o environmentálních podmínkách a ve věcech posouzení vlivu investice na životní prostředí v rámci řízení ve věci vydání nebo změny rozhodnutí uvedených ve čl. 72 odst. 1 bod 1, 10, 14 a 18 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, se použijí předpisy platné před dnem 1. ledna 2018*”. V souvislosti s výše uvedeným je nutno konstatovat, že podle čl. 77 odst. 1 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně ve znění z doby před 1. lednem 2018 neexistuje povinnost sjednávání podmínek realizace investice s orgánem příslušným ve věcech vodohospodářského posouzení, tj. se Státním vodním hospodářstvím Wody Polskie.

Podle čl. 36 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně orgán příslušný pro vydání rozhodnutí může provést jednání otevřené veřejnosti v rámci správního řízení. Toto ustanovení neukládá povinnost provedení takového jednání, ale pouze takovou možnost připouští. Nutno uvést, že vzhledem k rozsáhlému zájmu o věc a za situace, kdy se ve vztahu k předmětné investici vyskytly významné kontroverze, orgán dospěl k závěru, že existuje potřeba pokusit se o sjednání zájmů stran a také nutnost umožnění stranám a zainteresované veřejnosti vysvětlit vznášené pochybnosti v rámci řízení.

V souvislosti s výše uvedeným dne 19. září 2019 v Bogatyńském Kulturním středisku v ulici Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 1 v Bogatyni Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi provedl správní jednání otevřené veřejnosti v režimu čl. 36 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně.

Vzhledem ke skutečnosti, že vliv plánované investice přesahuje hranice Polské republiky na území České republiky a Spolkové republiky Německo, na správním jednání bylo zajištěno tlumočení do českého a německého jazyka, čímž byla účast na jednání umožněna rovněž české a německé veřejnosti.

V průběhu jednání byly vzneseny připomínky a návrhy a žádosti, jejichž stručný popis orgán představuje níže:

Markus Wan, Spolková republika Německo – zažádal o stanovení termínu pro připomínkování aktualizace Zprávy ze strany německé veřejnosti.

Astrid Günther-Schmidt – uvedla, že termín pro připomínkování byl stanoven chybně vzhledem k tomu, že nebyl oznámen německé straně, absence informování zainteresovaných osob na německé straně o termínu konzultací, absence zveřejnění Zprávy po zavedení změn.

Jaromir Barca, občan České republiky – uvedl, že v dokumentaci věci musí být zohledněny aspekty týkající se kumulace vlivů Dolu a jiných zdrojů nacházejících se poblíž, a to především zohledňující vliv elektrárny Turów.

Jakub Gogolewski, Sdružení „Rozwój tak – odkrywki nie” (Rozvoj ano – povrchový důl ne) – uvedl, že kumulovaný vliv je formální podmínkou pro zohlednění vlivu investice na životní prostředí v rámci posouzení. Zažádal, aby bylo zjištěno, zda byla provedena aktualizace výtahu v neodborném jazyce a namítnul, že nebyla provedena analýza vlivu v rámci varianty spočívající v ukončení těžby v roce 2020.

Martin Půta, Hejtmán Libereckého kraje – vznesl námitky ke kvalitě tlumočení a průběhu jednání. Uvedl, že Zpráva je dotčena nepřesnostmi mj. v rozsahu vlivu na jednotlivé prvky životního prostředí, které končí na státní hranici. Namítnul, že Češi se takového setkání mohou účastnit a představit své pochybnosti poprvé.

Wolfgang Domeyer – zažádal, aby: bylo určeno, jaká budou přijata opatření za účelem zamezení sesedání půdy a škodám na budovách a stavebách v lokalitách Drausendorf a Žitava, jakým způsobem investor bude minimalizovat klesání hladiny vody ve vodních nádržích a řekách, a jakým způsobem zamezí vysychání zahrad v důsledku odvodňování Dolu, odkud bude pocházet voda na rekultivaci, jak jsou odhadovány náklady na rekultivaci a jakým způsobem je investor zajistí.

Kerstin Doerenbruch, Greenpeace Berlín – zažádala, aby: bylo určeno: jakým způsobem jsou kalkulovány filtrační ukazatele protifiltrační clony a zda se ukazatele budou měnit závisle na sesedání půdy, zda jsou dostupné výzkumy týkající se ukazatelů konfidence, zda ve Zprávě byly zohledněny evropské klimatické cíle a pařížská dohoda, zda se objem těžby bude zvětšovat?

Horst Schiermeyer, město Žitava, vyjádřil obavu, že v případě pokračování těžby škody v podobě prasklin a štěrbin na domech se budou zvětšovat, a obavu vlivu Dolu v rozsahu emise prachu.

Bogdan Szydłowski vyjádřil pochybnosti v rozsahu monitorování hluku a vlivu na ovzduší.

Daniel Gabrys vznesl připomínku týkající se setkání s investorem v Chotyni, které se uskutečnilo dne 17. září 2019 a v rozsahu nedostatečně vyčerpávající odpovědi investora na otázku položenou v rámci prvního kola konzultací.

Robert Narewski zažádal o: sdělení, zda se v souvislosti s plánovanou investicí změní dosavadní hornické území a hornická oblast, přesné určení hornického území a hornické oblasti ve smyslu geologického a hornického zákona a především, zda celé území těžby bude zahrnovat celé území Opolna-Zdroje, zda byl zohledněn pokles hodnoty nemovitostí v souvislosti s rozšířením povrchového dolu, věcné vyjádření se k ustanovení na straně 528 Zprávy, ve kterém investor navrhuje vykoupení všech nemovitostí v Opolně-Zdroji. Dále namítnul, že o setkání týkajícím se územního plánu nebyly informovány všechny osoby.

Łukasz Hrabek, občan České republiky, vznesl námitky týkající se neumožnění vyjádřit se Danielu Gabrysiovi, časového limitu, nezohlednění možnosti pokládání otázek a nepřesného tlumočení do českého jazyka.

Jerzy Iwanicki, vzhledem ke skutečnosti, že výkup nemovitostí je zdrojem konfliktů ve společnosti, zažádal o předložení plánu výkupu nemovitostí. Namítnul chaotičnost a zažádal o uvedení transparentních pravidel cenového odhadu nemovitostí, které mají být vykoupěny.

Daniel Gabrys – v opětovném vystoupení – uvedl, že Důl Turów má negativní vliv na lokalitu Uhelná. Prohlásil, že negativní vliv na lokalitu Uhelná je všeobecně pociťován. Vznesl připomínku, že v případě realizace investice obyvatelé Uhelné budou po dobu 25 let dotčeni negativním vlivy investice. Dále uvedl, že zamýšlený rozsah povrchového dolu bude mít za

následek neprodejnost nemovitostí nacházejících se v blízkosti Dolu. Daniel Gabrys rovněž navrhl, aby investorovi byla uložena povinnost odpovědět na otázku, zda má v úmyslu zúčastnit se prohlídky místa v lokalitě Uhelná a zažádal o zúčastnění se orgánu na výše uvedené prohlídce místa na území České republiky.

Leszek Pazderski, Greenpeace Polska, vznesl připomínku, že investice ničí několik památek v lokalitě Opolno-Zdrój, naruší historické ruralistické uspořádání chráněné zákonem. Namítnul, že lokalita je jako celek lázněmi, které se dochovaly v plném rozsahu a jsou součástí národního dědictví, a to zároveň německého jak i polského. Jedná se o součást evropského kulturního dědictví. Tyto památky se nacházejí na okraji povrchového dolu, zažádal, aby investor upustil od ničení památek a omezil těžbu v místech jejich výskytu a využil Opolno-Zdrój jiným způsobem, a to provedením celkové revitalizace s pomocí evropských prostředků a jeho transformace na turistickou atrakci.

Milan Starec vznesl připomínku, že ve Zprávě je uveden negativní vliv na lokalitu Uhelná, jak rovněž na krajinné hodnoty. Uhelná je nejvíce ohroženou lokalitou, pokud se jedná o zničení krajinných hodnot. Zažádal o sdělení, proč nebyla navržena minimalizační opatření taková jako zalesněný val tvořící krajinnou bariéru izolující pohled z Dolu a zažádal, aby se orgán zúčastnil prohlídky v terénu na území České republiky.

Torsten Ackerbauer zažádal o dodatečná vysvětlení v rozsahu ustanovení kapitoly 22 bod 2.2 Zprávy, ve kterém je řeka Lužická Nisa prezentována jako bariéra, a v rozsahu toho, jak nepropustná je filtrační clona pokud se jedná o prosakování vod, zažádal o sdělení, jaká je těsnost clony uvedená ve Zprávě, vznesl námitku, že hodnoty uvedené ve Zprávě budí pochybnosti vzhledem ke skutečnosti, že ve zprávě firmy GEOS z roku 2015 bylo uvedeno, že navzdory použití clony je předpokládán vliv Dolu na německou stranu. Dále vznesl připomínku, že zjištění ve Zprávě v rozsahu absence významného vlivu na německou stranu nejsou správná a zažádal, aby clona byla prozkoumána z hlediska těsnosti a její postupné zmenšování se.

Krzysztof Smolnicki, vznesl připomínku, že v Dolním Slezsku ročně předčasně umírá 300 osob, z toho 29 v Bogatyni. Část smrtelných obětí souvisí se spalováním hnědého uhlí a prašností z Dolu. A dále vyjádřil pochybnosti týkající se správného určení rozsahu vlivu emise prachu do hranic Polska a v mezích území Dolu, a také v rozsahu důsledků zavedení zákazu užívání uhlí v lokálních topeništích. Následně Krzysztof Smolnicki vznesl připomínku týkající se dalšího obchodování s hnědým uhlím v maloobchodu, včetně Bogatyně, a to navzdory skutečnosti, že pouze několik subjektů v Dolním Slezsku disponuje emisním povolením na emise prachu ze spalování hnědého uhlí. Dále zažádal o sdělení, jaké kroky a kdy investor podnikne, aby příjemci hnědého uhlí byly pouze subjekty, které hnědé uhlí mohou spalovat legálně.

Bartosz Rogala, Greenpeace Polska – vznesl připomínky, že: směry rekultivace jsou nejisté, Opolno-Zdrój je v plném rozsahu pod ochranou jako historické ruralistické uspořádání vesnice a činnost Dolu ji systematicky takového charakteru zbavuje, a také v rozsahu možnosti získat významné prostředky určované na restaurování památek v Polsku a uspořádání veřejné diskuze v rozsahu zájmů obyvatel Opolna-Zdrój. Zažádal o uložení investorovi povinnosti, aby se vyjádřil k otázce úplného přemístění Opolna-Zdrój na jiné místo a vydal v tomto rozsahu jednoznačnou deklaraci. Dále Bartosz Rogala upozornil na to, že výkup nemovitostí je chaotický.

Michael Martin uvedl, že podporuje stanovisko obyvatel Uhelné, vyjádřil pochybnosti ohledně správného cenového odhadu nemovitosti nacházející se ve Václavicích a ohledně nemožnosti a nedostatku sil na to, aby bylo možné postavit se činnosti investora, a ohledně nemožnosti vyvození odpovědnosti polského státu.

Magdalena Ukowska, Nadace Frank Bold, požádala o provedení opětovného správního jednání otevřeného veřejnosti se zohledněním připomínek, které byly vzneseny během aktuálního jednání vzhledem k omezení délky času na vyjádření se a slabé kvalitě tlumočení do českého jazyka, které neumožňuje úplnou diskuzi. Vznese připomínku, že investor ve zprávě, v kapitole 24, uvedl, že pro všechny jednotné vodní útvary by mělo být požádáno o výjimky v souladu s vodním zákonem, což znamená dosažení méně přísných environmentálních cílů pro tyto vodní útvary. Aby toho bylo možné dosáhnout, je nutné prokázat neúměrné náklady ve vztahu k prospěchu. Magdalena Ukowska požádala o uložení investorovi povinnosti určit způsob, jak vypočítat celkové náklady na investici, kolik tyto náklady činily, jaké faktory byly při výpočtu výše uvedených nákladů zohledněny, a zda investor provedl výpočet environmentálního prospěchu spojeného s realizací cílů vyplývajících z vodního zákona, což je nezbytné pro srovnání úměrnosti těchto nákladů. Požádala, aby investorovi byla uložena povinnost sdělit, jakou perspektivu času měl na mysli, když ve Zprávě tvrdil, že „v nejbližší perspektivě nelze uspokojit poptávku po energii“, a zda byla zohledněna doba do roku 2044, a povinnost sdělit, zda investor zvažil náklady a prospěch z výroby energie z obnovitelných zdrojů energie. Magdalena Ukowska se dále ptala, zda česká a německá strana může podávat připomínky ke znění protokolu.

Mattias Matthey – vznesl připomínku, že: podle mezinárodních smluv existuje povinnost předložit sousední oblasti, pokud to má na tuto oblast negativní vliv, překlad úplných informací o nebezpečí. Překlad do němčiny neobsahoval úplné informace, vliv investice vzhledem k emisím prachu ve verzi Zprávy z roku 2018 a ve verzi z roku 2019 se liší významně, a neexistuje vysvětlení, jakým způsobem je prováděna významná redukce emise drobného prachu, během konzultací ve Vratislavi německá strana obdržela vysvětlení týkající se minimalizačních opatření, mj. v rozsahu zásobníku uhlí či zákazu maloobchodního prodeje uhlí. V polské verzi zprávy je uvedeno, že pouze 5% výše uvedených emisí pochází z výše uvedených zdrojů. Větší část emisí pochází z vysypávání. Je nepochopitelné, jak mohlo dojít k tak velké redukci polévatého prachu. Mattias Matthey – požádal o přeložení celé kapitoly Zprávy týkající se emisí, tj. 22 bod 7.

Ida Westphal – vznesla připomínku, že efektivní zajištění účasti veřejnosti a vysvětlení odborných otázek během správního jednání nebylo možné vzhledem k omezení času na otázky, což znemožnilo podrobné vyjádření se k jednotlivým částem Zprávy, v souvislosti s čímž požádala o opětovné provedení správního jednání. Požádala o vysvětlení kdo, jak a do kdy může podávat připomínky a návrhy z německé strany, požádala o to, aby ve Zprávě byla zohledněna analýza vlivu klimatických změn na činnost Dolu. Vznese připomínku, že kapitola týkající se bilance CO₂ nebyla v plném rozsahu přeložena do německého jazyka a v souvislosti s tím není možné plně se k tomuto aspektu vyjádřit.

Bogdan Szydłowski vznesl připomínku, že existují kluby důchodců, sdružení amazonek a jiné organizace, které dobře spolupracují s českou stranou, a účastníci správního jednání, kteří přijeli z Krakova, Berlína, Liberce, zaseli konflikt mezi místními obyvateli ze sousedních zemí, zatímco jejich spolupráce je vzorem pro celou zemi. Dále vznesl připomínku, že opravy budov v Opolnu-Zdrój nezajistí práci pro 40 tisíc osob.

Jan Trzisko – požádal o sdělení, zda současná změna klimatu byla zohledněna v modelech vlivu investice a co Důl může přinést v rozsahu změny klimatu. Zpochybnil tvrzení týkající se koncentrace polévatého prachu. Jan Trzisko dále navrhl dřívější uzavření Dolu nežli to vyplývá ze Zprávy a investice do obnovitelných zdrojů energie.

Petra Urbanová, vznesla připomínku, že tlumočení neodpovídá skutečnosti a že nebyl zachycen smysl vyjádření účastníků, a nepřesné tlumočení je porušením pravidel Aarhuské úmluvy. Namítla, že nebylo provedeno SEA (strategické posouzení vlivu na životní prostředí)

pro místní územní plán a navrhla, aby Generálnímu ředitelství ochrany životního prostředí byla uložena povinnost odpovědět na otázku, na základě čeho byl pro místní územní plán přijat takový postup. Dále Petra Urbanová vznesla připomínku, že Polsko musí do roku 2027 dosáhnout dobrého množství stavu podzemních vod, a pokud se stav podzemních vod nezlepší po delší dobu, nezbytné bude získat výjimku v režimu čl. 4 odst. 7 Rámcové směrnice o vodách. V případě neprovedení posouzení nebo nezískání výjimky je nutno vydání environmentálního rozhodnutí odmítnout. Zeptala se, zda výše uvedené posouzení již bylo provedeno, jaký byl výsledek nebo kdy bude provedeno.

Václav Peclínovský vznesl připomínku, že se nacházíme v celosvětové ekologické krizi.

Jakub Gogolewski – při opětovném vystoupení – zažádal o zohlednění místního územního plánu. V odůvodnění plánu bylo uvedeno, že ke změně dojde pouze pro potřeby Dolu, zatímco environmentální záležitosti budou předmětem řízení ve věci vydání environmentálního rozhodnutí pro investici, která právě probíhá. Dále vznesl připomínku, že fyzická koncentrace skleníkových plynů v atmosféře je měřitelná a tato koncentrace roste. Země OECD musí od konvenční energetiky upustit do roku 2030, abychom se vměstnali do předpokládaného nárůstu teploty o 1,5 stupně. Jakub Gogolewski upozornil na to, že Rámcová směrnice o vodách implementovaná do polského právního řádu v podobě vodního zákona nezná možnost výjimky od dosažení environmentálních cílů po roce 2027 pro jednotné útvary vod. Investor ve Zprávě uvádí pokles hladiny podzemních vod v nádrži č. 105, jak rovněž na území České republiky a Německa, a poukazuje na nemožnost zastavení tohoto poklesu, což je v rozporu s požadavkem Rámcové směrnice o vodách. První cíl byl stanoven v roce 2015 a od tohoto okamžiku proběhla 2 derogační období, z čehož vyplývá, že Důl měl 12 let na to, aby se na splnění výše uvedených cílů připravil nebo ukončil činnost. Investor poukazuje na derogační období do roku 2027, kromě toho derogaci na snížení hladiny českých a německých vod musí udělit české a německé úřady. Vzhledem k tomu, že rozsah žádosti se týká činnosti do roku 2044 a nikoliv 2027, ukládá to orgánu povinnost odmítnout takovou žádost vzhledem k rozporu s polskou a evropskou legislativou. Jakub Gogolewski se otázel, zda se investor nebo orgán obrátili na Evropskou komisi za účelem získání souhlasu s výjimkou v rozsahu nedosažení environmentálních cílů.

Sylwester Kraśnicki vznesl připomínku týkající se jevu kyselé důlní drenáže. Uvedl, že o tom, že se tento jev v současné době v Dole vyskytuje, svědčí vysoký obsah síranů odváděných z důlních vod. Důsledky kyselé důlní drenáže se projevují při naplňování povrchového dolu vodou, avšak samotný jev se rozvíjí již dnes. Ve Zprávě o tomto jevu není uvedena žádná informace, rovněž tam není uvedena prognóza vývoje tohoto jevu, v současné době i pro fázi rekultivace, a také chybí popis opatření pro minimalizaci tohoto jevu. Dále Sylwester Kraśnicki vznesl připomínku ohledně prognózy zatopení povrchového dolu vodou z Lužické Nisy. Dle jeho názoru je odhad třiceti několika let na zatopení příliš optimistický. Povrchový důl Bersdorf byl zaplavován po dobu 11 let namísto 4 a jedná se o 5-násobně menší povrchový důl než je Turów. Dispoziční zdroje Nisy jsou mnohem menší nežli ty na úrovni povrchového dolu Bersdorf. Doba zaplavování povrchového dolu Turów je klíčová – čím déle tento proces bude probíhat, tím déle se budou rozvíjet jevy kyselé důlní drenáže, a doba zaplavování by měla být odhadována se zohledněním aspektu změn klimatu.

Marek Tomala navrhl ukončení činnosti Dolu v okamžiku vyčerpání ložisek uhlí, tj. v roce 2044.

Během přestávky v jednání Jiří Vozak podal ústní stížnost jménem hejtmana Libereckého kraje Martina Půty (dle vlastního prohlášení). Uvedl, že toto jednání není vedeno v souladu s ustanoveními *Aarhuské úmluvy* vzhledem k nedostačující kvalitě

tlumočení. Zdůraznil, že česká veřejnost se nemůže účinně vyjádřit k předmětu jednání, a že časové omezení pro každé vyjádření na 2 minuty je v rozporu s platnými právními předpisy.

Dále byly na jednání předloženy písemné připomínky a návrhy, které byly připojeny k protokolu:

Magdalena Ukowska zmocněnkyně nadace Frank Bold - navrhla:

- vyzvat investora k uvedení, jaká jsou environmentální nebezpečí na každé etapě výstavby protifiltrační clony na nosníku Lužické Nisy a jaká je v současné době etapa výstavby této clony,
- vyzvat investora k výpočtu celkových nákladů na investici spočívající v pokračování v těžbě a rozšíření Dolu do roku 2044, se zohledněním popisu přijatých modelů, a s určením, jaké faktory byly zohledněny, a to včetně přijatých cen uhlí a emisních povolenek na CO₂,
- aby investorovi byla uložena povinnost předložit srovnávací analýzu nákladů a prospěchů,
- vyzvat investora k výpočtu environmentálních prospěchů spojených s realizací environmentálních cílů stanovených ve čl. 56, 57 a 59 vodního zákona,
- vyzvat investora k výpočtu environmentálních prospěchů spojených s realizací environmentálních cílů stanovených ve čl. 56, 57 a 59 vodního zákona.

Magdalena Ukowska a Wolfgang Domeyer – navrhli, aby byl investor vyzván k upřesnění, zda neexistuje možnost uspokojení energetických potřeb pomocí jiných prostředků s příznivějšími možnostmi bez generování neúměrných nákladů v časové perspektivě do roku 2044, se zohledněním nákladů a prospěchů z výroby energie z obnovitelných zdrojů energie nebo plynu.

Magdalena Ukowska dále navrhla:

- vyzvat investora k výpočtu environmentálních prospěchů spojených s realizací environmentálních cílů stanovených ve čl. 56, 57 a 59 vodního zákona, vyzvat investora k uvedení způsobu, jakým má v úmyslu bojovat s jevům kyselá důlní drenáže v období rekultivace,
- sdělení, jaký je vliv Dolu Turów na podzemní vody průsmyku vedoucího ze severu na jih mezi lokalitami Białopole a Uhelna,
- vyzvat investora k předložení stanoviska, zda má v plánu zapojit se do procesu transformace regionu po období těžby ve spolupráci s obcí,
- sdělení, na jakém území se přesně bude nacházet těžební oblast,
- sdělení, proč bylo upuštěno od vybudování valu a namísto něj bylo rozhodnuto o vytvoření akustické clony,
- sdělení, proč ve Zprávě nebyly zohledněny vlivy spojené se sesuvy a odstraňováním jejich následků,
- vyzvat investora k předložení stanoviska, zda je mu znám plán úkolů v rozsahu ochrany oblasti natura 2000 (zlomové údolí Lužické Nisy PLH020066 a zda vzal v potaz skutečnost, že z výše uvedeného plánu vyplývá, že těžba v Dole má za následek přetrvávání špatného stavu ochrany stanoviště s kódem 3260 – nížinné a podhorské řeky se společenstvími lakušníků vodních,
- sdělení, pro ve Zprávě nebyla představena etapa rekultivace a analyzována byla pouze etapa likvidace těžebního závodu,
- sdělení, pro ve Zprávě nebyla představena etapa rekultivace a analyzována byla pouze etapa likvidace těžebního závodu,

- vyzvat investora ke sdělení, zda a jak je připraven na situaci intenzivnějších povodňových jevů a v souvislosti se změnami klimatu.

Magdalena Ukowska dále vyjádřila pochybnosti týkající se předpokládané doby zaplavování (rekultivace) povrchového dolu vodou z Lužické Nisy v souvislosti s předpokládanými změnami klimatu.

Leszek Pazderski, zmocněnec nadace Greenpeace Polska – v opětovném vystoupení - navrhl:

- nepřipustit realizaci investice ve variantě II. (investorské) vzhledem k rozporu s veřejným zájmem, a to zároveň z hlediska environmentálního, jak rovněž v souvislosti s ochranou národního dědictví. Tento rozpor se projevuje v ničení památek nacházejících se na území Opolna-Zdroje, tj. historického ruralistického uspořádání vsi Opolno-Zdrój, obytných domů v ul. Kasztanowa 22, 29, 31, 33, 35, ul. Polna 1, Parkowa 1, 4, 6, 14 a ul. Narutowicza 1, 3, 5, 7, 11,
- omezení rozsahu investice takovým způsobem, aby bylo možné zachování výše uvedených památek.

Nikol Kreicova:

- vznesla námitku proti časovému omezení na vyjádření se a na nepřesné tlumočení, což mělo za následek omezený přístup k vyjádření se české veřejnosti.
- uvedla, že rozšíření Dolu Turów je ohrožením pro vodu pro 30000 lidí v České republice,
- vznesla obecnou námitku proti pokračování v těžbě.
- požádala o sdělení proč, je výstavba protifiltrační clony plánována pouze na západní hraně Białopole, a nikoliv rovněž na východní.
- navrhla, aby investor byl vyzván ke sdělení, zda má zkušenosti s výstavbou protifiltrační clony pomocí metody mísení půdy, a aby sdělil výšku této clony.
- navrhla, aby investor byl vyzván ke sdělení, zda mu jsou známy příklady výstavby filtračních clon o hloubce větší nežli 80 m.

Nikol Kreicova, Wolfgang Domeier – navrhli, aby investor byl vyzván ke sdělení, jakým způsobem ověří efektivitu vytvořené clony a zda má v plánu instalovat piezometry.

Radosław Gawlik předseda Sdružení EKO-UNIA – navrhl, aby investorovi byla uložena povinnost rozmístění měřících stanic monitorujících pevné částice PM10 na místech obklopujících povrchový důl, jako jsou: sídliště Zatonie, Trzciniec a Opolno-Zdrój, a také na polsko-německé hranici.

Wolfgang Domeier navrhl, aby bylo uvedeno:

- jak je nutno zamezovat vlivu sesedání půdy a budovy, mosty a komunikační tahy v lokalitách Drausendorf a Žitava způsobenému vlivem dolu Turów,
- jakým způsobem bude eliminováno odvodnění mokřadel a vod z důvodu odstraňování poklesu hladiny podzemních vod,
- jak je možné s vysokou jistotou zamezit vlivu odvodnění na ničení zahrad, polí, luk a lesů,
- odkud bude pocházet voda na zatopení důlního díla,
- jak velké finanční prostředky jsou rezervovány pro uspokojení případných nároků spojených se škodami způsobenými Dolem, pojistné částky a kdo je pojistitelem v rozsahu případných škod způsobených provozem Dolu a klimatickými změnami,
- jak je možné zamezit jevu oteplování klimatu Elektrárnou Turów,
- vysvětlení spojitosti mezi provozem elektrárny Turów a změnami klimatu, a následně vlivem těchto změn na nedostatek vody v okolí Dolu,
- způsobů zamezování šíření uranového prachu a jiných nečistot z dolu v Oberlausitzu.

Kerstin Doerenbruch zažádala o:

- srovnání parametrů plánované protifiltrační clony v rámci této investice s parametry clony v Jänschwalde, takových jako je: výška, koeficient propustnosti a sdělení, proč, jsou výsledky jiné nežli u Jänschwalde,
- uvedení, jaká je pravděpodobnost/koeficient tolerance pro vypracovaný model, který je základem pro vypracování parametrů protifiltrační clony,
- předložení důkazů, že rozšíření povrchového dolu je v souladu s pařížskými klimatickými cíli potvrzeným EU,
- sdělení, jak bude vypadat plánovaná těžba uhlí v časové perspektivě, zda bude konstantní nebo zda se bude zmenšovat.

Dále Kerstin Doerenbruch uvedla, že:

- důl Turów může snížit hladinu podzemních vod na německé straně (v Žitavě), a také hladinu vody v Nise,
- po sesednutí [protifiltrační clony - poznámka orgánu] se hustota (propustnost) dynamicky zhorší.

Daniel Gabryš, Milan Starec, Zuzana Pechová – navrhli:

- aby investorovi byla uložena povinnost odpovědět na otázku, proč vzhledem k absenci přírodní bariéry nenavrl žádné ochranné opatření, např. v podobě zalesněného valu a pásu podlé hranice s Českou republikou v odpovídající šířce, který by ve značné míře mohl omezit mnoho negativních vlivů rozšiřované těžby, takových jako jsou hluk nebo emise prachu do ovzduší,
- aby investorovi byla uložena povinnost odpovědět na otázku, proč investor neplánuje kompenzace pro rozpočty obcí ani pro konkrétní obyvatele v souvislosti s poklesem ceny nemovitostí,
- aby bylo sděleno, proč do češtiny nebyla přeložena kapitola 16. Zprávy „Vliv plánované investice na obyvatele“.

Mattias Matthey předal do rukou orgánu stanovisko města Žitava ze dne 12. září 2019, totožný dopis byl orgánu doručen dne 18. září 2019

Protokol o jednání byl zveřejněn na internetové adrese: <ftp://185.32.147.186/turow/protokol> od dne 1. října 2019 do dne 17. října 2019 včetně. Informace o možnosti připomínkování protokolu byla v pracovním režimu předána rovněž Generálnímu řediteli ochrany životního prostředí, který tuto informaci dále zaslal české a německé straně. Účastníci výše uvedeného správního jednání otevřeného veřejnosti mohli připomínky a námítky k obsahu protokolu vznášet písemně, ústně v sídle orgánu nebo elektronickou cestou na e-mailové adrese: sekretariat.wroclaw@rdos.gov.pl, bez nutnosti jejich opatření kvalifikovaným elektronickým podpisem, a to ve lhůtě do dne 17. října 2019 včetně.

Informace o možnosti vznesení připomínek a námitek k protokolu byla zveřejněna prostřednictvím sdělení ze dne 27. září 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.41, které bylo zveřejněno následujícím způsobem:

- zveřejnění na vývěsní tabuli v sídle orgánu příslušného ve věci, tj. na vývěsní tabuli Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi,
- zveřejnění informací na stránkách Veřejného informačního věstníku Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi (www.wroclaw.rdos.gov.pl),
- zveřejnění informací o plánovaném projektu prostřednictvím sdělení způsobem běžným v místě realizace plánovaného projektu,
- zveřejnění v tisku.

Výše uvedené sdělení byly umístěno od dne 30. září 2019 do dne 17. října 2019 (včetně) na:

- vývěsní tabuli a v Úředním věstníku Městského a obecního úřadu Bogatynia,
- na místě realizace investice: na vývěsních tabulích v následujících lokalitách: Porajów, Jasna Góra, Sieniawka, Opolno-Zdrój, Białopole, Kopaczów, Bogatynia.
- vývěsní tabuli Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi a bylo zveřejněno ve Veřejném informačním věstníku na webových stránkách Regionálního ředitelství pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi, (www.wroclaw.rdos.gov.pl).

Sdělení bylo dne 30. září 2019 zveřejněno v tisku – vydání novin Gazeta Wyborcza.

Jelikož z technických důvodů ve zveřejněném protokolu v polském jazyce chyběly strany 11 a 12, zdejší orgán tuto chybu napravil a zveřejnění protokolu opakoval. Úplný protokol byl zpřístupněn ve dnech od 24. října 2019 do 12. listopadu 2019 na internetové adrese: <ftp://185.32.147.186/turow/protokol>, o čemž veřejnost byla informována prostřednictvím sdělení ze dne 22. října 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.41, které bylo zveřejněno ve dnech od 23. října 2019 do 12. listopadu 2019 totožným způsobem jako sdělení ze dne 27. září 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.41.

Ve výše uvedených termínech byly vzneseny následující námítky:

Milan Starec vznesl připomínky týkající se průběhu správního jednání týkající se nesrozumitelného tlumočení do českého jazyka, časového limitu a nepřátelské atmosféry v sálu během jednání.

Torsten Ackerbauer vznesl připomínku týkající se jeho vyjádření a navrhl korekturu znění protokolu. Dále navrhl, aby bylo uspořádáno setkání ve věci projednání jeho připomínek.

Viktor Kacani vznesl připomínky týkající se průběhu správního jednání týkající se nesrozumitelného tlumočení do českého jazyka, nutnosti analýzy vlivu investice v kumulovaném pojetí zohledňujícím vliv Elektrárny Turów, směrů rozvoje energetického průmyslu v souvislosti se změnami klimatu, vlivu na památky a ukončení těžby a zahájení okamžité rekultivace.

Jana Karpísková vznesla připomínky týkající se průběhu správního jednání týkající se nesrozumitelného tlumočení do českého jazyka a arogantního postoje investora. Vyjádřila pochybnosti ohledně výstavby protifiltrační clony, posouzení důsledků zaprášení, vlivu investice na klima, vlivu elektrárny Turów a nedostatku vody na území České republiky.

Lukas Hrabek uvedl, že nesouhlasí s protokolem, v němž byly zkráceně prezentovány námítky týkající se toho, že se jiný občan České republiky nemůže vyjádřit, časového limitu, omezení možnosti pokládání otázek a nepřesného tlumočení do češtiny, a představil jejich rozvinutí. Zdůraznil především nedostatečné tlumočení.

Ida Westphal vznesla připomínky týkající se vyjádření Pana Torstena Ackenbauera a vlastního vyjádření, a navrhla opravit znění protokolu.

Michaela Ledererová uvedla, že protokol neobsahuje odpovědi na otázky položené během konzultací písemně, namítla nedostatečné tlumočení do češtiny, podala návrh na opětovné provedení veřejných konzultací pro české občany, uvedla, že odmítá tvrzení investora, že pokračování v těžbě je významné pro veřejný zájem. Dále uvedla, že nesouhlasí s tvrzením, že činnost investora spočívá v pokračování v těžbě a je rozšířením činnosti, a že nebyly doplněny údaje týkající se protifiltrační clony a údaje týkající se modelování znečištění ovzduší a hluku. Michaela Ledererová dále uvedla, že nesouhlasí s vyjádřením investora týkajícím se českého ministra životního prostředí v otázce upuštění od uhelné energetiky do roku 2055. Podala stížnost, že průběh veřejných konzultací je

v rozporu s *Aarhusskou úmluvou* a v souvislosti s tím vyjádřila názor, že veřejné konzultace by měly být opakovány na území České republiky.

Astrid Günther-Schmidt zvedla, že informace o setkání nebyla veřejně oznámena správním způsobem, doplnění ke Zprávě nebyly zveřejněno, namítla určité nepřesnosti v terminologii spojené se správním jednáním, nemožnost spojit si přílohy s obsahem protokolu, uvedla, že pokládání otázek na správním jednání písemnou formou považuje za nepřípustné a uvedla, že dle jejího názoru zainteresovaná veřejnost měla příliš málo času na seznámení se s překlady protokolu a příloh. V souvislosti s výše uvedenými připomínkami navrhla opakování postupu v rozsahu účasti veřejnosti. Dále Astrid Günther-Schmidt ke své zprávě připojila e-mailovou korespondenci s úřadem Oberbergamt Freiberg.

Nikol Kreičová namítla porušení pravidel *Aarhuské úmluvy*, skutečnost, že v protokolu ze správního jednání chybí odpovědi na otázky položené během konzultací písemně, omezení času na vyjádření se a nízkou kvalitu tlumočení do češtiny.

Magdalena Ukowska, zmocněnkyně Nadace Frank Bold, poukázala na absenci 2 stran, tj. 11 a 12 polské verze protokolu, dále uvedla, že neměla možnost rozvinout své vyjádření týkající se změny rozsahu těžby a následně uvedla rozvinutí. Dále navrhla, aby investorovi byla uložena povinnost odpovědět na otázky účastníků jednání položené písemnou formou (přílohy k protokolu) a zveřejnění tohoto termínu formou sdělení.

Jakub Gogolewski, zmocněnec Nadace „Rozwój TAK – Odkrywki – NIE” a Tomasz Waśniewski, předseda představenstva výše uvedené nadace, navrhli opravit znění protokolu, poukázali na absenci stran 11 a 12 ve zpřístupněné elektronické verzi protokolu, uvedli, že nelze ověřit pravdivost vyjádření představitele investora týkajícího se výpovědi příslušných ministrů.

Bartosz Rogala, zmocněnec Nadace Greenpeace Polska, vznesl námitky k obsahu vyjádření pana Sławomira Wochny, a také vlastní výpovědi.

Radosław Gawlik, předseda Ekologického sdružení EKO-UNIA, vznesl námitky k obsahu vyjádření Krzysztofa Smolnickiego, a dále opět podal návrh, aby investorovi byla uložena povinnost rozmístit stanice monitorující prašnost na hranici povrchového dolu se sídlištěm ve městě Bogatynia a na polsko-německé hranici, a také poukázal na chybějící strany 11 a 12 zpřístupněného protokolu.

V souvislosti s připomínkami a návrhy vznesenými v souvislosti se správním jednáním, zároveň v jeho průběhu jak i po jeho skončení, organ tímto sděluje následující.

Orgán nevyhověl návrhu na přizvání Vojvodského inspektora ochrany životního prostředí ve Vratislavi a Hlavního inspektora ochrany životního prostředí k účasti na správním jednání vzhledem k tomu, že měření a monitorování provádění těmito orgány (stanice Działoszyn) je veřejně dostupné, a informace o aktuální činnosti Dolu poskytuje investor. Pokud se jedná o uložení výše uvedeným orgánům povinnosti porovnat údaje shromážděná v rámci státního monitoringu životního prostředí s údaji předloženými investorem ve Zprávě je nutno konstatovat, že neexistuje právní základ k zavázání inspekčních orgánů k provedení úkonů tohoto typu.

Pokud se jedná o připomínky týkající se kvality tlumočení je nutno uvést, že podle čl. 27 *zákona ze dne 2. dubna 1997 Ústava Polské republiky* (Sb. z. z roku 1997, č. 78 pol., 483 v platném znění, dále jen Ústava PR) a čl. 4 *zákona ze dne 7. října 1999 o polském jazyce* (úplné znění Sb. z. z roku 2019, pol. 1480), je úředním jazykem Polské republiky jazyk polský. Tento ústavní princip zavádí povinnost používat polský jazyk při provádění úředních úkonů před všemi státními orgány. Zopakováním ústavního principu je čl. 4 zákona o polském jazyce, a jejím rozvinutím je úprava obsažená ve čl. 5 odst. 1 tohoto zákona

stanoví, že subjekty vykonávající veřejné úkony na území Polské republiky provádějí veškeré úřední úkony v polském jazyce.

Nutno konstatovat, že zákonodárce nedefinoval pojem úředních úkonů. Avšak, na což poukázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. října 2009 sp. zn. I GSK 894/08, „*pojem úřední úkony zahrnuje rovněž procesní úkony prováděné orgány veřejné moci. Znamená to, že procesní úkony je nutno provádět v polském jazyce. Správní orgán je povinen provádět v polském jazyce zároveň ústní úkony, jak rovněž vést v tomto jazyce dokumentaci řízení, což znamená právní povinnost používat ve správním řízení přeložené listiny.*“ V tomto případě, vzhledem k předpokládané účasti na jednání občanů České republiky a Německa, orgán zajistil tlumočení v průběhu správního řízení, když projevil vůli zajistit co nejúplnější účast veřejnosti. Orgán nedisponuje kompetencí pro posouzení kvality tlumočení zajištěného profesionálními tlumočníky českého nebo německého jazyka, avšak řídil se nutností zajistit transparentnost provedených úkonů a protokol o jednání byl přeložen do německého a českého jazyka, a zpřístupněn za stejných podmínek jako polská verze. Celá zainteresovaná veřejnost měla možnost seznámit se s obsahem protokolu a bez žádných omezení podávat připomínky k protokolu ve svém rodném jazyce. Všechny námitky a připomínky k obsahu protokolu se nacházejí ve spisu věci.

Pokud se jedná o připomínky týkající se časového omezení je nutno vysvětlit, že čas stanovený na vyjádření měl povahu instrukce a nebyl spojen s jakoukoliv sankcí hrozící účastníkům jednání vyjma napomenutí předsedou. Účelem zavedení omezeného času na vyjádření bylo zajištění disciplíny účastníků a pokládání konkrétních věcných dotazů a vznášení konkrétních připomínek, překročení času nebylo spojeno s nezohledněním připomínek vznesených po uplynutí stanovené doby nebo zamítnutím dotazu předsedou. V průběhu jednání byl každý dotaz, připomínka a návrh zapsán do protokolu, a to bez ohledu na čas, v jakém byly vzneseny, a bez ohledu na rodný jazyk účastníka. Správní jednání probíhalo od 10:00 hodin do 21:00 hodin a v jeho průběhu měl každý možnost vyjádřit mnohonásobně. Předseda jednání ukončil teprve v okamžiku, kdy již nikdo nechtěl představit své stanovisko.

Pokud se jedná o připomínky týkající se opětovného provedení jednání je nutno konstatovat, že orgán vynaložil během vedení správního jednání řádnou péči. Povaha správního jednání otevřeného veřejnosti s předpokládanou účastí občanů České republiky a Německa je však podmíněna jistými omezeními. Zaprvé je nutno uvést, že vzhledem k očekávání velkého zájmu veřejnosti byl pro toto jednání zajištěn kinosál Bogatyňského kulturního centra v ulici Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 1 v Bogatyni mající kapacitu 410 osob a obrazovku spolu s ozvučovacím systémem nacházejícím se vyhrazeném parkovišti kulturního centra pro případ, kdyby kapacita sálu nebyla dostačující. Kromě toho, vzhledem k očekávání možnosti účasti občanů z jiných zemí orgán vyšel vstříc očekáváním zainteresované veřejnosti a zajistil tlumočníky českého a německého jazyka, a to navzdory všeobecnému principu vedené řízení v polském jazyce, kdy uznal, že zajištění tlumočení může přispět k efektivnějšímu vznášení připomínek a rychlému vyřízení věci. Z odhadu orgánu vyplývá, že jednání se zúčastnilo 200-250 osob různých národností, a maximální počet osob nacházejících se současně v sálu činil cca 210 osob. Věcné části jednání předcházela prezentace, v níž byly okomentovány záměry v rozsahu investičních plánů v rámci plánované investice, která je předmětem řízení tak, aby byly přiblíženy veřejnosti, která se s dokumentací věci neseznámila. Orgán neomezoval možnost vyjádřit se komukoliv z přítomných a prováděl pouze úkony mající zajistit dobrou organizaci logisticky komplikované události, kterou jednání bylo. Rovněž je nutno upozornit na skutečnost, že na jednání se ve velké míře vyjadřovaly subjekty mající právo strany, které měly možnost

podrobně se seznámit s dokumentací a vznášet připomínky na každé etapě řízení, a pokládaly velmi podrobné dotazy, na které stejně tak podrobně odpovídal Žadatel. Opět je nutno zdůraznit, že předseda jednání ukončil teprve v okamžiku, kdy již nikdo nechtěl představit své stanovisko. Obecně je tak nutno uznat, že cíle správního jednání otevřeného společnosti byly splněny a orgán uznal, že jeho opakování není nezbytné.

Pokud se jedná o námitky týkající se porušení ustanovení *Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí vyhotovené v Aarhusu dne 25. června 1998* (Sb. z. z roku 2003, č. 78, pol.706 dále jen: "Aarhuská úmluva"), orgán tímto vysvětluje, že *Aarhuská úmluva* je mezinárodní smlouvou, která se v souladu se čl. 91 odst. 1 Ústavy PR stala součástí vnitřního právního řádu a musí být uplatňována v polském právním řádu. Důležité je však to, že se jedná o normy, které byly formulovány velmi obecně a které vyžadují upřesnění v právních řádech států, které *Aarhuskou úmluvu* podepsaly. Jednoznačným způsobem to vyplývá z ustanovení této mezinárodní smlouvy. Podle čl. 6 odst. 7 *Aarhuské úmluvy*: „*Postupy pro účast veřejnosti jí umožní předkládat, písemně nebo - v případě vhodnosti - na veřejném slyšení nebo na veřejném šetření s žadatelem, jakékoli připomínky, informace, rozborů nebo stanoviska, které veřejnost považuje za relevantní ve vztahu k navrhované činnosti.*” Výše uvedené ustanovení předpokládá zavedené do právních systémů států – signatářů úmluvy – podrobných postupů umožňujících předkládání jakýchkoliv připomínek informací, rozborů nebo stanovisek. Plnění těchto povinností má svůj odraz ve čl. 33-38 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, které orgán uplatnil nad rámec povinností, kdy zajistili tlumočení do rodných jazyků dotčených stran nejen na celém správním jednání, ale rovněž zajistil překlad do polštiny všech připomínek, návrhů a námitek k protokolu podaných přímo orgánu v českém nebo německém jazyce. Dále je nutno uvést, že podle čl. 110 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, správní orgán provádějící posouzení vlivu investice na životní prostředí provádí prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí konzultace se státem, na jehož území investice může mít vliv. Konzultace se týkají mj. opatření na eliminaci nebo omezování přeshraničního vlivu na životní prostředí. Účast veřejnosti z území dotčeného státu je umožňována v souladu s postupy platnými na území daného státu. Dotčené státy stanovily vlastní lhůty pro předkládání připomínek zainteresované veřejnosti, české respektive německé. Výše uvedené však nebylo žádným omezením pro předkládání všemi zainteresovanými, včetně českých a německých občanů, připomínek v rámci účasti veřejnosti, v období od 10. září do 1. října 2019.

Dále orgán uvádí, že setkání s českou veřejností ve vsi Chotyně, které se uskutečnilo dne 17. září 2019, bylo uspořádáno českými úřady po dohodě s investorem a konalo se mimo správní postup pro vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Pokud se jedná o návrhy týkající se prohlídky na území České republiky (lokalita Uhelná), orgán tímto uvádí, že nesou opodstatněné, z toho důvodu, že orgán má možnost zjistit faktické okolnosti významné ve věci pomocí jiných důkazních prostředků (analogicky jako na území Polska - Opolna Zdrój).

Pokud se jedná o připomínky týkající se postupu změny územního plánu je nutno uvést, že toto řízení se netýká plánovacího postupu v rozsahu územního plánování, a proto jsou mimo rozsah projednání tímto orgánem.

Pokud se jedná o podnět orgánu týkající se předkládání stanovisek písemně orgán tímto uvádí, že se týkal subjektů, jejichž seznam otázek byl velmi dlouhý a existovala důvodná obava, že daná osoba nebude mít možnost položit všechny dotazy. V souvislosti s tím orgán

účastníkům jednání sdělil, že rovněž existuje možnost předkládání dalších připomínek písemně.

Pokud se jedná o vyjádření představitele investora týkající se plánů vlády České republiky a vlády Spolkové republiky Německo ohledně jejich energetické politiky, orgán uvádí, že tuto informaci uznává a informaci nemající vliv na výsledek řízení v této věci.

Pokud se jedná o připomínky týkající se nezodpovězení dotazů podaných písemně, jako příloha k protokolu o správním jednání, orgán uvádí, že protokol je stručným záznamem průběhu správního jednání a z principu nebude obsahovat dodatečná ustanovení. K připomínkám předloženým v průběhu jednání se investor vyjádřil písemně v dopisech ze dne 14. října 2019 a 15., 27. a 28. listopadu 2019, které byly následně orgánem projednány v tomto rozhodnutí na stejném principu, jako jiné připomínky předložené v rámci konzultací s veřejností provedených orgánem.

Dále orgán zdůrazňuje, že protokol o jednání není totéž, co stenogram z průběhu této události a neobsahuje doslovný přepis průběhu jednání. Vzhledem k tomu vyjádření jednotlivých osob byla zkrácena takovým způsobem, aby obsahovaly nejdůležitější návrhy. Pokud účastník jednání nesouhlasil se způsobem formulace jeho vyjádření, měl možnost předložit takové připomínky v rámci námitek k protokolu. Všechny námítky k obsahu protokolu byly začleněny do spisu věci.

V dopise ze dne 23. září 2019 Saský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii (Landesamt Für Umwelt Landwirtschaft Und Geologie) v souladu s ujednáními z protokolu o přeshraničních konzultacích se Spolkovou republikou Německo formou setkání odborníků (avšak po termínu stanoveném ve výše uvedeném protokolu) předložil své připomínky k aktualizované Zprávě. Ve výše uvedeném dopise bylo poukázáno především na nepřekračování limitů částic PM10 (podle měření prováděných na monitorovací stanici v Działoszynu), dále bylo poukázáno na nepřekračování povolených limitů hluku v Hirschfelde (na základě měření německé strany provedených ve druhém čtvrtletí 2019). Avšak vzhledem ke skutečnosti, že naměřená hodnota činila 44 dB, a ve Zprávě modelová hodnota pro tuto oblast činila 40 dB, bylo doporučeno provedení modelu hluku pro budoucí prognózy přizpůsobeného skutečné situaci.

V období od dne 30. srpna 2019 do dne 30. září 2019, v souladu se zněním dopisu české strany ze dne 10. října 2019, během opětovně provedeného postupu v rozsahu účasti veřejnosti na straně České republiky (mj. v dopisech: Libereckého kraje (dopis č. 8685B), sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676), Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 8678) – stanovisko Odbor životního prostředí a zemědělství), Odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí České republiky ze dne 1. října 2019, české veřejnosti – dopisy č.: 8555 i 8554, 8567A 8664, 8659B, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8579B, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673, 8681, 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670)) byla předložena řada připomínek k dokumentaci v rozsahu vlivu na vodní prostředí, a především:

- bylo poukázáno na nutnost vytvoření kompenzačního fondu (vzhledem k neexistenci doložené účinnosti a vykonatelnosti protifiltrační clony, a vzhledem k riziku ztráty pitné vody v místě jímání Uhelná),
- bylo namítnuto, že v popisu hydrogeologického prostředí chybí vyjádření se k jižnímu zlomu – bylo upozorněno na nutnost vytvoření monitorovacích otvorů ve východní části zlomu,
- bylo poukázáno na nutnost provedení řádného posouzení vlivu dolu Turów na podzemní a povrchové vody se zohledněním probíhajících klimatických změn a předpokládaným vývojem klimatu,

- bylo zpochybněno vytvoření protifiltrační clony na meziuhelné úrovni, jako účinného minimalizačního opatření, a současně bylo poukázáno na: nesprávný zvolení technologie vytvoření clony, nutnost doplnění dokumentace v rozsahu ověření míry přemísťování se podzemních vod v útvech Žitavské pánve a korigování navržené hloubky clony, nutnost doplnění dokumentace v rozsahu: údaj týkající se hydrogeologického modelu, hodnot vodní bilance zohledněných v modelu, použití přečerpávání vod z hlubinového odvádění vod, minimalizace vlivu ve vztahu ke stávajícímu stavu, chyby kalibrace, minimalizačních opatření v případě nedosažení stanoveného koeficientu filtrace, plánu údržby protifiltrační clony, upřesnění harmonogramu výstavby clony, provedení analýzy sesedání půdy na integritu clony, doložení hydraulických poměrů, parametrů a kvality provedení clony, vypracování podrobného hydrogeologického modelu v prostoru clony, posouzení účinnosti a podrobné analýzy navrhované clony (rovněž v rozsahu možných negativních vlivů na povrchové toky, a to především na povodí potoku Oldřichovský),
- namítáno bylo neprovedení aplikačního posouzení ve smyslu čl. 4 odst. 7 Rámcové směrnice o vodách a současně bylo navrženo rozšíření postupu pro posouzení vlivu na životní prostředí o aplikační posouzení,
- bylo poukázáno na nutnost: doplnění dokumentace o geologické a technické průřezy, především o hydrogeologický průřez místem jímání Uhelná, předložení podrobného popisu stavu po rekultivaci, především v rozsahu průtoku vod, zohlednění údajů odrážejících klimatické změny v hydrogeologickém modelu, vypracování dodatečného modelování pro místo jímání Uhelná v případě poklesu množství srážek, vypracování analýzy výskytu systémů prasklin v přílehlé části krystalického podloží a jejich hydrogeologické funkce ve vztahu k oblasti pánve, provedení kalibrace modelu s použitím údajů shromážděných po roce 2015, aktualizace posouzení hydrogeologických poměrů (zohlednění novějších údajů nežli z roku 2015), provedení posouzení vlivu etapy koncové rekultivace na stav podzemních vod, představení vlivu na povrchové vody (především povodí toků Oldřichovský potok a Jašnica), předložení map, včetně map hladiny vod v celé oblasti pro léta 2020 a 2044, předložení výchozích materiálů z vytvořeného modelu, provedení validace výsledků modelu na základě údajů z let 2015-2019, vypracování hydrogeologického modelu se zohledněním probíhající změny klimatu, jak rovněž vypracování „katastrofické“ varianty – zohledňující dlouhá období sucha, určení míry nejistoty modelu, vypracování posouzení vlivu rekultivace důlního díla na stav podzemních vod.

V dopisech české veřejnosti (č.: 8613, 8559, 8555, 8554, 8547, 8427, 8567A, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8579A, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673), Odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí České republiky bylo poukázáno na vliv Dolu na pokles hladiny podzemních vod na území České republiky, a především (na což bylo poukázáno v dopisech české veřejnosti č.: 8555, 8554, 8567A, 8659B, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673) na území lokality Oldřichov, a také Václavic (dopisy č.: 8664, 8579A) a Uhelné (dopisy č.: 8664, 8579A, 8681, 8676) a (jak vyplývá z dopisu č. 8427) v regionu Hrádku.

V dopisech české veřejnosti (č.: 8613, 8559, 8555, 8567A, 8664, 8659B, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8579A, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673, 8681) byla vyjádřena obava o to, že navržená řešení, jejichž cílem je omezení poklesu hladiny podzemních vod, mohou být nedostačující a omezit úbytek vody pouze částečně.

Česká veřejnost (dopis č. 8545) navrhla doplnění dokumentace o posouzení vlivu rozšiřování Dolu na zdroj nacházející se v severní části Uhelné v přímém sousedství zastavěné plochy.

Česká veřejnost v dopise č. 8663 položila otázku, kdo bude kompenzovat náklady spojené s distribucí vody do Hrádku nad Nisou. Česká veřejnost (dopis č. 8671) v rámci ochrany vodních zdrojů poukázala na nutnost zastavení činnosti dolu Turów.

Odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí České republiky poukázal na důvodnost projednání záměru v rámci Česko-polské komise pro hraniční vody.

Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676) potvrdily své požadavky (předložené v připomínkách podávaných na předchozí etapě řízení) v otázce podílení se investora na provádění řádného monitorování vlivu Dolu mezi místem jímání Uhelná a rozšířením Dolu v období těžby jak rovněž po uzavření Dolu a rekultivaci území. Liberecký kraj (dopis č. 8685B) zažádal o zpřístupnění plánu rozšíření odvodňovacích zařízení kolem plánovaného rozšíření odkryvky.

Městský úřad Frýdlant (dopis č. 8683) ve svém stanovisku vyjádřeném z hlediska zájmů chráněných vodním zákonem poukázal na nutnost posouzení vlivu na povrchové vody, vliv na oblast zdrojů změny množství vodních toků v úzké spojitosti s jinými prvky životního prostředí a nutnost podrobného posouzení vlivu plánované: rekultivace, zatopení a zalesnění.

Mezi osobami předkládajícími připomínky a návrhy mnoho pochybností budila analýza dopadu záměru na stav kvality ovzduší na území České republiky. V dopisech české veřejnosti č.: 8613, 8559, 8555, 8554, 8567A, 8664, 8664, 8659B, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8579B, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673, 8681 rovněž bylo uvedeno, že přiblížení se těžby k hranici s Českou republikou může způsobit prášení a zhoršení kvality ovzduší spolu se zhoršením klimatické krize. Česká veřejnost v dopise č. 8663 upozornila na náklady na zařízení pro monitorování ovzduší.

V dopise české veřejnosti č. 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670) bylo namítnuto, že meteorologické údaje založené na dlouhodobých měřeních v dané oblasti Uhelné jsou obecné, neúplné a uvádějí v omyl. Dále bylo uvedeno, že je klíčové zahrnout do modelování, kromě průtoku vzduchu jihovýchodním směrem, také průtok jihovýchodním a jižním směrem, v poměru nad 30%. Bylo namítnuto, že v dokumentaci chybí analýza šíření prachu a hluku v jednotlivých ročních obdobích.

V dopise české veřejnosti č. 8681 bylo uvedeno, že za účelem snížení emise CO₂ v důsledku spalování uhlí vytěženého z dolu Turów by mělo být sníženo všeobecné množství plánované těžby uhlí.

V dopise české veřejnosti č. 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670) byla vyjádřena obava týkající se charakteru a množství odpadu, přičemž bylo současně uvedeno, že existuje tendence koncentrace odpadu na území dolu Turów. V souvislosti s výše uvedeným bylo navrženo vybudování meteorologické stanice v blízkosti města Bogatynia a dalších na území České republiky, v regionu: lokalita Uhelná, frýdlantský výběžek a v lokalitě Oldřichov na Hranicích za účelem monitorování odpadu.

Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676) poukázali na pochybnosti ohledně dosahu prášení a současně namítli nezohlednění emisí NO_x a SO₂ v analýze šíření znečištění.

Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676), Krajský úřad Libereckého kraje – stanovisko Odboru životního prostředí a zemědělství (dopis č. 8678), česká veřejnost (dopisy č.: 8559, 8555, 8554, 8567A, 8664,

8659B, 8616, 8597B, 8585B, 8583, 8579B, 8579C, 8598, 8599, 8602, 8604, 8673, 8681) poukázali na nutnost doplnění dokumentace o kvalifikované posouzení vlivu změny klimatu na kvalitu ovzduší a o posouzení kumulovaného vlivu s elektrárnou Turów na místní a globální klima se zohledněním sociálních nákladů spojených s emisemi velkých množství CO₂, a také navrhli monitorování koncentrací emisí PM 2,5 na hranici pozemků Dolu ve směru k nejbližší obytné zástavbě v České republice. Liberecký kraj (dopis č. 8685B) potvrdil svou žádost o realizaci opatření omezujících negativní vliv těžby, tj.: zemní val a pás izolační zeleně.

Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát Liberec (dopis 8684) poukázala na absenci mj.: komentářů k použité metodice výpočtů v rozsahu šíření znečištění a potvrzování části údajů, např. týkajících se dosahu vlivu koncentrace polévatvého prachu z Dolu. Krajský úřad Libereckého kraje – stanovisko Odboru životního prostředí a zemědělství (dopis č. 8678) poukázal na nepřesnosti v rozsahu informací týkajících se šíření znečištění, a především: zohledněných směrů větrů, změn v rozsahu intenzity šíření prachu.

Odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků Ministerstva životního prostředí České republiky v dopise ze dne 1. října 2019 poukázal na nutnost: předložení kompletní analýzy šíření znečištění, vysvětlení přesného procesu výpočtu emisí PM10 a PM2,5 a zpřístupnění údajů z monitorování PM10 a PM2,5.

Česká veřejnost (dopis č. 8545) zažádala o měření emisí přímo v oblasti nacházející se jižně od Dolu. Rovněž bylo uvedeno, že mezi Uhelnou a hranou povrchového dolu chybí přírodní bariéra, která by prach mohla zadržovat. Bylo odmítnuto srovnávání hodnot získaných na základě měření provedených v minulých letech se stavem, který by se v Uhelné vyskytnul po rozšíření Dolu. Bylo poukázáno na nepříjemný zápach v Uhelné zaznamenaný v případě vanutí větru ze severu z Polska.

V kontextu akustického vlivu v dopisech české veřejnosti č. 8545 a 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670) byla zpochybněna informace týkající se nepřekračování hladiny hluku na území České republiky a současně bylo uvedeno, že při měření musí být zohledňovány různé meteorologické podmínky. Bylo zdůrazněno, že akustický vliv, především na Uhelnou nacházející se na kopci, je možné částečně eliminovat prostřednictvím vytvoření zelené clony. Zpochybněno bylo modelování akustického ohrožení Uhelné. Bylo požádáno o předložení komplexních expertíz vyhotovených odborníky z oboru akustiky se zohledněním zvuků s různými úrovněmi frekvence, a to rovněž v kontextu vlivu na obyvatelstvo.

V dopise Krajské hygienické stanice Libereckého kraje se sídlem v Liberci ze dne 26. září 2019 (dopis č. 8689) bylo poukázáno na nutnost doplnění dokumentace v rozsahu vlivu na hluk, a především: uvedení informací týkajících se směru větru, uvedení rozdílů mezi vypočtenými a plánovanými hodnotami v části týkající se ověření výpočtového modelu, představení obecné nejistoty výpočtů analýzy hluku, představení časového harmonogramu pro používání opatření zamezujících emisi hluku, ověření polohy zdrojů hluku, návrhu monitorování.

V dopisech české veřejnosti č. 8427 a 8545 bylo poukázáno na negativní vliv na přírodu a krajinu v okolí Dolu. Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676) poukázali mj. na nutnost: provedení analýzy vlivu Dolu na české chráněné oblasti v Jizerských horách, provedení posouzení vlivu záměru na ekosystémy v oblastech ohrožených ztrátou vody (mj.: oblast zdroje Jašnica, severní přítoky potoku Václavický, mokřady v povodí potoku Dolnovítkovský, případně zdroje potoku Jasný). Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676)

poukázali na nutnost doplnění dokumentace o posouzení vlivu změn klimatu na území České republiky z hlediska vlivu na zdroje vody, chráněné oblasti, lesnictví a veřejné zdraví.

Česká veřejnost (dopis č. 8545, 8659B, 4546) poukázala na negativní vliv na krajinu, především v oblasti lokality Uhelná (dopis č. 8545), a to vzhledem k její poloze na kopci. Byla vyjádřena obava, že bude docházet k dalšímu zhoršení světelného znečištění způsobenému pracemi prováděnými rovněž v noci (světlo z reflektorů těžebních strojů), a to především v rovině bezprostředního výhledu z obytných budov v Uhelné.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 8678), v rámci kompetencí Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu a Městský úřad Frýdlant (dopis č. 8683), ve stanovisku vyjádřeném z hlediska státní památkové péče poukázali na absenci ohrožení ve vztahu k historickým nemovitostem nebo nemovitostem podléhajícím památkové péči.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 8678), v rámci kompetencí Odboru územního plánování a stavebního řádu nevznese zásadní připomínky a pouze poukázal na zohlednění vlivu záměru na stav podzemních vod na území České republiky, které slouží k zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Městský úřad Frýdlant (dopis č. 8683) z u hlediska územního plánu poukázal na nutnost projednání v rámci konzultací otázky: posouzení důsledků neuskutečnění záměru, posouzení hydrologických změn, návrhů na ochranná a kompenzační opatření, monitorování a přístupu k získaným výsledkům.

V dopise české veřejnosti č. 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670) bylo namítnuto, že investor ignoroval otázku vlivu uskutečněné investice na obyvatele České republiky, a především obyvatele lokality Uhelná, kteří jsou ohroženi rizikem upadnutí do sociální pasti.

V dopise č. 8545 česká veřejnost uvedla, že přiblížení se Dolu k hranici s Českou republikou může mít vliv na pokles tržní hodnoty nemovitostí.

V dopisech české veřejnosti č.: 8565, 8567B bylo namítnuto, že v dokumentaci chybí analýza vlivu na obyvatele, včetně: analýzy poškození statiky nemovitostí, poklesu jejich hodnoty a způsobu kompenzace, a také analýza sociálního dopadu na lokality Václavice a Uhelná, a důsledků v sociální oblasti.

V dopise č. 8673 bylo poukázáno na nutnost provedení posouzení sociálních nákladů spojených s emisemi CO₂ Dolu a Elektrárny Turów, které by měly zahrnovat výpočet hodnoty poklesu zemědělské výroby, vlivu na veřejné zdraví, poškození majetku, rizika výskytu záplav, a také důsledků klimatických změn.

V dopise české veřejnosti č. 8546 a v dopise města Hrádek nad Nisou ze dne 27. září 2019 (dopis č. 8670) byl zpochybněn dosah současné schválené těžební oblasti s poukázáním na to, že pro obyvatele sousedních území pokračování v těžbě mimo hranice aktuálně platné koncese znamená rozšíření těžby.

Liberecký kraj (dopis č. 8685B) zpochybnil věrohodnost provedeného posouzení v rozsahu svislého pohybu půdy a jeho vlivu na budovy.

V dopise české veřejnosti ze dne 24. září 2019 (dopis č. 8623A) bylo namítnuto, že nebyla vyřešena kolize mezinárodní Euroregionální cyklotrasy ER2. Ve výše uvedeném dopise bylo poukázáno na zásah do průběhu cyklotrasy na úseku od silnice Bogatyńska přes Opolno-Zdrój až po vjezd na tutéž silnici v okolí Białopole a bylo navrženo, aby v rámci postupu dle zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně bylo zohledněno vybudování nové cyklotrasy na úseku Bogatynia – Kopaczów spolu s konkrétními pokyny k průběhu výše uvedené cyklotrasy.

Česká veřejnost (dopisy č.: 8613, 8559, 8427) poukázala na to, že prodloužení těžby ložiska Turów spolu s jeho rozšířením může mít negativní vliv na: životní prostředí, kvalitu života obyvatel měst, zásoby podzemní vody, kvalitu ovzduší a klima.

V dopise Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 8678), ve stanovisku Odboru životního prostředí a zemědělství bylo namítnuto neprovedení posouzení rizika výskytu sesuvů a přesného popisu opatření nezbytných pro zajištění svahů před výše uvedenými sesuvy.

Předkladatelé připomínek v mnoha dopisech vyjádřili nesouhlas s rozšířením a pokračování těžby Dolu s poukázáním na to, že pokud pro předmětnou investici bude vydáno pozitivní rozhodnutí, v rámci řízení o posouzení vlivu na životní prostředí je nutno investora zavázat k následujícím podmínkám:

- stanovení, že přípustná hranice nové těžby se nesmí k hranici s Českou republikou přiblížit na vzdálenost menší nežli 1 km (dopis české veřejnosti č. 8545),
- vybudování, podél jižní hranice Dolu (s odpovídajícím předstihem před zahájením rozšíření Dolu), přírodního valu o výšce nejméně 30 m, osazeného rychle rostoucí pionýrskou flórou zajištěnou proti okusování divoce žijícími zvířaty pomocí vysokého oplocení. Odstranění valu bude zohledněno v plánu rekultivace Dolu (dopisy české veřejnosti č.: 8545, 8546 a dopis města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670),
- vysazení hospodářského lesa mezi valem a státní hranicí (po celé šířce a před rozšířením Dolu, který bude zohledněn v plánu koncové rekultivace Dolu a jeho okolí (dopisy české veřejnosti č.: 8545, 8546 a dopis města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670),
- nainstalování na trvalo v centru lokality Uhelná zařízení pro kontinuální měření akustického vlivu a kontinuální měření prachu, a to včetně částic PM 2,5 spolu se zpřístupněním výsledků měření obyvatelům lokality Uhelná a příslušným úřadům na české straně (dopisy české veřejnosti č.: 8545, 8546 a dopis města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670)),
- provedené pasportizace objektů vystavených vlivu záměru s návrhem pravidelného monitorování (dopisy české veřejnosti č.: 8545, 8546 a dopis města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670)),
- vytvoření společností PGE (od okamžiku vydání povolení na prodloužení koncese) kompenzačního fondu na účtu vedeném českou bankou za účelem vyplacení kompenzací za pokles hodnoty nemovitostí a vliv na statiku nemovitostí v lokalitách Václavice a Uhelná (dopisy české veřejnosti č.: 8545, 8546, 8567B a dopis města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670)),
- provedení odpovídajících doprovodných opatření, např. přeměna zemědělských pozemků nacházejících se severně od Uhelny na lesní pozemky s ochranou místa jímání vody nacházejícího se v okolí Uhelny (dopis české veřejnosti č. 8545),
- ověření zákonnosti prací prováděných v současné době za účelem rozšíření těžby, tj.: vykácení lesa, odkrývka půdy, relokační obyvatel a odstraňování budov v lokalitě (dopis české veřejnosti č. 8545),
- stanovení finančních kompenzací na základě nezávislých expertíz (v případě rozšíření Dolu) pro majitele nemovitostí v lokalitě Uhelná (dopis české veřejnosti č. 8545).

V dopisech: české veřejnosti č.: 8546, 8559, 8598, města Hrádek nad Nisou (dopis č. 8670) a sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676) byly vzneseny připomínky k veřejnému slyšení, které proběhlo dne 19. září 2019, a především byla zpochybněna kvalita tlumočení a nezapojení se představitelů a zaměstnanců společnosti PGE, namítnuto bylo omezení časové limitu na vyjádření, namítnuto bylo tolerování hlučného chování některých účastníků.

V dopisech: Libereckého kraje (dopis č. 8685B), sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676), Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 8678), v rámci

kompetencí Odboru regionálního rozvoje a evropských projektů, české veřejnosti č. 8545, 8565, 8567B byla zpochybněna kvalita a úplnost překladu dokumentace do českého jazyka. V dopise české veřejnosti č. 8545 bylo navrženo zahájení jednání ve věci finanční kompenzace pro majitele nemovitostí v lokalitě Uhelná (v případě, pokud dojde k rozšíření Dolu ve srovnání se stávajícím stavem).

V dopise sdružení Greenpeace Česká republika, z. s. (dopis č. 8676) bylo uvedeno, aby provedení veškerých doplnění proběhlo v době trvání lhůty, ve které má česká veřejnost právo na předkládání připomínek, za účelem umožnění vyjádřit se k předloženému materiálu.

Předkladatelé připomínek, a to: Liberecký kraj (dopis č. 8685B) a Krajský úřad Libereckého kraje – stanovisko Odboru životního prostředí a zemědělství (dopis č. 8678) poukázali na nutnost vyhotovení podrobného posouzení nulové varianty v rámci přeshraničního posouzení a zažádali, aby bylo předloženo: podrobný popis a způsob rekultivace po ukončení těžby, analýza možností a variant rekultivace, posouzení omezení významných negativních vlivů záměru.

V dopise Krajského úřadu Libereckého kraje (dopis č. 8678), Odboru životního prostředí a zemědělství, bylo namítnuto nevyjádření se ke konkrétním námitkám a připomínkám předloženým v dopise ze dne 5. června 2019, a především rozsahu popisu záměru, posouzení jeho vlivu, porealizační analýzy, dlouhodobého monitorování a minimalizačních opatření. Ve výše uvedeném dopise byly představeny podmínky, jaké je nutno splnit v rámci řízení ve věci pokračování v těžbě v předmětném dole, mj.: povolení těžby musí být vydáno na dobu 10 let, v důsledku rozhodnutí budou zohledněna oba stanoviska Krajského úřadu Libereckého kraje (značka KLUK 33669/2019 a KLUK 63435/2019), Česká republika, zastoupená Ministerstvem životního prostředí České republiky a Libereckým krajem budou účastníky správního řízení, které bude navazovat na řízení týkající se posouzení vlivu na životní prostředí, a jehož výsledkem bude rozhodnutí povolující realizaci záměru, vypracování dokumentace obsahující posouzení vlivu po 10 letech těžby, provedení minimalizačních opatření vyplývajících z porealizační analýzy nebo monitorování, podepsání mezistátní smlouvy týkající se finančních kompenzací. Krajský úřad Libereckého kraje uvedl řadu podmínek, které je v tomto rozhodnutí nezbytné zohlednit, a to mezi jinými v rozsahu: aplikace zmírňujících a kompenzačních opatření, provádění pravidelného dlouhodobého monitorování po celou dobu provozování Dolu a na etapě rekultivace, stanovení plánu údržby opatření určených k eliminaci, zmírňování a kompenzování negativních vlivů, stanovené přesného postupu pro provádění nápravných opatření a dodatečných opatření pro minimalizaci vlivů, provedení porealizační analýzy.

Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát Liberec (dopis 8684), z hlediska nakládání s odpady a ochrany přírody nevznesla žádné připomínky.

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 8678), v rámci kompetencí Odboru zdravotnictví, potvrdil své námitky uvedené ve stanovisku ze dne 5. června 2019 (značka KLUK 33669/2019).

Krajský úřad Libereckého kraje (dopis č. 8678) zažádal, aby mu bylo umožněno zúčastnit se řízení v pozici jednoho ze zástupců české strany, a také o zaslání informací týkající se řízení ve věci vydání povolení.

Městský úřad Frýdlant (dopis č. 8683), z hlediska: Úřadu pro správu silnic, nakládání s odpady, ochrany zemědělských pozemků, vzhledem k absenci kompetencí k dokumentaci nevznesl žádné připomínky. Městský úřad Frýdlant (dopis č. 8683) se k dopadu záměru z hlediska státního lesního hospodářství a z hlediska zákona o myslivosti nevyjádřil.

Vzhledem k četným pochybnostem Liberecký kraj zažádal o záruky finančních kompenzací pro případ nutnosti odstraňování negativních důsledků vlivů záměru na vlastní náklady.

Ve dnech 3.-4. října 2019 se ve Vratislavi uskutečnilo, v režimu čl. 5 *Úmluvy z Espoo*, setkání odborníků z české a polské strany, na kterém byly široce projednány otázky spojené s vlivem záměru na Českou republiku.

Přeshraniční konzultace za polskou stranu vedl Generální ředitel ochrany životního prostředí, Pan Andrzej Szweda-Lewandowski, dále se setkání zúčastnili představitelé zdejšího orgánu, investor a odborníci připravující Zprávu. Předsedou delegace za českou stranu byl Ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí Ministerstva životního prostředí České republiky Pan Evžen Doležal. Setkání se za českou stranu zúčastnili rovněž představitelé mezi jinými Libereckého kraje, České geologické služby, Krajského úřadu Libereckého kraje, Krajské hygienické stanice Libereckého kraje a Velvyslanectví České republiky ve Varšavě. Během setkání byly projednány otázky v souladu s agendou jednání sjednanou oběma stranami a v souladu s tématy představenými českou stranou. Projednány byly výkonové parametry záměru, vliv na podzemní a povrchové vody, vliv na klima, kompenzační opatření, vlivy z hlediska hluku, vliv na prostředí hornin a přírodní zdroje, monitorování vlivů a závěrečná analýza, vlivy spojené s pozdější rekultivací území.

Představitel investora okomentoval hlavní výkonové parametry záměru, který je předmětem řízení, a po prezentaci měla česká strana možnost pokládat dotazy a předkládat připomínky, které byly zodpovězeny.

Následně byl projednán vliv záměru na podzemní vody včetně představení minimalizačního opatření, tj. protifiltrační clony o minimální délce 1100 m a šířce okolo 1 m. V důsledku diskuze obě strany uznaly, že je důvodné zapojit do česko-polské sítě monitorování podzemních vod 7 již stávajících piezometrů: HP-25w/48, HP-10w/66, ZAP-1, HPSw-2, HPz-15w/61,5/I, HPz- 20w/58, HP 13w/61, na jihovýchodním předpolí Dolu Turów, podél toku Jaśnica. Data z těchto piezometrů byly použita k vytvoření hydroizohyps hladiny podzemní vody při vypracovávání hydraulického modelu v roce 2015. Strany se dohodly, že polská strana neprodleně podá návrh Česko-polské komisi pro hraniční vody na rozšíření výše uvedené monitorovací sítě o výše uvedené piezometry podzemních vod. Bylo dohodnuto, že polská strana umožní členům Česko-polské komise pro hraniční vody přístup k výše uvedeným piezometrům. Rovněž bylo dohodnuto, že polská strana zajistí monitorování hladiny podzemní vody projektované protifiltrační clony a jeho výsledky bude předávat v souladu s požadavky podmínek II.3 a II.4. Rovněž bylo dohodnuto, že polská strana zpřístupní české straně bilanci podzemních vod pro všechny modelové vrstvy, přítoky a odtoky pro jednotlivé toky v první modelové vrstvě a laterální přítok z krystalinika, a to spolu s překladem do českého jazyka do dne 28. října 2019.

Během jednání bylo rovněž dohodnuto, že v rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách polská strana zpřístupní parametry výstavby clony spolu s popisem zabezpečení a kontroly účinnosti clony. A dále, po vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách, polská strana zpřístupní harmonogram výstavby clony prostřednictvím Generálního ředitelství ochrany životního prostředí ve lhůtě šesti měsíců od dne vydání tohoto rozhodnutí (k čemuž byl investor zavázán v podmínce I.2.21 k předložení výše uvedeného harmonogramu). Rovněž bylo dohodnuto, že v rámci závěrečné analýzy (v režimu čl. 7 *Úmluvy z Espoo*) po roce monitorování hladiny podzemních vod do doby výstavby clony investor provede aktualizaci hydrogeologického modelu z roku 2015 na základě hladin podzemních vod na všech místech měření, průtoků povrchových vod, infiltrace, odběrů vody, odvodnění apod. (podmínka č. III.5).

Během setkání odborníci ze strany investora okomentovali rovněž otázky spojené s dopadem záměru na ovzduší a klima. Bylo dohodnuto, že v rámci realizace záměru budou provedena opatření omezující emisi prachu. Povinnost provedení těchto opatření byla investorovi uložena ve výrokové části rozhodnutí (podmínky č. I.2.5-I.2.11) nebo přímo vyplývají z právních předpisů. Rovněž bylo dohodnuto, že investor po schválení protokolu poskytne české straně, prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí, údaje z měření od roku 2010, z monitorování emisí z 10 měřících stanic v okolí Dolu. Pokud tato měření budou prováděna i v budoucnosti, souhlasí s tím, že stejným způsobem je každý rok předá české straně.

Dalším projednávaným tématem byla kompenzační opatření. V tomto rozsahu byla představena odpovídající vysvětlení. Vzhledem k nevznesení připomínek k výše uvedenému tématu, bylo projednáno další téma, tj. vliv záměru z hlediska hluku. Bylo dohodnuto, že do monitorování měření hladiny hluku bude zapojen bod GC2 (označený na grafických přílohách přiložených ke Zprávě jako P28) nacházející se na hranici s Českou republikou, a dohodnut byl způsob a frekvence předávání výsledků měření české straně, k čemuž zdejší orgán investora zavázal v podmínkách č. II.1 bod g a II.2. Bylo dohodnuto, že před zahájením společného měření hladiny zvuku A a třetinooktávového pásma prováděného ve stejné době je nutno kontaktovat, v souladu s podmínkou II. 1 bod g, českou stranu za účelem sjednání technických podmínek měření, např. metodiky a vyhodnocení výsledků. Během setkání bylo rovněž dohodnuto, že v případě provádění měření hladiny hluku A českou stranou, se česká strana obrátí na Generální ředitelství ochrany životního prostředí, které v této věci získá informace od Dolu v rozsahu pracujících zdrojů hluku a jejich lokalizace během měření a předá je české straně. Za účelem umožnění provedení výše uvedeného úkonu byl investor zavázán k vytvoření evidence pracujících zdrojů hluku a ke zpřístupnění údajů na vyžádání české strany (podmínka č. I.2.22). V případě překročení hygienických limitů stanovených českými právními předpisy byla česká strana informována o možnosti informovat o této skutečnosti polské kontrolní orgány (Vojvodského inspektora životního prostředí ve Vratislavi).

Dalším tématem projednávaným během setkání byl vliv na horninové prostředí a přírodní zdroje. Ve výše uvedeném rozsahu bylo dohodnuto, že model představený investorem nevykazuje výskyt významného vlivu na území České republiky.

V rámci dalšího panelu byl dohodnut rozsah závěrečné analýzy ve smyslu přílohy č. 5 *Úmluvy z Espoo*. Bylo dohodnuto, že investor provede porealizační analýzu jednorázově, a to po provedení opatření sloužícího k minimalizaci negativního vlivu na životní prostředí a tato analýza bude předána české straně, tato povinnost byla investorovi uložena v podmínkách č. III.4 – III.6. Strany se dohodly, že pokud bude na základě výsledků provedeného monitorování zjištěna případná potřeba rozšíření nebo jiných úprav monitorování a podniknutí účinných nápravných opatření, bude tak učiněno. A dále, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi tímto ujišťuje, že pokud budou prokázány významné negativní vlivy záměru na území České republiky, uloží investorovi povinnost podniknutí účinných nápravných opatření. Výše uvedené přímo vyplývá ze zákonné dispozice čl. 82 odst. 1c zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, která stanoví, že pokud z výsledku porealizační analýzy nebo monitorování vyplývá nutnost podniknutí opatření za účelem přizpůsobení záměru požadavkům ochrany životního prostředí, zahájeno bude řízení uvedené ve čl. 362 nebo čl. 363 *zákona ze dne 27. dubna 2001 o ochraně životního prostředí (úplné znění Sb. z. z roku 2019, pol. 1396 v platném znění)* (dále jen z.o.ž.p.). Výše uvedené řízení může být zahájeno rovněž na návrh orgánu, který vydal rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Během setkání odborníků bylo další etapou projednávání vlivu záměru spojeného s pozdější rekultivací. Bylo vysvětleno, že případné rekultivační aktivity spočívající ve vytvoření vodní nádrže budou předmětem zvláštních správních řízení, a to v souladu s předpisy platnými v době realizace záměru. Bylo dohodnuto, česká strana bude informována o zahájení řízení ve věci posouzení vlivu těchto aktivit spolu s dotazem, zda má česká strana zájem zúčastnit se procesu přeshraničního posouzení.

V rámci posledního panelu setkání byly projednány procesní otázky řízení, včetně představení dalších kroků, způsobu zohledňování stanovisek české strany v rozhodnutí o environmentálních podmínkách, jak rovněž výsledků správního jednání otevřeného veřejnosti, které proběhlo dne 19. září 2019 v Bogatyni. Česká strana se zavázala k předání svého stanoviska spolu se stanovisky českých orgánů a připomínkami veřejnosti v předmětném rozsahu do dne 10. října 2019. Polská strana se zavázala předat české straně informace v rozsahu bilance podzemních vod spolu s překladem do českého jazyka do dne 28. října 2019 a česká strana ujistila, že konečné stanovisko v rámci řízení ve věci posouzení vlivu na životní prostředí v přeshraničním kontextu předmětného záměru předloží do dne 15. listopadu 2019.

Strany se shodly, že veškeré otázky projednávané během dvoudenních přeshraničních konzultací formou setkání expertů v režimu čl. 5 *Úmluvy z Espoo*, byly podrobně představeny a vysvětleny, a poslední informace, které polská strana doplní před vydáním konečného stanoviska české strany, se budou týkat již zmíněné bilance podzemních vod. Bylo dohodnuto, že další výměna informací bude probíhat v souladu se závěry, které byly zapsány do protokolu, respektive s rozhodnutím o environmentálních podmínkách.

Shrnutí výše uvedeného bylo obsaženo v Protokolu o přeshraničních konzultacích s Českou republikou formou setkání odborníků ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby hnědouhelného dolu Turów“ (dále jen: Protokol o přeshraničních konzultacích s Českou republikou formou setkání odborníků). Protokol byl oběma stranami podepsán a uznán za závazné a oficiální stanovisko české strany.

V dopisech ze dne 8. října 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.42 a ze dne 23. října 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.44, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi předal investorovi připomínky strany řízení, orgánů a veřejnosti (rovněž Spolkové republiky Německa a České republiky) za účelem vyjádření se k předloženým připomínkám a návrhům.

V dopise ze dne 11. října 2019 nadace Greenpeace Polska předložila stejnopis dopisu ze dne 10. října 2019, který zaslala Dolnoslezskému vojvodskému ústavu památkové péče v rámci řízení vedeného tímto orgánem ve věci zapsání do seznamu památek bývalého lázeňského penzionu Erholungsheim Rudelsburg, tj. objektu nacházejícího se v ulici Kasztanowa 22 v lokalitě Opolno-Zdrój. V průvodním dopise bylo uvedeno, že tvrzení a důkazy uvedené v dopise ze dne 10. října 2019 adresovaném Dolnoslezskému vojvodskému ústavu památkové péče mají přímý dopad na toto řízení. A dále v příloze k dopisu byl obsažen obsáhlý důkazní materiál, avšak dle mínění zdejšího orgánu ne všechny listiny měly alespoň nepřímou souvislost s vedeným řízením. Vzhledem k tomu se zdejší orgán v dopise ze dne 28. října 2019, značka: WOOŚ.4235.1.2015.MS.46, obrátil na nadaci Greenpeace Polska o podrobnější informace, které tvrzení a důkazy konkrétně obsažené ve výše uvedeném stejnopisu dopisu ze dne 10. října 2019, adresovaného Dolnoslezskému vojvodskému ústavu památkové péče, mají bezprostřední vliv na řízení v této věci a k jakým přesně okolnostem jsou předkládány.

V dopisech ze dne 14. října 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018/1008(III) a KWT/TGO.502-2/2018/1012(III), investor odpověděl na dopis příslušně Saského úřadu životního prostředí, zemědělství a geologie, a Městského úřadu Žitava. Tato stanoviska byla německé straně zaslána Generálním ředitelem ochrany životního prostředí v dopise ze dne 21. října 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.39. Ve výše uvedeném dopise ze dne 14. října 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018/1008(III), investor v rámci vyhovění žádosti města Žitava zaslal německé straně překlad Zprávy a navrhl dodatečná řešení pro ochranu životního prostředí a minimalizaci akustického vlivu záměru na území lokality Drausendorf na nižší povolené hladiny.

V dopise ze dne 17. října 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.38, Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal zdejšímu orgánu dopis české strany ze dne 10. října 2019, značka: MZP/2019/710/8739, spolu s příloženými připomínkami veřejnosti a orgánů. Generální ředitel ochrany životního prostředí navrhl projednání a zohlednění předložených připomínek v rámci tohoto řízení. A dále ve výše uvedeném dopise dne 17. října 2019, Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal dopis Sächsisches Oberbergamt Freistaat Sachsen (Báňského úřadu svobodné země Sasko) ze dne 17. září 2019, značka: PGBK-0522/503/32019/25668, týkající se zaslání polské straně dopisu fyzické osoby Astrid Günther-Schmidt. Generální ředitel ochrany životního prostředí požádal o projednání rovněž připomínek výše uvedené osoby. Astrid Günther-Schmidt v e-mailu zaslaném Báňskému úřadu svobodné země Sasko předložila své připomínky na téma postupu v rozsahu účasti německého veřejného mínění na tomto řízení. Zdejší orgán v dopise ze dne 23. října 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.44, výše uvedený dopis ze dne 17. října 2019 zaslal investorovi za účelem přeložení předložených poznámek a vyjádření se k nim.

V dopise ze dne 28. října 2019, značka: KWT/TGO.502-2/20181060/(III), investor v souladu s dohodou z přeshraničních konzultací s Českou republikou formou setkání odborníků zaslal bilanci podzemních vod pro všechny modelové vrstvy, přítoky a odtoky pro jednotlivé toky v první modelové vrstvě a laterální přítok krystalinika pro modelovaný stav v roce 2015 a v roce 2044 ve variantách bez protifiltrační clony a s protifiltrační clonou. Generální ředitel ochrany životního prostředí v dopise ze dne 29. října 2019, značka: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.40, zaslal české straně výše uvedený dopis investora, čímž splnil závazky sjednané v rámci přeshraničních konzultací s Českou republikou formou setkání odborníků. Dále Generální ředitel ochrany životního prostředí české straně sdělil, že všechny připomínky a stanoviska českých orgánů a veřejnosti, jak rovněž výsledky přeshraničních konzultací formou setkání odborníků v režimu čl. 5 *Úmluvy z Espoo* a správní jednání otevřeného veřejnosti budou při vydávání rozhodnutí o environmentálních podmínkách zohledněny. Současně Generální ředitel ochrany životního prostředí požádal o předložení konečného stanoviska České republiky do dne 16. listopadu 2019.

Sdělením ze dne 29. října 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.45, zdejší orgán informoval strany o etapách řízení, jak rovněž o provedených odborných konzultacích vedených v rámci přeshraničního řízení.

V dopise ze dne 6. listopadu 2019 nadace Greenpeace Polska odpověděla na výzvu zdejšího orgánu a předložila vysvětlení týkající se památek.

V dopise ze dne 14. listopadu 2019 Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal české straně sjednaný Protokol o přeshraničních konzultacích s Českou republikou formou setkání odborníků ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách záměru s názvem „Pokračování těžby hnědouhelného dolu Turów“ za účelem jeho podepsání zástupcem české strany.

V usnesení ze dne 20. listopadu 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi (čímž vyhověl návrhu ze dne 5. listopadu 2019) připustil sdružení Greenpeace Česká republika z.s. se sídlem v Praze, k účasti na tomto řízení jako strany.

Sdělením ze dne 21. listopadu 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.49, zdejší orgán informoval strany o etapách řízení, jak rovněž o vydání výše uvedeného usnesení ze dne 21. listopadu 2019.

V dopisech ze dne 15. listopadu 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.1129(III), ze dne 27. listopadu 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.1154(III) a ze dne 28. listopadu 2019, značka: KWT/TGO.502-2/2018.1161(III), se investor vyjádřil k připomínkám předloženým v rámci řízení.

V dopise ze dne 26. listopadu 2019 Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal zdejšímu orgánu *Stanovisko České republiky týkající se záměru* ze dne 15. listopadu 2019 (dále jen Stanovisko) a dopis Saského vyššího báňského úřadu ze dne 12. listopadu 2019.

V tomto stanovisku bylo uvedeno, že Česká republika nesouhlasí s realizací předmětného záměru. A současně, v případě vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách zdejším úřadem, byly předloženy požadavky, k jejichž splnění by měl zdejší orgán zavázat investora. Většina požadavků uvedených v předmětném stanovisku byla totožná s ujednáními dohodnutými během setkání odborníků z české a polské strany konaného v režimu čl. 5 Úmluvy o posouzení vlivů. Tyto požadavky byly zaneseny do tohoto rozhodnutí, čímž se pro investora staly závaznými. Požadavky, které byly specifikovány ve stanovisku, a nebyly ujednány během setkání nebo byly po setkání upraveny, jsou stručně představeny níže:

- bod III.5 Stanoviska: „Před vydáním rozhodnutí o environmentálních podmínkách poskytnout české straně prostřednictvím Generálního ředitele ochrany životního prostředí kompletní dokumentaci k těsnicí stěně, především parametry těsnicí stěny včetně specifikace způsobu zajištění a kontroly její účinnosti, a to včetně filtračního součinitele, který určuje její propustnost, plánu údržby po dobu jejího fungování a návrhu konkrétních opatření, která budou realizována, pokud dojde k porušení její integrity z důvodů poklesů horninového podloží. Současně poskytnout informace o nejistotách a možných odchylkách k posouzení budoucí účinnosti těsnicí stěny a harmonogram její výstavby”,
- bod III.6. Stanoviska: „V rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách rozšířit podmínky monitoringu o konkrétní plán dalších nápravných opatření, která bude nutné přijmout v případě, že monitoring prokáže neúčinnost těsnicí stěny. Konkrétně se jedná o povinnost zajistit dotčeným obcím dodávku náhradní pitné vody a zajistit finanční kompenzace za ztrátu podzemní vody v hodnotě odpovídající rozsahu množství ztracené vody”,
- bod III.7 Stanoviska: „Před finálním povolením záměru provést aplikační posouzení projektu podle čl. 4 odst. 7 Rámcové směrnice o vodách, a to za účasti České republiky, jelikož ovlivnění stavu vodních útvarů se pravděpodobně bude týkat i České republiky”,
- bod III.18 Stanoviska: „Pokud bude na základě výsledků provedeného monitoringu zjištěna případná potřeba rozšíření či jiných úprav monitoringu a přijetí efektivních nápravných opatření, tyto úpravy nebo rozšíření monitoringu, resp. tato nápravná opatření realizovat. V této souvislosti stanovit konkrétní hodnotu hladin podzemní vody, která bude oběma stranami považována za kritickou”,
- bod III.20 Stanoviska: „Na základě zdrojových dat poskytnutých českou stranou a dat získaných z vlastních měření předložit české straně jednou za dva roky vyhodnocení

sedání terénu. Prokáže-li hodnocení významný negativní vliv, provést nápravná opatření a vyhodnotit jejich účinnost”,

- bod III.22 Stanoviska: „Podél jižní hranice dolu v předstihu před rozšířením těžby vybudovat přírodní val o takové výšce, aby dostatečně minimalizoval vlivy záměru na české území. Ochranný val doplnit o vrstvu zeminy vhodnou pro výsadbu dřevin. Val kvalitně a hustě osázet rychle rostoucími dřevinami středního až vysokého vzrůstu a zajistit odpovídající péči a ochranu těchto dřevin. Mezi valem a státní hranicí vysázet vhodný hospodářský les”.

Zde je nutno v první řadě podotknout, že zároveň ředitel Odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, představitelé Libereckého kraje, jak rovněž jiní představitelé české strany, se účastnili setkání odborníků v rámci přeshraničních konzultací konaných ve dnech 3. a 4. října 2019 ve Vratislavi. Během tohoto setkání na vysoké odborné úrovni byla projednávána českou stranou navržená témata spojená s předmětným záměrem a výsledkem dvoudenní diskuze byla ujednání zapsaná do protokolu a schválená oběma stranami. V souvislosti s výše uvedeným je změna stanoviska české strany pro zdejší orgán nepochopitelná, a podobné stanovisko vyjádřil Generální ředitel ochrany životního prostředí v dopise ze dne 14. ledna 2020, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.50, adresovaném řediteli Odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence České republiky. Nicméně zdejší orgán se v další části tohoto rozhodnutí věcně vyjádřil rovněž k předloženým požadavkům.

A dále, v dopise Saského vyššího báňského úřadu ze dne 12. listopadu 2019 zaslaného Generálním ředitelem ochrany životního prostředí byl představeny informace o tom, že německá strana plánuje provést opětovné veřejné konzultace ve dnech od 9. prosince 2019 do dne 30. prosince 2019 včetně.

V dopise ze dne 18. prosince 2019, čímž byla splněna ujednání z Protokolu o přeshraničních konzultacích s Českou republikou formou setkání odborníků, investor zaslal zdejšímu orgánu a generálnímu řediteli ochrany životního prostředí naměřené údaje z monitorování prašnosti provedeného kolem Dolu. Výše uvedené údaje Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal české straně v dopise ze dne 7. ledna 2020, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.54.

V dopise ze dne 6. prosince 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.44/PSz, Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal zdejšímu orgánu protokoly o přeshraničních konzultacích formou setkání odborníků, které se uskutečnily ve dnech 3.-4. října 2019 s Českou republikou a dne 4. září se Spolkovou republikou Německo, podepsané předsedy delegací Polské republiky, České republiky a Spolkové republiky Německo.

A dále, jak již bylo zmíněno výše, v souvislosti s dohodou z přeshraničních konzultací s Českou republikou formou setkání odborníků o nutnosti rozšířit monitorování o další měřicí místa, se Generální ředitel ochrany životního prostředí obrátil v dopise ze dne 6. prosince 2019, znak: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.45/PSz, na předsedu Česko-polské komise pro hraniční vody Ministerstva mořského hospodářství a vnitrozemské plavby se žádostí o podniknutí příslušných kroků za výše uvedeným účelem. O této věci Generální ředitel ochrany životního prostředí informoval zdejší orgán v dopise ze dne 15. ledna 2020, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.55.

Sdělením ze dne 12. prosince 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.MS.50, zdejší orgán informoval strany řízení o možnosti seznámit se se spisem věci a předložit vyjádření ke shromážděným důkazům a materiálům a předloženým požadavkům před vydáním rozhodnutí ve lhůtě 7 dnů od doručení sdělení, přičemž podle čl. 49 správního řádu se sdělení považuje za provedené po uplynutí 14 dnů od zveřejnění.

V dopise ze dne 17. prosince 2019 nadace Frank Bold uvedla, že veřejné konzultace pro německou veřejnost se uskuteční ve dnech od 9. prosince 2019 do 20. ledna 2020 včetně, a v souvislosti s tím požádala o neukončení řízení před výše uvedeným termínem. V příloze z výše uvedenému dopisu bylo předloženo oznámení zveřejněné ve Spolkové republice Německo.

Během veřejných konzultací ve Spolkové republice Německo byly předloženy připomínky a návrhy, jejichž stručný výtah je představen níže, avšak je nutno mít na paměti, že se nejedná o přesné znění připomínek, a pouze představení předmětných témat (originální znění připomínek a návrhů se nachází ve spisu věci).

Carsten Schmidt Staatsbetrieb Sachsenforst (dopis ze dne 10. prosince 2019) – uvedl, že jako představitel Státních lesů Sasko nevznáší k předmětnému záměru žádné připomínky.

Thomas Zenker Große Kreisstadt Zittau (dopis ze dne 18. prosince 2019) – uvedl, že potvrzuje své stanovisko vyjádřené v dopise ze dne 12. září 2019, jehož rozsah již byl v tomto rozhodnutí popsán.

Kubenz Grüne Liga Sachsen e.V. (dopis ze dne 11. prosince 2019) – uvedl, že nemohl vyjádřit své stanovisko.

Kristen Clausnitzer Landkreis Görlitz (dopis ze dne 20. prosince 2019) – uvedla, že předchozí stanoviska Zemského okresu Görlitz jsou aktuální a připojila dopis ze dne 18. září 2019, v němž předložila připomínky k protokolu o přeshraničních konzultacích s německou stranou formou setkání odborníků v podobě požadavku doplnění ustanovení týkajících se povrchových vod v kontextu Rámcové směrnice o vodách, jak rovněž ustanovení týkajících se klasifikace území lokalit Drausendorf a Hirschfelde z hlediska povolené hladiny hluku. A dále v dopise ze dne 20. prosince 2019 předkladatelka představila připomínky týkající se ochrany přírody. Uvedla, že je nutno eliminovat významný negativní vliv nebo zhoršení stavu chráněných zdrojů Spolkové republiky Německo podléhajících právní ochraně přírody v důsledku rozšíření povrchového dolu Turów (např. prostřednictvím znečištění vodních toků nebo ovzduší, poklesu hladiny podzemních vod), rovněž uvedla požadavky pro záměr takové jako: zachování křovin v příhraniční oblasti, představení širšího překladu přírodní části Zprávy, aktualizaci ustanovení v podobě odstranění písařské chyby (při uvádění projektovaného sedání bylo chybně napsáno 5 cm namísto 5 mm), zajištění dodržování předpokladů Rámcové směrnice o vodách, pokračování v monitorování povrchových vod pomocí širokého spektra parametrů.

Wunderlich Landestalsperren-verwaltung (dopis ze dne 11. prosince 2019) – jménem Zemské správy přehrad Wunderlich uvedl, že předmětný záměr se netýká otázek, kterými se výše uvedená Zemská správa přehrad zabývá.

Norbert Eichkom Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie (dopis ze dne 20. prosince 2019)

- předložil připomínky týkající se ochrany přírody a krajiny (namítnul neúplnou analýzu vlivu na přírodu),
- předložil připomínky týkající se vod (uvedl, že z hydrogeologického hlediska je nadále aktuální doporučení ze stanoviska předloženého v předchozích etapách řízení, a to vypracování podrobného věcně srozumitelného dokumentu, na jehož základě bude možné provést závazné posouzení zároveň vlivů na vodonosnou vrstvu v oblasti Saska dotčené záměrem, jak rovněž nezbytné monitorování podzemních vod),
- předložil připomínky týkající se hluku (konstatoval, že při měřeních provedených ve II. čtvrtletí 2019 v Hirschfelde k překročení povolené hladiny hluku nedošlo),
- předložil připomínky týkající se kvality ovzduší (uvedl, že jediným věrohodným zdrojem pro posouzení stavu ovzduší je monitorování kvality ovzduší na hranici se Saskem na

měřícím místě GIOŚ v Działoszynu, kde v průběhu posledních dvou let bylo zaznamenáno maximálně 35 dnů s průměrnými hodnotami PM10 většími nežli 50 nežli 50 g/m³),

- předložil připomínky týkající se ochrany druhů ryb a rybolovu (uvedl, že množství nečištěné nebo nefiltrované vody (případy přívalových dešťů) přiváděné do Lužické Nisy je nutno omezit na maximálně nízkou úroveň a zdůraznil, že díky aplikaci odpovídajících technologií je nutno zajistit, že aby nedošlo k žádným závažným infiltracím vod Lužické Nisy do povrchového dolu Turów).

Juliane Mechelk, Landesamt für Strassenbau und Verkehr Niderlassung Bautzen (dopis ze dne 18 prosince 2019) – uvedla, že změna hranic těžební oblasti (stav plánování: červenec 2019) se Saského úřadu pro silnice a dopravu se sídlem v Budyšině netýká. Konstatovala, že nedochází k žádným porušením zájmů tohoto úřadu.

Raphael Polak Staatsministerium für Umwelt und Landwirtschaft (dopis ze dne 13. prosince 2019):

- v rozsahu podzemních vod, hydrogeologie, zásobování pitnou vodou, uvedla, že ve Zprávě nadále chybí především konkrétní informace týkající se podzemních stěn (poloha, stav, spojení) jak rovněž koncepce renovace týkající se rekultivace/opětovného zvýšení hladiny podzemních vod po roce 2044. Konstatovala, že poznámka: „Informace týkající se koncové rekultivace jsou obsaženy ve zvláštních rozhodnutích/zprávách“ je z tohoto hlediska nedostačující, zmínila se rovněž o otázce vodní nádrže, která by měla vzniknout na etapě koncové rekultivace.
- V rozsahu povrchových vod a protipovodňové ochrany uvedla, že nedále nebyl v dostačující míře opětovně zpracován dokument týkající se tematiky kvality vody a Rámcové směrnice o vodách. Potvrdila stanovisko týkající se nedostačujících údajů na téma chemického stavu vody a konstatovala, že nadále neexistuje možnost zaujmout konečné stanovisko.
- V rozsahu povrchových vod upozornila na aspekty spojené s plánovanými metodami rekultivace v jednotlivých variantách, včetně tzv. nulové varianty.

Harry a Ines Fröhlich (dopis ze dne 6. ledna 2020) – uvedli, že Evropská unie schválila dosažení klimatické neutrality pro Evropu do roku 2050 a jako člen Evropské unie se rovněž Polská republika musí tímto usnesením řídit. V souvislosti s tím konstatovali, že pokračování v těžbě v povrchovém dolu do roku 2044 je nesmyslné a znamená výraznou konfrontaci s vytyčeným klimatickým cílem. Dále uvedli, že těžba uhlí je lehkomyšlná, a že nikoliv další těžba fosilních paliv, ale využití alternativních zdrojů energie má být cestou pro budoucnost. Evropská unie v tomto rozsahu poskytuje široce pojatou strukturální pomoc.

Claudia Eitner Wassergenossenschaft Hartau (dopis ze dne 14. ledna 2020) – uvedla, že jako představitelka Vodního spolku Haratu předkládá námitku k předpokládané hloubce těžby cca 300 m a rozšíření Dolu jižním směrem, když konstatovala, že tato činnost by mohla mít vliv na objem zdrojů Spolku.

Frank Dingeldey (dopis ze dne 20. ledna 2020):

- uvedl, že vzhledem k nefungujícímu odkazu s přístupem k dokumentaci týkající se tohoto záměru nemůže předložit své nové stanovisko k záměru, avšak potvrzuje své stanovisko představené v předchozích dopisech.

Carola Freitag (dopis ze dne 16. ledna 2020), Astrid Günther-Schmidt (e-mail ze dne 17. ledna 2020), Helmut Kairies (e-mail ze dne 20. ledna 2020), Petra Neumann (dopis ze dne 19. ledna 2020), Irena Grawert (dopis ze dne 20. ledna 2020) předložili připomínky k: průběhu veřejných konzultací, a především k:

- absenci odpovídajících stanovisek týkajících se posouzení vlivu na životní prostředí, absence přístupu ke všeobecně dostupným dokumentům na rozdíl od veřejných oznámení, absence dostupnosti interpretace, absence přístupu prostřednictvím webových stránek, omezení rozsahu předkládaných námitek, překladu žádosti a dokumentace, konzultačního setkání, shrnutí, termínu dalšího konzultačního setkání.
- Dále předložili řadu připomínek k dokumentaci, mj.: k absenci netechnického shrnutí, úplnosti dokumentace, absenci věrohodného odůvodnění předmětného záměru, vlivu na podzemní vody, poškození budov, znečištění prachem, vlivu na hluk, riziku vyplachování těžkých kovů, rozporu s evropskými a německými právními předpisy v rozsahu ochrany přírody a druhů, aspektům týkajícím se práva v rozsahu odpadu, rozporu s Pařížskou dohodou o změně klimatu a zelenou dohodou pro Evropu.

Markus Daschner (dopis ze dne 14. ledna 2020) předložil připomínky k dokumentaci a představenému rozsahu vlivu záměru, a především vyjádřil obavy týkající se: neúplného zohlednění znečištění ovzduší, neúplného ověření uvolňování se skleníkových plynů, absenci sociální odpovědnosti a neúplných plánovacích dokumentů a procesních chyb.

Peter Pacht, Naturpark Zittauer Gebirge e.V. (e-mail ze dne 16. ledna 2020): zaslal prázdnou zprávu bez přílohy, o čemž orgán informoval předkladatele e-mailem ze dne 17. ledna 2020.

Osoba podepsaná nečitelným způsobem, ÖkoHof Wobst GbR, (e-mail ze dne 16. ledna 2020):

- předloženy byly obavy spojené se zásobováním ekologické farmy ÖkoHof Wobst GbR podzemními vodami spojené s poklesem hladiny podzemních vod,
- předloženy byly obavy v rozsahu vlivu škodlivých látek v ovzduší, vodě a půdách, a také rostlinách, a v důsledku toho rovněž v krmivech pro chovná zvířata,
- bylo poukázáno na důsledky spalování hnědého uhlí pro globální klima, a také flóru, faunu a stanoviště.

Osoba podepsaná nečitelným způsobem, WasserLeitungsgenossenschaft, Ober- und Mittelherwigsdorf eg, (e-mail ze dne 16. ledna 2020):

- předložena byla všeobecná námitka proti záměru,
- představeny byly obavy v rozsahu rizika narušení vodonosných vrstev, čehož důsledkem může být pokles hladiny odebírané pitné vody v obci Mittelherwigsdorf,
- byla poukázána přítomnost mikroklimatu formovaného Dolem,
- poukázáno bylo rovněž na potenciální negativní vlivy znečištění ovzduší na život obyvatel výše uvedené obce a na kvalitu pitné vody.

Wolfgang Domeyer (e-mail ze dne 19. ledna 2020):

- poukázal na nutnost kontroly emise rtuti v Elektrárně v Turowě,
- poukázal na přítomnost radioaktivních izotopů v hnědém uhlí, které mohou být uvolňovány během těžby, spalování a v popelu z Elektrárny Turów, dále navrhl, aby bylo provedeno měření radioaktivity kolem Dolu a Elektrárny,
- předložil námítky k posouzení důsledků emise skleníkových plynů v kumulaci s Elektrárnou a v kontextu vlivu na dosažení cílů Pařížské dohody,
- vyjádřil se k sociálním důsledkům upuštění od spalování hnědého uhlí
- poukázal na procesní chybu spočívající v příliš pozdním rozhodování, což neumožňuje účinné podniknutí kroků v rozsahu rekultivace v případě nevydání souhlasu s pokračováním v těžbě,

Ilona Machlaoui (e-mail ze dne 20. ledna 2020):

- vyjádřila všeobecnou námitku proti pokračování těžby v ložisku Turów, a to především z důvodu ničení přírodních stanovišť a ohrožení klimatu
- poukázala na to, že město Žitava je již nyní dotčeno vlivy z Dolu, a to mezi jiným vzhledem k sesedání půdy, rovněž poukázala na nedostatek vody

Steffi Braun (e-mail ze dne 17. ledna 2020):

- uvedla, že investor by měl zvážit využívání obnovitelných zdrojů energie a vyjádřila všeobecnou námitku proti pokračování těžby hnědého uhlí,
- dále všeobecně poukázala na ohrožení spojená s realizací záměru, a především na znečištění hlukem, znečištění drobným prachem, znečištění světlem, obavy o pitnou nebo podzemní vodu a obavu z ničení přírody, a také ohrožení klimatu spojené s emisí oxidu uhličitého.

David Greve (dopis ze dne 20. ledna 2020):

- uvedl, že politickým cílem je dosažení klimatické energetické neutrality,
- poukázal na vliv Dolu na povrchové a podzemní vody – především na Lužickou Nisu,
- zdůraznil, že potenciálně Důl bude mít vliv na snižování nebo zvyšování zemského povrchu,
- poukázal na vliv záměru v rozsahu vlivu na ovzduší - znečištění PM10, PM25, včetně přeshraničního vlivu,
- zmínil se o otázce vlivu Dolu na půdy.

Kerstin Doerenbruch (e-mail ze dne 20. ledna 2020):

- zmínila tématiku spojenou s pilířem nacházejícím se ze strany Lužické Nisy,
- vyjádřila obavu o stav řeky Lužické Nisy vzhledem k vlivu Dolu na hydrogeologické podmínky regionu záměru,
- vyjádřila obavu o stabilitu ochranného pilíře ze strany Lužické Nisy vzhledem k možnosti jeho dlouhodobého fungování,
- představila obavy týkající se parametrů projektované protifiltrační clony a její účinnosti při zohlednění prognózovaného sedání terénu,
- konstatovala, že záměr není v souladu s obecnou politikou států, v rámci níž se usiluje o zastavení klimatických změn,
- uvedla, že realizace záměru není v souladu s Rámcovou směrnicí o vodách,
- poukázala na nutnost ověření souladu investice s cíli ochrany oblasti Natura 2000 Neissegebiet.

Kerstin Doerenbruch (e-mail ze dne 20. ledna 2020):

- podala námitku proti Elektrárně Turów, bloky 1-7;
- poukázala na absenci dostačujícího vyjádření se v rozsahu: všeobecného znečištění ovzduší, znečištění životního prostředí těžkými kovy, emise dusíku a drobného prachu, narušení podzemních a povrchových vod, rizika znečištění pitné vody sírany, ochrany klimatu.

Linda Kolata (e-mail ze dne 20. ledna 2020):

- uvedla, že těžba hnědého uhlí a výroba elektrické energie mají významný vliv na životní prostředí a obyvatele;
- vyjádřila námitky v rozsahu: provedení analýzy kumulovaného vlivu (z Dolu a Elektrárny) na znečištění ovzduší, znečištění životního prostředí těžkými kovy, emisí radioaktivních látek (tj.: uran-238, thorium-228, radon-222 a jiné), úplnosti představené analýzy emise skleníkových plynů, vlivu záměru na změny klimatu, úplnosti plánovacích dokumentů a procesních chyb;

- požádala o určení konkrétních cílů týkajících se emise CO₂ V Polsku v období fungování Elektrárny;
- poukázala na absenci prostředků na kompenzaci vlivů na sociální aspekty.

Martin Herling (e-mail ze dne 20. ledna 2020):

- uvedl, že investor by měl další provoz zastavit,
- uvedl, že další provoz povede k emisi skleníkových plynů, poklesu hladiny podzemních vod, čímž ohrožuje zdroje pitné vody pro obyvatelstvo regionu, rovněž je ohrožením pro historické budovy jako např. v Žitavě.

V usnesení ze dne 31. prosince 2019, značka: WOOŠ.4235.1.2015.52, Regionální ředitel ochrany životního prostředí ve Vratislavi (čímž vyhověl návrhu ze dne 19. prosince 2019), na základě čl. 44 odst. 1 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, připustil Greenpeace e.V. se sídlem v Hamburku v Německu, k účasti na tomto řízení jako stranu.

V dopise ze dne 18. prosince 2019, značka: KWT/D/TGO.505-13/2019.1232(III), investor předložil Generálnímu řediteli ochrany životního prostředí, čímž splnil závazek stanovený v protokolu o přeshraničních konzultacích s Českou republikou formou setkání odborníků, výsledky z měření koncentrace částic PM10 od 2010 do 2019 z 10 měřících míst kolem Dolu, a to za účelem jejich předání české straně. Uvedený dopis ze dne 18. prosince 2019 Generální ředitel ochrany životního prostředí zaslal české straně v dopise ze dne 7. ledna 2020, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.54.

V dopise ze dne 31. prosince 2019 Nadace Greenpeace Polska podala návrh na prodloužení řízení vzhledem k finalizaci vědecké analýzy týkající se krajinných, turistických a historických hodnot Opolna-Zdrój a jejímu plánovanému předložení v lednu-únoru. Nadace Greenpeace Polska rovněž namítla, že orgán zkrátil termín pro vydání rozhodnutí, porušil princip důvěry obyvatel k veřejné moci tím, že období pro vyjadřování se k věci určil na dobu vánočních svátků a novoročních oslav, nadále trvá shromažďování připomínek německé veřejnosti a nesprávně bylo provedení správní jednání s veřejností.

Nadace Greenpeace Polska se vyjádřila rovněž k dopisu investora ze dne 27. listopadu 2019, kdy namítla neopodstatněnou bagatelizaci destrukce Opolna-Zdrój. Dále bylo poukázáno na ustanovení čl. 34 odst. 2 zákona o ochraně přírody a čl. 68 ve spojení s čl. 56, 57, 59 a 61 vodního zákona jako předpisů, ve kterých je poukazováno na veřejný zájem. Nadace Greenpeace Polska dále předložila důkaz k okolnosti úspěchů Polsko-německé nadace pro ochranu památek a zdůraznila, že ke dni vyhotovení dopisu nebylo ukončeno řízení ve věci zápis objektu nacházejícího se v ulici Kasztanowa 22 do seznamu památek a vyzvala ke zohlednění veřejného zájmu, jakým je ochrana památek, při vydávání rozhodnutí.

V dopise ze dne 27. prosince 2019 nadace Greenpeace Česká republika uvedla, že nadále trvá na připomínkách a návrzích dosud předložených v rámci řízení, a dále bylo namítnuto:

- neprovedení správné diagnózy nebezpečí ztráty zdrojů pitné vody v České republice, jelikož nebylo prokázáno, jaká bude reálná účinnost bezpečnostního opatření v podobě protifiltrační clony,
- nesprávné a neúplné představení ve Zprávě vlivu odvodňování Dolu na území České republiky, jelikož závěry byly založeny pouze na modelových údajích a chybí správné monitorování,
- nezohlednění změn klimatu v prognóze, a především zmenšení infiltrace podzemních vod a také neučení, jak zajistit efektivní infiltraci,

- nezohlednění možnosti výskytu problémů spojených s dlouhodobými suchy v analýze důsledků vlivu depresního kuželu na území České republiky,
- nedostačující monitorování podzemních vod mající za následek nezohlednění informací a analýz ve Zprávě, které jsou dle názoru Nadace klíčové. Především bylo namítnuto, že nedostatečná hustota údajů z měření na všech vodonosných úrovních má za následek potenciální zvětšení chyby modelování. Bylo požádáno o odhad chyby modelování, uložení investorovi povinnosti výstavby systému monitorování místa jímání v Uhelné. Dále bylo namítnuto, že byly využity pouze modelové údaje, a nikoliv environmentální údaje,
- neprovedení posouzení vlivu koncové rekultivace Dolu na stav podzemních vod,
- absence dostatečné analýzy ohrožení spojených se zmenšením objemu vody v povrchových hraničních potocích (včetně potoku Jašnica) a nedostatečná popis možných negativních důsledků pro povrchové potoky, a to především v povodí potoku Oldřichovský, v souvislosti s nevěrohodností údajů týkajících se účinnosti protifiltrační clony.
- absence posouzení vlivu záměru na ekosystémy závislé na vodě v oblastech ohrožených ztrátou vody. Především bylo uvedeno, že potenciálně ohroženy jsou: oblast pramenu potoku Jašnica, severní přítoky Václavického potoku, mokřady v povodí Dolnovitavského potoku, okolí pramenů potoku Jasny, a také bylo poukázáno na absenci přesného popisu vlivu na vodní poměry mimo oblast Žitavské pánve.
- zpochybněno bylo použití protifiltrační clony jako vhodného opatření zabezpečujícího před vlivem záměru na podzemní vody. Dle nadace je jediným adekvátním opatřením ukončení činnosti. Dále bylo poukázáno na to, že technologie DSM se nedoporučuje pro konstrukce o výšce nad 40 m, a namítnuto bylo nedostatečné odůvodnění volby metody omezování vlivu Dolu na podzemní vody. Bylo navrženo rozšíření Zprávy za účelem ověření úrovně přemísťování se podzemních vod mezi kolektory Mw a Pw a pískovcovými zvětralinami krystalických hornin. Dále bylo namítnuto neprovedení diskuze na téma nejistoty, koeficientu spolehlivosti a analýzy citlivosti, především v souvislosti s hodnotami koeficientu filtrace clony určeného modelově, nevysvětlení jakým způsobem bude hodnoty vyjádřené empiricky prostřednictvím dosažení dosaženo ve skutečnosti, neuvedení způsobu ověření účinnosti clony a případných nápravných opatření,
- neposkytnutí plánů údržby protifiltrační clony,
- nejasnost harmonogramu vybudování protifiltrační clony,
- možnost narušení integrity protifiltrační clony v důsledku sesuvů půdy způsobených poklesem podzemních vod a těžbou ložiska,
- absence informací o protifiltrační cloně, ve výše uvedeném rozsahu,
- neprovedení posouzení vlivu stávající těžby na místní a globální klima v souvislosti s vlivem na chráněné oblasti.

Dále nadace Greenpeace Česká republika předložila jako přílohu dokument s názvem „Posouzení použití protifiltrační clony za účelem omezení vlivu podzemních vod v hnědouhelném dolu“, jehož autorem je Steven H. Emerman, Malach Consulting, LLC, který je podle informací uvedených v dokumentu bakalářem v oboru matematiky a získal doktorát v oboru geofyziky. Dopis nebyl podepsán.

V dopise ze dne 2. ledna 2020 nadace Greenpeace e.V. (dále jen Greenpeace Německo) podala návrh na prodloužení řízení vzhledem k nutnosti seznámit se se spisem věci a předložením nezbytných expertíz. Dále namítla, že:

- Nadace Greenpeace Německo měla možnost seznámit se s plným důkazním materiálem teprve od dne 30. prosince 2019,
- skutečnost, že výše uvedená organizace právě zpracovává další expertízu týkající se zásadních nedostatků Zprávy, a v důsledku porušení principu prohlubování důvěry obyvatel vyjádřeného ve čl. 8 § 1 správního řádu v případě nezohlednění výše uvedené plánované expertízy v důkazním materiálu. Nadace neuvedla plánované datum předložení expertízy,
- porušení principu ze čl. 8 § 2 správního řádu prostřednictvím upuštění od zavedené praxe jednání orgánů v rozsahu určování termínů řízení a určení nového termínu ukončení věci.
- německá strana stanovila lhůtu pro předkládání připomínek ke Zprávě do 20. ledna 2020,
- podporuje stanovisko Greenpeace Polska vyjádřené v dopise ze dne 6. listopadu 2019 týkající se nutnosti zachovat v úplnosti architektonické uspořádání lokality Opolno-Zdrój,
- poukázala na neopodstatněnost a nemožnost nařízení okamžité vykonatelnosti rozhodnutí vzhledem k probíhajícímu řízení před ministrem klimatu ve věci změny koncese č. 65/94 vydané ministrem ochrany životního prostředí, přírodních zdrojů a lesnictví dne 27. dubna 1994.

Nadace Frank Bold předložila dopis ze dne 30. prosince 2019, ve kterém potvrdila dosud předložené připomínky a návrhy předložené v průběhu řízení, a dále namítla:

- nesoudržnost metodologie popisu záměru, a především absenci popisu environmentálního dopadu záměru na pozemcích, jejich výkup se předpokládá,
- chybějící odkaz na sezónní dynamiku a mezi jednotlivými lety plánované činnosti, a především nezohlednění vlivu spojeného se sesuvy a nedostačující analýzou mimořádných povětrnostních situací, takových jako přívalové deště,
- absence informací o důlních otřesech, včetně neuvedení oblastí vystavených těmto otřesům, absence informací o aktuální pánvi sedání půdy,
- odkázání na jiné dokumenty mimo Zprávu, a především na platná vodohospodářská povolení, absence informací o objemu nečistot odváděných do toků (Lužické Nisy a její přítoky) a ztrátě platnosti povolení před ukončením provozu,
- absence informací o druzích znečištění uvolňovaných do vod, a především o druzích a objemu nečistot, a absence analýzy četnosti výskytu odvádění nadměrných odpadních vod spojených s přívalovými dešti, absence analýzy chemického složení odváděných vod a možnosti přizpůsobení aktuálně fungujícího zařízení pro čištění odpadních vod kvalitativní a množství charakteristice,
- absence informací o parametrech čističky odpadních vod, a především efektivity čištění a množství neočištěných vod,
- absence informací o tom, jakého charakteru jsou parametry ekologického stavu – zda se jedná o průměry z měření nebo směrodatné koncentrace,
- chybné závěry Zprávy v rozsahu vlivu na vody a opomenutí ve Zprávě analýzy dosahu depresního kuželu na kvartérní povrchové útvary,
- absence prognózy kumulace znečištění ve vodách a absorpce vody z hlediska možnosti příjmu nových znečištění,
- nedostatky v popisu posouzení vlivu budoucí vodní nádrže v důlním díle,
- nedostatky v údajích z měření, a především neuvedení ve Zprávě výsledků z měření z měřících míst či zpráv týkajících se environmentálních poplatků nebo poplatků za vodní služby či výtisky ze systému SAP,

- absence analýzy znečištění světelným smogem s dopadem na zvířata,
- nezohlednění ve Zprávě alternativní varianty nepříznivější pro životní prostředí, nezohlednění varianty zohledňující kratší dobu těžby nežli žádaná, v kontextu dodržení ustanovení pařížské dohody, či zachování těžby na stávajícím území důlního díla,
- neprovedení analýzy období koncové rekultivace,
- rozpor mezi opatřeními z výsledků Zprávy a Plánem ochranných opatření oblasti Natura 2000 zlomové údolí Lužické Nisy v podobě identifikace ohrožení spojeného s vypouštěním důlních vod, včetně nadměrných vod z přívalových dešťů. Dále bylo uvedeno, že neumožnění zlepšení stavu a potenciálu všech vod (podzemních a povrchových) se rovná negativními dopadu na životní prostředí. Rovněž bylo poukázáno na neprovedení analýzy omezování negativního vlivu důlních vod na ekosystém Lužické Nisy, a především stanoviště 3260 (řeky s lakušními vodními),
- v rozsahu vlivu na vody bylo dále uvedeno, že ve Zprávě nebyla obsažena analýza environmentálních cílů pro jednotlivé jednotné vodní útvary v kontextu vyskytujících se na nich chráněných oblastí, a především nebyla provedena analýza vlivu na jednotné vodní útvary zahrnující povodí pod místem vypouštění důlních vod, dále bylo uvedeno, že Zpráva neobsahuje analýzu vlivu na cíle stanovené ve vodohospodářském plánu, a především neobsahuje analýzu rozšíření se depresního kuželu jižním směrem,
- nedostatek dostačujících informací týkajících se protifiltrační clony, a především, dle mínění nadace, Zpráva neobsahuje analýzu nejistoty, intervalu spolehlivosti a analýzu citlivosti týkající se modelování hydrogeologického modelu, a dále bylo uvedeno, že chybí analýza toho, jaká je pravděpodobnost výskytu významného vlivu na místo jímání Uhelná, a to i v případě vybudování protifiltrační clony,
- vyjádřeny byly pochybnosti týkající se technických možností vybudování clony – především v rozsahu skutečné možnosti použití technologie DSM do hloubky více než 40 m,
- chybí plán monitorování a udržování clony, dle mínění nadace je síť piezometrů nedostačující. Investor by měl předložit rovněž plán údržby clony za účelem zachování hydraulické vodivosti,
- Nadace dále předložila pochybnosti týkající se volby technologie protifiltrační clony, volby právě této metody minimalizace vlivu Dolu na podzemní vody, dosažení a zásadnosti projektované hydraulické vodivosti a jejího ověření, vlivu sedání půdy na integritu clony, a také monitorování a zamezování významnému snížení piezometrické hladiny v místě jímání Uhelná a v jiných lokalitách v České republice a Německu,
- absence výsledků validace modelu disperze znečištění ovzduší, neuvedení podmínek, za jakých dochází k uvolňování znečištění z povrchového dolu. Nadace dále navrhla, aby v rozhodnutí byla investorovi uložena povinnost, na základě čl. 80 odst. 1 bod 1b z.o.ž.p., zveřejnění ročních zpráv o vlivu záměru na kvalitu ovzduší v okolí spolu s posouzením podílu zdrojů na koncentracích a k vložení do spisu tohoto řízení Programu ochrany ovzduší vyhotoveného investorem,
- ve Zprávě nebyl úplně uveden vliv dolu Turów na klima, a především nesouhlasí údaje uvedené ve Zprávě s výpočty nadace Frank Bold, týkajícími se emise metanu, a to v přepočtu na ekvivalent oxidu uhličitého, chybí výpočty emise CO₂ ze spalování hnědého uhlí v elektrárně Turów, chybí odhady sociálních nákladů emise CO₂,
- nezohlednění důkazních návrhů strany,
- námitky týkající se průběhu veřejného projednávání, bylo namítnuto, že investor měl plně svobodnou a časově neomezenou možnost vyjádřit, zatímco ostatní účastníci,

včetně stran řízení, museli čekat na svou řadu, aby mohli položit otázku, a vyjádřit se mohli pouze jednou,

- přeshraniční konzultace nebyly dokončeny vzhledem ke skutečnosti, že německá strana prodloužila lhůtu pro předkládání připomínek a návrhů ke Zprávě do 20. ledna 2020, Dále Nadace Frank Bold k dopisu připojila následující přílohy:
- příloha č. 1 – s názvem „Opětovná analýza zprávy o vlivu záměru s názvem Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí na životní prostředí vyhotovené společností PGE GIEK S.A. závod KWB Turów v řízení před Regionálním ředitelstvím ochrany životního prostředí ve Vratislavi“ ze dne 31. října 2019, jejímž autorem je „Analizy przyrodnicze Paweł Żyła“ (Přírodovědní analýzy Paweł Żyła).
- Posudek na téma vlivu hnědouhelného dolu na dosažení cílů stanovených ve Vodohospodářském plánu ve vztahu k podzemním a povrchovým vodám, jehož autorem je „Lecturer Sylwester Kraśnicki“ z května 2019.
- dokument s názvem „Posouzení využití protifiltrační clony za účelem omezení vlivu podzemních vod v hnědouhelném dole“, jehož autorem je Stevena H. Emermana, Malach Consulting, LLC – dokument je totožný s přílohou k dopisu nadace Greenpeace Česká republika.

V dopise ze dne 30. prosince 2019 obec Hrádek nad Nisou v České republice, zastoupená zmocněnkyní – právní rádkyní Anitou Bobek, přihlásila svou účast v řízení. Obec rovněž předložila připomínky a návrhy, a především namítla:

- skutečno, že Důl má již nyní negativní vliv na stav hladiny podzemních vod v terciálních a kvartálních vodonosných úrovních a způsobuje jejich snížení,
- neexistenci dostatečných minimalizačních opatření, které by zabránily poklesu podzemních vod na území obce Hrádek, a také opatření kompenzujících výše uvedený vliv,
- Zpráva neobsahuje variantu projektu, která by skutečně zamezila dalšími zhoršováním se stavu předmětných vodních útvarů, v důsledku čehož nejsou splněny předpoklady stanovené ve čl. 4 bod 4 směrnice 2000/60/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř.věst.EU.L.2000.327.1), dle názoru obce projektovaná protifiltrační clona nevytloučí riziko negativního vlivu na stav podzemních vod,
- nutnost provedení aplikačního posouzení ve smyslu Rámcové směrnice o vodách, a to před vydáním rozhodnutí o environmentálních podmínkách,
- skutečnost, že ve Zprávě chybí posouzení vodních poměrů na území České republiky v období po provedení koncové rekultivace,
- nutnost vysvětlení komentářů k obrázku a časového rozsahu, k němuž se vztahuje hydrogeologický model, a také skutečnost, že ve Zprávě byla opomenut vliv aktuálních změn klimatu na údaje hydrogeologického modelu,
- vliv depresního kuželu během plánované těžby v letech 2020-2044 v případě dlouhodobého sucha (nedostatek dešťových srážek zásobujících místo jímání Uhelná) může způsobit zmenšení možnosti odběru pitné vody z tohoto zdroje,
- skutečnost, že ve Zprávě chybí vliv „katastrofického“ scénáře zohledňujícího dlouhodobé sucho na podzemní vody,
- neprovádění monitorování ve východní části zlomu (oblast Uhelná),
- opomenutí posouzení vlivu na životní prostředí na krystalickém podloží,
- skutečnost, že závěry týkající se vlivu na podzemní vody jsou založeny pouze na modelových hodnotách.

Obec dále představila pochybnosti týkající se volby technologie protifiltrační clony, volby právě této metody minimalizace vlivu Dolu na podzemní vody, dosažení a zásadnosti projektované hydraulické vodivosti a jejího ověření, vlivu sedání půdy na integritu clony, a také monitorování a zamezování významnému snížení piezometrické hladiny v místě jímání Uhelná a v jiných lokalitách v České republice a Německu. Dále Obec namítla:

- nedostatek dostačujících informací týkajících se protifiltrační clony, a především, že Zpráva neobsahuje analýzu nejistoty, intervalu spolehlivosti a analýzu citlivosti týkající se modelování hydrogeologického modelu, a dále bylo uvedeno, že chybí analýza toho, jaká je pravděpodobnost výskytu významného vlivu na místo jímání Uhelná, a to i v případě vybudování protifiltrační clony,
- skutečnost, že chybí plán monitorování a udržování clony, síť piezometrů je nedostačující. Investor by měl předložit rovněž plán údržby clony za účelem zachování hydraulické vodivosti,
- pochybnosti ohledně harmonogramu výstavby protifiltrační clony,
- neposouzení vlivu koncové rekultivace na životní prostředí,
- riziko zmenšení objemu vody v hraničních potocích,
- vliv blízkosti skládek dolu Turów na kvalitu příhraničních potoků v případě výskytu přívalových dešťů,
- absence dostatečné analýzy ohrožení spojených se zmenšením objemu vody v povrchových hraničních potocích (včetně potoku Jašnica) a nedostatečná popis možných negativních důsledků pro povrchové potoky, a to v souvislosti s nevěrohodností údajů týkajících se účinnosti protifiltrační clony,
- neposouzení vlivu záměru na ekosystémy závislé na vodě v oblastech ohrožených ztrátou vody. Především bylo uvedeno, že potenciálně ohroženy jsou: oblast pramenu potoku Jašnica, severní přítoky Václavického potoku, mokřady v povodí Dolnovitavského potoku, okolí pramenů potoku Jasny, a také bylo poukázáno na absenci přesného popisu vlivu na vodní poměry mimo oblast Žitavské pánve,
- chybějící popis zajištění svahů proti sesuvům, dále bylo uvedeno, že realizace záměru, v důsledku zvětšení depresního kuželu, může mít vliv na stabilitu hornin na české straně. Obec odmítla tvrzení investora o absenci významného vlivu na českou stranu v tomto rozsahu,
- skutečnost, že ve Zprávě chybí vyjádření se k otázce poklesu cen nemovitostí v obcích v okolí Dolu, určení částek finančních kompenzací pro majitele nemovitostí, hodnot odškodnění na základě nezávislých expertíz pro jednotlivé nemovitosti, provedení inventarizace budov, které budou dotčeny škodami,
- nedostačující posouzení vlivu záměru na kvalitu ovzduší,
- nezohlednění vlivu elektrárny v posouzení kumulovaného vlivu na kvalitu ovzduší,
- nezohlednění opatření minimalizujících vliv na ovzduší na české straně,
- nezohlednění vlivu změn klimatu na ovzduší,
- zavázání investora k provádění každoročního monitorování částic PM 2,5 na hranici záměru,
- neposouzení vlivu záměru globální klima, a to především kontextu plnění cílů Pařížské dohody,
- nedostačující posouzení nulové varianty,
- nesrovnalosti mezi hydrogeologickými údaji uvedenými ve Zprávě a údaji zaslanými českou stranou v dopise ze dne 29. října 2019.

Dále obec Hrádek navrhla, na základě čl. 78 § 1 správního řádu, zahrnutí hydrogeologického modelu Dolu o důkazního materiálu, a také představila návrh podmínek, které by měly být do rozhodnutí zahrnuty.

Dále obec Hrádek k dopisu přiložila dokument s názvem „Posouzení použití protifiltrační clony za účelem omezení vlivu podzemních vod v hnědouhelném dolu“, jehož autorem je Steven H. Emerman, Malach Consulting, LLC – dokument je totožný s přílohou k dopisu nadace Greenpeace Česká republika a nadace Frank Bold.

Dopis ze dne 30. prosince 2019 Libereckého kraje v České republice, zastoupeného zmocněnkyní právní rádkyní Anitou Bobek ve věci přihlášení se k řízení. Kraj dále předložil připomínky a návrhy, a to v totožném rozsahu jako obec Hrádek (byly uvedeny výše).

Dále Liberecký kraj k dopisu přiložil dokument s názvem „Posouzení použití protifiltrační clony za účelem omezení vlivu podzemních vod v hnědouhelném dolu“, jehož autorem je Steven H. Emerman, Malach Consulting, LLC – dokument je totožný s přílohou k dopisu nadace Greenpeace Česká republika, nadace Frank Bold a obce Hrádek.

V dopise ze dne 9. ledna 2020 Nadace Greenpeace Polska předložila dokument, jehož autorem je dr. hab. Leszek Pazderski, v němž bylo velmi široce představen příklad lokality Sokołowsko, která byla sudetskými lázněmi a současně se nachází v dnes již zlikvidované uhelné pánvi, a která byla v plném rozsahu zachována a po letech revitalizace se stala turistickou atrakcí regionu. K dokumentu nadace přiložila rovněž bohatou fotodokumentaci. Výše uvedený příklad byl nadací uveden jako velmi podobná situaci, se kterou máme nyní do činění v lokalitě Opolno-Zdrój. Ve výše uvedeném dopise nadace zdůraznila nadřazený veřejný zájem na záchraně Opolna-Zdroje. Pro shrnutí orgán na tomto místě vysvětlil, že důkazní materiál týkající se Sokołowska nelze bezprostředně přenést na toto řízení. Ačkoliv zdejší orgán oceňuje vklad a velkou angažovanost nadace v záchranu Opolna-Zdroje, je nutno konstatovat, že předmětem tohoto řízení není všeobecná územní politika ve vztahu k ochraně památek (což by mělo mít svůj projev v dokumentech místního práva), ale posouzení vlivu záměru na konkrétní stávající objekty. A proto pokud územní plány umožňují rozsah záměru popsany v dokumentaci, zdejší orgán nemá důvod pro odlišném vyhodnocení důkazního materiálu, a to i vzhledem k důležitému veřejnému zájmu.

V průběhu řízení strany nahlížely do spisu věci, a také žádaly o zpřístupnění spisu věci elektronickou cestou.

Cíle ekologické organizace jsou už jen z definice shodné s misí orgánu, kterou je péče o ochranu a racionální využití zdrojů životního prostředí. Podle čl. 3 odst. 1 bod 10 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně se ekologickou organizací rozumí sociální organizace, jejíž statutárním cílem je ochrana životního prostředí. V průběhu řízení organizace plní funkci věcné podpory – „advokáta životního prostředí“ a upozorňuje na aspekty vyžadující rozvinutí nebo vysvětlení v průběhu řízení, je tělesem vyvažujícím postavení investora, který přirozeně usiluje o uskutečnění svého záměru.

Je nutno zdůraznit skutečnost, že nadřazený, a přímo původní účel řízení, kterým je co možná nejplnější ochrana životního prostředí, je nejlépe splněn, pokud všechny strany řízení s orgánem spolupracují od samotného začátku. Na rané etapě plánování je možné takové sjednání znění Zprávy, aby zohledňovala materiály uspokojiví pro všechny strany, včetně dotčených stran. Dotčené strany se účastnily vypracovávání finální podoby usnesení o rozsahu Zprávy.

Vypracovávání Zprávy Investorem, na základě sjednaného usnesení o rozsahu Zprávy s dotčenými stranami, trvalo téměř 3 léta, následně, v důsledku dalších úkonů orgánu – mj. předložených připomínek – zároveň stran řízení, veřejnosti, jak i zdejšího orgánu, byla Zpráva doplněna. V důsledku vyhovění připomínkám investor předložil konsolidovanou

Zprávu, ve které byly představeny dodatečná opatření minimalizující vliv záměru na životní prostředí. Základní dokument týkající se záměru čítá 1000 stran dokumentace a mapových příloh, vznikl za ohromného úsilí odborníků uznávaných ve svých oborech (na vypracování Zprávy se podílelo 40 odborníků), velká část z nich se následně účastnila vyčerpávajících procesních úkonů (mj. veřejného projednávání, přeshraničních konzultací z německou stranou, dvoudenních přeshraničních konzultací s českou stranou, které trvaly od 9⁰⁰ do 24⁰⁰ hodin).

Důkazní materiál byl mnohonásobně posuzován orgánem, veřejností (polskou, českou a německou) a také orgány a institucemi dotčených stran. Investor v průběhu řízení odpovídal na připomínky a návrhy stran, dotčených stran a veřejnosti, a to bez ohledu na formu či jazyk, v jakém byly předloženy.

V souvislosti s výše uvedeným, skutečnost podání na poslední etapě řízení, subjekty jednajícími jako strany, obsáhlých dokumentů, důkazních návrhů a expertíz datovaných na květen 2019 a 31. říjen 2019, či podání návrhů na prosloužení řízení vzhledem k vypracování dalších expertíz, mlže být považováno za zneužití procesního práva. Jelikož strany disponovaly důkazním materiálem již dříve (a to dokonce v květnu 2019), měly by takový dokument předložit bez zbytečného odkladu, a to spolu se závěry, jaké z něho vyplývají. Jiný způsob nakládání s důkazem, kterým strana disponuje, je v rozporu s principy sociálního soužití.

V doktríně a judikatuře se uvádí, že *zneužití procesních práv* je nutno považovat za samostatný institut procesního práva (viz Piotr Przybysz, *Nadużycie prawa w prawie administracyjnym* (Zneužití práva ve správním právu), (w:) H. Izdebski, A. Stępkowski, *Nadużycie prawa* (Zneužití práva), Warszawa 2003 r., usnesení Nejvyššího správního soudu z 26. července 2013, sp. zn. II FZ 504/13). Ke zneužití práva dochází v situacích, kdy strana provádí zákonem povolené úkony k jiným účelům nežli účely stanovené zákonodárcem. Každé subjektivní právo je přiznáno právní normou za účelem ochrany zájmů oprávněného, toto právo musí být uplatňováno v souladu s účelem, vzhledem k němuž bylo přiznáno. V důsledku toho jednání, které je formálně v souladu s literou zákona, avšak je v rozporu s jejím smyslem, nemůže zasluhovat ochranu. Toto stanovisko je rovněž akceptováno Evropským soudem pro lidská práva, který při vyjadřování se v souvislosti s právem na přístup k soudu mnohonásobně upozorňoval na skutečnost, že daná jednání strany v rámci řízení je možné považovat za zneužití práva na přístup k soudu.

A dále, jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. července 2019 sp.zn. I GSK 1289/18 „*V některých případech může být jednání strany vnímáno jako zneužití procesního práva, čehož by si strana řízení měla být vědoma. Posouzení jednání stran ve správním řízení z tohoto hlediska leží v gesci orgánu, a v soudním řízení správním – v gesci soudu.*”

Důsledkem specifika řízení ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách, a především v obzvláště komplikovaných věcech, je skutečnost, že existuje možnost množení neustále nových důkazních návrhů, posudků a listin, pokládání neustále nových podrobnějších dotazů v rozsahu všech aspektů životního prostředí, a to rovněž těch, které v polském právním řádu nemají kvantifikovatelné hodnoty nebo nemají vliv na výsledek řízení. Řízení však nelze vést donekonečna. Charakter řízení, které se týká budoucího záměru, je spjat s povědomím, že část prognózovaných vlivů bude dotčena nejistotou, a proto se ukládá povinnost monitorování. Orgán však zdůrazňuje, že v souvislosti s celým rozsahem důkazního materiálu je dokumentace předložená investorem podrobná a úplná, a navržené monitorování široce přesahuje rámec vyplývající z platných právních předpisů, a spolu se zabezpečovacími opatřeními navrženými investorem umožňuje minimalizaci

ohrožení životního prostředí. O výše uvedeném svědčí rovněž skutečnost, že navzdory všemu kvalita shromážděného důkazního materiálu umožnila, aby se orgán vyjádřil k předloženým připomínkám a návrhům.

Záměr bude spočívat v pokračování těžby zbývající části ložiska hnědého uhlí „Turów”. V současné době v předmětném ložisku probíhá těžba na základě koncese vydané Ministrem ochrany životního prostředí, přírodních zdrojů a lesnictví (rozhodnutí č. 65/94 ze dne 27. dubna 1994 s pozdějšími změnami stanovenými rozhodnutím Ministra ochrany životního prostředí, přírodních zdrojů a lesnictví č. BK/PK/555/96 ze dne 21 března 1996). Těžba je prováděna v rámci těžební oblasti „Turoszów-Bogatynia” a těžební oblasti „Turoszów-Bogatynia I”. Těžební oblast „Turoszów-Bogatynia” má rozlohu 66 km², a těžební oblast „Turoszów-Bogatynia I” - 74 km². Rozloha projektované těžební oblasti, která se bude nacházet v mezích projektovaného záměru, bude činit cca 30 km². Těžba bude pokračovat až do vyčerpání zásob ložiska. Zásoby ložiska byly zjištěny v souladu s bilančními kritérii stanovenými v *nařízení Ministra životního prostředí ze dne 18. prosince 2001 o bilančních kritériích ložisek nerostných surovin (Sb. z. č. 153, pol. 1774 v platném znění)*. Bilanční zásoby se v ochranných pilířích nevyskytují. Mimobilanční zásoby nejsou doloženy. V souladu s dokumentem *„Bilance zásob nerostných surovin v Polsku dle stavu ke dni 31. XII. 2018” [Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy (Státní geologický ústav státní výzkumný ústav), Warszawa 2019]* bilanční zásoby ložiska činí 334 755 000 Mg, z čehož 294 695 000 Mg tvoří průmyslové zásoby, a v roce 2018 bylo vytěženo 6 593 000 Mg.

Proces těžby uhlí bude probíhat stejně jako doposud v kontinuálním a integrovaném technologickém systému rypadlo - pásový dopravník – zakladač. Těžba uhlí bude prováděna selektivně, současně ve II. a I. ložisku uhlí a ostatních menších partiích ložiska III. Uhlí bude dobýváno pomocí multidobývacích rypadel a čelo dobývky bude vedeno vějířovým postupem jihovýchodním směrem. Materiál vytěžený rypadly bude směřován na bezprostředně s nimi spolupracující horizontální dopravníky a následně dopravován hromadnými dopravními systémy. Uhlí a skrývka budou oddělovány a dopravovány oddělenými tahy. Uhlí bude směřováno bezprostředně do Elektrárny Turów nebo do uhelného zásobníku. Z uhelného zásobníku bude rovněž mířit do Elektrárny Turów a do třídírny uhlí, kde proběhne jeho výdej jiným subjektům nežli Elektrárna Turów. Uhlí z třídírny je externím zákazníkům vydáván prostřednictvím nakládky na automobilová vozidla. Tato vozidla se pohybují po tzv. „uhelné cestě” vedoucí od třídírny podél železniční tratě k vjezdové/výjezdové bráně z Dolu.

Skrývka bude dopravována hromadnými tahy dopravníků na jednotlivá čela hald a prostřednictvím horizontálních dopravníků dopravován na zakladače. Skrývka je a bude uskladňována na interní haldě. Zakladače formují nadúrovňová a podúrovňová patra v blokovém systému s vějířovým postupem prací.

Další těžba ložiska hnědého uhlí „Turów” bude prováděna na pozemcích již zajištěných pro těžbu a vnitřní haldy a v části ložiska zdokumentovaného na jih a jihovýchod od aktuálních hranic důlního díla. Dosah těžby byl navržen podél bilančních hranic ložiska se zohledněním průběhu koryta potoku Biedzychówka, silnice Sieniawka – Opolno-Zdrój a státní hranice s Českou republikou. V projektovaném cílovém dosahu důlního díla se nacházejí lokality Opolno-Zdrój a Białopole.

Za účelem přípravy k využití pozemků určených k těžbě, avšak ještě nepřizpůsobených pro těžební činnost, bude nezbytné odstranit z pozemků zástavbu, flóru a půdní vrstvu. Následně budou provedeny přípravné a zpřístupňující práce, včetně odvodnění ložiska, a výstavba tahů pro odvedení materiálu. Dále bude nezbytné provést přípravné práce na interní haldě, které zajistí správné uskladnění materiálu, tj.: provedení odvodnění podloží

haldy na jeho předpolí, výstavba, přestavba dopravníků pro potřeby složení na haldy a jejich likvidace po ukončení ukládání na haldy na jednotlivých úrovních a průběžné vyrovňování povrchu formovaných pater za účelem jejich zabezpečení proti pronikání vody do korpusu haldy.

Pro území nacházející se v mezích záměru platí ustanovení následujících místních územních plánů:

- *usnesení č. XLVIII/347/2002 zastupitelstva obce a města Bogatynia ze dne 5. srpna 2002 ve věci schválení místního územního plánu města a obce Bogatynia (Úř. věst. Doln. voj. z roku 2002, č. 218, pol. 3000),*
- *usnesení č. LXXXIII/507/10 zastupitelstva obce a města Bogatynia ze dne 9. listopadu 2010 ve věci schválení změny místního územního plánu města a obce Bogatynia (Úř. věst. Doln. voj. z roku 2011, č. 8, pol. 93),*
- *usnesení č. LXV/1011/13 zastupitelstva města Bogatynia ze dne 19. června 2013 ve věci schválení změny místního územního plánu města a obce Bogatynia (Úř. věst. Doln. voj. z 2013 r., pol. 4464),*
- *usnesení č. XIII/83/19 zastupitelstva města Bogatynia ze dne 28. května 2019 ve věci schválení změny místního územního plánu města a obce Bogatynia – území povrchového hnědouhelného dolu Turów v oblasti vsi Opolno-Zdrój (Úř. věst. Doln. voj. z roku 2019 pol. 3649).*

Podle výše uvedených usnesení je území určené k další těžbě, tj. území nacházející se jihovýchodně od důlního díla (v současně době nepřeměněné důlními pracemi, avšak nacházející se ve stávající těžební oblasti a v dosahu plánovaného záměru), určeno k povrchové těžbě nerostných surovin s doplňujícím určením: zařízení zeleň, objekty technické infrastruktury, zalesněné oblasti, zemědělské oblasti. Oblasti se základní funkcí zahrnují: území povrchové těžby, území pro interní haldy a území pro využití odpadu a rekultivaci (přípustné je využití k rekultivaci důlního a zpracovatelského odpadu a skrývky).

A dále, území již využívané – čili území stávajícího důlního díla, technické infrastruktury, sociálního zázemí apod. – je určeno k povrchové těžbě, interní skladování, rekultivaci s funkcemi pro lesy, stromový porost, divokou zeleň, pásové dopravníky a průmyslovou dopravu. Pro potěžební území bylo v souladu s výše uvedenými usneseními určen lesní a vodní směr rekultivaci důlního díla.

V souvislosti s výše uvedeným určením území nacházejícího v mezích plánovaného záměru a s rozsahem investorem plánované činnosti (která bude pokračováním stávající povrchové těžby) bylo zjištěno, že záměrem nebudou porušeny místní územní plány, a splněno tak bude kritérium uvedené ve čl. 80 odst. 3 zákona o zveřejňování informací o životním prostředí a jeho ochraně.

V předložené zprávě byly představeny a porovnány tři varianty záměru:

1. Spočívá v provádění těžby na území uvedeném v „Charakteristice záměru“ a následně vyrovňání dna dobývky k výškové pořadnici kolem 80-85 m n.m. a podepření svahů dobývky násypy se sklonem 1:10 do výšky pořadnice vodní hladiny budoucí vodní nádrže, tj. na úroveň 225 m n.m. Ostatní svahy budoucí vodní nádrže budou tvořit koncové svahy vnitřní výsypky se sklonem 1:8 - 1:9. Vyrovňání dna a podepření svahů dobývky si vyžádá druhotné zpracování a přemístění cca 393 000 000 m³ vnitřního odvalu, z toho 151 000 000 m³ na vyrovňání dna dobývky a cca 242 000 000 m³ na podepření svahů. Tento úkol může být proveden pomocí speciálního systému rypadlo – pásový dopravník – zakladač (současné zpracování ve čtyřech patrech s odvodem vytěženého materiálu ke dvěma zakladačům). Odhaduje se, že provedení zemních prací by trvalo cca 12 let a bylo by spojeno s nutností zásahu do okolo 90% již dříve zformovaného a v převažující části

rekultivovaného povrchu vrchní vrstvy vnitřního odvalu. V důsledku provedených zemních prací by bylo nutno opětovně rekultivovat cca 500 ha nově vzniklé vrstvy. Maximální hloubka budoucí vodní nádrže by činila cca 140 m, objem okolo 1 512 mln m³, a rozloha vodní hladiny okolo 2 284 ha.

2. Varianta spočívající v provádění těžby na území uvedeném v „Charakteristice záměru“ a následně a následně podepření svahů náspy se sklonem 1:8 bez vyrovnávání dna důlního díla. Skryvka bude uskladněna výhradně v rámci povrchového dolu na území, z něhož již zásoby uhlí byly vytěženy. Přemísťování zeminy z vnitřní haldy bude prováděno pomocí systému rypadlo – pásový dopravník – zakladač, jako v případě varianty 1. Odhadovaná doba sypání náspů by činila cca 4,5 roku. Provedení zemních prací by zahrnovalo cca 44% plochy svrchní části hlady vytvořené v průběhu těžby ložiska. Opětovné rekultivaci by bylo nutno podrobit cca 260 ha nově vzniklé svrchní části. Toto území by ve velké části mohlo být využito k výstavbě hydrotechnického systému pro přivádění vody z Lužické Nisy do potěžební nádrže, a také především do mezinádrže. Budoucí nádrž by měla dno na úrovni od cca 5 m p.m. ve středu do cca 65 m n.m. ve východní části a bude obklopena svahy vytvořenými z hald se sklonem 1:8 - 1:9. Hloubka nádrže bude cca 230 m, objem cca 1 556,5 mil. m³, a rozloha vodní hladiny cca 1 960 ha.

3. Tato varianta předpokládá vytěžení co možná největší části bilančních zásob uhlí, které v ložisku zbývají, což má být spojeno se zvětšením dosahu těžby v regionu lokality Opolno-Zdrój mimo hranice stávající těžební oblasti. Pokud se jedná o vytvarování vrchní části budoucí vodní nádrže, předpokládá se – podobně jako u varianty 2. – provedení výhradně podepření svahů důlního díla pomocí náspů se sklonem 1:8, bez vyrovnávání jeho dna. Ve 3. variantě by jihovýchodní dosah cílové těžby byl přesunut v poměru k hranici stanovené pro varianty 1 a 2 o okolo 300-400 m východním směrem v oblasti lokality Opolno-Zdrój. Takové přesunutí hranice zvětšení oblasti povrchové těžby o okolo 59 ha je spojeno se získáním zásob II. ložiska uhlí, dosud kvalifikovaných jako neprůmyslové. Zvětšení dosahu horní hrany důlního díla umožní rovněž vytěžení většího množství zásob I. ložiska, které se nacházejí u základny korigovaného svahu. Zvětšení dosahu těžby by bylo spojeno s nutností změny hranic záměru, jaké jsou nyní předpokládány pro 1. a 2. variantu, a mírným přemístěním koryta potoku Jaśnica (Ślad).

Realizace varianty 3 je spojena rovněž s nutností provedení mnohem většího rozsahu výkupu zastavěných a nezastavěných pozemků – de facto je spojena s likvidací lokality Opolno-Zdrój.

Vyplnění důlního díla vnitřním odvalem by bylo podobné jako u 1. a 2. varianty, mírně větší by byl dosah odvalu v jihovýchodní části odkrývky. Objem operativních zásob v případě 3. varianty by činil 302 300 000 Mg, čili o 9 600 000 Mg více nežli v případě zásob určených v mezích těžby z Dodatku č. 3 k Projektu využití ložiska Turów. V poměru k operativním zásobám uhlí předpokládaným pro těžbu dle 1. a 2. varianty jsou zásoby větší o 8 100 000 mil. Mg. Tyto zásoby s přebytkem uspokojí celkovou prognózovanou poptávku po uhlí všech odběratelů (293 000 000 Mg).

Varianta 3. předpokládá podobnou přípravu svahů potěžebního důlního díla jako v případě 2. varianty, tj. podepření jižního a jihovýchodního svahu odkrývky pomocí náspu se sklonem 1:8. Odhaduje se, že formování svahů potrvá cca 3,5 roku.

Podobně jak v případě 2. varianty bude podepření jižního a jihovýchodního svahu odvalem provedeno druhotným zpracováním a přemístěním jihozápadní části odvalu v systému rypadlo – pásový dopravník – zakladač vybudovaného speciálně pro tento účel. V důsledku druhotného zpracování a promíchání materiálu vznikne stejná svrchní vrstva odvalu jako v případě 2. varianty na úrovni výšky 230 m n.m. Její rozloha bude činit cca 300

ha. Tato rozloha bude vyžadovat provedení rekultivace, avšak ve velké míře bude tento materiál využit k výstavbě mezinádrže a příkopů hydrotechnického systému pro přívod vody Z Lužické Nisy do vodní nádrže.

V předložené Zprávě byly popsány varianty představené výše spolu s uvedením zvláštních vlastností záměru a byly specifikovány vlivy analyzovaných variant. Dále bylo provedeno srovnání vlivů jednotlivých variant. Po provedení analýzy výše uvedených podmínek byla jako investiční varianta, a současně nejpříznivější pro životní prostředí, vybrána varianta číslo 2.

Těžba ložiska „Turów” bude vyžadovat, tak jako dosud, jeho neustálé odvodňování. Základním systémem hlubinného odvodňování používaným v Dole je studnový systém. Tento systém zajišťuje odvodňování vodonosných vrstev: skryvkové, meziuhelné a poduhelné. Dodatečnými prvky odvodňování ložiska jsou podzemní štoly, drenáže pod odvalem, směrové drenážní otvory a protifiltrační clona podél Lužické Nisy. Studnová metoda odvodňování spočívá v provádění z povrchu terénu a z úrovní povrchové těžby a vnitřní haldy svislých drenážních otvorů se zajištěním odpovídající filtrace. V těchto otvorech jsou umístěna hlubinná čerpadla, pomocí nichž je voda odčerpávána na povrch. Vnitřní halda je odvodňována především pomocí systému pro odvádění vody ze spodní části hald (s drenážními studnami HSdr), směrových otvorů napojených na drenáž a studní.

Důlní vody pocházející z hlubinného odvodňování nevyžadují očištění a jako čisté vody jsou na základě vodohospodářského povolení odváděny do vnějších nádrží v sousedství povrchového dolu (řeky, potoky).

Ve Zprávě je předpokládáno, že objem podzemních vod přitékajících do Dolu se bude udržovat na úrovni cca 20 m³/min. Tato hodnota byla odhadnuta na základě dosavadního pozorování a hydrogeologického a hydrologického měření, což dle autorů Zprávy souhlasí s výsledky každoročních hydrogeologických a hydrologických mapování s měřením průtoků v hlavních příkopech a kanálech v povrchovém dole a množstvím odčerpávaných vod z drenážních zařízení.

Ve Zprávě byl představen důkladný popis geologického prostředí regionu záměru, a především bylo uvedeno, že ložisko hnědého uhlí Turów se nachází na území Žitavské pánve vytvořené na pohraniční dvou velkých strukturálních jednotek: lužického bloku a krkonošsko-jizerského bloku. Žitavská pánev je depresí tektonického charakteru obklopenou vnesenými tektonickými bloky oddělenými tektonickými zlomy. Rovněž byly popsány specifické hydrogeologické podmínky panující v okolí záměru. Vyjmenovány a popsány byly vodonosné vrstvy (kvartérní, horní skryvková, dolní skryvková, meziuhelná, poduhelná) patřící do tří vodonosných pater tvořících hydrogeologické podmínky v rámci depresního kuželu způsobeného fungováním drenážního systému ložiska „Turów”: čtyřřadého, třířadého a třířadého-paleozoického, na které má zásadní vliv tektonika ložiska, jelikož je dělí na samostatné vodonosné struktury. Bylo uvedeno, že izolačními vrstvami dělícími vodonosné úrovně třetí řady jsou ložiska hnědého uhlí a nepropustné útvary (jíly) a slabě propustné útvary (prach, kaly). Bylo popsáno, že v oblasti tzv. pilíře řeky Lužické Nisy a pilíře řeky Miedzianky je možné vyčlenit dvě vodonosné vrstvy ve II. a III. ložisku uhlí, které korelují se skryvkovou horní a dolní vodonosnou vrstvou na ostatním území. Ve Zprávě byly rovněž uvedeny vodonosné komplexy na německé straně, v rámci Žitavské pánve, tj.: čtyřřadý, horní uhelný, dolní uhelný, meziuhelný, poduhelný a představeno bylo mírně odlišné členění vodonosných struktur na české straně Žitavské pánve (roztříštěný výskyt II. ložiska uhlí), tj. členění na: čtyřřadou, vyšší skryvkovou, bezprostřední skryvkovou a podložiskovou (základní) vodonosnou vrstvu.

V oblasti, na kterou bude mít záměr vliv, se nevyskytují hlavní nádrže podzemních vod. Vliv záměru na hydrogeologické prostředí byl ve Zprávě analyzován při použití hydrogeologického modelu. V tomto modelu byly zohledněny představené ve Zprávě (uváděné výše) specifické geologické a hydrogeologické podmínky vyskytující se na území záměru. K vytvoření matematického modelu a provedení modelových výzkumů pro potřeby Zprávy byl použit program Groundwater Vistas v. 6.74 Build 30 od firmy Environmental Simulations. Tento program funguje na bázi metody konečných diferencí založené na diskretizační síti vytvořené z obdélníků a čtverců libovolné a proměnlivé velikosti vyplývající z míry upřesnění výpočtů. Umožňuje přenesení určených a neurčených podmínek průtoku podzemních vod pro neomezený počet vrstev. K vytvoření modelu představeného ve Zprávě byl použit quasi-prostorový systém. Takto vytváří systém vrstev tvořících vodonosné úrovně, v nichž jsou reprodukovány pouze horizontální součásti průtoku, rozdělení slabě propustnými útvary, v nichž je reprodukován proces svislého prosakování. Vrstvám modelu se přisuzuje odpovídající hodnoty koeficientu filtrace a hodnoty koeficientu svislého prosakování. U tohoto způsobu reprodukce filtračního pole dolní povrchy horninové vrstvy současně netvoří stropy níže ležících vrstev.

Nutno zdůraznit, že při popisování hydrogeologických podmínek ložiska „Turów“, a to zároveň ve Zprávě, jak i v jiných dopisech a dokumentech investora, je pro označení vyčleněných zón v orogenu, z nichž do odvodňovacího systému přitékají podzemní vody, používán pojem „vodonosná úroveň“. Avšak jak uvádějí samotní autoři Zprávy, jedná se v tomto případě o neoprávněné použití tohoto pojmu, jelikož tyto zóny nejsou kontinuálními vodonosnými vrstvami, kterým by bylo možné připsat stropové a podložní povrchy omezující jejich výskyt, a to spolu s filtračními parametry. Tvoří spíše společenství čoček propustných útvarů s neprozkoumaným šířením a neznámými hodnotami filtračních parametrů, rozmístěná nepravidelně mezi jílovými útvary a útvary se slabou propustností (kaly, prach, hnědé uhlí).

Vzhledem k nedostatečnému prozkoumání geologické struktury pro reprodukci na modelu pouze propustných útvarů, byla přijata koncepce stavby modelu spočívající v reprodukci v něm zobecněných vodonosných úrovní, jejichž strukturální povrchy budou vyznačeny na základě dobře prozkoumaných prvků geologické struktury, takže v tomto případě na základě stropových a podložních povrchů jednotlivých ložisek hnědého uhlí a podložního povrchu Žitavské pánve. Takto vyznačené vodonosné úrovně mají v modelu povahu kontinuálních vrstev. Výjimkou je oblast odkrývky a jejího bezprostředního okolí, pro kterou bylo provedeno nejpřesnější prozkoumání geologické struktury, což umožnilo vyčlenění bezvodých oblastí na jednotlivých vodonosných úrovních. Takováto situace panuje v oblasti příkopu Rybarzowice.

Hodnoty filtračních parametrů aplikovaných na modelu byly určeny v procesu kalibrace. Kalibrace byla provedena na základě piezometrických měření (prováděných od roku 1997 v pozorovací česko-polské a polsko-německé síti) a výzkumů z otvorů nacházejících se v areálu Dolu (celkem více než 2000). Předpokladem bylo, že v modelových výzkumech budou reprodukovány zjištěné podmínky průtoku, a věrohodným způsobem bylo argumentováno, z jakých hydrodynamických podmínek použitých v modelu to vyplývá. V souvislosti s výše uvedeným nelze souhlasit s předkladateli připomínek, kteří tvrdili, že u modelu bylo vycházeno pouze z výsledků měření z roku 2015.

Hranice modelu byly vedeny po obrysu již dříve zmíněné Žitavské pánve za předpokladu, že se jedná o přírodní hranici šíření se všech třířadých vodonosných úrovní. Jelikož povrch čtyřřadých útvarů, vyjma obrysu Žitavské pánve, se nevyznačuje velkou tloušťkou, ve Zprávě bylo konstatováno, že tento obrys může být hranicí rovněž pro čtyřřadé

útvary. Celá oblast modelu obdélníkem o rozměrech 21,2 km na 12,4 km. Aktivní povrch modelu činí 140,6 km² a odpovídá jeho 58518 aktivním výpočtovým blokům. Diskretizační síť je totožná pro všechny vrstvy modelu. Dosah vrstev je u hlubších vodonosných úrovní stále menší v poměru k hranici modelu, a to vzhledem ke tvaru Žitavské pánve v podobě pánve. Tímto jsou současně vysvětleny pochybnosti vyjadřované během veřejných konzultací, a to proč pro nižší vodonosné vrstvy na grafických přílohách izolinie nedosahují hrany Žitavské pánve.

Podle výše představené koncepce byl vytvořen pětivrstvý numerický model: (vrstva 1. – vodonosná čtyřřadá úroveň (Q), vrstva 2. – horní skrývková (Ng), vrstva 3. – dolní skrývková (Nd), vrstva 4. - meziuhelná (Mw), vrstva 5. - poduhelná (Pw)). Za účelem zavedení těchto vrstev do modelu pro ně byly základě Geologické databáze PGE GiEK S.A. závod KWB Turów vypracovány izolineární mapy strukturálních vrstev ve formátu dgn a databáze bodových údajů formou xls souborů. Dodatečně byly vyhotoveny mapy dosahů všech ložisek hnědého uhlí a mapy výskytu bezvodých útvarů. Horním omezením modelu je povrch terénu. Do tvořeného modelu byl zaveden pomocí numerického modelu terénu. Ten byl vypracován na základě geodetických měření na území Polska a digitalizace izolineárních map území v měřítku 1:25000 na území České republiky a Německa. Dolním omezením modelu je dolní povrch horninové vrstvy Žitavské pánve. Rovněž pro něj by vypracován numerický model zohledňující uspořádání tektonických zlomů.

Ve Zprávě bylo uvedeno, že rozložení hodnot koeficientu filtrace bylo získáno v důsledku kalibrace modelu. V dokumentaci bylo uvedeno, jaké ukazatele byly finálně v modelu použity, a rovněž byla uvedena hodnota koeficientu filtrace pro jednotlivé úrovně, pro výtvary vnitřní haldy, a také bylo uvedeno, jaké hodnoty koeficientu prosakování c mezi vodonosnými úrovněmi byly vyznačeny. Ve Zprávě bylo rovněž uvedeno rozložení hodnot přítoku získané v důsledku kalibrace modelu (pohybující se v rozmezí 0,000001÷0,0008 m/d), celkový přítok v modelované oblasti (53 092 m³/d) a průměrný modul přítoku pro oblast mimo odkrývku bez vnitřní haldy (0,000395 m/d = 4,57 l/s×km²). Ve Zprávě byly popsány rovněž použité mezní podmínky jednotlivých vrstev modelu. V grafických přílohách bylo představeno prostorové rozložení mezních podmínek pro každou vrstvu modelu. Filtrační parametry pro zlomy reprodukované v modelu a potřeba jejich použití byly stanoveny během kalibrace modelu. Kalibrace modelu byla provedena cestou dalších odhadů. Jejich základem byla měření vodní hladiny v pozorovacích otvorech provedená ve druhé polovině roku 2015 na území Polska, Německa a České republiky. Ve Zprávě byl podrobně popsán způsob kalibrace modelu a uvedeny byly prvky, které rozhodovaly o jeho správnosti. V modelu byl reprodukován rozvoj prováděné těžby v pětiletých úsecích. Výsledky modelu byly představeny za léta od roku 2015 do roku 2020, včetně stávajícího stavu a prognózy dok roku 2020 – jako výchozí stav pro další analýzy, a od roku 2015 do roku 2044 pro všechny varianty záměru.

V hydrogeologickém modelu bylo zohledněno místo jímání vody v lokalitě Uhelná s odběrem vody z roku 2015, který činil 572 m³/d. a uveden byl (v grafické podobě) dosah depresního kuželu způsobeného fungováním samotného místa jímání (s výše uvedeným odběrem vody), který zahrnuje zároveň území České republiky, jak i část území Polska v oblasti zlomu Biało Pole.

Výsledky hydrogeologického modelování byly ve Zprávě představeny popisovým a grafickým způsobem. Za účelem vizualizace možných změn hladin podzemních vod způsobených zároveň odvodňováním Dolu jak i odběrem vody z místa jímání v lokalitě Uhelná, byly představeny mapy s označeným zvětšením depresního kuželu, nakresleným pomocí hydroizopiéz a měřítka barev, vyhotovené pro jednotlivé vodonosné úrovně.

Z předložené analýzy vyplývá, že vliv odvodňování bude způsobovat největší pokles hladiny podzemní vody v roce 2044, a rozsah a měřítko prognózovaného vlivu v případě pokračování těžby ložiska bez použití minimalizačních opatření byly představeny níže.

Ve Zprávě bylo uvedeno, že depresní kužely v třířadých úrovních nebudou mít bezprostřední vliv na ostatní aspekty životního prostředí, avšak prostřednictvím prosakování do těchto úrovní vod z čtyřřadé úrovně, se takové nepřímé vlivy mohou vyskytovat, avšak na mnohem menším území nežli dosah depresních kuželů v třetí řadě. V důsledku výše uvedeného prosakování by dosah depresního kuželu ve čtyřřadé úrovni (bez uplatnění minimalizačních opatření) zahrnoval část jižního předpolí odkrývky na území Polska podél východního zlomu Białopole a značnou oblast na území České republiky, v jejímž středu se nachází místo jímání Uhelná. Právě na této úrovni, tj. čtyřřadě, se bude vyskytovat maximální vliv těžby a odvodňování Dolu, a prognózovaný pokles by mohl činit cca 3-4 m v poměru ke stavu z roku 2015 v lokalitě místa jímání.

Na třířadě vodonosné horní skryvkové úrovni model prokázal rozšíření depresního kuželu na území České republiky v okolí místa jímání Uhelná. Prognózován je rovněž pokles hladiny vod o cca 1-7 m v oblouku potoku Šlad v oblasti lokality Opolno-Zdrój. Bylo by to způsobeno propagací poklesu hladin vod v třířadých vodonosných úrovních. Model rovněž prokázal možnost poklesu hladiny podzemních vod této úrovně řádu cca 1 m na severních okrajích Žitavské pánve na území Spolkové republiky Německo z důvodu kontaktů s níže umístěnými vodonosnými úrovněmi – naduhelnou dolní, meziuhelnou a poduhelnou, dotčenými většími depresemi.

Na třířadě vodonosné dolní skryvkové úrovni, kromě obrysu odkrývky, by deprese činily až cca 5 m a zahrnovaly by území jižně od odkrývky, a to včetně území České republiky. Dále by se deprese o velikosti 1 až 5 m vyskytovaly rovněž na území Spolkové republiky Německa, a to na západních okrajích Žitavské pánve. Bylo by to způsobeno (analogicky jako u horní naduhelné úrovně) vyskytujícími se zde hydraulickými kontakty s níže nacházejícími se třířadými vodonosnými úrovněmi.

Na vodonosné meziuhelné úrovni je prognózováno rozšiřování depresního kuželu jižním a západním směrem, kdy vstupuje rovněž na území České republiky a Spolkové republiky Německa. Na území Polska, mimo hranice záměru, by maximální deprese dosáhla velikosti až cca 15 m, podobně jako na území Spolkové republiky Německa.

Rozšiřování depresního kuželu na poduhelné úrovni by způsobovalo vznikání deprese s podobnými hodnotami jako na meziuhelné úrovni, s tím, že dosah depresního kuželu západním směrem by byl větší nežli na meziuhelné úrovni. Jak bylo uvedeno ve Zprávě, důvodem neustálého zvětšování se depresního kuželu na poduhelné vodonosné úrovni bude nutnost zajištění podloží vnitřní haldy před zaplavením podzemními vodami. Nebude se tak vyskytovat jev nárůstu hladiny podzemní vody na této úrovni v již vytěžených oblastech.

Za účelem omezení vlivu záměru na vodonosné úrovně bylo ve zprávě navrženo provedení minimalizačního opatření – protifiltrační clony umístěné v meziuhelné úrovni. Přitom je nutno zdůraznit, že ve Zprávě (v kapitole 22.2.4 volba metody omezování dosahu depresního kuželu) byly představeny a zváženy různé metody omezování vlivu odvodňování důlního dílu na přilehlé oblasti. V této kapitole byly okomentovány nejčastěji používané metody a představeny byly argumenty pro výstavbu protifiltrační clony, a to na základě představeného hydrogeologického modelu a analyzovaných zvláštních hydrogeologických podmínek panujících v oblasti Žitavské pánve, včetně existujících zlomů blokačního charakteru. V rámci vyjádření se k připomínkám předloženým k této otázce nelze konstatovat, že by investor neprovedl zvážení variant opatření pro minimalizaci dosahu depresního kuželu.

Rovněž je nutno podotknout, že ve výrokové části tohoto rozhodnutí byly stanoveny minimální parametry projektované protifiltrační clony, jelikož pro takové parametry byla prognózována minimalizační účinnost. Základním kritériem pro posouzení účinnosti clony bylo nerozšiřování se deprese vyvolané cílovou těžbou ložiska „Turów” na čtyřřadé vodonosné úrovni oproti hladině vody naměřené v roce 2015. Délka clony a její hloubka budou optimalizovány v dalších etapách prací na jejím vytvoření, včetně geologických výzkumů (vrtů, geofyzického sondování), které je nezbytné provést na etapě vypracovávání technické koncepce, a následně technického projektu.

V předložené Zprávě byly představeny výsledky hydrogeologického modelování se zohledněním protifiltrační clony pro všechny vodonosné úrovně v podobě izolineárních map zvýšení hladiny podzemních vod ve srovnání se stavem z roku 2015, a také zvětšení deprese po zohlednění protifiltrační clony.

Na čtyřřadé vodonosné úrovni prognózované zvýšení hladiny podzemních vod, po použití protifiltrační clony činí maximálně 3,7 m. V souvislosti s tím, zvětšení deprese podle grafických příloh představených ve Zprávě, bude mírném rozsahu vykračovat mimo hranice záměru pouze na jeho jihovýchodní straně. Na třířadé naduhelné úrovni zvýšení hladiny vod dosáhne maximálně 3 m. Největší prognózované nárůsty hladiny vody se vyskytnou na třířadých vodonosných úrovních, naduhelné, meziuhelné a poduhelné. Použitím protifiltrační clony dojde rovněž k omezení deprese v oblasti nacházející se jižně od jižního zlomu na území České republiky a Spolkové republiky Německo, a to pro vodonosné úrovně: čtyřřadou, naduhelnou horní a naduhelnou dolní. Na meziuhelné a poduhelné úrovni se udržuje pouze menší deprese 1 až cca 5 m v příhraniční oblasti na území České republiky, v oblasti zlomu Białopole. Značné zmenšení deprese se na všech vodonosných úrovních oproti předchozím prognózám vyskytuje rovněž na území Polska, v oblasti zlomu Białopole.

Dále je nutno podotknout, že těžba ložiska hnědého uhlí provozovaná od roku 1948 byla nerozlučně spjata s odvodňováním vodonosných vrstev. V důsledku toho došlo ke změnám v prostředí podzemních a povrchových vod v oblasti povrchového dolu. Předmětem tohoto řízení je určení environmentálních podmínek pro pokračování těžby ložiska, což znamená, že zkoumány, analyzovány a posuzovány jsou budoucí prognózované vlivy záměru. Vzhledem k tomu, že ve Zprávě byly prognózovány další vlivy se zohledněním stavu z roku 2015 (smluvně výchozí), zdejší orgán tuto skutečnost uznává za opodstatněnou. Stávající stav životního prostředí, jako referenční úroveň pro analýzy týkající se budoucího vlivu plánovaného záměru, byl rovněž podrobně popsán ve Zprávě. V souvislosti s výše uvedeným, v rámci vyjádření se k připomínkám veřejnosti týkajících se dosavadního vlivu Dolu na vody, včetně podzemních vod, tímto orgán vysvětluje, že tyto připomínky byly důležitou informací o předchozím a stávajícím stavu životního prostředí, jsou základem pro posouzení budoucího vlivu, avšak netýkají se předmětu tohoto řízení.

Pokud se jedná o připomínky týkající se přijaté v hydrogeologickém modelu mezní podmínky I druhu $Q=0$ na vnějších hranicích vodonosných vrstev a připomínky týkající se nesouladu hranic jednotných vodních útvarů podzemních vod s hranicemi Žitavské pánve určující hranice hydrogeologického modelu, tímto orgán vysvětluje, že jak již bylo uvedeno dříve, ložisko hnědého uhlí Turów se nachází na území tektonické deprese tzv. Žitavské pánve. Dále investor v předložené dokumentaci uvedl, že průběhu hranic byl stanoven na základě četných geologických otvorů. K přesnějšímu průběhu hranice Žitavské pánve pomáhají rovněž geologické mapy představující dosah podkanezoických výchozů krystalických hornin podloží pánve. Depresní kužel na hlubších neogenních úrovních způsobený odvodňováním Dolu se tak může vyskytovat pouze v oblasti této pánve. Čtyřřadá vodonosná úroveň se rozšiřuje mimo území Žitavské pánve, avšak vliv na jeho podzemní

vody se v důsledku odvodnění dolu Turów může vyskytovat pouze prostřednictvím jejich prosakování do úrovně neogénu zahrnutých do depresního kuželu. Potvrzují to rovněž společná německo-polská piezometrická měření. Stav hladiny vody této vodonosné úrovně byl v dokumentu německé firmy GEOS z roku 2015 shrnující výsledky těchto měření vyhodnocen jako stabilizovaný, ačkoliv liší se od podmínek panujících před těžbou ložiska Turów. Vycházelo se tak z předpokladu, že hranice modelu budou totožné s hranice Žitavské pánve. Čtyřřadá vodonosná úroveň mě největší tloušťky v údolích řek Mandau a Lužická Nisa. Ty se nacházejí v mezích modelu. Mimo území Žitavské pánve se tloušťka propustných útvarů na této úrovni snižuje. Přítok vod z této úrovně do oblasti, která je předmětem modelu, oblastí nacházejících se mimo jeho hranice, a pochází z infiltrace atmosférických srážek. Pro zohlednění těchto přítoků ve vodní bilanci modelu byly vyznačeny povrchy povodí povrchových vod odpovídajících jednotlivým úsekům hranice modelu a na jejich základě a na základě průměrných hodnot infiltrace srážek byly vyznačeny odpovídajícím jim hodnoty přítoků. Tyto přítoky byly do modelu zahrnuty jako dodatečná mezní podmínka. A proto omezení dosahu modelu do Žitavské pánve bylo shledáno opodstatněným.

Pokud se jedná o požadavky české strany, aby investor předložil kompletní dokumentaci protifiltrační clony před vydáním tohoto rozhodnutí, tímto orgán vysvětluje, že parametry výše uvedené clony byly stanoveny ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a přesný harmonogram bude české straně (v souladu s podmínkou č. 1.2.21 obsaženou ve výrokové části rozhodnutí) předán ve lhůtě šesti měsíců od vydání tohoto rozhodnutí. Podmínky výše uvedené výměny informací byly sjednány a zapsány do protokolu na jednání odborníků české a polské strany konaném ve dnech 3.-4. října 2019 ve Vratislavi.

Pokud se jedná o připomínky týkající se protifiltrační clony nacházející se podél Lužické Nidy tímto orgán vysvětluje, že tato clona je existujícím objektem. Budována byla postupně spolu s postupem těžby od 60. let XX. století. Její účinnost je dostačující pro účel, kterému má sloužit (zabezpečení Dolu před přítokem vod z Lužické Nisy) a je dvakrát ročně monitorována v rámci sítě piezometrů odborníky z oboru hydrogeologie z polské a německé strany. Od okamžiku její výstavby uplynulo již více než 50 let, za tuto dobu se změnila technologie realizace a značně se zvětšily technické možnosti výstavby takových clon. Nová clona (plánovaná v jižní části povrchového dolu, na meziuhelné úrovni) bude budována po ukončení správních řízení v tomto rozsahu. V době pokračování těžby ložiska monitorování účinnosti clony v rámci sledovací sítě piezometrů umožní reagovat na případnou potřebu změny její parametrů, a to včetně dohušťování. Navrhovaná technologie výstavby clony byla popsána ve Zprávě.

Pokud se jedná o předložené obavy, že po roce 2044, vzhledem k zastavení odvodňování vodonosných úrovní, může dojít ke změnám průtoků vod a také zvýšení hladin podzemních vod, mezi jinými na území České republiky, tímto orgán vysvětluje, že protifiltrační clona bude fungovat do okamžiku likvidace důlního závodu a spojené s ním infrastruktury. Nejedná se o zcela nepropustnou clonu, nebude tak zamezovat odtoku vod v plném rozsahu. A dále, na etapě likvidace bude možné zvážit případné činnosti týkající se perforace clony, způsobu a technologie jejího provedení, ve věci těchto otázek však bude rozhodováno na etapě koncové rekultivace, a budou předmětem rozhodnutí o rekultivaci.

Pokud se jedná o připomínky v rozsahu pochybností týkajících se možnosti vybudování protifiltrační clony a volby správné technologie její realizace, jak rovněž dotazů a otázek týkajících se způsobu ověření hydraulické vodivosti a jejího udržení, tímto zdejší orgán vysvětluje, že ve výrokové části tohoto rozhodnutí stanovil parametry protifiltrační clony, kterých musí být dosaženo, aby (v souladu s předloženým hydrogeologickým modelem) byla

zajištěna stanovená efektivita tohoto minimalizačního opatření. Ve Zprávě, při zohlednění analýzy geologické struktury poukazující na výskyt na meziuhelné úrovni čoček propustných útvarů malé tloušťky, mezi jílovými útvary nebo slabě propustnými prachy a kaly, byla k vytvoření clony doporučena technologie nízkotlaké injektáže, avšak finální volba technologie leží v gesci investora a bude učiněna po provedení nezbytných hydrogeologických a geologických výzkumů na místě jejího umístění, a také po ověření projektu plánovaných prací specializovaným orgánem.

V návaznosti na připomínky týkající se protifiltrační clony, v nichž bylo odkazováno na stanoviska České geologické služby, tímto orgán uvádí, že představitelé výše uvedené České geologické služby se účastnili přeshraničních konzultací formou setkání odborníků konaných ve dnech 3.-4. října 2019, během kterých představitelé investora podrobně okomentovali zároveň hydrogeologický model, jak rovněž navrhovanou protifiltrační clonu, a představitelé České geologické služby k protifiltrační cloně nevznesli námitky, jak rovněž k navrženým parametrům této clony.

Pokud se jedná o připomínky, v nichž byla konstatována nutnost vysvětlení komentářů k výkresům a časového rozsahu popisujících hydrogeologický model, a také sugerovaného opomenutí ve Zprávě vlivu stávajících klimatických změn na údaje hydrogeologického modelu, neprovedení analýzy depresního kuželu během plánované těžby v letech 2020-2044 v případě dlouhodobého sucha (nedostatek atmosférických srážek zásobujících místo jímání Uhelná), absence ve Zprávě analýzy „katastrofického“ scénáře zohledňujícího vliv dlouhodobého sucha na podzemní vody a vyvození závěrů týkajících se vlivu na podzemní vody pouze na základě modelových hodnot, tímto orgán vysvětluje, že hydrogeologický model, jako každý model, je jistým přiblížením prognózované situace. Z tohoto důvodu, za účelem monitorování skutečného vlivu odvodňování vodonosných úrovní, byla investorovi uložena povinnost provádění pravidelných měření hladiny vod a předávání výsledků příslušným orgánům a české straně (jak již bylo uvedeno výše). A dále, použití protifiltrační clony bude mít za následek zvýšení hladiny vody na všech vodonosných úrovních v oblasti jímání vody Uhelná, čili bude minimalizovat důsledky výskytu případných extrémních situací, tj. např. dlouhodobého sucha. Kromě toho ve Zprávě byla představena analýza scénáře pro případ rozvoje klimatických změn založená na výsledcích dvou projektů provedených v tomto rozsahu (KLIMADA a polsko-německého projektu Neymo) – poukazují na možnost výskytu zásadních klimatických změn po roce 2050, a čili mimo časový horizont tohoto řízení.

Pokud se jedná o expertízy (stanoviska) týkající se vlivu pokračování těžby uhlí na podzemní vody, vypracované Sylwestrem Kraśnickim a Stevenem H. Emermanem, orgán rozhodl následovně.

Zde je nutno připomenout, že podle zásady volného hodnocení důkazů, vyjádřené ve čl. 80 správního řádu, orgán „na základě svých znalostí, zkušeností a vnitřního přesvědčení hodnotí důkazní hodnotu jednotlivých důkazních prostředků a vliv prokázání jedné okolnosti na jiné okolnosti“ (srov. J. Borkowski (Komentarz (Komentář), 1989, s. 165)). A dále, vyhodnocení okolností věci musí být provedeno na základě celku důkazního materiálu. V souvislosti s tím, tvrzení obsažená v dokumentech předložených v rámci řízení, tj. zároveň ve Zprávě, jak i protiexpertízách či protiposudcích, týkající se skutečností a analýzy jejich významu podléhají hodnocení jako každý důkaz ve věci, a to podle zásady volného hodnocení důkazů (čl. 80 správního řádu) (na základě rozsudku Vojvodského správního řádu ve Varšavě z 20.11.2007, sp. zn. IV SA/Wa 1486/07). Správní orgán není vázán zněním jakékoliv expertízy či posudkem soudního znalce (navzdory veškerým možným oprávněním takového znalce), může volně hodnotit takové materiály, jak rovněž posudky znalců, a to na

základě znalostí a není vázán jejich obsahem. Orgán může danou expertízu nebo posudek přijmout, pokud ji uzná za správnou, avšak může ji i zcela odmítnout a přijmout odlišnou, vlastní, založenou na vědě nebo zkušenostech (na základě rozsudku Wojvodského správního řádu ve Varšavě z 6.3.2008, sp. zn. VI SA/Wa 1953/07). Z toho vyplývá zvláštní role a odpovědnost orgánu příslušného k vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách, která se projevuje mj. kritickým hodnocením předložených expertíz, dokumentů či věcných posudků.

V Polsku, aby bylo možné samostatně vyhotovit určité dokumentace nebo projekty v rozsahu hydrogeologie, je nezbytné disponovat geologickými oprávněními kat. IV nebo V ve smyslu ustanovení *nařízení Ministra životního prostředí ze dne 3.1 března 2016 o kvalifikacích v rozsahu geologie* (Sb. z. pol. 425). Tento požadavek vyplývá ze čl. 50 odst. 1 a odst. 2 bod 4 a 5 *zákona ze dne 9. června 2011 geologické a těžební právo* (úplné znění Sb. z. z 2019, pol. 868 v patném znění). Veřejně dostupnou databázi osob disponujících oprávněními vede ministr klimatu na stránkách <https://bip.mos.gov.pl/uprawnienia-geologiczne/wykaz-osob-posiadajacych-uprawnienia/>.

Orgán, podle předpokladů ze čl. 7 a čl. 77 § 1 správního řádu, ověřil, zda výše uvedené autoři posudků (stanovisek) disponují požadovanými kvalifikacemi. V důsledku vyhledávání v databázi nebyl nalezen ani Sylwester Kraśnicki, ani Steven H. Emerman. Naopak na straně orgánu se nachází osoba disponující výše uvedenými geologickými kvalifikacemi. Tato osoba se aktivně účastnila ověřování Zprávy a hodnocení předložených výše uvedených posudků (stanovisek). Proto je nutno Dłatego też moc dowodów należy ocenić mj. poprzez pryzmat ww. faktów.

Navzdory tomu orgán – po provedení analýzy obou posudků (stanovisek) (Sylwestra Kraśnického a Stevena H. Emermana) – konstatoval následující.

Jedním z nejdůležitějších témat, kterým se Sylwester Kraśnicki zabýval ve své expertíze, je konstatování, že „*další těžba ložiska Turów jihovýchodním směrem bude mít za následek prohlubování depresního kuželu a zvětšování jeho dosahu jižním směrem*”. Toto téma bylo následně rozvinuto. Je nutno konstatovat, že nikdo (ani žadatel, ani orgán) nezpochybňuje, že rozšíření povrchového dolu povede k přemístění depresního kuželu. V jihovýchodní oblasti těžební oblasti KWB Turów již mnoho let existuje depresní kužel na všech odvodňovaných vodonosných úrovních. Avšak jeho jižní dosah je omezen výchozy krystalických hornin podloží Žitavské pánve. V případě výstavby protifiltrační clony se depresní kužely pouze mírně prohloubí, a to pouze na území Polska. Zřejmé je, že každé odvodnění způsobuje vznik menšího nebo většího depresního kuželu, avšak právě za účelem minimalizace rozvoje depresního kuželu jižním směrem, a tím i minimalizace negativního vlivu na podzemní vody, investor vytvoří protifiltrační clonu.

Pokud se jedná o námitku, že se může stát, že naplňování důlního díla vodou po ukončení těžby potrvá déle nežli 35-37 let předpokládaných investorem, orgán tímto vysvětluje, že i kdyby skutečně došlo k prodloužení doby naplňování dolu vodou z Lužické Nisy, i v takovém případě to nebude mít vliv na životní prostředí, jelikož vliv se nezintenzivní. Z Lužické Nisy nebude možné odebírat více vody, nežli je to povoleno z hlediska potřeby zajištění garantovaného průtoku ve smyslu § 1 bod 17 *nařízení Ministra mořského hospodářství a vnitrozemské plavby ze dne 21. srpna 2019 o rozsahu instrukcí hospodaření s vodou* (Sb. z. pol. 1725). Podrobné objemy a podmínky odběru vody budou stanoveny ve vodohospodářském povolení.

V otázce obav o změnu chemického složení podzemních vod po ukončení těžby je nutno vysvětlit, že přenesení zkušeností spojených se změnou pH podzemních vod z německých povrchových hnědouhelných dolů z území Lužic do závodu KWB Turów je

zcela neopodstatněné. V lužických dolech máme do činění s ložisky hnědého uhlí, s tlustší skryvkou dobře propustných čtyř a třířadých útvarů. Za takových podmínek dochází ke vzniku hlubokého depresního kuželu s dominující volnou hladinou. Přispívá to k procesům oxidace sulfidů železa způsobujícím současně značný nárůst kyselosti podzemních vod. V Dole máme do činění s ložiskem nacházejícím se v pánvi s tektonickým základem. Dominují zde vodonosné vrstvy s náporovými podmínkami průtoku, ty se během jejich odvodňování neokysličují, což by mohlo způsobit nárůst kyselosti podzemních vod. Ve velkém měřítku se toto může vyskytovat ve čtyřřadých útvarech s volnou hladinou vody. Avšak na území Žitavské pánve jsou tloušťky čtyřřadých útvarů zpravidla malé. Zvětšují se pouze v oblasti údolí řek, kde deprese způsobené odvodňováním nejsou významné pro procesy způsobující změnu kyselosti podzemních vod. Větší tloušťky vodonosných útvarů se vyskytují rovněž v oblasti vodních předělů (zlom Białopole), avšak tam jsou přirozená kolísání hladiny podzemních vod mnohem větší nežli změny vyvolané odvodňováním. A proto obava o značný vliv tzv. „kyselé důlní drenáže“ na podzemní vody není opodstatněná.

Zatímco při posuzování hodnocení vyhotoveného Stevenem H. Emermanem jsou ihned viditelné hrubé věcné chyby a chyby v terminologii opravňující k vyjádření názoru o neznalosti profesních základů ve věci hodnocení. Na příklad autor píše o hydrogeologickém modelu namísto hydrogeologickém (jedná se o zcela rozdílné modely), se „skrytou“ vodonosnou úrovní, o obnovení licence (namísto o koncesi, z právního hlediska se jedná o různé pojmy) či o „podzemním horninovém nebo sedimentovém materiálu“. Chyby v tomto rozsahu obzvláště udivují v dokumentu vyhotoveném osobou, která se představuje jako odborník vypracovávající odborný posudek v oboru hydrogeologie.

A dále značná část expertízy obsahuje obecné formulace obsahující základní hydrogeologické znalosti, které lze najít ve většině učebnic uvádějících do hydrogeologie.

Pokud se jedná o námítky týkající se vytvoření protifiltrační clony je nutno vysvětlit, že údaje představené ve Zprávě v podobě hydrogeologických map vyhotovených na základě piezometrických měření dostačujícím způsobem dokládají blokační charakter zlomu pro průtok podzemních vod z jižního směru do povrchového dolu Turów. Takovou roli tohoto zlomu potvrzují rovněž pozorování poklesů hladiny vody v piezometrech společné česko-polské sítě monitorující podzemní vody v období let 2015-2019, vzniklých po zásahu do tohoto zlomu těžebními pracemi. Bylo to představeno a projednáno v rámci přeshraničních konzultací formou setkání českých a polských odborníků, které proběhly ve dnech 3.-4. října 2019. A proto už jen na základě provedeného hydrogeologického pozorování a analýzy geologických údajů z četných otvorů nacházejících se v předmětné oblasti je nutno uznat za opodstatněnou výstavbu protifiltrační clony nahrazující zasažený úsek jižního zlomu. Modelové výzkumy potvrdily pouze hydrodynamické podmínky známé z pozorování. Tyto výzkumy rovněž umožnily zjistit kladný vliv této clony na všechny vodonosné úrovně odvodňovaného komplexu. Po jejím vybudování lze očekávat nárůst piezometrické hladiny na každé z nich, na což poukazují výsledky piezometrických měření prováděných v období před rozšířením systému odvodňování v oblasti nacházející se jižně od jižního zlomu. Modelové výzkumy provedené za účelem určení účinnosti protifiltrační clony umožnily určit jeho očekávané filtrační parametry, které umožní dosažení její vyžadované účinnosti. Nemají však povahu determinantu. Předpokládá se, že v souvislosti s přijatou metodou její výstavby (otvory vrtané nízkotlakou injektáží) bude existovat možnost korekce propustnosti clony prostřednictvím zahuštění otvorů závisle na její pozorované účinnosti.

Srovnávání parametrů a účinnosti plánované protifiltrační clony se stávající clonou, která má zamezit přítoku vody z Lužické Nisy je neopodstatněné. Jedná se o clony sloužící k různým účelům – účelem stávající clony je zamezování přítoku povrchové vody z řeky, a nikoliv omezování depresního kuželu. Rovněž je udivující formulace námitky, že „*navrhovaná protifiltrační clona v dolu Turów je nejpravděpodobněji jednou z největších clon, která kdy byla vybudována*“. Dle mínění orgánu právě toto velmi dobře svědčí o tom, že investor chápe potřebu omezit vlivy záměru na podzemní vody, a poukazuje na připravenost vynaložení za tímto účelem velkých nákladů.

Za neopodstatněné je nutno uznat námitky týkající se nemožnosti určení účinnosti protifiltrační clony vzhledem k malé síti piezometrů. Je nutno připomenout, že síť piezometrů je výjimečně rozsáhlá a měření jsou prováděna již mnoho let. Účelem vytvoření clony je dosažení nárůstu piezometrických hladin na každé vodonosné úrovni dotčené vlivem odvodňování v oblasti nacházející se jižně od jižního zlomu, a to zároveň na území Polska, jak i České republiky. K pozorování tohoto nárůstu může posloužit celá stávající česko-polská síť monitorování podzemních vod. Tvoří ji okolo 40 piezometrických otvorů. A dále, jak bylo sjednáno během přeshraničních konzultací, české straně budou předávány výsledky měření z 5 piezometrických otvorů provedených v oblasti povrchového dolu před a za clonou, které mají sloužit rovněž k ověření její účinnosti.

Prognózované sedání terénu v oblasti lokality projektované clony způsobené budoucí těžbou nepřekračuje 70 mm. Nejedná se o hodnotu, která by mohla hrozit změnou propustnosti clony. Od clony se neočekává absolutní těsnot, jejím úkolem je pouze značné zmenšení odtoku podzemních vod z jižního předpolí směrem k povrchovému dolu.

Tvrzení, že by odvodňování mělo negativní vliv na populaci (neznámo čím a kde), nebylo podpořeno žádným argumentem. Autor se rovněž obává vlivu odvodňování na jezera. Autor však neuvedl, kde a zda se vůbec v blízkosti Dolu nacházejí jakákoliv jezera.

Pro shrnutí, s ohledem na všechny dříve projednané podmínky a věcné a právní argumenty lze jednoznačně konstatovat, že námitky vznesené v obou dokumentech nelze uznat za důvodné.

Pokud se jedná o připomínky týkající se stávajícího a prognózovaného poklesu hladiny podzemních vod na území České republiky, včetně obce Hrádek nad Nisou, investor v dopise ze dne 14. srpna 2019, značka: KWT/TGO/502-2/2018.808(III), vysvětlil, že neexistuje jednoduchý poměr mezi hloubkami depresních kuželů na hlubších vodonosných úrovních a stavem odvodnění čtyřřadé úrovně, jelikož čtyřřadé podzemní vody tvoří závislou úroveň, jejíž stav je závislý na množství srážek a druzích útvarů, které ji izolují od hlubších vodonosných úrovní odvodňovaných přímo. V regionu sníženiny Hrádku je tato izolace nejmenší vzhledem k eroznímu vypláchnutí druhého ložiska uhlí, a proto je pozorovaný vliv na čtyřřadou úroveň největší. Avšak jedná se o situaci, k níž již došlo. Další odvodňování Dolu spojené s těžbou hnědého uhlí do roku 2044 může mít vliv na stávající situaci pouze v omezené míře. Odvodňování Dolu totiž nelze zastavit ani po rozhodnutí o ukončení těžby. Příprava povrchového dolu na rekultivaci ve vodním směru by vyžadovala několik let. A proto za účelem ochrany předmětného území, zlepšení stávajícího stavu, a také za účelem zabezpečení proti neočekávaným změnám hydrogeologických podmínek, investor zadal provedení výzkumů určujících způsoby minimalizace vlivu odvodňování Dolu. Bylo zjištěno, že existuje možnost vytvoření protifiltrační clony, která je schopna nejen omezit budoucí vlivy odvodňování Dolu na území sníženiny Hrádku, ale rovněž značně zlepšit stávající hydraulické podmínky. Výše uvedené vysvětlení je totožné s předloženými výsledky hydrogeologického modelu.

Pokud jde o připomínky a obavy týkající negativního vlivu dolu na vodní zdroje, včetně způsobení nedostatku vody v jímání vody Uhelná, tj. nedostatku pitné vody pro 30000 obyvatelé příhraničí České republiky, včetně místních částí jako je Uhelná, Grabštejn, Hrádek nad Nisou a Chrastava, nutno zdůraznit, že pro minimalizaci nedostatku vody byla investorovi uložena povinnost provést protifiltrační clonu, která ve značné míře omezí výše popsany vliv záměru na přírodní zdroje, tedy podzemní vodu. Výsledky modelování jednoznačně potvrzují účinnost tohoto řešení. Clona bude blokovat odtok podzemních vod do dobývky, v souvislosti s čímž bude možné omezit odvodňování a dojde tak k postupné obnově zásob podzemních vod. Dále jak vyplývá z dopisu vodovodní společnosti Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. ze dne 2. listopadu 2018, značka 9310-194/18/Ba, studna je ohrožená z důvodu zvyšujícího se rozsahu provozu dolu, avšak ve stejném dopise uvádí, že v době pořízení vyjádření nedostatek vody není zaznamenán. Je zde uvedeno také, že v případě nedostatečné vydatnosti zdroje Uhelná U1A, bude možné napájení města Hrádek nad Nisou, včetně Uhelny z ostatních dvou zdrojů. Dále je nutné uvést, že dopis vodohospodářské společnosti Severočeské vodovody a kanalizace, a.s. byl vyhotoven před předáním české straně informací o plánované protifiltrační cloně a její účinnosti.

V reakci na připomínky týkající se obav o odvodnění mokřadů, polí, luk, lesů, zemědělských polností a ostatních ploch, orgán vysvětlil, že z hlediska ochrany rostlin, podobně jako u zvířat a jejich stanovišť, mají zásadní význam změny vodních poměrů ve čtvrtohorních útvech, tedy nacházejících se nejbližší povrchu. Voda z tohoto útvaru rozhoduje o zvodnění podmáčených stanovišť a spolu se srážkami zajišťuje dostatek vody pro kořenový systém rostlin. Pro stanovení rozsahu vlivu odvodnění na stanoviště a rostlin byl použit rozsah predikovaného depresního kužele získaných na základě výpočtů prováděných v rámci hydrogeologického modelu. Tento model zahrnuje několik vodonosných útvarů, ale v případě vyhodnocení vlivu na živé organismy jsou významné výsledky získané pro čtvrtohorní útvary. Výsledky výpočtů zobrazující rozvoj depresního kužele v důsledku odvodňování čtvrtohorního útvaru, uvedené ve Zprávě, jednoznačně prokazují, že nedojde k vlivu na vodu čtvrtohorního útvaru na území Spolkové republiky Německo. Omezené vlivy na čtvrtohorní útvary se vyskytují v jihovýchodní části dobývky a omezují se na jeho blízké sousedství, z jižní strany budou tyto vlivy také omezené a jejich dosah skončí na hranici s Českou republikou. Není zde tedy ohrožení, významný negativní vliv na stanoviště a druhy navázané na vodu.

K připomínkám týkajícím se vlivu odvodňování prováděného v dole na region Frýdlantska je nutno uvést, že studny v regionu Frýdlantska se nacházejí v odlišném sedimentačním bazénu Frýdlant-Višňová, který tvoří omezenou prohlubeň mezi vyvýšeninami, izolovanou od oblasti Žitavské pánve. Chybí jakékoliv informace o existenci hydraulického propojení mezi těmito geologickými strukturami. V dokumentaci se uvádí, že neexistují také nepřímé známky existence takovýchto propojení formou registrovaných přítoků podzemních vod do dobývky dolu Turów z východního směru s hodnotami převyšujícími dynamické zásoby v bezprostředním povodí jejího jihovýchodního předpolí. S ohledem na geologickou strukturu odtoku vody z této oblasti do dolu Turów, mohlo by k tomu docházet trhlinami v krystalickém podloží. Avšak absence takto doložených procesů v předmětné dokumentaci, ve které jsou uvedené výsledky monitoringu z piezometrů nacházejících se na území města Bogatynia, filtrovaných ve vodonosném, poduhelném útvaru:

- HP-10w/66: IV 2012 – 266,12 m n. m., VI 2019 - 266,72 m n. m. (samovolný odtok),
- HPz-20w/58: X 1990 – 253,45 m n. m., VI 2019 - 253,93 m n. m. (samovolný odtok),
- HPSw-2: IV 2008 – 254,29 m n. m., VI 2019 - 257,27 m n. m.,

– SWin-3: IV 1998 – 208,3 m n. m., VI 2019 - 207,23 m n. m.

Výše uvedené údaje pocházející z piezometrických měření nacházejících se podél jihovýchodní hranice Žitavské pánve jasně ukazují, že i přes značné odvodnění hlubokých neogeních útvarů (útvary Pw) v jeho středu a v oblasti zlomu Rybarzowic, zóna podél hranice Žitavské pánve zůstává neodvodněná. To nasvědčuje absenci vlivu odvodnění dolu Turów na území České republiky mimo oblast Žitavské pánve. Tím také odvodnění dobývky nemůže mít vliv na vodonosné útvary, půdu a stanoviště v místech nacházejících se východně od hranice plánované těžby ložiska. Z hlediska výše popsaných hydrogeologických východisek lze vyloučit negativní vliv těžby ložiska na hydrogeologická stanoviště v regionu Frýdlantska.

V připomínkách týkajících se doplnění podrobnějších údajů o zlomech omezujících navrhovanou protifiltrační clonu, investor uvedl vysvětlení s poukazem na to, že západní a východní bělopolský zlom představují omezení tzv. bělopolské hrástě (tektonického výzdvihu) oddělujícího sníženinu Hrádku od příkopu Rybarzowic. V jeho oblasti vrstvy krystalického podloží a ostatní vrstvy jej překrývající jsou vyneseny výše vůči těmto vrstvám v sousedních oblastech. Z tohoto důvodu tato struktura může představovat ohraničení možného průtoku podzemních vod. Může také tvořit omezení pro hydraulickou clonu z východní strany.

K připomínkám zpochybňujícím věrohodnost modelu tím, že naměřené, skutečné hladiny podzemních vod jsou nižší než predikované na základě modelu pro rok 2020, správní orgán vysvětluje, že model, zpracovaný pro potřeby Zprávy EIA, měl prognózovat vlivy vyvolané dokončením těžby ložiska hnědého uhlí Turów v letech 2020–2044 a uvést způsoby jejich minimalizace. Podle názoru správního orgánu model splnil svou funkci, přičemž je zřejmé, že každý model uvádí jen přibližný výsledek. Z tohoto důvodu zdejší správní orgán uložil Investoru povinnost model aktualizovat po ročním sledování změn výšky vodní hladiny kolem dolu, po provedení protifiltrační clony. K připomínkám týkajících se zohlednění v hydrogeologickém modelu změny klimatu investor v dokumentaci uvedl, že v modelu byly pro celé období 2020–2044 podmínky napájení představující 80% průměrných srážek za více let s tím, že provedení protifiltrační clony povede ke zlepšení hydrogeologických podmínek v oblasti jímání Uhelná v míře větší než by mohly být vnímatelné změny klimatu.

V reakci na pochybnosti k hydrogeologickému modelu, včetně k zohlednění kalibrace pouze pro rok 2015, správní orgán vysvětluje, že za účelem aktualizace modelu a pro přesnější sledování změn probíhajících ve vodonosných útvarech Žitavské pánve tímto rozhodnutím zavázal investora k provádění porealizačního hodnocení této problematiky.

K námitkám ohledně údajů týkajících se odběru vody z jímání Uhelná nutno uvést, že graf odběrů vody z jímání Uhelná, uvedený ve Zprávě (v přehledu se srážkovými úhrny) vznikl na základě údajů o sledování přítoků, předaných českou stranou v roce 2016 v rámci polsko-české porady skupiny odborných hydrogeologů pro otázky vlivu dolu Turów na území České republiky.

Po vyhodnocení připomínek týkajících se doplnění východisek a vstupních údajů k hydrogeologickému modelu, jsou podle názoru správního orgánu hydrogeologické údaje předložené Investorem ve fázi tohoto řízení dostatečné k posouzení budoucího vlivu díla. Mimo to díky uložení Investoru povinnosti monitorovat účinnost protifiltrační clony bude možné průběžně sledovat v reálných podmínkách (on-line) změny, ke kterým dochází v jednotlivých vodonosných útvarech po použití výše uvedeného minimalizačního opatření.

V reakci na připomínky týkající se zpřístupnění údajů k útvarům podzemních vod a k hydrogeologickému modelu a k výsledkům monitoringu a navrhovaným protifiltračním

clonám, nutno konstatovat, že údaje z prováděného od roku 1997 společného monitoringu v síti polsko-německých piezometrů jsou k dispozici pracovní skupině W1 pro spolupráci na hraničních tocích. Dále jsou ve Zprávě uvedeny grafy zobrazující výšky vodní hladiny vod v jednotlivých vodonosných útvarech, vycházející z německé studie *Auswertung der Gemeinsamen Grundwasserspiegelmessungen im deutsch-polnischen Tagebaumessnetz bis 2014. GEOS Halsbrücke 2014*. Zpřístupnění údajů v podobě výsledků šetření realizovaných bezprostředně investorem je možné na základě příslušné právní úpravy, včetně mezinárodních smluv. Zdejší správní orgán neměl právní důvod uložit investorovi povinnost poskytovat výše uvedené údaje všem zainteresovaným subjektům.

Důl Turów se nachází dle *nařízení vlády ze dne 18 října 2016 o Vodohospodářském plánu pro oblast povodí Odry (sbírka zákonů pol. č. 1967)*, dále VHP v oblasti jednotného útvaru podzemních vod (dále JCWPd) č. 105. Jedná se o jednotný útvar podzemních vod nacházející se v povodí Lužické Nisy v pořící Odry. Ve VHP je chemický stav hodnocen jako dobrý, množství stav jako slabý s rizikem nedosažení environmentálních cílů. Environmentálním cílem pro jednotný útvar vod JCWPd č. 105, stanoveným ve VHP, je dobrý chemický stav a ochranu množstevního stavu před jeho dalším zhoršováním (méně přísný cíl). Ve VHP je uvedeno hodnocení rizika nedosažení environmentálních cílů pro tento JCWPd. Na základě provedených posouzení bylo zjištěno, že v největší míře jsou ohrožené tzv. půdní vody, jejichž vodní hladina se pohybuje v hloubkách do 5 m, nacházející se v hranicích městsko-průmyslové aglomerace a intenzívně využívaných, zemědělských plochách. Intenzívní důlní činnost zde však měla největší vliv na hodnocení vybraných JCWPd, jako ohrožených nedosažením environmentálních cílů. Pro JCWPd č. 105 byla odchylka odůvodněná nadměrným čerpáním podzemních vod v souvislosti s intenzívním odvodňováním dobývky dolu KWB Turów, přičemž byla uvedena nemožnost likvidace dolu před vytěžením ložiska hnědého uhlí s ohledem na přirozeně probíhající procesy louhování minerálních sloučenin.

Na území České republiky, v okolí dolu KWB Turów, byl vytýčen jednotný útvar podzemních vod číslo CZ64130 v hlavních vodonosných útvarech a v rámci tří horních JCWPd (čtvrtohorní útvary) s čísly CZ14200, CZ14100 a CZ14300. Podle Aktualizace vodohospodářského plánu pro mezinárodní oblast pořící Odry pro plánovací cyklus 2016-2021, zpracovaného v roce 2015 Mezinárodní komisí pro ochranu Odry před znečištěním, JCWPd CZ64130 se nachází v povodí Lužické Nisy, v pořící Odry. Množstevní stav byl hodnocen jako dobrý, chemický stav jako slabý. Cíli stanovenými pro tento útvar JCWPd jsou dosažení dobrého množstevního stavu do roku 2021, dosažení dobrého chemického stavu. Pro tento cíl byly stanoveny odchylky týkající se lhůty pro dosažení cíle (článek 4(4) RSV) a u méně přísných cílů (čl. 4(5) RSV).

Horní jednotné útvary podzemních vod s označením CZ14200, CZ14100, CZ14300 nebyly z hlediska množstevního stavu klasifikovány. Jejich chemický stav byl hodnocen jako slabý. Mezi hlavními tlaky se uvádí plošné znečištění pocházející například ze zemědělství, důlní činnosti a bodové zdroje znečištění, například staré skládky odpadů. Environmentálními cíli je dosažení dobrého chemického stavu, přičemž pro všechny tři útvary JCWPd byly stanoveny odchylky: pro CZ14200 a CZ14100 odchylka u lhůty pro dosažení cíle (čl. 4(4) RSV) a u méně náležitých cílů (čl. 4(5) RSV), pro CZ14300 to byla odchylka u lhůty pro dosažení cíle (čl. 4(4) RSV).

Oblast nacházející se dosahu hodnocení na německé straně, tj. západně od Lužické Nisy se nachází v rámci jednotného útvaru podzemních vod s názvem Zittau-Görlitz s kódem DE_GB_DESN_NE -2. Plocha tohoto útvaru činí 507,8 km². Spadá do povodí Lužické Nisy v pořící Odry a zahrnuje fragment oblasti Žitavské pánve na území Spolkové republiky

Německo. Množstevní stav je hodnocen jako dobrý, chemický stav také jako dobrý. Cílem je dosažení dobrého množstevního a chemického stavu – obou cílů bylo dosaženo. Hlavním problémem je odběr podzemních vod pro zásobování pitnou vodou. Jižně od výše uvedeného jednotného útvaru podzemních vod JCWPd, tj. v oblasti Lužických hor, je vyznačen jednotný útvar podzemních vod s názvem Zittauer Gebirge a kódem DE_GB_DESN_NE -3. Plocha tohoto útvaru činí 27,8 km². Spadá do povodí Lužické Nisy v pořčí Odry. Množstevní stav je hodnocen jako špatný, chemický stav jako dobrý. Cílem je dosažení dobrého množstevního a chemického stavu. První cíl může být naplněn do roku 2027, druhý cíl již byl dosažen. Hlavním problémem je odběr podzemních vod pro zásobování pitnou vodou. Objem odběru překračuje dispoziční zásoby.

Potenciální možnost vlivu odvodňování dolu na výše uvedený útvar JCWPd je omezen územním rozsahem Žitavské pánve. Jedná se totiž, jak bylo zmíněno, o samostatnou geologickou jednotku, jejíž geologická stavba v podobě hlubokého, více než 300 m hluboké, tektonické propadliny, významným způsobem omezuje hydraulické kontakty se okolními jednotkami.

Ve Zprávě je uvedeno, že s ohledem na čištění důlních vod před jejich vypouštěním do vodních toků, je zamezeno možnosti významného vlivu dolu na chemismus podzemních vod. Případně lze uvažovat s možným zhoršením kvality podzemních vod v JCWPd č. 105 v oblasti dotčené depresním kuželem, v důsledku hydrogeochemických přeměn spojených s oksidací sulfidů železnatých, obsažených ve vodonosných útvarech. Tyto jevy se mohou vyskytovat díky provzdušňování odvodňovaných vodonosných vrstev. Jelikož odvodňované vodonosné vrstvy leží ve velkých hloubkách a vyznačují se tlakovými hydrodynamickými podmínkami, k jejich kontaktu s atmosférou může docházet hlavně v dobývce a v jejím nejbližším okolí (také na vnitřním odvalu).

Odvodňování dolu KWB Turów nebude mít vliv na kvalitu podzemních nacházejících se na území Spolkové republiky Německo a v České republice, protože odvodňované vodonosné vrstvy leží ve velkých hloubkách a vyznačují se tlakovými hydrodynamickými charakteristikami.

Klíčový význam má vlivu na množstevní stav podzemních vod s ohledem na nutnost provádět dlouhodobé a hloubkové odvodňování dobývky. K hodnocení vlivu díla na množstevní stav výše uvedených jednotných útvarů podzemních vod (JCWPd) je také použit pro potřeby Zprávy zpracovaný hydrogeologický model. Mimo to je ve Zprávě, pro zobrazení měřítka potenciálního vlivu na globální hodnocení stavu posuzovaných JCWPd, uveden podíl ploch jednotlivých jednotných útvarů podzemních vod (JCWPd) na území Žitavské pánve. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že JCWPd s kódem DE_GB_DESN_NE -3 a CZ14100, se nacházejí mimo oblast Žitavské pánve a tudíž mimo možný dosah jakéhokoli vlivu dolu.

Jelikož plánovaný záměr je v celém rozsahu nachází v oblasti JCWPd č. 105, není pochyb, že probíhající více než padesát let odvodňování způsobilo velké změny ve všech vodonosných útvarech a pokračování v těžbě vyžaduje další snižování hladiny podzemní vody. Ve Zprávě je popsán maximální rozsah prognózovaných vývojů depresního kužele, dále je uveden, že v Polsku jsou nejbližší jímání vody pro účely zásobování obyvatelstva (pro Bogatyni, Jasnou Góru a Opolno-Zdroj) lokalizované mimo území Žitavské pánve, tudíž mimo možný dosah výše uvedeného depresního kužele. Zlepšení množstevního stavu může způsobit ukončení odvodňování dobývky po ukončení těžby ložiska a provedení opatření spočívajících v přípravě na závěrečnou rekultivaci.

Jak bylo uvedeno, JCWPd CZ14300 se nachází mimo vliv dolu z důvodu umístění v jiné sedimentační pánvi Frýdlant-Višňová, tvořící omezenou sníženinu, izolovanou od prostoru Žitavské pánve.

V dosahu vlivu díla se nachází neogenní útvar vod JCWPd CZ64300, a čtvrtohorní útvar JCWPd CZ14200, který se nachází v rámci tzv. Hrádecké pánev, tvořící českou část Žitavské pánve. Jak bylo uvedeno ve Zprávě, jižní hranice této geologické struktury JCWPd CZ14200 a jejího podloží spolu s průběhem tektonických zlomů byly vytýčeny na základě mnohaleté společné práce Dočasné pracovní, expertní skupiny pro vliv dolu KWB Turów na území České republiky, zřízené v roce 1994. Díky piezometrickým měřením v rámci společné polsko-české monitorovací sítě byl od srpna 2016 zaznamenán značný pokles výšky vodní hladiny ve sledované oblasti. Příčina tohoto poklesu zůstává nevysvětlená, není zřejmé, zda tento pokles má stálou povahu nebo se jednalo o jednotlivou epizodu v dlouhé měřicí sérii (přes 20 let). V modelových hydrogeologických prognózách, zpracovaných na základě modelových šetření, nebyl prokázán pokles vydatnosti jímání v Uhelné, avšak pro zajištění tohoto jímání a oblasti České republiky před potenciálním ohrožením stávajících hydrogeologických podmínek byla zpracována výše uvedená koncepce protifiltrační clony k provedení v meziuhelném vodonosném útvaru, zamezující poklesu výšky vodní hladiny ve čtvrtohorním útvaru.

Na území Spolkové republiky Německo se nachází pouze jeden útvar JCWPd označený kódem DE_GB_DESN_NE 2, v jehož rámci se může projevit vliv odvodnění dolu KWB Turów v období těžby do roku 2044. Může se tak stát pouze v rozmezí Žitavské pánve. Plocha tohoto útvaru v posuzované oblasti JCWPd činí 47,7 km², což představuje 9,4% podíl z celé oblasti DE_GB_DESN_NE 2. Ve Zprávě je však také uvedeno, že je možné také místní omezené (100–200 m) překročení této hranice z důvodu dosahu vlivu odvodnění, v důsledku zesíleného přítoku podzemních vod z oblasti vně Žitavské pánve (zóna tektonických zlomů nebo snížení stropu krystalického podloží vyplněného propustným kvartérním materiálem). Avšak počet takových míst, rozpoznaných v průběhu tvorby matematického modelu, s jehož pomocí byly zpracovány hydrogeologické prognózy, je malý. Byly však zohledněny v modelových šetřeních. V posuzované oblasti JCWPd nr DE_GB_DESN_NE 2 nejsou jímání podzemních vod. Výše uvedené potvrdil v dopise ze dne 28 března 2019 Holger Freymann z Mein Zuhause Landkreis Görlitz (Můj dům okres Görlitz), který uvedl, že „podpovrchový čtvrtohorní komplex vodonosných vrstev, ve kterém se vyskytují četná podpovrchová, méně vydatné podzemní vody, prognosticky do roku 2044 není dále „dotčen“ záměrem. V oblasti jednotného útvaru podzemních vod DE_SN NE 2 se nevyskytují žádná jímání pro veřejné zásobování pitnou vodou, která jímají vodu z miocénních vodonosných vrstev. Ve výše uvedeném dopisem uvádí také, že město Zittau a sousedící obce budou zásobovány pitnou vodou pocházející z chráněných oblastí akumulace pitné vody v Žitavských horách, z jednotného útvaru podzemní vody DE_SN NE 3, který se nachází mimo depresní kužel hnědouhelného dolu. Výše uvedený dopis ze dne 28 března 2019 představuje současně odpověď na obavy německé společnosti o zásoby pitné vody na území Spolkové republiky Německo.

Jako odpověď na připomínky ohledně vlivu odvodnění na chemismus podzemních vod nacházejících se na území Spolkové republiky Německo bylo vysvětleno, že ve Zprávě není uvedena prognóza změny geochemických podmínek podzemních vod s ohledem na to, že s výjimkou vodonosných čtvrtohorních útvarů, hydrodynamické změny spojené se zvedáním hydrostatických tlaků podzemních vod v důsledku ukončení odvodňování a vyplnění potěžební vodní nádrže vodou se budou týkat hloubkových, tlakových neogenních vrstev, odizolovaných od možného kontaktu s atmosférickým ovzduším. V takových podmínkách

procesy oxidace síry a železa neprobíhají, tudíž neexistuje zde ohrožení v podobě zhoršení kvality vody. Není rovněž predikována změna hladiny vody v čtvrtohorním útvaru na území Německa v důsledku odvodňování dolu v letech 2020–2044 oproti stávajícímu stavu v závěru roku 2015. Z tohoto důvodu se nepředpokládá změna kvality vody v souvislosti s realizací předmětného záměru.

Monitoring podzemních vod bude prováděn jak v průběhu těžby, tak během provádění rekultivace dotěžené dobývky a bude pokračovat i po jejím úplném vyplnění povrchovými vodami.

Při hodnocení vlivu na jednotný útvar podzemních vod (JCWPd) výše byla uvedena a odůvodněná absence významného negativního vlivu na JCWPd na české a německé straně. Ke dni vydání tohoto rozhodnutí o environmentálních podmínkách, jak bylo uvedeno, v platném vodohospodářském plánu jsou pro JCWPd 105 stanoveny odchylky od dosažení environmentálních cílů, kterými jsou dobrý množství stav podzemních vod, s ohledem na: „nadměrný odběr podzemních vod spojený s intenzivním odvodňováním dobývek dolu KWB Turów, přirozeně probíhajícími procesy louhování minerálních sloučenin a nemožnosti uzavřít důl před vytěžením ložiska hnědého uhlí“. Jako typ odchylky jsou uvedeny méně přísné cíle. Investor disponuje rozhodnutím – vodoprávním povolením k odvodňování důlního závodu, tj. jímání vody s použitím hloubkového a povrchového odvodňování dobývky. Toto povolení, značka: DOW-S-VI.7322.5.2013.HB L.dz. 102/09/2013, vydal úřad Maršálka Dolnoslezského vojvodství dne 2 září 2013 na dobu určitou, tj. do 1 září 2033. Investor tudíž v současné době jedná a bude jednat na základě právní úpravy a na základě získaných povolení.

Nutno konstatovat, že v případě JCWPd č. 105 důl nebude v průběhu těžby ovlivňovat cíle stanovené v platném vodohospodářském plánu, týkající se kvality podzemních vod (chemický stav JCWPd). Výstavba protifiltrační clony povede ke snížení tlaku na množství podzemních vod. Podle článku 59 vodního zákona jsou environmentální cíle pro jednotné útvary podzemních vod následující:

- 1) předcházet nebo omezovat zavádění do nich znečištění – plánovaný záměr neohrožuje splnění tohoto cíle;
- 2) zabránit zhoršování a zlepšovat jejich stavu – důležitým prvkem plánovaného záměru, který zamezuje zhoršování a zlepšuje stávající množství stav vod je výstavba protifiltrační clony, na chemický stav JCWPd záměr vliv nemá;
- 3) jejich ochrana a provádění nápravných opatření, dále zajištění rovnováhy mezi odběrem a napájením těchto vod tak, aby bylo dosaženo jejich dobrého stavu – nápravným opatřením je plánované zřízení protifiltrační clony, jejíž úkolem je obnova blokačního charakteru fragmentu jižního zlomu, porušeného důlními pracemi, a tím omezení přítoku podzemních vod z terciálních vodonosných vrstev do dobývky z jižní strany, omezení stávajícího depresního kužele vzniklého v důsledku mnohaletého hloubkového odvodňování uhelného a omezení jeho rozsahu během pokračování v těžbě.

V průběhu pokračování v těžbě ložiska a likvidaci důlního závodu a během přípravy k závěrečné rekultivaci bude nezbytné pokračovat v hloubkovém odvodňování dobývky. S ohledem na výše uvedenou skutečnost a provedená opatření s cílem zlepšit stávající stav a omezit vliv dolu v budoucnosti na maximum, správní orgán provedl v souladu s článkem 81 odst. 3 zákona o EIA vyhodnocení podmínek vyjmenovaných v čl. 68 bod 1, 3 a 4 vodního zákona, a dále provedl vyhodnocení podmínek podle čl. 63 odst. 1 bod 1, 3, 4 výše uvedeného zákona.

Vyhodnocením podmínek podle článku 68 odst. 1 bod 1, 3, 4 vodního zákona správní orgán určil následující:

- 1) *provádět veškerá opatření pro zmírnění negativních důsledků vlivů na stav jednotných částí vod* – plánovaný záměr nemá vliv na chemický stav JCWPd, a pokud jde o množstevní stav ukládá toto rozhodnutí Investorovi povinnost zřídit protifiltrační clonu, jejíž cílem je jak omezení rozsahu již existujícího depresního kužele, vzniklého několik desítek let probíhajícího hloubkového odvodňování dobývky, tak minimalizace vlivu odvodňování na rozsah depresního kužele při pokračování v těžbě. Ve Zprávě je posouzená možnost použít různé metody pro omezení rozsahu depresního kužele s racionálním zdůvodněním výstavby plánované protifiltrační clona s uvedením její účinnosti v matematickém modelu, kalibrovaném např. výsledky piezometrických měření. Funkce protifiltrační clony bude monitorována jak díky piezometrickému měření v rámci dobývky, tak v síti piezometrů sledovaných mezinárodními týmy odborníků-hydrogeologů – polsko-českým a polsko-německým. Nezávislost práce těchto skupin na aktivitách Investora zajišťuje jejich transparentnost a výsledky monitoringu účinnosti funkce protifiltrační clony, podle podmínek tohoto rozhodnutí, budou předávány české straně a polským správním orgánům;
- 2) *příčiny změn a činností, uváděných v čl. 66 (vodního zákona), jsou odůvodněné nadřazeným veřejným zájmem a pozitivní efekty související s ochranou zdraví, zajištěním bezpečnosti a trvale udržitelným vývojem převažují nad přínosy pro společnost a životní prostředí souvisejícími s dosažením environmentálních cílů podle článku 55 (vodního zákona), zaniklým následkem těchto změn a činností* – článek 66 vodního zákona se vztahuje na cíle stanovené pro jednotné útvary vod, má tudíž použití pro posuzování jednotného útvaru podzemních vod JCWPd. Naproti tomu článek 55 vodního zákona se týká také chemického a množstevního stavu podzemních vod. Jak bylo uvedeno výše, na chemický stav nemá plánovaný záměr vliv, přičemž pokračování v těžbě bude spojeno s nutností pokračování v hloubkovém odvodňování ložiska. Nadřazený veřejný zájem je spojený s těžbou tohoto ložiska a zajištěním energetických fosilních paliv pro účely výroby energie. V tomto případě je veřejný zájem spojen se zajištěním energetické bezpečnosti státu a práce pro více než 2 000 zaměstnanců dolu;
- 3) *předpokládané přínosy vyplývající ze změn a činností nemohou být dosažení použitím jiných opatření, výrazně příznivějších z hlediska zájmů ochrany životního prostředí, s ohledem na negativní východiska technické proveditelnosti nebo nepřiměřeně vysoké náklady* – jak bylo uvedeno výše a na základě vyhodnocení kapitoly 5 Zprávy týkající se neprovádění záměru, nutno upozornit na skutečnost, že ukončení provozu dolu v dubnu 2020 nepovede ke značnému zrychlení ukončení hloubkového odvodňování, které musí pokračovat do doby realizace projektu závěrečné rekultivace, získání nezbytných správních rozhodnutí umožňujících uzavření dolu a provedení závěrečné rekultivace a přípravy dobývky k rekultivaci. S ohledem na to, že v současné době v dobývce se nenachází takové množství hlušiny k řádnému a rychlému zajištění a podepření svahů dobývky a s ohledem na skutečnost časového překryvu postupné rekultivace dobývky Turów vodním směrem, souběžně s dobývkou Janschwalde, bude příprava dobývky a napuštění vodní nádrže dlouhodobým procesem. V současné době se počítá se zatopením dobývky po ukončení těžby v roce 2044, což bude probíhat cca 35-37 let. Souběh odběru vody z Lužické Nisy pro zatápění dvou dobývek prodlouží tento proces až

dvojnásobně. Ukončení těžby v dubnu 2020 by bylo spojeno s ponecháním v ložisku cca 244 000 000 tun dispozičních zásob uhlí (v závislosti na předpokládané úrovni těžby dle poptávky státu na výrobu elektrické energie z hnědého uhlí), což by nebylo v souladu s Energetickou politikou Polska do roku 2030, ani s jejím projektem na následující léta. Taková situace by navíc znemožnila realizaci zásad racionálního nakládání s ložiskem a tím také nutno nakupovat energii v jiných zemích nebo tuto vyrábět v jiných, konvenčních zdrojích, což by bylo spojeno s komplikacemi při provádění řádné závěrečné rekultivace a vedla ke vzniku nepoměrně vysokých nákladů.

Správní orgán na základě ustanovení uvedených ve Zprávě vyhodnotil dále podmínky uvedené v článku 63 odst. 1 body 1, 3, 4 vodního zákona a určil následující:

- 1) *potřeby ochrany životního prostředí, společenské a nebo hospodářské, uspokojované takovou lidskou činností, nemohou být uspokojovány s použitím jiných opatření, příznivějších z hlediska životního prostředí a bez nutnosti hradit nepřiměřeně vysoké náklady v poměru k očekávaným přínosům* – pokračování v těžbě hnědého uhlí je důležité pro harmonický a udržitelný vývoj Polska a pro zajištění jeho energetické bezpečnosti. V nejbližším časovém výhledu není možné uspokojit tyto potřeby pomocí jiných prostředků s příznivějším environmentálním dopadem a bez generování nepřiměřených nákladů. To je důležité zejména v případě pokračování v těžbě již otevřeného ložiska, které musí být vytěženo také z důvodu racionálního nakládání s nerostnými surovinami, jak je uvedeno výše. Zde je nutno připomenout, že podle čl. 3 bod 39 zákona o ochraně životního prostředí jsou nerostné suroviny součástí životního prostředí a jejich ložiska podléhají ochraně podle stejného zákona. Podle článku 125 zákona o ochraně životního prostředí „Ložiska nerostných surovin podléhají ochraně spočívající v racionálním využívání jejich zásob a v komplexním využívání nerostných surovin, včetně doprovodných nerostných surovin“ a podle článku 126 odst. 1 „Těžba ložiska nerostných surovin se provádí hospodářsky odůvodněným způsobem s použitím prostředků omezujících škody na životním prostředí a při zajištění racionálního způsobu těžby a využití nerostné suroviny“;
- 2) *v případě podzemních vod dochází k minimálním změnám dobrého množstvího stavu a dobrého chemického stavu při těchto vlivech, které by nebylo možné racionálním způsobem odstranit z důvodu charakteru lidské činnosti nebo druhu znečištění* – odvodňování horninového podloží je nedílnou součástí procesu zpřístupnění a těžby ložiska formou povrchové těžby a probíhá pouze v rozsahu umožňujícím bezpečnou práci lidí a důlních strojů uvnitř dobývky. Tento proces je průběžně monitorován a vyhodnocován. Odvodnění probíhá v rámci geologické jednotky s výrazným hydrogeologickým ohraničením, což zásadně omezuje rozsah vlivu do třetihorního, vodonosného útvaru, který pouze lokálně zůstává v hydraulické provázanosti s vodními zásobami vyššího, čtvrtohorního útvaru. Pro minimalizaci vlivu v rámci dobývky bude provedena protifiltrační clona, značně omezující rozvoj depresního kužele a jeho hloubku. Prováděné odvodnění horninového podloží nemá vliv na chemický stav podzemních vod;
- 3) *nedochází k dalšímu zhoršování jednotných útvarů vod* – současný systém odvodnění dolu a odvádění důlních vod do povrchových toků se výrazně nezmění. Změny tohoto systému proběhnou pouze v dobývce a budou spojené s nutností přizpůsobit systém postupu těžebních prací. Další odvodňování podle současných podmínek je zárukou, že také v budoucnu nebude docházet ke zhoršování stavu vod.

V rámci pokračování v těžbě ložiska se neuvažuje se zvýšením množství odčerpávané vody oproti současnému stavu.

Nutno zdůraznit, jak již bylo uvedeno, že důlní závod získal pravomocné vodoprávní povolení na odvodňování důlního závodu. Naproti tomu pro JCWPd 105 v mezích, ve kterých se záměr nachází, byla stanovena derogace s ohledem na nadměrný odběr podzemních vod spojený s intenzivním odvodňováním dobývky KWB Turów a absence možnosti uzavřít důl před vytěžením ložiska hnědého uhlí.

K připomínkám týkajícím se vlivu na JCWPd na území České republiky, včetně konstatování, že vydání povolení k realizaci záměru by bylo v rozporu s čl. 4 odst. 1 písm. b) bod ii) RSV (záměr vyžaduje před realizací provedení aplikačního hodnocení podle čl. 4 odst. 7 RSV), včetně návrhu na rozšíření přeshraničního hodnocení prováděného podle směrnice o EIA, v souladu s pokynem Evropské komise a aplikačním hodnocení podle čl. 4 odst. 7 RSV, dále tvrzení, že protifiltrační clona neumožní omezit důsledky odvodnění, tedy nesplní podmínku k prodloužení lhůty pro dosažení cílů podle článku 4 odst. 4 RSV a tvrzení, že s ohledem na aktuální skutečný a právní stav by vydání povolení k realizaci projektu bylo v rozporu se principy mezinárodního práva nezasahovat na území jiného státu a v rozporu s čl. 4 odst. 1 RSV, správní orgán uvádí následující.

Nutno konstatovat, že plánovaný záměr nemá vliv na pohraniční polsko-český jednotný útvar vod Witka=Smědá od Řasnice po vodní nádrž Niedów (PLRW60008174239), které odpovídá Smědá od toku Sloupský potok po státní hranici (LNO_0280). Nachází se totiž mimo oblasti Žitavské pánve. V platné dokumentaci české strany, zpracované Mezinárodní komisí pro ochranu Odry před znečištěním, jejíž výsledky jsou následně zahrnuty do příslušných vodohospodářských plánů povodí, pro výše uvedený útvar JCWP se stanovena derogace do roku 2027 s důvodu prioritních znečištění. To nemá souvislost s vlivem dolu Turów, nýbrž pravděpodobně s místním znečištěním na české straně.

Jak je uvedeno ve Zprávě, výstavba protifiltrační clony v meziuhelném vodonosném útvaru minimalizuje vliv na podzemní vodu na české straně, zejména v oblasti jímání Uhelná, kde v důsledku prosakování z čtvrtohorních útvarů dochází od odtoku vody do třetihorních útvarů, odvodňovaných dolem. Jedná se tedy o vliv nepřímý. Ve Zprávě je také obsažená informace, že to může nemusí postačovat k návratu vody do horních úseků toků na české straně, protože tam dochází k překryvu vlivu depresního kužele z jímání Uhelná. Za vlivy vyskytují se na české straně, včetně nároků na povrchové toky (pohraniční polsko-německý úsek Lužické Nisy, vtékající z Polska z Česka) a za podzemní vody zodpovídá česká strana. Derogace pro Lužickou Nisy do roku 2027 souvisí s prioritními látkami, jejichž zdrojem taktéž není důl Turów. Ve Zprávě a během správního řízení a přeshraničního projednávání formou jednání expertů bylo prokázáno, že pokračování v těžbě ložiska Turów nebude mít významný negativní vliv na jednotné útvary povrchových a podzemních vod nacházejících se na území České republiky.

Jak uvádí Krajský úřad Libereckého kraje ve vyjádřeních předkládaných v průběhu řízení „V souladu se znění článku 4 odst. 4 RSV je možné je prodloužení lhůty pro dosažení dobrého stavu konkrétních útvaru vody, maximálně však do roku 2027 a pod podmínkou, že nedochází k dalšímu zhoršování stavu ovlivněného útvaru vod“.

Navíc, česká strana ve *Stanovisku České republiky k záměru* ze dne 15 listopadu 2019 uvádí, že třetihorní sedimenty (vyskytující se na české straně hranice) mohou dosahovat až k toku Smědá, což vyplývá také ze saských map. Na území České republiky český vodohospodářský institut Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, v.v.i. připravil v roce 2019 hydrogeologický model pro příhraniční území Frýdlantského výběžku a obce Hrádek nad Nisou v Libereckém kraji. V průběhu prací na modelu bylo provedeno vyhodnocení průtoků

cílové sítě povrchových vod, zahrnujících měření prováděná na tocích – Václavický potok, Oldřichovský potok/Lubota (z měření vyplývá, že Oldřichovský potok je po většinu roku suchý) a na potocích Vítkovský, Višňovský, Minkovický a Saňský. I přes relativně krátké období monitoringu (1997–2018) nebyly v případě výše vyjmenovaných toků prokázány změny průtočných hodnot. Z vyhodnocení trendů bilančních hodnot a z modelování hydrologické bilance povodí ze měřicích stanic Českého hydrometeorologického institutu oproti dlouhodobému monitoringu v příhraniční oblasti města Hrádek nad Nisou a Frýdlantského výběžků vyplývá, že kolísání a změny odtoků, ke kterým již došlo, odpovídají převážně změnám množství srážek a rostoucí teplotě ovzduší. Předaná bilance ukazuje, jaká bude změna množství podzemní vody drenované do povrchových toků Lužické Nisy a Oldřichovského potoka/Luboty na českém území bez protifiltrační clony a s použitím protifiltrační clony. Z bilance vyplývá, že v případě provedení protifiltrační clona dojde ke zvýšení drenáže podzemní vody do povrchových toků.

Výše uvedené tedy potvrzuje předpokládanou efektivitu protifiltrační clony a nezhoršování stavu vodního útvaru JCWd pokračováním v těžbě ložiska. Eliminace tlaků vyskytujících se v České republice leží v gesci české strany. Dále je nutno konstatovat, že RSV ukládá povinnosti členským státům, nikoli jednotlivým investorům, podnikajícím na základě povolení a rozhodnutí vydaných orgány státní správy, včetně rozhodnutí vodoprávních. Důlní závod může omezit vliv na množství podzemních vod, čemuž je určeno minimalizační opatření a na chemické parametry spojené s tímto typem činnosti na povrchové vody, což je také realizováno a monitorováno formou měření. Nemá však vliv na přeshraniční transport znečištění ani na hydromorfologii toků.

Jak již bylo opakovaně uváděno, předmětný záměr spočívá v pokračování v těžbě v rámci již řadu let probíhající exploatace ložiska hnědého uhlí, proto v rámci této činnosti investor zajišťuje povinnost provádět měření vlivu dolu na jednotlivé složky životního prostředí. Rozsah monitoringů je stanoven ve správních rozhodnutích vydaných důlnímu závodu nebo vyplývá přímo z ustanovením platných právních předpisů. Šetření prováděná akreditovanými externími firmami a výsledky těchto měření jsou archivována důlním závodem dle postupů pro archivaci dokumentace nebo jsou poskytována správním orgánům dle požadavků uvedených v rozhodnutích.

Mimo to v rámci spolupráce na pohraničních tocích zmocněnci vlády Polské republiky a vlády České republiky jmenovali pracovní skupiny Skupinu HyP pro hydrologii a povodňovou ochranu, Skupinu PI pro plánování na pohraničních tocích, Skupinu R pro provádění údržby povrchových toků. Skupina HyP se kromě jiného zabývá také koordinací hydrogeologických záležitostí na hraničních tocích. V rámci této skupiny bylo v roce 1997 zahájeno společné piezometrické měření na obou stranách hranice s četností dvakrát za rok. Doposud proběhlo více 40 sérií měření.

V roce 2016 byl zřízen Tým hydrogeologů pro otázky vlivu dolu KWB Turów na území České republiky. V roce 2019 bylo dohodnuto, že do česko-polské monitorovací sítě bude doplněno ke sledování 5 měřicích vrtů.

Dále v rámci spolupráce na hraničních tocích pracuje Polsko-německá komise pro pohraniční toky. V jejím rámci působí pět pracovních skupin: W-1 pro hydrologii a hydrogeologii hraničních toků, W-2 pro ochranu hraničních toků, W-3 pro mimořádné případy znečištění hraničních toků, W-4 pro správu hraničních toků, W-5 pro plánování na hraničních tocích. Pracovní skupina W-1 pro hydrologii a hydrogeologii hraničních toků se zabývá problematikou vlivu hnědouhelného dolu na přilehlé oblasti. Tato pracovní skupina se zabývá také vlivem uhelného dolu Turów na území Německa.

Současně, v rámci odpovědi na připomínku týkající se nutnosti vytvořit testovací vrtý pro posuzování vlivu záměru na podzemní vody, správní orgán uvádí, že - jak bylo uvedeno výše – zkoumání vlivu odvodnění dobývky na vodonosné útvary vyplývá z mezinárodních dohod a již probíhá v rámci sítě mezinárodního hydrogeologického monitoringu. Dvakrát ročně je sledováno celkem asi 160 piezometrů, z čehož tři měřicí body jsou společné pro česko-polskou a polsko-německou monitorovací síť. Počet monitorovaných piezometrů se mírně mění z důvodu jejich případné poruchy (kolmatace, ztráta těsnosti) a zřizování nových. Roční změny v počtu měřených piezometrů v rámci společného mezinárodního monitoringu nepřekračují několik procent.

Ohledně připomínek týkajících se nutnosti provést podrobný monitoring vliv díla na podzemní vody nacházející se na území České republiky nutno uvést, že podle závěru expertních konzultací z českou stranou, které se uskutečnily 3.–4. října 2019, obě strany navrhly jako účelné zapojit do česko-polské monitorovací sítě podzemních vod 6 stávajících piezometrů: HP-25w/48, HP-10w/66, ZAP-1, HPSw-2, HPz-15w/61,5/l, HPz-20w/58, HP 13w/61, na jihovýchodním předpolí dolu Turów, podél toku Jasienica, které byly použity k vytvoření hydroizohyps výšky vodní hladiny podzemní vody při přípravě hydraulického modelu v roce 2015. Strany dohodly, že polská strana podá bezodkladně žádost polsko-české skupině HyP o rozšíření uvedené monitorovací sítě o výše uvedené měřicí body podzemních vod. V souvislosti s výše uvedeným Generální ředitel ochrany životního prostředí požádal v dopise ze dne 6 prosince 2019, značka: DOOŠ-TSOOŠ.440.4.2015.MT.45/PSz, předsedu Polsko-české komise pro hraniční toky při Ministerstvu mořského hospodářství a vnitrozemské plavby o provedení příslušných kroků v této věci. Kromě toho, jak bylo uvedeno, bude probíhat monitoring na území dolu, navrhované protifiltrační clony (měřicí body před a za protifiltrační clonou), jehož výsledky budou pravidelně (podle podmínek uvedených ve výroku tohoto rozhodnutí) poskytovány české straně.

Pokud jde o připomínky týkající se nedostatečného monitoringu podzemních vod a nutnosti rozšířit systém zajišťovaného monitoringu útvarů podzemních vod na území České republiky, správní orgán sděluje, že tento monitoring en je, jak již bylo uvedeno, prováděn v rámci polsko-české monitorovací sítě od roku 1997 v rámci práce Komise pro spolupráci na pohraničních tocích. Jedná se o skupinu hydrogeologů, která společně určuje rozsah tohoto sledování a umístění měřících vrtů. Potřeba rozšíření nyní prováděného monitoringu byla vyslovena pro další body měření, v souvislosti s čímž polská strana učinila potřebné kroky pro jejich začlenění do monitorovací sítě, jak je uvedeno výše.

Ohledně připomínek týkajících se určení konkrétní hodnoty výšky vodní hladiny podzemních vod, kterou by obě strany (polská a česká) považovaly za kritickou, správní orgán vysvětluje, že vliv dolu v této věci je již monitorován a hodnocen výše zmíněnou expertní skupinou hydrogeologů zaměřenou na vlivy dolu na území České republiky. V souvislosti s výše uvedeným bude tento expertní tým, disponující údaji z měření z předchozích let, nejkompetentnější k posouzení změn, ke kterým dochází ve vodonosných útvarech, s přihlédnutím dále k faktorům na dolu nezávislým.

V reakci na připomínky týkající se uložení investorovi povinnosti publikovat roční zprávy o vlivu záměru na kvalitu ovzduší, zdejší správní orgán uvádí, že kvalitu ovzduší v okolí záměru neustále sleduje Wojvodský inspektorát ochrany životního prostředí ve Vratislavi pomocí měřicí stanice umístěné na sídlišti Działoszyn (mimo území dolu). Na této stanici je prováděno měření nepřetržitě měřením vzorků plynů a díky jejich okamžitému vyhodnocení je možné získávat průběžné výsledky měření.

V návaznosti na žádost o zařazení spisu věci do Programu ochrany ovzduší (zpracovaného investorem pro vlastní potřebu), správní orgán uvádí, že s ohledem na uvedení ve Zprávě konkrétních opatření pro omezení emisí polévatvého prachu z dolu a předložení modelu, který dokládá účinnost použitých řešení, zdejší správní orgán uznal výše uvedené informace za úplné k posouzení vlivu záměru na kvalitu ovzduší a nemá za odůvodněné předkládání ze strany investora Programu ochrany ovzduší.

Pokračování v těžbě uhelného ložiska způsobí trvalou a neodvratitelnou ingerenci do geologických struktur jižního a jihovýchodního předpolí dobývky. Jak již bylo dříve uvedeno, v rámci pokračování v těžbě ložiska podle tohoto řízení, dojde k přeměně asi 4 km² území. Mimo to, v důsledku těžby, odvodnění a likvidace dobývky, dojde ke vzniku deformací reliéfu terénu přesahující hranice záměru. Ve Zprávě je uvedena prognóza průběhu procesu deformace území pro jižní část dobývky (část, kde budou prováděny nejintenzívnější důlní práce) v sedmi geologických průřezech těžebních svahů.

Jak bylo uvedeno ve Zprávě, důlní závod má dobře zajištěný systém geologicko-inženýrského monitoringu. Tento zahrnuje jak monitoring poréznych tlaků, hlubinných posuvů, tak povrchového nadloží a odvalových hmot. Monitoring se zaměřuje jak na povrchový důl, vnitřní odvaly, tak na předpolí a navazující plochy. Systém je upravován a rozšiřován podle postupu těžebních a odvalových front. Měřicí oddělení KWB Turów provádí měření sledující vliv důlních prací na povrch dobývacího prostoru. Osnovu pro tyto práce představuje geodetická prostorová síť využívaná k měření deformací a síť pro přesnou nivelaci zahrnující asi 350 reperů. Měřicí práce se provádí s použitím moderních technologií zajišťujících splnění přísných požadavků na přesnost. V jižní oblasti předpolí dobývky způsobuje hloubkové odvodnění nadloží sedání podloží. V této oblasti se nachází asi 146 reperů s měřicí historií dlouhou přes 10 let, určených ke kontrole svislých pohybů povrchu terénu. V září roku 2018 byl na dole spuštěn systém na bázi tachymetrického a GPS měření, využívají technologii GeoMoS, pro nepřetržitý a automatický monitoring posunů povrchu. V říjnu 2018 metodou leteckého laserového skeningu, v rámci testu dálkového dosahu, umožňujícího rychlé provádění přesných prostorových modelů pro celé svahy, proběhlo výchozí (základní) měření. S ohledem na velkou proměnlivost svahů v dobývce a na odvalech budou v budoucnu prostorové modely prováděny na podklade letecké fotogrammetrie. Mimo to, ve dvouletých cyklech probíhá přesná nivelace okolí dolu. V areálu důlního závodu bylo zprovozněno automatického měření pohybů uvnitř nadloží. Měření probíhají s minimální četností 1× denně, s možností provedení úpravy podle aktuálních potřeb a technicko-provozní situace.

Výsledky výše uvedeného dlouholetého monitoringu byly použity v modelu sedání terénu. Tento model zohlednil svislé pohyby vyvolané přemístěním zemních hmot s postupem plánované těžby a posunování hrany dobývky (stanovené pomoci metody konečných prvků) a sedání a zvedání terénu, ke kterému dochází z důvodu probíhajícího odvodňování a rozvoje s ním spojeného depresního kužele (stanoveného s použitím geodetického modelu využívajícího výsledky měření výšek vybraných reperů a na základě rovnic teoretických křivek sedání). Výše uvedená prognóza byla pořízena pro tři varianty záměru a výsledky byly uvedeny ve Zprávě EIA grafickým způsobem. Z této prognózy vyplývá, že k největším celkovým svislým pohybům zemského povrchu, do doby vytvoření závěrečných svahů (mimo rozsah záměru), dojde směrem do Bělopoleska (maximální cca 60 mm) a Opolno-Zdroje (maximálně 50 mm). Podobné svislé pohyby se vyskytnou ve fázi likvidace díla, maximálně 70 mm v okolí Bělopoleska, v okolí Opolna pak maximálně 50 mm.

Správní orgán k připomínkám týkajícím se vlivu záměru na stabilitu hornin a svislých pohybů povrchu terénu a jejich vlivu na stavební objekty informuje, že Zpráva popisuje

havarijní situace, ke kterým může dojít během provozu díla. Ve Zprávě je také uvedeno, že pro minimalizaci těchto ohrožení, budou finální svahy dobývky navrženy se sklony a ve tvaru splňujícím v rámci povrchové důlní těžby požadavky na bezpečnost a stabilitu. Povinnost omezovat tohoto ohrožení vyplývá přímo z právních požadavků uložených povrchovým dolům, probíhá v souladu s důlní praxí odpovídajícím a bezpečným tvarováním svahů dobývky a prováděním hloubkového odvodňování. Tato opatření jsou neustále kontrolována Důlním úřadem ve Vratislavi. To také bude předmětem vyhodnocení v technické dokumentaci k žádosti na prodloužení koncese, tj. v Projektu obhospodařování ložiska. To tedy znamená, že sesuvy jsou jevem, který se může potenciálně v dobývce vyskytnout, avšak technologie používaná v dole v dostatečné míře pravděpodobnost výskytu této okolnosti minimalizuje.

Svědčí o tom vyjádření k údajům uvedeným na obrázku č. 11 ve znění *Síť výškových reperů, monitorovaných ze strany důlního závodu KWB Turów, s vyznačenými izoliniemi svislého sedání v období let 1980–2014*, uvedeného ve Zprávě, které dokládají výskyt svislého sedání v průběhu uvedených let na polské straně, podél hranice s Českou republikou, v hodnotách cca 10 cm v průběhu 34 let. Zde je nutno podotknout, že v těchto letech těžební práce postupovaly jižním směrem a nyní prováděná měření sedání půdy v této oblasti prokazují útlum tohoto jevu. Pokračování v těžbě bude probíhat v oblastech nacházejících se jihovýchodně, směrem k obci Opolno-Zdrój. Výsledky vyhodnocení sedání jsou uvedené ve Zprávě a nasvědčují, že na území České republiky může docházet k omezeným deformacím terénu – sedání v rozmezí od 5 do 15 mm a zvedání v rozmezí od 5 do 10 mm a tyto se budou týkat zemědělsky obhospodařovaných ploch, bez žádných objemových stavebních objektů, zejména tedy bytových domů a hospodářských staveb. Z tohoto důvodu tyto deformace nebudou mít významný negativní vliv na hmotné statky České republiky. Nutno konstatovat, že české instituce zde neinstalovaly žádné repery (měřicí body) určené k měření deformací povrchu terénu a taková měření neprovádějí. To může nepřímo svědčit o absenci podobných problémů vyskytujících se v této oblasti.

Navíc byla otázka sedání a pohybů půdy široce diskutována během expertních konzultací s českou stranou ve dnech 3.–4. října 2019. Během setkání autor Zprávy projednal předmětnou problematiku a poskytl podrobná vysvětlení k otázkám českých expertů. Na základě výsledku těchto konzultací strany dohodly a zapsaly v zápise z jednání následující závěry: „Investor na základě zdrojových údajů, zpřístupněných českou stranou, a údajů z vlastních měření, předloží jednou za dva roky vyhodnocení sedání terénu. Prokáže-li takové vyhodnocení významný negativní vliv, Investor uskuteční nápravná opatření a vyhodnotí jejich efektivitu. S ohledem na skutečnost, že významný negativní vliv na území České republiky nebyl prokázán, výše uvedené otázky spojené s hodnocením sedání terénu nebudou součástí požadavků kladených na investora v rozhodnutí o posuzování vlivů záměru na životní prostředí“.

K připomínkám týkajícím se dosavadního vlivu díla na zemský povrch, včetně dosavadního sedání terénu území (zjištěného individuálně nebo na základě uvedených monitorovacích údajů), správní orgán uvádí, že cílem procedury posuzování vlivů na životní prostředí je posoudit a vyhodnotit možné budoucí vlivy záměru, přičemž stávající vlivy a případné kompenzace nebo finanční náhrady za vzniklé škody nejsou předmětem tohoto řízení.

Po posouzení připomínek týkajících se možného vlivu v případě predikovaných poklesů na území Spolkové republiky Německo je nutno zdůraznit, že z výsledků modelu jednoznačně vyplývá absence výskytu možných vlivů činnosti dolu na deformace území na německé straně, včetně obce Zittau. Výsledky vyhodnocení uvedených ve Zprávě ukazují,

že na území Spolkové republiky Německo může docházet pouze k omezeným deformacím terénu do 5 mm.

K připomíncekám týkající se předpokládaného zvedání terénu během napouštění potěžební vodní nádrže vodou správní orgán uvádí, že vliv fáze závěrečné rekultivace dobývky na životní prostředí bude předmětem samostatného vyhodnocení a samostatné studie, a bude probíhat za přibližně 20 let. Ve Zprávě navrhovaná nová protifiltrační clona bude umístěná v terciérních, meziuhelných útvech (Mw), a funkce protifiltrační clony podél Lužické Nisy je monitorována řadu let na piezometrech společné polsko-německé monitorovací síť. Jak bylo vysvětleno výše, činnost provozovaná důlním závodem vede k odvodnění nesouvislých třetihorních vrstev, nikoli čtvrtihorních. Tímto vliv jak odvodňování, tak zaplavení dobývky po ukončení těžby na deformace terénu na německé straně nemůže být významný. Stejně tak těžební činnosti a zatopení dolu v oblasti Zittau neměly vliv na deformace terénu na polské straně. Tyto doly se přitom nacházejí v oblasti s podobnou geologickou strukturou a hydrogeologickými podmínkami (Žitavská pánev).

Jako odpověď na připomínky týkající se ohrožení stability pilíře Lužické Nisy v důsledku svislých pohybů povrchu terénu, podmíněných těžební činností, správní orgán vysvětluje, že jak vyplývá z dokumentace byl stabilita pilíře zpevnění Lužické Nisy ohrožena v důsledku intenzifikace průtoků podzemních vod v závěru pilíře v oblasti sídla Drausendorf. To souviselo s geologickou strukturou Žitavské pánve v tomto místě, zejména se značným úklonem hornin podloží směrem k dobývce. Pro eliminaci rizika byla upuštěno od těžby uhelné sloje v pruhu širokém 500 m podél pilíře Lužické Nisy a uložením v tomto místě vnitřního odvalu dříve než bylo plánováno.

Mimo to v rámci plánovaného záměru, v důsledku posunu těžby a odvalování hlušiny východním směrem bylo ohrožení těsnosti a stability protifiltrační clony podél Lužické Nisy minimální.

Ve vztahu k připomíncekám týkajícím se vlivu díla na půdní otřesy správní orgán vysvětluje, že s ohledem na absenci odstřelových prací v dole je pravděpodobnost výskytu významného vlivu z tohoto důvodu minimální.

Dále, s ohledem na obavy veřejnosti a účastníků pro případ havárie na dole, správní orgán vysvětluje, že během těžby ložiska Turów může dojít k přírodním nebo antropogenním událostem, typickým pro povrchové doly, které mohou vytvářet ohrožení bezpečnosti lidí, strojů a zařízení. Patří k nim ohrožení geotechnická, endogenními požáry, povodněmi nebo zaplavením povrchovou a podzemní vodou a ohrožení spojená se změnami klimatu. V souladu s právními požadavky má důlní závod zavedené bezpečnostní procedury (popsané mezi jinými v Provozním plánu důlního závodu, Záchranném plánu, Plánu pro zajištění nepřetržitého provozu a Podmínkách protipožární ochrany), ke kterých jsou uvedena opatření pro omezení negativních důsledků mimořádných situací.

V rámci dolu probíhá a bude probíhat povrchové odvodňování dobývky, které je zajištěno provozem tří čerpacích stanic. Stok povrchové vody z předpolí do povrchového dolu je omezen následujícími povrchovými recipienty:

- ze západu řekou Lužickou Nisou – řeka Lužická Nisa je recipientem nadbytku vody z čerpací stanice T-6, vody z odvodnění ochranné clony a přítoků z čističek důlních vod,
- od východu řekou Miedziankou a potokem Ślad, přičemž: řeka Miedzianka zamezuje přítoku povrchové vody do dobývky z východní strany, a potok Ślad – částečně vybetonovaný a zajištěný hatí a valem, plní následující funkce: brání přítoku vody z předpolí dolu a je také recipientem vody z čističky důlních vod z hlavní čerpací stanice. Odvádí rovněž přebytky vody z ZbR-6,
- z jihovýchodu přes příkop RA,

- z jihu potokem Biedrzychówka – betonové koryto přeloženého potoka chrání proti stoku povrchové vody do povrchového dolu a odvádí vodu z čističky důlních vody a čerpací stanice,
- z jihozápadu příkopem R-1 odvádějícím nadbytek vody z hlavní čerpací stanice T-6.

Povrchová voda pocházející z dešťových srážek, voda stékající ze svahů dobývky a z pracovních úrovní, a voda z drenážních vrtů je přiváděná příkopy a přivaděči do pomocných čerpacích stanic, pomocných čerpacích stanovišť a počvových čerpadel a následně do hlavní čerpací stanice nebo přímo do nádrží u hlavních čerpacích stanic.

Voda z hlavních čerpacích stanic je tlačena do čističek odpadních vod lokalizovaných v předpolí dolu nebo v případě přebytků vody (po prudkých dešťových srážkách nebo po tání sněhu), přímo do povrchových kolektorů. V současné době důl provozuje tři mechanicko-chemické čističky důlních vod – u Lužické Nisy, u potoka Ślad a u potoka Biedrzychówka. Čističky důlních vod u potoka Ślad a Biedrzychówki jsou vybavené čisticí technologií Actiflo, zrychlující a zvyšující účinnost čištění suspenze. Vnějšími recipienty vody čerpané z dolu jsou Lužická Nisa, příkop R-1 a potok Biedrzychówka – pravobřežní přítok Lužické Nisy a potok Ślad (Jaśnica) – levobřežní přítok Miedzianky. Výše popsany systém odvádění vody z odvodnění je stávajícím systémem. V rámci záměru, který je předmětem tohoto řízení investor neplánuje vytvářet nová místa pro vypouštění této vody, ani zvyšovat množství vypouštěných vod. Důlní závod provozuje odvodňování na základě vydaných vodoprávních povolení (po vypršení jejich platnosti, v průběhu provozu dolu, si bude investor postupně vyřizovat nová povolení). Současná povolení uvádějí následující parametry odpadních vod:

- celková suspenze $\leq 35 \text{ mg/dm}^3$,
 $\leq 100 \text{ mg/dm}^3$ (pro srážkové vody),
- pH pH 6,5-9,0,
- součet chloridů a sulfidů $\leq 1500 \text{ mg/dm}^3$,
- ropné deriváty $\leq 15 \text{ mg/l}$ (pro srážkové vody).

Na základě získaných vodoprávních povolení důlní závod zajišťuje monitoring kvality vody, jehož výsledky jsou obsažené ve Zprávě.

V souvislosti s uváděným vypouštěním důlních vod do toků bylo nutné vyhodnotit vliv plánovaného záměru na povrchové toky, také z hlediska Rámcové směrnice o vodách (RSV) a navazujících implementačních předpisů polského práva, tj. vodního zákona a prováděcích vyhlášek v této věci a *nařízení vlády ze dne 18 října 2016 o Vodohospodářském plánu pro poříčí Odry (Sbírka zákonů pol. č. 1967)*, dále PGW.

Plánovaný záměr je umístěn a bude ovlivňovat (přímo nebo nepřímo) následující jednotné útvary povrchových vod (dále JCWP):

- Hraniční polsko-německou část vod: Lužická Nisa od Mandau do Miedzianky (PLRW60008174159), které odpovídá Lausitzer Neisse-4 (DE_RW_DESN_674-4), jedná se o silně pozměněný útvar vod, monitorovaný, aktuálně ve špatném stavu, ohrožen rizikem nedosažení environmentálních cílů, např. s ohledem na znečištění amonným dusíkem, dusičnanovým dusíkem, čpavkem a celkovým fosforem a prioritními látkami (rtuť a WWA, fluorant), dobrý ekologický potenciál a dobrý chemický stav, možnost migrace vodních organismů v rámci JCWP. Výše uvedená znečištění s ohledem na jejich druh nemohou mít spojitost s vlivem dolu, důl nemá také vliv na možnost migrace vodních organismů. V platném plánu PGW se počítá s derogací do roku 2027 s ohledem na technickou nemožnost dosáhnout environmentální cíle.
- Hraniční polsko-německou část vod: Lužická Nisa od Miedzianky do Pliessnitz (PLRW60001017431), které odpovídá Lausitzer Neisse-5 (DE_RW_DESN_674-5), jedná se o přírodní útvar vod, monitorovaný, aktuálně ve špatném stavu, ohrožen

rizikem nedosažení environmentálních cílů, např. s ohledem na znečištění amonným dusíkem, dusičnanovým dusíkem, celkovým fosforem a prioritními látkami (rtuť a WWA, brom difenylether, fluorant), dobrý ekologický stav a dobrý chemický stav, možnost migrace vodních organismů v rámci JCWP. Výše uvedená znečištění s ohledem na jejich druh nemohou mít spojitost s vlivem dolu, důl nemá také vliv na možnost migrace vodních organismů. V platném plánu PGW se počítá s derogací do roku 2027 s ohledem na technickou nemožnost dosáhnout environmentální cíle.

- Přítok z dobývky Turoszów (kód PLRW60000174156), je umělý útvar vod, nemonitorovaný, nyní ve špatném stavu, ohrožen rizikem nedosažení environmentálních cílů (derogace v platném Plánu PGW do roku 2021 s ohledem na technickou nemožnost dosáhnout environmentální cíle a nepřiměřené náklady), dobrý ekologický potenciál a dobrý chemický stav. Přítok odvádí příležitostně nadbytečnou vodu z čerpací stanice T-6 dolu, vypočtenou v případě výskytu přívalových srážek (obvykle několikrát ročně) a srážkovou vodu z rekultivovaných částí svahů dobývky. Ve zbývajícím období je tento tok suchý, není proto osídlen druhy vázanými na vodu.
- Miedzianka od státní hranice Lužické Nisy (PLRW60004174169) s tokem Jaśnica (Ślad), monitorovaná, sině změněný útvar, nyní špatný stav a riziko nedosažení environmentálních cílů, kterým jsou dobrý ekologický potenciál a dobrý chemický stav. V platném plánu PGW derogace do roku 2021 z důvodu: „Absenci technických možností (...). Rozpoznání příčin nedosažení dobrého stavu zajistí realizace nápravných opatření na národní úrovni: vytvoření národní databáze s údaji o hydromorfologických změnách, provedení detailnějšího vyhodnocení tlaků z hlediska hydromorfologických změn, zpracování postupů dobré praxe v oblasti hydrotechnických prací a provádění údržby s určením postupů jejich zavádění a připravením národního programu renaturalizace povrchových vod“. Tato ustanovení jasně popisují základní problém posuzovaného útvaru JCWP spojený s hydromorfologií řeky. Stejná záležitost je uvedena ve Zprávě jako problém související s kumulovaným vlivem, na který pokračování v těžbě nemá vliv s ohledem na skutečnost, že se jedná o situaci spojenou s přeměnami řeky na mnoha úsecích a k obnově (renaturalizaci) je nutné jiné tvarování území podél řeky. Současně v plánu PGW je uvedena odpovědnost v této věci ze strany národních správních orgánů, nikoli investora. Uvedení případných dalších odchylek oproti cílům v této věci a jejich příčin bude předmětem další aktualizace PGW, která bude v platnosti v období let 2022–2027. V případě, že v odůvodnění nutnosti prodloužení derogace by mělo být například pokračování v těžbě ložiska Turów z důvodu uvedených ve Zprávě kumulovaných východisek a možnosti dosáhnout plné renaturizace toku a obnovy příslušných hydromorfologických parametrů toku, k čemuž může dojít po likvidaci energetického komplexu, bylo by zde uvedeno odůvodnění k účelnosti zavádění odchylek.

Výsledky šetření tohoto JCWP, provedené v rámci Státního monitoringu životního prostředí v letech 2013–2015 (poslední úplné šetření) uvádějí dobrý ekologický potenciál, chemický stav nebyl posuzován. Jak bylo uvedeno ve Zprávě, v letech 2015–2016 byla na objednávku dolu provedena šetření kvality vody v řece Miedziance ve dvou měřicích bodech: u státní hranice s Českou republikou – v horním úseku vůči vlivu dolu (ekologický potenciál uveden jako slabý, chemický stav nebyl posuzován, fyzikálně-chemické charakteristiky uvádějí stav podprůměrný: reakce, pH, chloridy a sulfidy) a v bodě u ústí Miedzianky do Lužické Nisy (ekologický potenciál slabý, chemický stav nebyl posuzován, fyzikálně-chemické charakteristiky uvádějí stav podprůměrný: celková suspenze, chloridy a sulfidy). S ohledem na systém Actiflo čištění odpadních vod z dolu a výsledky monitorovacích šetření

uvedených v kapitole 9.2 Zprávy, je málo pravděpodobné, aby podprůměrný stav v případě suspenze byl působen odvodňováním dolu. Podobným způsobem, podíváme-li se na výsledky monitorovacích šetření nad výtokem z dolu a 15 m níže pod tímto výtokem, nutno konstatovat vysoké pozadí chloridů a sulfidů v potoce Miedzianka (200 m nad ústím potoka Ślad) a zjevný pod výpustí z čističky důlních vod pozitivní vliv těchto odpadních vod, a negativní vliv na kvalitu vody v řece, co se odvíjí o množství srážek a tím i množství vody v řece.

Jak je uvedeno ve Zprávě (kapitola 9.2) nelze zlepšit hydromorfologické parametry řeky Miedzianki plně uspokojivým způsobem se zajištění návratu ryb a makrofytů bez nepřiměřeně velkých finančních nákladů. Zlepšení morfologických podmínek, včetně zrušení stávajících jezů nebo zprůchodnění řeky pro zlepšení biologických ukazatelů, může provést správce toku. S ohledem na kanalizaci toku na značné délce v obci Bogatynia, následně mezi vojvodskou silnicí a územím dolu, podél železniční tratě a přes bytovou zástavbu sídel Zatonia a Trzcińce Dolního – významné zlepšení hydromorfologických podmínek na delším úseku toku může být provedeno po ukončení těžby ložiska a zrušení průmyslové zástavby dolu a jiných firem v zázemí dolu a elektrárny a po zrušení části zástavby elektrárny (v areálu čističky odpadních vod). Z tohoto důvodu změna morfologie řeky Miedzianki nespadá do opatření, které lze uložit investorovi. Dokud nedojde ke zlepšení hydromorfologických ukazatelů, nelze zlepšit ani ukazatele biologické. V případě fyzikálně-chemických prvků hodnocení stavu nutno uvést, že kvalita vody Miedzianky pokud jde o chloridy a sulfidy s musí výrazně změnit díky opatřením realizovaným elektrárnou (výstavba nových modulů čističek odpadních vod, reorganizace splaškového hospodářství) souvisejících s přizpůsobováním elektrárny *Závěrům BAT z 17 srpna 2017 publikovaným v Úředním věstníku Evropské unie (L212) o nejlepších dostupných technických možnostech (BAT) u velkých energetických spalovacích objektů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU*. Pro potřeby výstavby této čističky odpadních vod bylo vydáno rozhodnutí o posuzování vlivů záměru na životní prostředí ze dne 19 srpna 2019, značka: IO.6220.7.2019.KG, č. 9.2019 úřadu starosty města a obce Bogatynia. Kromě toho ke zlepšení kvality vody v Miedziance dochází postupně po ukončení rekultivace vnějšího odvalu dolu (od roku 2006), předané do správy státního lesního podniku Lasy Państwowe s postupnou rekultivací vnitřního odvalu v dobývce, kde jsou uváděné nižší hodnoty suspenze (např. pro povodí čističky odpadních vod u Lužické Nisy není potřeba zavádět systém Actiflo). U ostatních dvou čističek důlních vod je tento systém použit, což umožňuje dosahovat kvality odpadních vod značně pod stanovenými limity. Předčištění důlních vod před jejich vypouštěním do čističek odpadních vod probíhá v retenčních nádržích v areálu dolu v souladu se schématem fungování povrchového odvodnění dolu. V následujících letech je nutno očekávat další zlepšování hodnoty fyzikálních a chemických ukazatelů řeky Miedzianki.

Hraniční polsko-český úsek: Witka=Smědá od Řasnice k nádrži Niedów (PLRW60008174239), které odpovídá Smědá od toku Sloupský potok po státní hranici (LNO_0280), s přeshraničními přítoky: Okleśna = Višňovský Potok, Ziębówka = Saňský potok a Minkovský potok = Minkovický potok, je uváděná jako přírodní, monitorovaná část, v současné době ve špatné stavu, ohrožena rizikem nesplnění environmentálních cílů, kterým jsou dobrý ekologický stav a dobrý chemický stav. V platném plánu PGW se počítá s derogací do roku 2027 s ohledem na technickou nemožnost dosáhnout environmentální cíle. Kvalita vod tohoto útvaru JCWP není spojena v vlivem vod, které by mohly pocházet z odvodňování dolu z důvodu absence jakýchkoliv mít vypouštění důlních vod do tohoto

toku. Výsledky šetření provedených v rámci českých a polských hodnocení stavu životního prostředí uvádějí:

- ekologický stav průměrný v kontrolním měřicím bodě u místní části Ves u Černous, chemický stav špatný z důvodu přítomnosti prioritních látek: WWA, fluoranten, benzo(a)pyren, benzo(b)fluoranten),
- ekologický stav slabý v potocích Witka – Černousy – Zawidów, chemický stav podprůměrný z důvodu přítomnosti prioritních látek: benzo(g,h,i)perylene, indeno(1,2,3-cd)pyren.

Hloubkové odvodnění dolu nemá vliv ani na množství stav vod v posuzovaných JCWP s ohledem na absenci přímého vlivu dolu hladiny vody v čtvrtohorního útvech. S ohledem na specifickou geologickou stavbu Žitavské pánve je totiž izolován od hlubších, třetihorních vodonosných vrstev, které jsou odvodňovány dolem. V případě hraniční polsko-české části vod (PLRW60008174239) nutno dodatečně konstatovat, že se téměř v celém rozsahu nachází mimo hranice Žitavské pánve, která je tektonickou propadlinou, což způsobuje, že hloubkové odvodňování dolu nedosahuje do tohoto JCWP.

V rámci uplatňovaných připomínek a návrhů, například z české strany, byl uváděn také vliv odvodňování dolu v průběhu pokračování v těžbě na kvalitu a množství vody v potocích nacházejících se jižně od dolu (jako například Oldřichovský potok, Václavický potok). S ohledem na absenci výpustí důlních vod v tomto směru není možný další vliv na kvalitu vody, naproti tomu z důvodu výskytu kontaktů vodonosných útvarů čtvrtohorních a třetihorních v okrajové oblasti Žitavské pánve (zejména v oblasti jímání Uhelná) nelze možný vliv vyplývající z hloubkového odvodňování na množství vody v těchto tocích vyloučit. Může k tomu docházet v důsledku prosakování vody z čtvrtohorních útvarů do odvodňovaných třetihorních vrstev a preventivním opatřením zabráňujícím výskyt tohoto vlivu bude zřízení protifiltrační clony v meziuhelném útvaru. Toto opatření navržené investorem povede ke zvýšení hladiny vody v třetihorních útvech, což tím pádem zastaví odtok z čtvrtohorních útvarů do těchto vrstev. Nutno však uvést, že to může nepostačovat k návratu vody do horních toků těchto potoků s ohledem na vliv depresního kužele působeného jímáním Uhelná (uvedeno ve Zprávě, kap. 7.4, predikce na základě údajů o odběrech vody, předložených českou stranou) a případně jiných, hlubších studní nacházejících se v této oblasti v České republice. Výška vodní hladiny v čtvrtohorních útvech se přímo odvíjí od množství atmosférických srážek, tudíž v případě suchých let bude pokles výšky hladiny vody v čtvrtohorních útvech, v řekách a mělkých domácích studních taktéž způsobený obecnými klimatickými podmínkami, a nikoli provozem dolu. Toto konstatování zaznělo ve vyjádření české strany dne 15 listopadu 2019, kdy bylo uvedeno, že: „Na území České republiky český vodohospodářský institut Výzkumný ústav vodohospodářský TGM, v.v.i. připravil v roce 2019 hydrogeologický model pro příhraniční území Frýdlantského výběžku a obec Hrádek nad Nisou v Libereckém kraji. V průběhu prací na modelu bylo provedeno vyhodnocení průtoků cílové sítě povrchových vod, zahrnujících měření prováděná na tocích – Václavický potok, Oldřichovský potok/Lubota (z měření vyplývá, že Oldřichovský potok je po většinu roku suchý) a na potocích Vítkovský, Višňovský, Minkovický a Saňský. I přes relativně krátké období monitoringu (1997–2018) nebyly v případě výše vyjmenovaných toků prokázány změny průtočných hodnot. Z vyhodnocení trendů bilančních hodnot a z modelování hydrologické bilance povodí z měřicích stanic Českého hydrometeorologického institutu oproti dlouhodobému monitoringu v příhraniční oblasti města Hrádek nad Nisou a Frýdlantského výběžků vyplývá, že kolísání a změny odtoků, ke kterým již došlo, odpovídají převážně změnám množství srážek a rostoucí teplotě ovzduší“.

Ve Zprávě byl také posouzen možný vliv na hraniční polsko-německou část vod: Lužická Nisa od Pfaffenbach Hartau do Mandau (PLRW60008174139), které odpovídá Lausitzer Neisse-3 (DE_RW_DESN_674-3). Jedná se o silně změněnou část vod, monitorovanou, nyní se špatným stavem, rizikem nesplnění environmentálních cílů, kterými jsou dobrý ekologický stav a dobrý chemický stav s umožněním migrace vodních organismů na významném úseku toku – Lužická Nisa od Mandau po ústí Luboty. S ohledem na lokalitu výše uvedený JCWP je nad možným vlivem dolu, přičemž voda z něj tekoucí má vliv na kvalitu vody v níže se nacházejících JCWP.

Nutnost případných dalších opatření v povodích posuzovaných JCWP bude dohodnuta v plánu PGW na období let 2022–2027 a po provedení a zpracování dalších výsledků šetření v rámci Státního monitoringu životního prostředí prováděného dle aktuálně platného práva. Významná je také skutečnost, že environmentální cíle u hraničních JCWP jsou určovány společně v rámci prací Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním a začleňované do vodohospodářských plánů PGW, připravovaných jednotlivými státy. V případě potřeby revize vodoprávních povolení vydaných pro důl z důvodu úpravy dle nových požadavků PGW na období let 2022–2027 se počítá s použitím mechanismu zavedeného v platném vodním zákoně (čl. 416 odst. 2). Je to již proces mimo řízení vedené pro vydání rozhodnutí o posuzování vlivů záměru na životní prostředí pro předmětný záměr.

V důsledků činnosti dolu jsou do povrchových vod odváděné důlní, srážkové, sněhové vody a odpadní vody, které před jsou před vypouštěním do recipientu čištěny. Zkoušky kvality vody v Lužické Nise v bodě nad a pod místy vypouštění vody ze systému čištění vody a odpadní vody z dolu ukazují, že kvalita vody se díky vypouštění z dolu výrazně nemění. Z údajů uvedených ve Zprávě vyplývá, že v Lužické Nise pod vlivem dolu se chloridy a sulfidy vyskytují v koncentracích odpovídajících třídě II (vymezující dobrý stav), tudíž látky odváděné do povrchových vod z dolu nemají vliv na zhoršování kvality těchto toků.

V reakci na vyjádření týkající se havarijních výpustí vody, důsledky povodní pro ekosystém Lužické Nisy, včetně otázky splnění cílů RSV, žádost o zpřístupnění informací týkající se četnosti těchto událostí v minulosti a informace týkající se prognózovaných četností tohoto vypouštění v souvislosti se zvyšováním počtu prudkých meteorologických jevů (povodně), v reakci na námitku týkající se absence vyhodnocení vlivu záměru na levostranné přítoky Lužické Nisy na území Německa správní orgán vysvětluje, že – jak bylo uvedeno ve Zprávě – důl odvádí srážkovou vodu a vodu z tání sněhu po jejím předchozím předčištění čistíčkou odpadních vod. V případě malých průtoků v tocích jsou také odváděna malá množství vody z areálu dolu, a v případě větších průtoků adekvátně vyšší. Investor v reakci na výše uvedené otázky uvedl, že podmínky vypouštění havarijní objemu vody upravují vodoprávní povolení, vydaná důlnímu závodu. Podle znění těchto dokumentů takové vypouštění vody je možné po předchozím přečištění v sedimentačních vodních nádržích. V povoleních je stanovené také maximální množství a kvalita vypouštěných vod (ve vztahu ke kvalitě vody v toku) nebo počet dnů během roku, kdy je vypouštění tohoto typu možné. V budoucnu se nepředpokládá zvýšení četnosti havarijního vypouštění. Pokud by však taková potřeba vznikla je možné zvýšení objemu retenčních nádrží uvnitř dobývky dolu, do kterých je odváděna srážková voda před jejím čištěním v čistíčkách odpadních vod a odvedení do toků. To umožní omezit četnost případů havarijního vypouštění. Současně je nutno poznamenat, že povodně jsou jevem výjimečným a hodnocení jejich vlivu na říční ekosystémy nespadá do rámce ustanovení RSV. V průběhu povodňových jevů nejsou odebrány vzorky vody v rámci Státního monitoringu životního prostředí neboť výsledky pocházející z takovýchto období jsou zamítány jako nesměrodatné. Hodnocení kvality a hodnocení vlivu probíhá na základě průměrných údajů. Jev povodní s vlivem na fungování

dolu (hodnocen jako havarijní situace) je popsán ve Zprávě (v kapitole 2.5.4.) Dobývka dolu v tomto případě nabyla funkce retenční vodní nádrže s kapacitou pojmout velká množství povodňových vod k omezení důsledků povodní.

Ve zprávě byla provedena analýza vlivu vypouštění vod z čistírny důlních vod na množství a kvalitativní stav vody v Lužické Nise – ukazují na to, že neexistuje nebezpečí negativního ovlivnění stavu vod (kap. 9). Kvalita vod v Lužické Nise nad místem působení Dolu vyplývá především z tlaků pocházejících z České republiky a Spolkové republiky Německo. Kvalita vod Lužické Nisy v úrovni Dolu je stejná, avšak pod místem vlivů Dolu je o třídu vyšší. To ukazuje na neutrální nebo kladný vliv vod z odvodnění povrchového dolu na ekologický potenciál Lužické Nisy – což je spojeno se značným snížením množství suspendovaných látek v čistírnách důlních odpadních vod.

Vliv vod z hlubinného odvodnění na vody v tocích byl analyzován v bodě 9.1. zprávy. Výsledky analýzy ukazují, že se nepředpokládají vlivy na povrchové vody v této oblasti. Tento jev by ohrožoval osoby a stroje, Důl má proto zájem na zavádění takových řešení, která minimalizují nebo zabrání možným dopadům v této oblasti. V souvislosti s výše uvedeným je třeba konstatovat (v souladu s informacemi obsaženými ve Zprávě), že levostranné přítoky Lužické Nisy nacházející se na území Německa nebudou vystaveny potenciálním vlivům plánovaného projektu.

Co se týče námítky, že nebyla uvedena místa vypouštění důlních vod do povrchových toků, orgán vysvětluje, že uvedená místa vypouštění důlních vod byla popsána a označena na mapách uvedených ve Zprávě.

Jako odpověď na připomínky týkající se týkající se nezačlenění do Zprávy plánů nebo návrhů výstavby odvodňovacích zařízení, orgán vysvětluje, že ve Zprávě byly popsány způsoby a techniky podzemního a povrchového odvodnění. Navíc ve Zprávě nebylo uvedeno, že je plánována výstavba systému těchto odvodňovacích zařízení. V případě, že to v budoucnu bude nutné, Investor zajistí příslušná administrativní rozhodnutí, v souladu s právními předpisy platnými v této době.

Během realizace projektu budou vznikat emise prachu a jiných nečistot. Zdroje emisí nečistot do ovzduší na území Dolu jsou organizované a neorganizované zdroje. K organizované emisi dochází prostřednictvím stávajících jednotek (zdroje). Investor vlastní povolení k vypouštění plynů a prachu do ovzduší v souladu s rozhodnutím Maršálka Dolnoslezského vojvodství zn. DOW-S-IV.7221.5.2017.AKI ze dne 1 září 2017. Kromě toho, organizovaná emise je jen zlomkem celkových vlivů v porovnání s neorganizovanou emisí. Zdroje neorganizované emise jsou:

- těžební práce zahrnující těžbu z ložiska, ukládání materiálu nadloží a doprava vytěženého materiálu,
- třídění a skladování uhlí, a také s tím spojený prodej,
- nákladní doprava - jak vnitřní (na území podniku), tak doprava s prodejem uhlí (velkoobchodní a maloobchodní),
- strhávání materiálu z otevřených povrchů, spojené hlavně se skladem uhlí.

Jak vyplývá ze shromážděného důkazního materiálu, jediným zásadním znečištěním produkovaným výše uvedenými procesy je prach, zejména normovaný prach v ovzduší PM₁₀ a prach PM_{2,5}. Proto také, v souladu s prohlášením ze dne 20 července 2015 č. WOOS.4235.2.2015.AN.2 o rozsahu Zprávy, se analýza šíření znečišťujících látek v ovzduší zaměřila na prach PM₁₀ a prach PM_{2,5}.

Změny emisí znečišťujících látek do ovzduší v předpokládaných letech pokračování těžby, tzn. 2020–2044, budou vyplývat především z přemísťování těžebních front,

vysypávání materiálu nadloží, a také změn intenzity těžby uhlí a vysypávání materiálu nadloží.

Výpočet byl proveden pro tato léta:

- základní rok– rok 2018,
- rok 2020,
- rok 2030,
- rok 2040 – plánovaný rok snížení těžby z dolu,
- rok 2044 – poslední rok těžby.

Investor provedl podrobnou inventarizaci prací a procesů prováděných v rámci projektu v základním roce (tzn. existujících) a v jednotlivých letech analýzy (mimo jiné těžby, vysypávání na haldu, skladu uhlí s místem přesypávání, třídírny uhlí, plochy maloobchodního prodeje, nákladní dopravy). Inventarizace zahrnovala rovněž emise z Dolu Turów (49 emitů a neorganizovaná emise z rezervní plochy), lokální emise z území obce Bogatynia (bodové, tzn. energetické a průmyslové zdroje, nízké komunální emise z individuálního vytápění, z místní nákladní dopravy), místní emise z území České republiky a Německa (na základě inventarizace emisí umístěných na veřejných internetových stránkách) a příliv znečišťujících látek z oblasti mimo území studie. Výše uvedené znamená, že byly zohledněny všechny větší zdroje emisí, které mají vliv na koncentraci znečišťujících látek v ovzduší v oblasti studie, a vliv byl prokázán rovněž kumulativně.

Investor kromě toho stanovil ukazatel emisí suspendovaného prachu PM₁₀ a PM_{2,5} z prací v důlním díle KWB Turów, přičemž zpracoval metodiku stanovení ukazatele emisí prachu využívající měření koncentrací prachu PM₁₀ a PM_{2,5} prováděných v blízkosti Dolu v letech 2014-2018 (zahrnující koncentrace znečišťujících látek a meteorologické parametry) a modelování disperze znečišťujících látek s vysokým rozlišením.

Ukazatele byly zpracovány pro dvě oblasti: vysypávání materiálu nadloží a těžba. Tyto oblasti se významně liší z hlediska množství emitovaného prachu, proto vyžadovaly stanovení odlišných ukazatelů. Kromě toho současně se změnou fronty prací se mění oblasti, v nichž se budou vyskytovat emise. Vzhledem k tomu, že podíl ukládání materiálu nadloží a těžby na emisích prachu PM₁₀ v plánovaných letech těžby dosahuje 95 až 99% (z toho 19-24% z těžby a 71-79% z vykládkových prací), stanovení ukazatele emisí z hlavních zdrojů emisí prachu na základě dostupných měření a modelování podle názoru orgánu významně přispívá ke zjištění skutečného vlivu projektu na ovzduší, vzhledem k tomu, že byl použit ukazatel, vyhrazený pro konkrétní typ prací a vlastnosti materiálu (emisní parametry těžných materiálů a materiálů nadloží se mohou lišit v závislosti na původu).

Dosah oblasti analýzy obsáhnul příhraniční území Spolkové republiky Německo a České republiky ve vzdálenosti cca 15 km od Dolu. Byla stanovena meteorologická síť o rozměrech 35 x 35 km. Základní rozlišení meteorologické sítě činilo 1 x 1 km, avšak v oblasti Worka Turoszowskiego byla tato síť zhuštěna na 0,5 x 0,5 km. V rámci meteorologické sítě byly rozmístěny diskrétní receptory založené na sítích ve dvou rozlišeních:

- 0,25 km x 0,25 km – na území obce Bogatynia,
- 1 km x 1 km – pro zbytek analyzované oblasti.

Vzhledem k obrovské ploše samotného projektu a oblasti analýzy, orgán považuje přijaté rozlišení za správně zvolené s ohledem na okolnosti. Přijatá síť diskrétních receptorů umožnila podrobně odhadnout koncentrace jak na území blízkých obcí v České republice a Německu, tak v Polsku.

Investor v analýze pro základní rok zohlednil podrobné informace o meteorologických polích proměnlivých v čase a prostoru, přičemž zohlednil parametry, jako jsou: rychlost a směr větru, teplota, atmosférické srážky, relativní vlhkost a třída rovnováhy atmosféry.

Údaje o analogické úrovni podrobností nejsou dostupné pro léta 2020-2044, což vyplývá ze skutečnosti, že není možné, za současného stavu vědeckého poznání, přesně předpovědět „počasí“ na nejbližších 24 let.

Z důvodu toho, že chybí informace o meteorologických polích pro léta předpovědi, Investor zvolil takový rok (z posledního 10-letí), pro který se budou meteorologické údaje (zejména teplota a srážky) nejvíce blížit k předpovídanému stavu se zohledněním tendence klimatických změn, jako jsou růst teploty ovzduší o 1,5 °C v letech 2041–2050 v poměru k období 1971–2000 a výrazná tendence prodloužení teplého vegetačního období. Údaje byly získány z projektu změn klimatu připraveného a zpracovaného NASA (National Aeronautics and Space Administration), která poskytla výsledky simulace meteorologických parametrů proměnlivé v čase a prostoru pro období 2015-2100.

Analýza podobnosti byla provedena pro nejvzdálenější předpověď, tzn. pro rok 2044. Avšak pro účely modelování a koncentrace znečišťujících látek v letech 2020-2040 byly zvoleny stejné meteorologické údaje, jako pro rok 2044, z důvodu zachování porovnatelnosti obdržených výsledků.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se předpokládá, že Investor správně zohlednil jak meteorologická data, tak vlivy změn klimatu.

Jak ve fázi stanovení ukazatele emisí, tak ve fázi hodnocení byl využíván model CALMET/CALPUFF, vypracovaný společností Sigma Research Corporation (SRC), která patří firmě Earth Tech. Inc. z Kalifornie. Model CALPUFF (Scire a in., 2000b, Earth Tech, 2006c).

Pokud jde o zásadu, v polském právním systému popisuje metodiku modelování a úrovní látek v ovzduší *nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 26. ledna 2010 v záležitosti referenčních hodnot pro některé látky v ovzduší (Sb. zák. Č. 16, pol. 87)*.

Avšak z důvodu velmi velkého rozsahu analýzy (zahrnující oblast celé obce Bogatynia a přilehlá území České republiky a Německa, celkem cca. 1125 km²), stanoveného s ohledem na analýzu kumulovaných vlivů a specifické vlastnosti zdrojů emisí – jedná se o neorganizované zdroje, vykazující velkou proměnlivost v čase, se Investor rozhodl provést analýzu šíření znečišťujících látek pomocí metodiky jiné, než referenční.

Subjekty splňující požadavky čl. 12 zákona o ochraně ŽP, využívající životní prostředí a administrativní orgány jsou povinny používat referenční metodiky, pokud byly tyto metodiky stanoveny na základě zákonů. Pokud byla na základě zákona zavedena povinnost používat referenční metodiku, je přípustné použít jinou metodiku pod podmínkou, že umožňuje obdržet přesnější výsledky, a odůvodněním jejího použití jsou meteorologické jevy, fyzikální mechanismy a chemické procesy, kterým podléhají látky nebo energie.

Z ustanovení čl. 12 odst. 1 Zákona o ŽP vyplývá povinnost používat referenční metodiky stanovené na základě zákona. Povinnost používat referenční metodiky může však být v mnoha případech vyloučena, bez nutnosti změny platných právních předpisů. V souladu s čl. 12 odst. 2 bod 1 zákona o ochraně ŽP lze vynechat ustanovení čl. 12 odst. 1 zákona o ochraně ŽP, a zohlednit výsledky vědy umožňující dosáhnout přesnějších výsledků. Bezpochyby se zde jedná o vědecké výsledky nejen v tuzemsku, ale také na světě.

Orgán nemá pochybnosti o tom, že v projednávané věci bylo nutné – z důvodu lokalizace, charakteru a rozsahu vlivu projektu na životní prostředí – zohlednit současné

vědecké poznatky a metody zkoušek s využitím novějších přesnějších metod v porovnání s méně přesnou, i když bezpochyby stále platnou, referenční metodou.

Možnost využívat systém modelování CALMET/CALPUFF, jako přesnější metodu modelování a emisí, potvrzují rovněž rozhodnutí administrativních soudů např. rozhodnutí WSA ve Wrocławu, ze dne 25. října 2017, sign. II SA/Wr 468/17, jakož i administrativní praxe (tento model byl úspěšně používán v jiných řízeních ve věci vydání rozhodnutí týk. se životního prostředí).

Z důvodu výše uvedeného orgán dospěl k názoru, že analýza šíření znečišťujících látek v ovzduší byla vypracována správným, úplným a věrohodným způsobem, pečlivě a s vysokou úrovní podrobnosti.

Z analýz zmíněných ve Zprávě vyplývá, že vliv investic na ovzduší se bude postupně snižovat, včetně přijetí následných minimalizačních opatření a snížení těžby a nepřekročí maximální povolené hodnoty v žádném roce analýzy.

Investor uvedl ve Zprávě řadu minimalizačních opatření, jako jsou:

- průběžná údržba a okamžité opravy stávajících systémů omezení prašnosti, tzn. systémů vodní mlhy, postřikování komunikací, které byly realizovány na ploše skladu, třídírny a dopravníků uhlí a dopravníků materiálu nadloží,
- postřikování komunikací a jejich udržování v čistotě,
- vybavení nově namontovaných dopravníků systémem postřikování přesypů a zajištění těsnosti těchto přesypů,
- do roku 2020 namontování lehké konstrukce přesypového bodu TZ 2.5 na TW 1.4 a TW 2.4 (ze strany Zatonia), omezující uvolňování prašných znečišťujících látek z tohoto místa,
- zlepšení kvality povrchu uhelné cesty (její vyrovnaní nebo změna povrchu) – jízda těžkých vozidel po stávající vozovce z betonových panelů způsobuje jak prašnost, tak vysokou hlučnost,
- omezení pohybu nákladních vozidel na uhelné komunikaci o 50% od roku 2020. Nyní v období největší potřeby je každý den naloženo 30 vozidel. Z důvodu zastavení prodeje hnědého uhlí individuálním odběratelům využívajícím nákladní dopravu bude přirozeným důsledkem její omezení,
- zajištění části svrchní vrstvy vnitřní haldy, která bude podléhat redepozici nebo opětovné vykládce materiálu nadloží. Tato oblast musí být zajištěna proti prašnosti. Jednou z metod může být zatravnění tohoto povrchu pomocí humusu získaného na předpolí dolu ve spojení s jinými agrotechnickými zásahy směřujícími ke zlepšení struktury haldových útvarů umožňujících udržení rostlinstva. Tento způsob zajištění před prašností bude mít bezpochyby pozitivní dopad ve formě zlepšení vyhlídkových hodnot. Toto bude rovněž plnit roli zeleného filtru bránícího šíření prachu z důlního díla. Před redepozicí zatravněné části vnitřní haldy nebo opětovným vysypáváním nadloží na tomto povrchu je třeba shrnout vrstvu se zlepšenými půdními parametry a použít ji na plochách určených ke koncové rekultivaci,
- omezení výšky volného pádu prašného materiálu v technologických procesech,
- montáž polopropustných clon na ploše uhelného skladu, jejichž účelem bude snížit rychlost větru v oblasti uhelného skladu, což opět omezí strhávání znečišťujících prachových látek. Před zvolením parametrů clony musí být provedena analýza týkající se profilů a pole větru (nejlépe s měřením), provedením koncepce systému, a následně jeho projektu, neboť se jednalo o to, aby clona byla zvolena tak, aby nedocházelo k turbulencím, které mohou vznikat v případě provedení nesprávné výšky bariéry. Předpokládá se snížení emisí o cca 70–80%

- výstavba nových popelových tahů – likvidace vlivu rezervní plochy odpadů z topeniště,
- likvidace prodeje hnědého uhlí místním maloobchodním odběratelům – snížení emisí z této oblasti.

Navíc Investor plánuje v roce 2020 zavést systém řízení práce uhelného skladu. Tento systém, v závislosti na atmosférických podmínkách a koncentraci prachu v ovzduší generujícího možnost překročení max povolených úrovní mimo území projektu, signalizuje operátorovi (Dispečer provozu Dolu) nutnost reagovat přijetím opatření minimalizujících vlivy, jako jsou: snížení výšky vysypávání uhlí, zapnutí systému postřikování vodními děly a v extrémních situacích zastavení práce jednotlivých součástí systému uhelného skladu. Systém by měl zahrnovat instalaci alespoň 2 čidel měřících koncentraci prachu PM 2,5 a PM10 optickým způsobem v blízkosti uhelného skladu, který bude kalibrován výsledky meteorologické stanice monitorující teplotu, vlhkost a směr a rychlost větru. Pro kalibraci systému je možné rovněž využít naměřené hodnoty z meteorologických stanic existujících v blízkosti nebo v rámci koncepce systému je třeba provést výběr lokalizace a nainstalovat vyhrazenou meteorologickou stanici. Vzhledem k tomu, že vliv systému nebyl zohledněn v analýze šíření znečišťujících prachových látek, a samotný systém je ve fázi zkoušek, byla stanovena podmínka uvedená v bodě I.2.9.

Kromě toho zpráva zohledňuje opatření, které byly přijaty. Byly omezeny, mimo jiné, neorganizované emise z technických komunikací v rámci uhelného skladu instalací systému postřikování a jeho systematickým čištěním. Účinnost tohoto řešení je 50-60%. Kromě toho byla nainstalována jednotka vodní mlhy v přesypových uzlech, což umožní omezení neorganizovaných uhelných prachových emisí z plochy uhelného skladu, třídiřny a plochy nakládky uhlí o 50–90%. Systematicky jsou používána vodní děla postřikující pracovní patra. Účinnost tohoto řešení je odhadována na 50%. Zároveň je realizován systém postřikování pracovních pater. Účinnost tohoto řešení je odhadována na 60%. Byly oplášťeny vybrané úseky pásových dopravníků. Účinnost tohoto řešení je odhadována na 70-85%. Je omezena výška volného pádu materiálu (snížení výšky o 50% znamená snížení emisí o cca 60%). Jsou zajištěny části svrchní vrstvy vnitřní haldy, která bude podléhat redepozici nebo opětovnému vysypání materiálu nadloží. Účinnost řešení závisí na stupni pokrytí plochy (snížení emisí až o 100%).

Ve vztahu k důkazním požadavkům v kontextu přibrání znalce ohledně věrohodnosti Zprávy v rozsahu, v jakém analyzuje a hodnotí předpokládané vlivy plánovaného projektu na ovzduší, orgán vysvětluje, že čl. 84 §1 kodexu správního řízení uvádí, že „*pokud jsou ve věci vyžadovány zvláštní znalosti, orgán veřejné správy se může obrátit na znalce s žádostí o vydání stanoviska.*”

Úvodem je třeba upozornit, že v souladu s výše zmíněným předpisem je přibrání znalce fakultativní. Orgán má nezbytné meritorní znalosti potřebné k určení faktického stavu a vyhodnocení věrohodnosti Zprávy. V souladu s rozhodnutím NSA ze dne 15. ledna 2019, sign. II OSK 2667/17, vyžaduje řešení věci zvláštní znalosti v případě, že se při jejím rozhodování objeví problém mající význam pro řešení, jehož vysvětlení překračuje rozsah znalostí a zkušeností osob, které je vydávají.

Kromě toho v souladu s ustálenou judikaturou (např. rozhodnutí WSA v Kielcích spisová značka II SA/Ke 490/18, rozhodnutí NSA ze dne 22. listopadu 2016, II GSK 1017/15), stanovisko znalce nelze přijímat nekriticky, a administrativní orgán není tímto stanoviskem vázán. Stanovisko znalce je pro orgán pouze materiálem, který by měl orgánu pomoci vyřešit určitou faktickou otázku. Orgán se ve svém rozhodnutí nesmí omezit na odvolávání se na závěry obsažené ve stanovisku znalce, nýbrž je povinen ověřit, na základě jakých podmínek znalec vypracoval své závěry a zkontrolovat správnost usuzování znalce.

Výše uvedené znamená, že v tomto případě by požadované stanovisko znalce podléhalo přesně stejné analýze, jako Zpráva. Orgán může zohlednit stanovisko znalce, pokud ho bude považovat za správné, avšak může ho zcela nebo částečně zamítnout a přijmout odlišné vlastní stanovisko založené na vědeckých znalostech nebo zkušenostech, v souladu se zásadou volného hodnocení důkazu uvedenou v čl. 80 kodexu správního řízení.

Okolnost věrohodnosti Zprávy v rozsahu, v jakém zpráva analyzuje a hodnotí předpokládané vlivy plánovaného projektu na ovzduší, není součástí faktického stavu. Výše uvedené hodnocení patří k povinnostem orgánu, který v průběhu řízení rozhodne, jak je třeba posoudit daný důkaz a zde je nutné mu přiznat znak věrohodnosti. S přihlédnutím k výše uvedenému, přibrání znalce na základě skutečnosti uváděné mimo jiné nadací Frank Bold je nutno považovat za redundantní, neboť orgán provedl vlastní hodnocení věrohodnosti Zprávy založené na nezbytných vlastních znalostech a zkušenostech.

Kromě toho není zanedbatelná skutečnost, že metodologie uvedená ve Zprávě z roku 2019 a ve Zprávě z roku 2018 je, z hlediska zásady, stejná. Byl použit stejný statistický model (Calmet/Calpuff – Gaussovský Model Oblaku II generace) a analogické meteorologické údaje pocházející ze stejných zdrojů.

Údajná „drastická“ změna stanoviska autorů Zprávy v oblasti výsledků modelování a pro rok 2020 byla předmětem vysvětlení Investora

V první řadě je třeba poznamenat, že Zpráva z roku 2019 vznikla jako odpověď na množství připomínek, které měly jak strany řízení, veřejnost, tak i samotný orgán, a které jsou podrobně popisovány v jiné části tohoto rozhodnutí. Při zohlednění části připomínek Investor navrhnul řadu dodatečných minimalizačních opatření, jejichž dopady zavedení zohledňuje Zpráva z roku 2019, mimo jiné: montáž lehké konstrukce v přesypovém bodě TZ 2.5 na TW 1.4 a TW 2.4, organizace systému řízení práce skladu v závislosti na atmosférických podmínkách, montáž polopropustných clon, jejichž účelem bude snížení rychlosti větru v oblasti skladu nebo dopady provádění tzv. Antismogového usnesení (*Usnesení č. XLI/1407/17 zastupitelstva Dolnoslezského vojvodství ze dne 30. listopadu 2017 ve věci instalace na území Dolnoslezského Vojvodství, s výjimkou obce Wrocław a lázní, omezení a zákazů v oblasti provozu jednotek, v nichž probíhá spalování paliv (Sb. zák. Dolnoslezského vojvodství z roku 2017, pol. 5155)*). Kromě toho jednotná Zpráva zohledňuje opatření, která již byla provedena, zejména je to výstavba systému postřikování komunikací, používání postřikovacích vodních děl nebo montáž úseků pásových dopravníků.

Kromě toho, změna ve výsledcích modelování je výsledkem změny základního roku pro analýzu (ve Zprávě z roku 2018 to byl rok 2016, a ve Zprávě z roku 2019 to byl rok 2018).

Co se týče zásady přijetí do modelu jednotlivého základního roku umožňuje obdržet přesnější výsledky, a také umožňuje ověřit model porovnáním údajů získaných díky simulaci se skutečnými údaji z měření z daného roku.

Změna základního roku byla způsobena zejména skutečností, že v roce 2016 došlo v oblasti Dolu k havárii, jejíž následky narušovaly výsledky simulace a ztěžovaly ověření modelu. Do roku 2017 byly následky havárie zcela odstraněny. Rok 2018 byl rokem normálního provozu Dolu. Kromě toho byl rok 2018 ve srovnání s rokem 2016 sušší a teplejší. Podle údajů daných Institutu Meteorologie a vodního hospodářství – Státní výzkumný ústav pocházejících z publikace Příručka monitoringu klimatu Polské republiky na léta 2016 a 2018 průměrná roční teplota v oblasti Bogatyni byla v roce 2018 o 1 stupeň vyšší, než v roce 2016, a roční souhrn atmosférických srážek v oblasti Bogatyni byl o 200-250 mm vyšší než v roce 2016. Přijetí suššího a teplejšího roku způsobuje, že byly

zohledněny méně vhodné podmínky z hlediska číření prachu (čím nižší vlhkost vzduchu, tím vyšší je pravděpodobnost výskytu prachu).

Dalším důvodem změny výsledků modelování bylo přijetí Investorem přesnějších údajů týkajících se emisí. Velmi zjednodušeně lze říct, že ve Zprávě z roku 2018 je lokalizace náhradních emitorů pro důlní dílo a vnitřní haldu uvedena orientačně, jako jediná kompaktní plocha, zahrnující velkou oblast (obr. 234–237), zatímco ve Zprávě z roku 2019 je uvedena podobněji (obr. 253-256), se zohledněním lokalizace jednotlivých pracovních pater.

Výše uvedené změny podmínek a základního roku jsou podle názoru orgánu odůvodněné a vedou k přesnějšímu popisu vlivu Dolu na životní prostředí. Výše uvedené závěry potvrzuje rovněž ověření výsledků modelování ve Zprávě. V souladu s tabulkou 3 přílohy 1 k *Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 8. června 2018 ve věci hodnocení úrovně látky v ovzduší (Sb. zák. pol. 1119)* je nejistota metod matematického modelování dopravy a přeměn látek v ovzduší definována jako maximální odchylka hodnoty změřených koncentrací od výpočtových koncentrací, pro 90% stanovišť měření, v období průměrování přijatém pro max povolenou úroveň, cílovou úroveň nebo úroveň dlouhodobého cíle, bez zohlednění doby výskytu jednotlivých událostí pro průměrné roční koncentrace suspendovaného prachu PM_{2,5} a suspendovaného prachu PM₁₀, nesmí být vyšší než 50%. Výsledky ověření předložené Investorem ukazují, že maximální relativní chyba pro hodnotu průměrného ročního suspendovaného prachu PM₁₀, tzn. rozdíl mezi hodnotou vyplývající z měření a výsledkem modelování, činí 32% (stanice Działoszyn), a v některých případech nepřekračuje 10%, což svědčí o správném a odpovídajícím provedení modelu. Co se týče připomínek týkajících se údajů o měření v obcích na území Německa, je zřejmé, že hodnota měření imisí ukazuje, jaká je kvalita ovzduší v konkrétním místě. Obsah suspendovaného prachu v hranicích města nikdy nebude záviset pouze a výhradně na jednom zdroji, kvalitu ovzduší v Žitavě (ale také ve všech jiných okolních obcích) ovlivňují souhrnně přítokové emise, emise ze zemědělství, individuálních topenišť, dopravy, průmyslu (jiného než důl), elektrárny Turów a emise z Dolu – uhlénoho skladu, ukládání a těžby. Vliv na hodnotu imisí v konkrétním místě mají rovněž meteorologické podmínky, jako jsou rychlost a směr větru, schopnost větrání a smíchání, utváření terénu. Investor analyzoval podíl jednotlivých zdrojů na území okolních obcí. Ze shromážděného důkazního materiálu vyplývá, že v obci Žitava nedominují vlivy Dolu, a že velký vliv na obecný stav ovzduší mají rovněž emise z dopravy a individuálních topenišť.

Kromě toho orgán konstatuje, že v souladu s ustanoveními *vyhlášky Ministerstva životního prostředí ze dne 24. srpna 2012 ve věci úrovně některých látek v ovzduší (Sb. zák. z roku 2012, pol. 1031)* a *směrnicí č. 2008/50/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 21. května 2008 ve věci kvality ovzduší a čistšího ovzduší pro Evropu (Úř. věst. EU L 152 z 11.06.2008, str. 1)* maximální povolená četnost překračování povolené úrovně prachu PM₁₀ (50 µg/m³) v kalendářním roce pro dobu průměrování výsledků měření, která je 24 hodin, činí 35 krát/rok.

Výše uvedené technologické procesy, jejichž cílem je zpřístupnit ložiska hnědého uhlí, jeho těžbu, dopravu materiálu nadloží a vytěženého uhlí, ukládání materiálu nadloží, a také jiná průvodní opatření (doprava, rekultivační práce), budou způsobovat značné akustické vlivy. Mezi závažné zdroje hluku rozhodující o stavu akustického prostředí na území v okolí Dolu patří a budou patřit, během pokračování těžby ložiska, součásti systému rypadlo-pásový dopravník-zakladač v oblasti důlního díla (důlní stroje – rypadla, zakladače a překládací stroje, pásové dopravníky a jejich hnací stanice) a stroje a dopravníky uhlénoho skladu nacházející se v severní části území Dolu. Ve Zprávě byla provedena analýza vlivu investice na akustické klima zohledňující formu využití území v okolí Dolu a pro ně závazné

max. povolené úrovně hluku stanovené v souladu s *vyhláškou Ministerstva životního prostředí ze dne 14. června 2007 ve věci max. povolených úrovní hluku v prostředí (tzn. Sb. zák. z roku 2014, pol. 112)*. Klasifikace území byla provedena na základě platných ustanovení místního územního plánu města a obce Bogatynia (*usnesení č. XLVIII/347/2002 Rady Obce a Města v Bogatyni ze dne 5. srpna 2002 ve věci usnesení místního územního plánu města a obce Bogatynia*), a také na základě historického přehledu zatřídění těchto území do jednotlivých tříd akustických standardů a skutečného využití terénu. Ve Zprávě byla využita rovněž administrativní rozhodnutí: rozhodnutí Dolnoslezského vojvody ze dne 24. ledna 2006, zn.: SR.III.6611/12/GI/05/06, stanovující max. povolené úrovně hluku pronikajícího z Dolu, pro obydlená území na ul. Konrada a ul. Mickiewicza v Bogatyni, na úrovni 55 dB v denní době a 45 dB v noční době a rozhodnutí Maršálka Dolnoslezského vojvodství ze dne 22. prosince 2010, zn.: DM-S.IV.7652-6/10, ustanovující max. povolené úrovně hluku pronikajícího z Dolu, pro oblast na ul. Włókienniczej a ul. Turowskiej v Bogatyni. Ve Zprávě byla uvedena klasifikace jednotlivých akusticky chráněných území a bylo odůvodněno, na jakém základě byla tato klasifikace provedena. Lokalizace a akustická třída byly popsány rovněž v grafických přílohách.

Popsaný model šíření hluku zohledňoval rovněž umístění akusticky chráněných území na území České republiky a Spolkové republiky Německo.

Na straně České republiky nejbližší Dolu se nacházejí obce Uhelná a Oldřichov na Hranicích. Ve Zprávě byly stanoveny max. povolené úrovně hluku na území těchto obcí na základě nařízení Rady ministrů České republiky č. 272/2011 platného na území České republiky (*Nařízení vlády č. 272/2011 Sb. o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací*). V souladu s výše uvedeným právním předpisem jsou max. povolené úrovně průmyslového hluku na vnější straně bytových budov v České republice: 50 dB pro denní dobu a 40 dB pro noční dobu.

Na straně Spolkové republiky Německo stanoví max. povolené úrovně hluku vyskytujícího se v prostředí technická instrukce ke Spolkovému zákonu o kontrole imisí - *TA Lärm - 1998 Sechste Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Bundes-Immissionsschutzgesetz (Technische Anleitung zum Schutz gegen Lärm - TA Lärm)*, Vom 26. August 1998. V souladu s v.u. instrukcí byly ve Zprávě stanoveny max. povolené úrovně hluku pro obce nacházející se nejbližší záměru, tzn. Drausendorf (60 dB v denní době a 45 v noční době) a Hirschfelde (55 dB v denní době a 40 v noční době).

Analýza akustického vlivu Dolu ve Zprávě byla zpracována na základě provedeného měření inventarizace významných zdrojů hluku, provozovaných na území Dolu. Jak bylo popsáno ve Zprávě, k vypracování hodnocení akustického vlivu projektu na životní prostředí byly využity rovněž analýzy šíření hluku a měření rovnovážné úrovně hluku v prostředí provedené v letech 2008–2018 Institutem ochrany životního prostředí DECYBEL v Jelení Górze a měření parametrů akustických zdrojů nainstalovaných na území Dolu.

Za účelem stanovení akustických parametrů významných zdrojů hluku bylo provedeno měření úrovně hluku emitovaného těmito zdroji nebo jejich základní složky, stanovující zásadní zařízení z hlediska úrovně emisí hluku. V případě zdrojů hluku nacházejících se na úrovni terénu podléhajících akustické ochraně a na nejvyšších patrech těžby, zahrnovala měření všechny dopravníky, jejich hnací stanice a v případě těžebních pater rovněž rypadla a zakladače. Kromě měření úrovně hluku A v bezprostředním okolí zdrojů hluku, byla během jejich akustické identifikace prováděna rovněž měření v kalibračních bodech nacházejících se ve stanovených vzdálenostech od jednotlivých zdrojů hluku nebo skupin zdrojů. Tato měření byla prováděna metodou vzorkování za účelem umožnění provedení správné kalibrace akustického modelu (jeho části) v oblasti lokalizace jednotlivých zdrojů hluku. Ke

kalibraci modelu bylo použito cca 150 bodů rozmístěných způsobem umožňujícím identifikaci vlivu jak jednotlivých zdrojů hluku, tak skupin zdrojů.

Stanovení vlivu Dolu na kvalitu akustického klimatu území podléhajícího akustické ochraně na území Polska a příhraničních území České republiky a Spolkové republiky Německo pro nastavené časové horizonty a postupy těžby z ložiska bylo provedeno na základě instrukce ITB č. 338 a počítačový program „Cadna A 4.4” – modul pro výpočet úrovně hluku A hluku emitovaného průmyslovými podniky do prostředí, v souladu s výpočtovou metodikou šíření hluku (PN ISO 9613-2) platnou v Polsku. Šíření hluku v prostoru závisí na atmosférických podmínkách, zejména na větru (směr, rychlost) a vlhkosti a teplotě vzduchu. Vzory a algoritmy pro výpočet šíření hluku popsané ve výše uvedené normě vycházejí z předpokladu atmosférických podmínek vhodných pro šíření hluku (šíření v souladu se směrem větru o rychlosti 1 m/s do 5 m/s nebo zřetelně utvářené mírné inverzi teploty při zemi). Přijetí těchto podmínek v modelu současně zaručuje předpoklad nejnevhodnějších meteorologických podmínek, podmínek počasí, odstraňující námitky veřejnosti ve výše uvedené oblasti. Při vytváření modelu využívali autoři Zprávy Numerický model terénu (NMT) obdrženy od Investora (platný ke dni na 28. února 2019) a Databáze topografických objektů (BDOT10k) obdržené od Centrálního úřadu pro geodézii a kartografii ve Varšavě. Údaje shromážděné ve Státním Systému geodetických souřadnic 2000, PL-2000 (PUWG 2000) mapující území Dolu a její okolí, zohledňující budovy, lesní území a jiné objekty a oblasti definované v Databázi topografických objektů byly implementovány do programu CadnaA a byly k nim doplněny lokalizace jednotlivých zdrojů hluku.

Výpočet šíření hluku emitovaného z Dolu provedené pro denní a noční dobu, pro všechny varianty provozu Dolu a všechny časové horizonty těžby ložiska, byly provedeny pro nejméně výhodnou variantu emisí hluku do prostředí, tzn. za předpokladu provozu důlních strojů (rypadla, zakladače) vyznačujících se nejvyššími úrovněmi akustického výkonu. Analýza akustického vlivu uvedená ve Zprávě zahrnuje zpracování výpočtových modelů pro projektované podmínky provozu Dolu ke konci let 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2044. Model utváření terénu důlního díla a systém sběrných a patrových dopravníků byl modifikován pro každý časový horizont. Ve Zprávě bylo rovněž provedeno posouzení nejistoty výsledků výpočtů provedených při využití akustického modelu, která je podmíněna velikostí nejistoty vstupních dat a nejistotou přijaté výpočtové metody. Nejistota vstupních dat se týká hodnot úrovně akustického výkonu jednotlivých zdrojů hluku obdržených na základě měření a výpočtů a jejich případných náhradních verzí. Lze přijmout, že pro inženýrské metody odhadu úrovně akustického výkonu není tato nejistota menší než 5 dB. Dodatečným činitelem nejistoty je proměnlivost hodnoty LWA a LWAo strojů i dopravníků, vyplývající z proměnlivosti podmínek provozu. V souladu se základní zásadou dodržovanou v analýzách týkajících se ochrany životního prostředí byly pro výpočty přijaty méně výhodné hodnoty. Výpočtová metoda uvedená v normě PN ISO 9613-2:2002 využívaná k výpočtu šíření hluku je založená na modelu šíření hluku nad povrchem s malou nebo přiměřenou úrovní proměnlivosti její výšky. Nejistota závisí na výšce lokalizace zdrojů hluku a vzdálenosti zdroje od bodu příjmu a činí, jak bylo uvedeno ve Zprávě, max 3 dB. Ve Zprávě bylo rovněž uvedeno, že výpočet šíření hluku ze zdrojů nacházejících se na úrovni terénů podléhajících akustické ochraně na území Opolna, Bogatyni nebo oblastí v okolí povrchového dolu bude zahrnut do intervalu nejistoty 3 dB, avšak šíření ze zdrojů lokalizovaných v povrchovém dole bude zatíženo nejistotou větší z důvodu jejich lokalizace na úrovni s velkým rozdílem ve srovnání s výškou lokalizace chráněných území. Avšak z důvodu stínícího charakteru stěn těžebních pater a vzdálenosti zdrojů hluku od chráněných území bude jejich vliv na úroveň

emisí menší než vliv zdrojů situovaných na povrchu Dolu a jejich složka nejistoty bude rovněž menší.

Výsledky modelování byly prezentovány ve Zprávě pro jednotlivé časové horizonty (léta 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2044) opisným způsobem a v grafických přílohách, na nichž bylo vyobrazeno mimo jiné rozložení izofon, receptorové body, akusticky chráněný území, území s rostlinstvem a stávající a navrhované stínící objekty. Výše uvedené etapy přípravy modelu akustického vlivu, jeho konstrukce, včetně vysokého stupně podrobností, provedení řádné kalibrace, jakož i přesné vyobrazení obdržených výsledků predisponují uznání výše uvedeného modelu za věrohodný.

Provedená analýza akustického vlivu na životní prostředí Dolu pro systém provozu předpokládaný pro rok 2020 ukázala, že po přijetí opatření uvedených v podmínkách č. I.2.12 – I.2.14 a za předpokladu maximálního zatížení (činnost osmi rypadel nadloží a čtyř zakladačů včetně systému dopravy materiálu nadloží a činnost dvou rypadel uhlí a systému dopravy uhlí přímo do Elektrárny a do skladu uhlí č. 2, a také odběru uhlí ze skladu) na územích podléhajících akustické ochraně, bez ohledu na podmínky provozu Dolu, budou splněny požadavky v rozsahu platných max povolených hodnot rovnovážné úrovně hluku v denní době.

Pro dodržení max povolené úrovně hluku na akusticky chráněných územích lokalizovaných na východní a severo-východní straně Dolu v noční době je nutno dodatečně snížit rychlost dopravníků na dopravních tazích uhlí uvedených v podmínce č. I.2.13.

Kromě toho během provozu dopravníků, které jsou již vybavené tichými válečky, je nutno přijmout opatření na udržení těchto dopravníků v dobrém technickém stavu. Tato opatření jsou založená na systematické kontrole válečků na trase dopravníků a jejich neprodlené výměně v případě zjištění zvýšených emisí hluku, přičemž povinnost Investora vykonávat tuto činnost je uvedena v podmínce č. I.2.15

Všechna řešení předpokládaná pro model na rok 2020 omezující emise hluku musí být zachována a nadále prováděna rovněž v časovém horizontu pro rok 2025. To se netýká pouze zakladače Z-49 a tras dopravníků dodávajících materiál nadloží do tohoto zakladače, protože bude pracovat již na jiném místě a proto nebylo nutné stanovit omezení její doby provozu. Navíc je nutné použít řešení sloužící k ochraně životního prostředí ve formě instalace akustických clon, které budou představovat především akustickou ochranu obyvatel Bogatyni proti hluku na obchvatu nadloží. Dodržení platných akustických norem v chráněných oblastech na území Bogatyni vyžaduje rovněž použití na trasách pásových dopravníků na obchvatu nadloží a trasách C1, C2 a C4 sad tichých válečků (podmínka č. I.2.16).

Po přijetí výše uvedených opatření minimalizujících akustické vlivy nebude provoz Dolu (za předpokladu provozu se sedmi rypadly nadloží a čtyř zakladačů a provoz dvou uhelných rypadel a systému dopravy uhlí přímo do elektrárny a do skladu uhlí č. 2, a také odběru uhlí ze skladu č. 2 a dopravy do elektrárny) způsobovat překročení max povolené úrovně hluku na akusticky chráněných územích nacházejících se na území Polska a České republiky.

Z modelu zpracovaného pro časový horizont 2025 pro noční dobu vyplývalo, že na hranici bytové výstavby v obci Drausendorf budou předpovídané hodnoty rovnovážné úrovně hluku dosahovat 39 dB v receptorovém bodě P37 a 42 dB v bodě P38. Během přeshraničních konzultací bylo v dopise ze dne 12. září 2019, okresního města Žitava (Große Kreisstadt Zittau), v němž byly stanoveny max povolené úrovně hluku pro obec Drausendorf, uvedeno, že pro západní část činí max povolená úroveň hluku v noci 35 dB(A), a pro východní část - 40 dB(A). Za účelem eliminace možností překročení platných, max povolených úrovní hluku na území výše uvedených . obcí Investor navrhnul technické řešení

omezující emise hluku z Dolu. Účinnost navržených řešení byla potvrzena provedením opětovného modelování s jejich zohledněním. Provedená analýza podílu jednotlivých zdrojů hluku na utváření úrovně celkového hluku na území obce Drausendorf vykazala, že pro konfiguraci provozu Dolu předpokládanou pro rok 2025, je hlavním zdrojem hluku zakladač Z49 pracující na severní haldě. Při zohlednění jejích základních zdrojů hluku je dominujícím zdrojem dopravník III zakladače, který je lokalizován nejvýš a vyčnívá přes hranu haldy. Navíc histografická analýza vykazala rovněž podíl koncové části dopravníku Z11.01. s přihlédnutím k výše uvedenému, v podmínkách č. I.2.23 a I.2.24 byly Investorovi uloženy povinnosti přijetí těchto opatření za účelem omezení přeshraničního vlivu na životní prostředí.

Provedená analýza pro rok 2030 vykazala, že za předpokladu provozu osmi rypadel nadloží a čtyř zakladačů systémem dopravy materiálu nadloží a provozu dvou uhelných rypadel a systému dopravy uhlí přímo do elektrárny a do skladu uhlí č. 2, a také odběru uhlí ze skladu, je nutné zachovat řešení omezující emise hluku plánované pro časové horizonty 2020 a 2025. Kromě toho je nutné použít další řešení, tzn. akustická clona vyžadovaná v podmínce č. I.2.17, lokalizována na straně Opolna-Zdroj, která bude chránit obyvatele před akustickými vlivy spojenými s postupující těžební frontou (především před hlukem emitovaným rypadly pracujícími v oblasti dvou nejvyšších těžebních pater a dopravníky provozovanými na těchto patrech).

Přitom je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, že část připomínek veřejnosti oznamovaná ve Zprávě (během tzv. první účasti veřejnosti) se týkala plánovaného půdního náspu na straně obce Opolno-Zdroj. Tyto připomínky byly Investorem zváženy, a řešení navržená ve Zprávě byly modifikovány v souladu s připomínkami veřejnosti (půdní násep byl nahrazen akustickou clonou). Díky změně řešení nebudou občané obce Opolna-Zdroj pociťovat následky řadu měsíců trvající stavby půdního náspu a provozu těžkých stavebních strojů v bezprostřední blízkosti bytové výstavby.

Provedená analýza akustického vlivu na rok 2035 vykazala, že za předpokladu provozu pěti rypadel nadloží a čtyř zakladačů se systémem dopravy nadloží a provozu jednoho uhelného rypadla a systému dopravy uhlí (přímo do elektrárny nebo do skladu uhlí č. 2 a odtud do elektrárny, v závislosti na stavu naplnění zásobníků elektrárny) bude zachování řešení omezujících emise hluku, naplánovaných pro časové horizonty 2020, 2025 a 2030, dostačující pro dodržení max povolených úrovní hluku na územích podléhajících akustické ochraně. Obdobné výsledky byly uvedeny v akustické analýze provedené pro rok 2040, kde se předpokládal provoz tří rypadel nadloží, zakladače včetně trasy dopravníku materiálu nadloží a provoz jednoho uhelného rypadla včetně systému dopravy uhlí. V roce 2044, tzn v poslední fázi prováděné těžby, se předpokládal provoz dvou rypadel nadloží a jednoho zakladače včetně systému dopravy materiálu nadloží a provoz jednoho uhelného rypadla včetně systému dopravy uhlí analogický jako pro rok 2040. Při zachování řešení chránících životní prostředí požadovaných pro časové horizonty 2020, 2025 a 2030, nebudou překročeny max povolené úrovně hluku na akusticky chráněných územích.

Je třeba zdůraznit, že v případě popisovaného projektu máme co do činění s mnoha zdroji hluku, které v průběhu času mění svou polohu. Mohou se přemisťovat na ploše odkrývky (v horizontální rovině), ale budou se také nacházet v proměnlivé hloubce vůči povrchu terénu (ve svislé rovině). Proměnlivé v čase budou rovněž stínící objekty, tzn. svahy důlního díla. Na modelu akustického vlivu prezentovaném ve Zprávě se předpokládají určité racionální lokalizace zařízení a rozměry svahů důlního díla, nicméně je třeba si uvědomit, že skutečné podmínky se mohou mírně lišit od podmínek předpokládaných v modelu. Vzhledem k výše uvedenému uložil zdejší orgán Investorovi povinnost monitorování akustického vlivu

v bodech měření uvedených v podmínce č. II.1. Je třeba podotknout, že monitorovací povinnost uložená Investorovi předpokládá rovněž bod měření na straně České republiky (na úrovni obce Uhelná nacházející se nejbližší plánované fronty odkrývky), což znamená, že požadavky veřejnosti týkající se rozšíření monitorování hluku na českou stranu byly zohledněny. Prováděné monitorování umožní zjistit skutečný vliv Dolu a případně provést dodatečné kroky v případě výskytu nadnormativních vlivů. Kromě toho, v souladu s podmínkou č. II.5 ve výroku tohoto rozhodnutí, monitorovací údaje z bodu měření GC2 budou předávány české straně. Kromě toho za účelem ověření účinku minimalizačních opatření byla Investorovi uložena (v podmínkách č. III.1 – III.4) povinnost předložit porealizační analýzu po provedení každého z naplánovaných minimalizačních opatření. Cílem analýzy bude provést srovnání ujednání obsažených ve Zprávě a v rozhodnutí o podmínkách životního prostředí se skutečnými vlivy.

Ve zprávě byly analyzovány také kumulovaný vliv emisí hluku. S ohledem na lokalizaci záměru jsou pro posouzení kumulovaného vlivu zásadní průmyslové zdroje lokalizované v nevelké vzdálenosti od Dolu, tzn. zdroje hluku spojené s provozem uhelné Elektrárny lokalizované na sever od důlního díla. Mezi Dolem a Elektrárnou se nachází bytová výstavba (akusticky chráněná území) sídlišť Trzciniec a Zatonie. Pro účely Zprávy z roku 2019 nebyl sice vypracován jeden model pro Elektrárnu a Důl, nicméně použijeme-li porovnání akustických analýz provedených zvlášť pro tento záměr bylo prodiskutováno riziko kumulovaného akustického vlivu na výše uvedeném území. Připomínka veřejnosti týkající se neexistence analýzy kumulovaného vlivu co se týče hluku. Posouzení kumulovaného vlivu se týkalo situace po roce 2020, po výstavbě Elektrárny a pokračování těžby z ložiska Turów. Byl stanoven předpoklad, že jak Důl, tak Elektrárna pracují v nepřetržitém provozu, 24 hodin 7 dnů v týdnu, proto se kritickou dobou z hlediska vlivu hluku ukázala být noční doba. Vliv hluku emitovaného z území Dolu se bude vyskytovat především na jižních okrajích sídlišť, zatímco hluk emitovaný z území Elektrárny bude dominovat v severní části sídlišť. Úroveň hluku emitovaného z území každého ze závodů samostatně v denní době, který se vyskytuje ve společných oblastech vlivu na územích bytové výstavby, je v rozsahu 40 až 45 dB. Ve Zprávě byl teď uveden závěr, že akustické vlivy Dolu a Elektrárny se kumulují v míře nepřekračující hodnotu 55 dB, což zdejší orgán požaduje za racionální.

Pro noční dobu nepřekračují kumulované vlivy, stanovené na základě porovnání dosahu akustického vlivu každého ze závodů, v případě výsledné úrovně hodnotu 45 dB. Oblasti, které jsou vystavené vlivům hluku z Dolu o intenzitě 43 až 45 dB (oblast ul. Konrada), jsou zahrnuté do vlivu Elektrárny na úrovni 35 až 40 dB, přičemž hodnoty 35 dB se vyskytují nejbližší Dolu a po kumulaci s hodnotami cca 44-45 dB, by neměly překročit tuto posledně uvedenou úroveň. Obdobný jev se vyskytuje v oblastech sousedících s Elektrárnou, kde se úroveň hluku s hodnotou 40 dB kumuluje s hlukem o úrovni cca 38 až 40 dB z Dolu, což celkově dává výslednou úroveň cca 40 až 42 dB.

Kumulované vlivy Dolu a Elektrárny mohou dosahovat také za hranice státu, tzn. na území Spolkové republiky Německa na území obce Hirschfelde. Z analýzy prezentované ve Zprávě z roku 2019 předvídaných dosahů vlivů hluku každého ze závodů samostatně vyplývá, že výsledná úroveň hluku nepřekročí na území bytové výstavby obce Hirschfelde hodnotu 40 dB. Proto, přijmeme-li předpoklad závazné úrovně hluku ve výši 45 dB na akusticky chráněném území v obci Hirschfelde v noční době, výsledná úroveň hluku emitovaného z území Polska bude nižší. V denní době bude souhrnná hodnota úrovně hluku emitovaného na stranu Německa z území Polska bude rovněž dosahovat cca 40–42 dB, je tedy možné uznat tyto vlivy za málo významné.

Vzhledem k obavám polské, české a německé veřejnosti co se týče možného vlivu záměru na akustické prostředí, vyjádřeným při účasti veřejnosti na Zprávě z roku 2018, bylo navrženo nové řešení chránící akustické prostředí (akustické clony, tiché válečky, atd.). Účinnost těchto řešení, jak bylo uvedeno výše, byla potvrzena jejich zohledněním v modelu akustického vlivu, a následně popsána ve Zprávě z roku 2019. Kromě toho bude faktická účinnost navrhovaných řešení ověřena v porealizační analýze. Provedené modelování akustického vlivu záměru jednoznačně ukázalo, že při použití opatření uložených Investorovi ve výroku rozhodnutí, budou dodrženy max povolené úrovně hluku v akusticky chráněných oblastech v okolí Dolu.

V rámci odpovědi na připomínky týkající se akustického vlivu na území České republiky je třeba zdůraznit, že provedená analýza akustického vlivu na životní prostředí ukázala, že provoz Dolu ve všech časových horizontech, při maximální možném technologickém zatížení nezpůsobuje překročení platných akustických standardů v denní a noční době stanovené v *nařízení rady Ministrů České republiky (Nařízení vlády ze dne 24. srpna 2011 o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací)*. V souladu s výše uvedeným nařízením jsou max. povolené úrovně průmyslového hluku vně obytných budov: pro denní dobu 50 dB a pro noční dobu 40 dB. Nepřekračování max povolených úrovní hluku se týká rovněž území bytové zástavby obcí Uhelná, Václavice, Oldřichov nebo Hrádek nad Nisou. Úroveň hluku emitovaného Dolem do nejbližší obce Uhelná nepřekračuje na jejím území hodnotu 35 dB v noční době (době, ve které jsou max povolené hodnoty nejnižší). Toto je vyobrazeno na akustických mapách popsaných ve Zprávě, které jsou grafickým zobrazením akustického vlivu Dolu. Úroveň hluku emitovaného Dolem do bodu P30 (reprezentativní bod pro nejbližší bytovou zástavbu na české straně hranice – obec Uhelná) nepřekračuje v žádném z časových horizontů úroveň akustického pozadí. Tudiž není možné, aby se tyto vlivy mohly vyskytovat v obcích nacházejících se na území České republiky na východní straně Dolu (tzn. mimo jiné v obcích Bulovka, Višňová). Navíc, kromě obecných konstatování o citelném (nadnormativním podle některých osob oznamujících připomínky) hluku na české straně, nebyly zdejšímu orgánu předloženy důkazy (buť jen ve formě výsledků provedených měření) potvrzující tento stav. Akustický model byl zpracován v souladu s platnou polskou metodikou výpočtu šíření hluku. Tento model vytvářený pro každý časový horizont těžby ložiska zohledňuje polohu důlních strojů a dosažitelnou intenzitu těžby, nynější utváření jednotlivých těžebních a haldových pater a investiční využití území, která jsou nejméně vhodná pro životní prostředí. Podle názoru zdejšího orgánu, je tento model provedený řádně a věrohodně, což potvrzuje skutečnost, že během přeshraničních konzultací přeshraničních ve formě setkání odborníků (v režimu čl. 5 *Úmluvy z Espoo*), vedených v rámci tohoto řízení, žádný z orgánů zemí vystavených vlivům nezpochybňoval model popsaný ve Zprávě, který byl podrobně prezentován a diskutován na výše uvedených setkáních, včetně vstupních dat, způsobu provedení kalibrace a obdržených výsledků modelu.

Pokud jde o námitky neexistence analýzy kumulovaného vlivu hluku na území České republiky je třeba podotknout, že v rámci analýzy vlivu Dolu na akustické klima byl zohledněn souhrnný hluk generovaný celým Dolem (nejen spojený s jejím rozšířením). Kromě toho, kumulované vlivy se týkají vlivu Dolu a jiných průmyslových zdrojů, které se mohou kumulovat. Mezi tyto zdroje patří Elektrárna Turów ležící na sever od odkrývky a kumulace vlivu Dolu a Elektrárny nemá vliv na území České republiky.

Vlivy plánovaného pokračování těžby ložiska „Turów“ na akustické prostředí území ležících na straně Německa se bude týkat v zásadě dvou obcí: Hirschfelde a Drausendorf. Pokračování těžby ložiska a postup důlních prací jihovýchodním směrem nebude mít vliv na

úroveň hluku v oblasti obcí Hirschfelde, kde – jak bylo uvedeno dříve – budou dodrženy max povolené úrovně hluku (i při zohlednění kumulovaných vlivů s Elektrárnou). Avšak úroveň hluku na polsko-německé hranici, v místě obce Drausendorf, se mírně změní v souvislosti s posunem fronty prací a změnou funkčních systémů rypadlo-pásový dopravník-zakladač. Pro omezení vlivu na výše uvedenou obec v citlivém období, tzn. po roce 2025, se Investor zavázal přijmout dodatečná minimalizační opatření (uvedená ve výroku tohoto rozhodnutí), a takto byly zohledněny připomínky německé veřejnosti týkající se akustického vlivu záměru.

V rámci odpovědi na připomínky týkající se možného negativního vlivu záměru na akustické prostředí pro obyvatele Opolna-Zdroj bydlících na územích určených pro těžbu, avšak ještě nevykoupených Dolem, orgán vysvětluje, že mimo jiné pro zabránění výše uvedené situaci byla Investorovi uložena povinnost monitorování akustického vlivu. Bod měření na straně obce Opolna-Zdroj (v souladu s podmínkou obsaženou ve výroku tohoto rozhodnutí) bude průběžně měnit lokalizaci, v návaznosti na postup důlních prací.

Kromě toho, vlivy záměru z hlediska emisí hluku budou monitorovány v souladu s podmínkami uvedenými ve výroku rozhodnutí. Vzhledem k výše uvedenému orgán konstatoval, že prezentované minimalizační opatření plně zohledňují návrhy veřejnosti na minimalizaci vlivu pokračování těžby hnědého uhlí z hlediska hluku. Přitom je třeba doplnit, že povinnost přijetí minimalizačních opatření uložená Investorovi se týká také stávající části Dolu (zařízení, které v současné době pracují v Dole a způsobují zvýšené emise hluku), tudíž jejich realizace způsobí snížení již existujících akustických obtíží (zlepšení akustického prostředí v okolí Dolu). To je rovněž odpovědí na připomínky veřejnosti týkající se obecného vlivu Dolu. Zároveň lze považovat za neodůvodněné obavy veřejnosti o zvýšení rozsahu akustického vlivu záměru v souvislosti s pokračováním těžby po roce 2020.

Plánované projekty jsou lokalizovány mimo hranice chráněných oblastí uvedených v čl. 6 zákona ze dne 16. dubna 2004 o ochraně přírody (tzn. Sb. zák. z roku 2020, pol. 55). Nejblíže chráněné oblasti jsou tyto: oblast, která má význam pro Spolek Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066 nacházející se ve vzdálenosti cca 600 m a přírodní rezervace „Grądy koło Posady” lokalizovaná ve vzdálenosti cca 6 km. V projektovaném dosahu těžby hnědého uhlí jsou obce Opolno-Zdrój a Białopole, zemědělské pozemky a lesní oblasti. Pro účely vypracování Zprávy byla provedena inventarizace přírody. Terénní výzkum byl prováděn v období od března do října 2015 a od listopadu 2017 do března 2018 a svým rozsahem zahrnovaly oblast Žitavské pánve ležící na území Polska, České republiky a Německa. Provedená inventarizace přírody zahrnovala následující složky přírodního prostředí: přírodní stanoviště, rostliny (včetně mechorostů), hub (včetně lišejníků), bezobratlovců, ryb, hadů, plazů, ptáků, savců (včetně netopýrů).

Na zkoumaném území bylo zinventarizováno pět přírodních stanovišť uvedených v nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 13 dubna 2010 ve věci přírodních stanovišť a druhů, které jsou předmětem zájmu Společenství, a také kritérií výběru oblastí, které lze zařadit do uznání nebo označení za oblast Natura 2000 (Sb. zák. 2014, pol. 1713), tzn. 6510 nížinné sečené louky a horské sečené louky (*Arrhenatherion elatioris*), 9110 Kyselá bučiny (*Luzulo-Fagetum*), 9170 Středoevropské a subkontinentální dubohabrové lesy (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91F0 Smíšené lužní lesy s dubem letním, jilmem vazem, jasanem ztepilým (*Ficario-Ulmetum*) a 91E0 Smíšené vrbovo-topolové-olšové a jasanové lužní lesy (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) a mokřadní olšiny. Ve Zprávě bylo uvedeno, že s ohledem na intenzivní a dlouhodobé obdělávání, silné antropogenní přeměny sekundární charakter stanovišť, je jejich stav většinou špatný.

Kromě toho bylo na předmětném území inventarizováno stanoviště 1 druhu rostliny podléhající přísné ochraně podle Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 9 října

2014 ve věci druhové ochrany rostlin (Sb. zák. pol. 1409), tzn. lilie zlatohlavé *Lilium martagon*, 4 druhů rostlin a 2 druhů mechorostů podléhajících částečné ochraně podle výše uvedeného nařízení – zeměžluč okolíkatá *Centaureum erythraea*, orlíček obecný *Aquilegia vulgaris*, zimolez ovíjivý *Lonicera periclymenum*, lýkovec jedovatý *Daphne mezereum*, dvouhrotec chvostnatý *Dicranum scoparium* a trávnik Schreberův *Pleurozium schreberi*.

Navíc byl na inventarizovaném území zjištěn výskyt 2 druhů podléhajících přísné ochraně na základě Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 9 října 2014 ve věci druhové ochrany hub (Sb. zák. pol. 1408), tzn. diskovka elegantní *Melanohalea elegantula* a terčovka *Ponctelia jeckeri* a 7 druhů lišejníků podléhajících částečné ochraně na základě v.u. nařízení – vousatec hnědavý *Bryoria fuscescens*, terčovka svrašťelá *Flavoparmelia caperta*, provazovka srstnatá *Usnea hirta*, pukléřka zelenavá *Tuckermannopsis chlorophylla* a pukléřka sosnová *Vulpicida pinastri*, pukléřka islandská *Cetraria islandica* a terčovka válcovitá *Hypogymnia tubulosa*, a také 2 druhů hub odléhajících částečné ochraně na základě výše uvedeného nařízení, tzn. psířň dubový *Fistulina hepatica* a rezavec šikmý *Inonotus obliquus*.

Analýza Zprávy ukázala, že z výše uvedených chráněných druhů rostlin a mechorostů realizace projektu přispěje pouze ke zničení stanovišť dvou druhů podléhajících částečné ochraně na základě Nařízení Ministerstva životního prostředí ve věci druhové ochrany rostlin, tzn. dvouhrotce chvostnatého a společně s ním se vyskytujícího trávniku Schreberova na celkové ploše cca 20 ha (to představuje cca 18% plochy obsazené jejich stanovišti v okolí plánovaného záměru), avšak výše uvedené druhy mechorostů se hromadně vyskytují v chudých a prosvětlených sosnových lesích antropogenního původu a tedy tato ztráta nebude významná v měřítku regionu.

Kromě toho realizace projektu povede ke zničení nepatrné, 0,2 ha, části přírodního stanoviště 6510, které, jako většina luk tohoto typu vyskytujících se mimo údolí Lužické Nisy, není v současné době sečeno a podléhá sukcesi v důsledku zarůstání stromy a keři a invazními druhy, jako např.: zlatobýl kanadský *Solidago canadensis*, zlatobýl obrovský *Solidago gigantea* a křídlatky *Reynoutria*. V této souvislosti tato ztráta nebo významná v měřítku regionu.

Z předložené Zprávy vyplývá, že odvodnění důlního díla a rozvoj depresního kužele může mít sekundární vliv na rostlinná společenství v důsledku zrychleného odlivu srážkových vod a vysychání lesních společenství, závislých na vlhkosti půdy. V budoucnu se výše uvedené nebezpečí může týkat mimo jiné části lužního lesu o ploše 1,3 ha, osmi částí dubohabrových lesů o celkové ploše 35,7 ha a tří stanovišť lýkovce jedovatého. Autoři Zprávy však uvedli, že vznik depresního kužele na skalních podložích, typických pro Sudety, je složitější než na nížinných územích, a přírodní stanoviště jsou na tyto vlivy méně citlivé (s výjimkou stanoviště lužních lesů). Kromě toho uvedli, že provedení protifiltrační clony zajistí další prohlubování depresního kužele. Navíc upozornili, že inventarizovaná přírodní stanoviště (včetně lužních stanovišť) jsou většinou ve špatném stavu.

Během zoologické inventarizace na zkoumaném území byl zjištěn výskyt mnoha druhů chráněných zvířat na základě Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 16 prosince 2016 ve věci druhové ochrany zvířat. (Sb. zák. pol. 2183).

Realizace plánované projektu přispěje ke zničení stanovišť motýlů: modrásek bahenní *Phengaris nausithous* (*Maculinea nausithous*), a modrásek očkovaný *Phengaris teleius* (*Maculinea telejus*) – druhů podléhajících přísné ochraně na základě výše uvedeného Nařízení Ministerstva životního prostředí, avšak – jak vyplývá z předložené Zprávy – významná část jejich stanovišť má synantropický charakter a je lokalizované podél pásů zeleně u okrajů silnic a melioračních příkopů.

Na území plánované těžby byl zjištěn rovněž výskyt tří druhů ptáků podléhajících přísné ochraně, tzn. skřivan lesní *Lullula arborea*, chřástal polní *Crex crex* a bělořit šedý *Oenanthe oenanthe*. V důsledku plánovaného pokračování těžby ložiska Turów je sice ohroženo jedno ze tří stanovišť skřivana lesního (na jižním okraji současného dosahu odkrývky), avšak během terénních prací bylo zjištěno, že mimo oblast bezprostředního vlivu projektu se nachází mnoho stanovišť, které mohou být potenciálními stanovišti.

V jižní části cílové oblasti těžby byl inventarizován jeden jedinec chřástala, avšak plánovaný záměr nepředstavuje zásadní ohrožení pro tento druh s ohledem na vysokou dostupnost jeho potenciálních stanovišť. Avšak bělořit šedý byl inventarizován na dvou stanovištích na severním okraji současného dosahu odkrývky, a vzhledem k dostupnosti řady vhodných stanovišť pro tento druh záměru by neměla mít zásadní vliv na tento druh.

Z 12 druhů netopýrů podléhajících přísné ochraně na základě výše uvedeného Nařízení Ministerstva životního prostředí zjištěnými během inventarizace přírody, se 4 druhy vyskytují v oblasti plánovaného projektu (jedná se o: netopýr rezavý *Nyctalus noctula*, netopýr ušatý *Plecotus auritus*, netopýr hvízdavý *Pipistrellus pipistrellus* a netopýr černý *Barbastella barbastellus*).

Z analýzy Zprávy vyplývá, že realizace plánovaného záměru přispěje ke zničení menších částí potravních oblastí a potenciálních denních úkrytů / rozmnožovacích kolonií netopýrů ve fázi kácení stromů v rámci přípravy území pro těžbu hnědého uhlí, a může rovněž vést ke zničení potenciálních úkrytů a míst rozmnožovacích kolonií netopýrů během demolice budov v rámci přípravy předpolí odkrývky.

Kromě toho analýza vlivu záměru na druhy savců (s vyloučením netopýrů) ukázala, že na území plánované oblasti těžby se vyskytují druhy savců, běžné v měřítku celé země, podléhající částečné ochraně na základě výše uvedeného nařízení Ministerstva životního prostředí, tzn. mimo jiné rejsek evropský *Sorex araneus*, rejsek malý *Sorex minutus*, krtek *Talpa europaea* a vydra *Lutra lutra*. Tyto druhy se vyznačují vysokou plasticitou z hlediska přizpůsobivosti k životu na území utvářených člověkem. Tudíž plánovaný vliv záměru na výše uvedené druhy savců nebude velký.

Výsledky provedených inventarizací přírody nevykázaly výskyt chráněných druhů ryb v tocích v rámci plánovaného pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów. Kromě toho provedené výzkumy neprokázaly výskyt hadů a plazů na území určeném pro plánovaný projekt.

Realizace plánovaných prací bude spojena s nutností vykácení 47 ha lesů lokalizovaných na území určeném pro plánované rozšíření těžby hnědého uhlí. Předmětné lesní terény se vyznačují zlým stavem, mimo jiné v důsledku intenzivního a dlouhodobého využívání, silných antropogenních přeměn a jejich sekundárního charakteru a tudíž nepředstavují významnou přírodní hodnotu. Kromě toho je třeba podotknout, že z analýzy předložené dokumentace vyplývá, že plocha rekultivovaná na les v rámci prováděné rekultivace území po bývalé těžbě zahrne cca 840 ha vnitřní haldy, a odlesněno bude celkem cca 300 ha, z toho 47 ha v období plánovaného projektu. Výše uvedená výsadba dřevin tedy umožní nahradit ztráty vzniklé v důsledku kácení lesních území.

Plánovaný projekt bude realizován ve vzdálenosti cca 600 m od hranic oblasti mající význam pro Spolek Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066 a v jeho hranicích nebude prováděna těžba hnědého uhlí. Z analýzy Zprávy vyplývá, že pokračování těžby ložiska nebude mít vliv na změnu využívání důlních vod ani na změnu objemu znečišťujících látek, které jsou odváděny do Lužické Nisy a tedy plánovaný projekt by neměl mít významný negativní vliv na cíle ochrany oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy.

Kromě toho, vzhledem ke skutečnosti, že přírodní rezervace „Grądy koło Posady” se nachází ve vzdálenosti cca 6 km od plánovaného pokračování těžby hnědého uhlí, toto by nemělo mít negativní vliv na cíle ochrany výše uvedené přírodní rezervace.

V předložené Zprávě byly analyzovány rovněž vlivy plánovaného záměru na chráněné oblasti ležící na území České republiky a Německa.

V analyzované oblasti na území České republiky byla identifikována ekologická lokalita Meandry Smědé a Oblast Natura 2000 Smědá CZ0513256. Ze Zprávy vyplývá, že výše uvedené chráněné oblasti leží mimo bezprostřední vliv plánovaného rozšíření těžby uhlí a mimo zónu vlivu znečišťujících prachových látek, které mohou vznikat při těžbě uhlí, a také mimo dosah potenciálního vlivu odvodnění na podzemní vody.

Na území Německa byly identifikovány níže uvedené formy chráněných oblastí:

- oblasti Natura 2000: Neißegebiet DE4454302, Neißeetal DE4454451, Mandautal DE5054301 a Eichgrabener Feuchtgebiet DE5154301,
- oblast chráněné krajiny Landschaftschutzgebiet Neißeetal und Klosterwald,
- oblast chráněné krajiny Žitavských hor - Landschaftschutzgebiet Zittauer Gebirge, Mandautal - Landschaftschutzgebiet Mandautal,
- Chráněná krajinná oblast Žitavských hor - Naturpark Zittauer Gebirge.

Z analýzy Zprávy vyplývá, že se nepředpokládá přímý vliv plánovaného rozšíření území těžby na výše uvedené chráněné oblasti vyskytující se na území Německa, protože záměr bude v plném rozsahu realizován na území Polska. Navíc bylo uvedeno, že výše uvedené formy ochrany přírody jsou mimo zónu vlivu znečišťujících prachových látek, které mohou vznikat při těžbě uhlí, a také mimo dosah potenciálního vlivu změn vodních poměrů.

Za účelem minimalizace a kompenzace vlivu plánovaného záměru na přírodní prostředí, byly v závěrech tohoto rozhodnutí stanoveny podmínky týkající se realizace předmětného projektu.

Podmínka č. I.2.18 byla stanovena za účelem minimalizace negativního vlivu spojeného

s kácením stromů a keřů na zvířata (zejména ptáky) v rozmnožovacím období. Téměř všechny druhy ptáků zdržující se na území Polska podléhají druhové ochraně ve smyslu *Nářízení Ministerstva životního prostředí ze dne 16 prosince 2016 ve věci druhové ochrany zvířat*, vůči kterým platí určité zákazy, mimo jiné zákaz ničení stanovišť nebo rezervací, jež jsou jejich oblastí rozmnožování, odchovu mláďat, odpočinku, migrace nebo shánění potravy.

Vzhledem ke skutečnosti, že pokračování těžby hnědého uhlí je plánováno na období 24 let a bude prováděno postupně, a území určené pro těžbu mohou být v budoucnu místem výskytu chráněných druhů hub, rostlin a zvířat, byla stanovena Podmínka č. I.2.19. Navíc cílem této podmínky je zaručit, že práce spojené s přípravou předpolí odkrývky budou realizovány se zohledněním současných přírodních podmínek a budou provedeny způsobem minimalizujícím škody na stanovištích a oblastech chráněných druhů rostlin, zvířat a hub. Přítomnost výše uvedených specialistů má zajistit rovněž správnou reakci v případě nenadálých situací, nepředpokládaných ve fázi realizace záměru, což minimalizuje riziko negativního vlivu na výše uvedené složky přírodního prostředí.

Podmínka bod. I.2.20 byla stanovena vzhledem ke skutečnosti, že realizace plánovaného projektu přispěje ke zničení stanovišť motýlů: modráška bahenního a modráška očkovaného, druhů hmyzu uvedených v *nařízení Ministerstva životního prostředí ve věci druhové ochrany zvířat*. Cílem splnění výše uvedené podmínky je zabránit rozvoji živitelských rostlin pro výše uvedené druhy hmyzu, což zabráni osídlení motýlů na tomto

území, a tedy během realizace záměru nedojde k jejich usmrcování. Díky tomuto opatření bude mít hmyz možnost najít si jiná vhodná místa rozvoje mimo oblast plánovaného projektu.

Podmínka č. I.3.1 byla stanovena vzhledem k vodo-lesnímu směru rekultivace. Cílem této podmínky je zabránit zavedení do prostředí a šíření v tomto prostředí cizích druhů rostlin, které jsou často expanzivními druhy. Kromě toho výsadba umožní obnovit přírodně-krajinné hodnoty důlního území po ukončení těžby hnědého uhlí.

Pokud jde o připomínky týkající se vlivu předmětného projektu na formy ochrany přírody lokalizované na území Německa, včetně stanovišť závislých na vodě, orgán vysvětluje, že ve Zprávě byly uvedené výše zmíněné chráněné oblasti. Z analýzy Zprávy vyplývá, že se nepředpokládá přímý vliv plánovaného rozšíření území těžby na výše uvedené chráněné oblasti ležící na území Německa, protože záměr bude v plném rozsahu realizován na území Polska. Navíc bylo uvedeno, že výše uvedené chráněné oblasti leží mimo zónu vlivu znečišťujících prachových látek, které mohou vznikat při těžbě uhlí. Kromě toho předpoklady a výsledky hydrogeologického modelu ukázaly neexistenci významného ohrožení výše uvedených chráněných oblastí a přírodních stanovišť závislých na vodách.

Je třeba rovněž poznamenat, že zavodňování přírodních stanovišť v údolí Lužické Nisy závisí hlavně na atmosférických srážkách a na výskytu pravidelných záplav, a na tyto faktory nemá činnost Dolu žádný vliv. Depresní kužel způsobený těžbou však vzniká ve třetihorních vrstvách. Navíc je třeba si uvědomit, že odliv vod z Lužické Nisy do důlního díla byl zpomalen díky stavbě protifiltrační clony, která vznikala postupně podél Lužické Nisy w souladu s postupem těžby. Její účinnost a vlivy depresního kužele v jednotlivých vodonosných vrstvách, včetně ve čtvrtohorních vrstvách, je monitorována společným polsko-německým měřením, které je prováděno od roku 1997.

V důsledku činnosti Dolu jsou do povrchových vod odváděny důlní vody, srážková voda, voda z tání a odpadní vody, které jsou před vypuštěním do recipientu očištěny. Zkoušky kvality vody v Lužické Nise v bodě nad a pod místy vypouštění ze systému čištění vody a odpadních vod z Dolu ukazují, že kvalita vody se zásadně nemění v důsledku vypouštění vod z Dolu. Z údajů uvedených ve Zprávě vyplývá, že v Lužické Nise pod místem vlivu Dolu se chloridy a sírany vyskytují v koncentracích odpovídajících třídě II (znamenající dobrý stav), tudíž látky odváděné z Dolu do povrchových vod nemají vliv na zhoršení stavu vod pod hodnotu dobré kvality vod.

V rámci odpovědi na připomínky ve věci opětovného prověření vlivu projektu na chráněné oblasti na území Spolkové republiky Německo vzhledem k pochybnostem pokud jde o věrohodnost hydrogeologického modelu (včetně přijatých chybných předpokladů modelu) orgán analyzoval předložený model a - jak bylo uvedeno výše - považuje přijaté předpoklady za věrohodné a nemá pochybnosti ohledně věrohodnosti provedeného modelování.

Co se týče připomínek týkajících se hodnocení vlivu na přírodní stanoviště oblasti Natura 2000 E4454302 orgán vysvětluje, že ve Zprávě byly rovněž zohledněny, uvádějící chráněné oblasti nacházející se v okolí plánovaného projektu, výše uvedená oblast a bylo zjištěno, že předmětný záměr by na ni neměl mít vliv. Jak již bylo zmíněno, podle autorů Zprávy se nepředpokládá přímý vliv plánovaného rozšíření území těžby na výše uvedené chráněné oblasti vyskytující se na území Německa, neboť záměr bude v plném rozsahu realizován na území Polska. Navíc bylo uvedeno, že výše uvedené chráněné oblasti jsou mimo zónu vlivu znečišťujících prachových látek, které mohou vznikat při těžbě uhlí. Kromě toho předpoklady a výsledky hydrogeologického modelu ukázaly neexistenci významného ohrožení výše uvedených chráněných oblastí a přírodních stanovišť závislých na vodách.

Co se týče připomínky týkající se vlivu znečištění světlem na Jizerskou oblast tmavé oblohy a faunu je třeba vysvětlit toto.

Jizerská oblast tmavé oblohy není forma ochrany přírody ve smyslu čl. 6 *zákona ze dne 16 dubna 2004 o ochraně přírody*, a proto tato oblast nepodléhá ochraně v režimu předpisů tohoto zákona. Bez ohledu na to, vzhledem ke skutečnosti, že se tato oblast nachází ve vzdálenosti cca 30 km od Dolu Turów, konstatuje se, že světlo emitované Dolem nemá negativní vliv na tuto oblast.

Orgán kromě toho vysvětluje, v návaznosti na autory Zprávy, že na osvětlení území nacházejících se v této oblasti má vliv pouze osvětlení Dolu Turów, nýbrž jedná se o kumulované vlivy, vyplývající navíc mimo jiné z osvětlení Elektrárny Turów, skleníku Citronexu, jednotlivých obcí a průmyslových území nacházejících se v České republice a v Německu. Tudíž omezení osvětlení těchto území nezávisí výhradně na činnosti Investora. Kromě toho může Důl omezit emisi světla na svém území pouze v rozsahu, který nebude mít vliv na bezpečnost těžby, osob a důlních strojů. Zároveň Investor provádí opatření, jejichž cílem je minimalizovat znečištění světlem, např. v rozsahu osvětlení základních strojů typu KWK 1500, KWK 1200, KWK 910, SchRs 1200 – bylo provedeno ověření osvětlení a pilotně bylo nainstalováno na rypadle KWK 1500 osvětlení ve formě reflektorů LED, které přispějí ke snížení znečištění světlem v rámci odkrývky.

Co se týče vlivu světla emitovaného Dolem na faunu, je třeba poznamenat, že Důl je v provozu několik desítek let, a v této souvislosti si zvířata vyskytující se na tomto území zvykla na jeho činnost, o čemž svědčí výskyt v rámci Dolu druhů zvířat podléhajících přísné ochraně na základě *Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 16 prosince 2016 ve věci druhové ochrany zvířat*, mimo jiné skřivana *Lullula arborea*, bělořita *Oenanthe oenanthe* a netopýra hvízdavého *Pipistrellus pipistrellus*. Kromě toho byly výše uvedené druhy zjištěny při prováděné inventarizaci přírody pro účely vypracování Zprávy.

Co se týče připomínek, že plánovaný projekt je neslučitelný s požadavky evropského práva týkajícího se ochrany přírody informuji, že pro účely vypracování Zprávy o vlivu na životní prostředí byla provedena inventarizace přírody. Terénní průzkum byl prováděn v období od března do října 2015 a od listopadu 2017 do března 2018 a svým rozsahem zahrnovaly oblast Žitavské pánve ležící na území Polska, České republiky a Německa. Ve Zprávě byly analyzovány vlivy projektu na inventarizované druhy hub, rostlin a zvířat, přírodní stanoviště a chráněné oblasti a bylo zjištěno, že pokračování těžby nebude mít významný negativní vliv na přírodní prostředí.

Ve vztahu k přírodnímu prostředí byly identifikovány tři potenciální zdroje vlivů: zábor území a zničení oblastí nebo stanovišť rostlin, zvířat a hub (přímé vlivy); emise prachu způsobující narušení fotosyntézy a výměny plynů; vznik depresního kužele a změna vlhkostních podmínek přírodních stanovišť, avšak žádný z uvedených nebude mít negativní vliv na složky přírodního prostředí na území Německa. Je třeba si uvědomit, že dosah těžby a nezbytný zábor nových území se týká výhradně území Polska.

V dosavadním provozu Dolu nebyl pozorován žádný negativní vliv prachu na rostlinstvo. Zachován řádného stavu zavodnění hydrogenních stanovišť závisí na úrovni podzemních vod čtvrtohorního patra, zejména mělkých vodonosných pater. Jak již bylo mnohokrát zmíněno, hlubinné odvodnění prováděné v rámci těžby hnědého uhlí se bude týkat třetihorních vrstev a nemá zásadní vliv na čtvrtohorní vody. Navíc bylo zjištěno, že emise hluku a světla nebudou mít významný vliv na přírodní prostředí.

Co se týče připomínky týkající se vlivu plánovaného projektu na druhy spojené s vodním prostředím, mezi jinými na druh hmyzu klínatku rohatou *Ophiogomphus cecilia* a tedy na nutnost správného čištění důlních vod, je třeba poznamenat, že během celé doby

těžby hnědého uhlí bude prováděno monitorování vypouštění vod z čistírny důlních vod. Je třeba si uvědomit, že dosavadní zkoušky kvality vody v Lužické Nise v bodě nad a pod místem vypouštění ze systému čištění vody odpadních vod z Dolu ukazují, že kvalita vody se následkem vypouštění vod z Dolu zásadně nemění.

Co se týče ohrožení týkajícího se vody z vnějších hald, které mohou být odváděny v důsledku povrchového odtoku do Lužické Nisy, je třeba poznamenat, že toto riziko je málo pravděpodobné, protože sběrná oblast vod z výsypky je rekultivovaná směrem k lesnímu hospodářství. Vody z vnitřní haldy Dolu jsou očištěny v retenčních nádržích od suspendovaných látek a teprve pak procházejí systémem čištění v čistírně a jsou vypouštěny do Lužické Nisy.

Co se týče připomínky o nutnosti zabránit změnám morfologie terénu, včetně stability stromů, a také možnosti zvýšení povrchu o 5 cm v Údolí Lužické Nisy na úroveň průmyslového území města Žitava, orgán vysvětluje, že na straně 132 Zprávy přeložené do německého jazyka, v důsledku chyby v psaní, byla nesprávně uvedena jednotka (5 mm, a mělo být 5 cm). Výše uvedená hodnota vyplývá z výpočtů a nemá význam pro stabilitu stromů na mírně nakloněných plochách, jaké se vyskytují v Údolí Lužické Nisy.

Co se týče připomínky, že Zpráva nesprávně analyzuje vliv plánovaného projektu na chráněné oblasti, včetně mimo jiné pokud jde o plochu přírodních stanovišť a nepřímého vlivu na přírodní hodnoty, je třeba věnovat pozornost tomu, že při posuzování vlivu plánovaného projektu na přírodní hodnoty, včetně chráněných oblastí, byly brány v úvahu přímé, nepřímé, druhotné a kumulované vlivy – především v důsledku tlaků spojených s činností celého energetického komplexu. Byl analyzován rovněž vliv na chráněné druhy rostlin, hub a zvířat a přírodní stanoviště. Stav přírodního prostředí byl stanovován na základě údajů a dokumentů týkajících se jednotlivých chráněných oblastí a oblastí cenných z hlediska přírody. Stav přírodního prostředí byl ověřen během inventarizace přírody, během níž byla upřesněna místa výskytu chráněných druhů a přírodních stanovišť. Zkoumané území bylo rovněž analyzováno z hlediska výskytu oblastí poskytujících potravu, míst rozmnožování, a také migračních tras zvířat.

V souvislosti se zjištěním neexistence vlivu plánovaného projektu na chráněné oblasti, včetně na oblasti Natura 2000, rozdíly v uvedených plochách přírodních stanovišť nemají vliv na konečné posouzení vlivu plánovaného projektu na přírodní prostředí.

Navíc, vzhledem ke skutečnosti, že plánovaný projekt bude realizován mimo hranice Oblasti zvláštní ochrany ptáků Natura 2000, neměl být mít vliv na předměty ochrany těchto oblastí. Ptáci se sice mohou vyskytovat na území určeném pro plánované projekty, avšak z provedené inventarizace přírody vyplývá, že to nejsou území významná pro populaci ptáků.

Co se týče připomínky, že pro snížení vlivu záměru na druhy ryb a vodní hospodářství je třeba omezit vypouštění neočištěných vod do Lužické Nisy a prosakování vod z řeky do Dolu, je třeba vysvětlit, že prosakování vod z čtvrtohorních pater ve směru Dolu je zastaveno díky protifiltrační cloně postavené na pilíři Lužické Nisy, a plánovaný rozvoj těžby v jihovýchodním směru neohrožuje tento pilíř. Kromě toho je třeba si uvědomit, že v důsledku činnosti Dolu jsou do povrchových vod odváděny (na základě obdržených vodoprávních povolení) důlní vody, srážkové vody, vody z tání a odpadní vody, které jsou před vypuštěním do recipientu očištěny včetně využití nových technologií čištění odpadních vod na hodnotu pod 35 g/m³.

Co se týče připomínky, že změna úrovně podzemních vod bude mít negativní vliv na přírodní prostředí a přispěje ke snížení výnosů v zemědělství, orgán vysvětluje, že z hlediska vlivu na složky přírodního prostředí mají význam změny vodních poměrů ve čtvrtohorním patře, které jsou rozhodující mimo jiné pro zavodnění mokřadů, a spolu se srážkami zajišťují

dostupnost vody pro kořenový systém rostlin. Pro stanovení dosahu vlivu odvodnění na přírodní prostředí byl využit dosah předpokládaného depresního kužele obdržený pomocí výpočtů provedených v hydrogeologickém modelu. Tento model zahrnoval několik vodonosných pater, přitom byly využity výpočty pro čtvrtohorní patro. Výsledky výpočtů ukazují, že se nepředpokládá vliv na vody čtvrtohorního patra na území Německa, tudíž plánovaný projekt by neměl mít významný vliv na přírodní hodnoty a neměl by přispět ke snížení výnosů v zemědělství.

Co se týče připomínky týkající se negativního vlivu plánovaného projektu na lužní oblast lokalizovanou na pozemku č. 1513/14, který je ve vlastnictví obce Hrádek Nisou, orgán vysvětluje následující. V příloze č. 6 k předmětnému oznámení ze dne 30. prosince 2019 bylo uvedeno, že na pozemku č. 1513/14 jsou přírodní stanoviště, tzn. 91E0 lužní lesy s vrbami, topoly, olšemi a jasany (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) a mokřadní olšiny, 9130 květnaté bučiny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9170 Středoevropské a subkontinentální dubohabrové lesy (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) a 9180 javořiny a lipovo-javorové lesy na svazích a úpatích (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*). Kromě toho byla uvedena připomínka, že údaje z mapování stanovišť neposkytují vyčerpávající informace na téma rostlinstva a pro obdržení podrobnějších informací je nutné najít zdroje údajů (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky) a vypracování vhodného stanoviska botanika.

Je třeba poznamenat, že – jak vyplývá ze Zprávy – inventarizace přírody zahrnovala v.u. pozemek a v jeho hranicích nebyla provedena inventarizace přírodních stanovišť. Současně autoři Zprávy uvedli, že nyní prováděné hlubinné odvodnění především třetihorních vrstev a v oblasti jižního předpolí může mít pouze nepřímý vliv na utváření mělkého (čtvrtohorního) patra, z důvodu prosakování čtvrtohorních vod do níže umístěného a silně odvodňovaného meziuhelného patra. Proto, pro zabránění další drenáži tohoto patra bylo navrženo provedení protifiltrační clony, která bude chránit patro před důsledky odvodnění a nepřímo zajistí čtvrtohorní patro před drenáží. A zároveň provedení protifiltrační clony ochrání stanoviště závislé na vodách před negativním vlivem záměru.

Co se týče připomínky, že rekultivační práce mohou způsobit zničení stanovišť nebo usmrcení jedinců patřících mezi chráněné druhy, včetně mimo jiné netopýrů, které mohou osídlovat podzemní prostory Dolu, orgán vysvětluje, že v tomto rozhodnutí bylo zahrnuto opatření minimalizující vliv projektu na chráněné druhy uvedením podmínky č. I.3.4, tak aby ve fázi přípravy důlního díla pro koncovou rekultivaci byla za účasti specialistů ornitologa, chiropterologa a herpetologa provedena prohlídka terénu, zejména horního povrchu, svahů a podzemních částí Dolu, z hlediska výskytu chráněných druhů hadů, plazů, ptáků a netopýrů, a v případě zjištění jejich výskytu a rozsah a termíny plánovaných prací je třeba naplánovat za účasti výše uvedených specialistů. Účast výše uvedených specialistů má zajistit správnou reakci v případě nenadálých situací, nepředpokládaných ve fázi přípravy důlního díla pro koncovou rekultivaci, což bude minimalizovat riziko negativního vlivu na chráněné druhy fauny.

Co se týče rozporu mezi závěry Zprávy z Plánu ochranných úkolů oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy orgán vysvětluje následující.

V souladu s ustanoveními *nařízení Regionálního ředitele Ochrany životního prostředí ve Wroclavi ze dne 29 září 2014 ve věci ustanovení plánu ochranných úkolů pro oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066 (Sb. zák. Dol. vojv. pol. 4021 v novel. zn.)*, jedním z identifikovaných existujících rizik pro zachování řádného stavu ochrany přírodního stanoviště 3260 Nížinné a podhorské řeky s vegetací svazů *Ranunculon fluitantis*, který je předmětem ochrany oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy

PLH020066, je mimo jiné znečištění povrchových vod z průmyslových podniků (kód H01.01) - znečištění drobnými částicemi mimo jiné z důlních vod podstatně snižující průzračnost vody a znemožňující rozvoj rostlinstva ze svazů *Ranunculion fluitantis*. Je třeba však poznamenat, že v popisu výše uvedených ohrožení bylo uvedeno, že v současné fázi, kdy není možné doporučit dodatečná opatření, jejichž cílem je zlepšit stav vod Lužické Nisy.

Ve Zprávě v tabulce pod názvem Matice posouzení pro oblasti Natura 2000 na území Polska - popis oblasti Průlomového údolí Lužické Nisy PLH020066 v kritériu posuzování - změn v zásadních ukazatelích ochranné hodnoty (kvalita vody) bylo uvedeno, že průzkum prováděný na Lužické Nise v oblasti posuzování stavu biologických, hydromorfologických prvků a stavu kvality vody ukázal, že očištěné důlní vody odváděné do řeky nemají zásadní vliv na obecné hodnocení ekologického stavu Lužické Nisy jako stanoviště živých organismů. Kromě toho, jak vyplývá z výše uvedené dokumentace, morfologie koryta Lužické Nisy je do té míry změněná, že dostupnost vhodných stanovišť mimo jiné pro rostlinstvo je do značné míry omezená.

Autoři Zprávy uvedli, že z nejdůležitějších identifikovaných rizik pro zachování správného stavu ochrany prvků ochrany oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy může pouze znečištění vod potenciálně pocházet z činnosti Dolu. Je však třeba zdůraznit, že pokračování těžby ložiska nebude mít vliv na změnu hospodaření s důlními vodami ani na změnu objemu zátěže znečišťujících látek odváděných do Lužické Nisy. Tudiž, pokračování těžby nezvýší míru vlivu na výše uvedenou oblast Natura 2000.

Co se týče výhrady, že vypouštění neočištěných (přepadových) důlních vod, např. v důsledku intenzivních srážek nebo tání může mít negativní vliv na výše uvedenou oblast Natura 2000, je třeba věnovat pozornost tomu, že – jak bylo uvedeno ve Zprávě – Důl vypouští srážkové vody a vody z tání po jejich předchozím předběžném očištění v čistírně odpadních vod. V situaci malých průtoků v tocích se rovněž vypouští malé množství vod z území Dolu, a v případě větších průtoků odpovídající vyšší množství. Autoři Zprávy uvedli, že podmínky týkající se vypouštění přepadových (havarijních) vod reguluje vodoprávní povolení, na jejichž základě Důl pracuje. V souladu se zněním těchto dokumentů je toto vypouštění možné po předchozím předběžném očištění vody v sedimentačních nádržích. Bylo v nich stanoveno rovněž povolené množství a kvalita vypouštěných vod (včetně ve vztahu ke kvalitě vody v toku) nebo počet dní v roce, kdy je možné vypouštění tohoto typu. Jak uvádějí autoři Zprávy, nepředpokládá se zvýšení četnosti havarijních vypouštění v budoucnu, avšak pokud by to bylo nutné, je možné zvětšit objem retenčních nádrží uvnitř důlního díla Dolu, do kterých vtéká srážková voda před očištěním v čistírnách a vypuštěním do toků.

Přitom je třeba poznamenat, že k vypouštění přepadových vod v důsledku intenzivních srážek nebo tání dochází vzácně a nepravidelně, a kromě toho řeka Lužická Nisa pramení v Jizerských horách a vyznačuje se občasnými intenzivními průtoky vod, které v těchto případech dopravují suspendované látky již z horní části řeky.

Kromě toho je třeba zdůraznit, že i přesto, že Důl je v provozu již několik desetiletí, v údolí Lužické Nisy vznikly přírodní hodnoty, které byly základem pro stanovení oblasti Natura 2000 Průlomové údolí Lužické Nisy PLH020066.

Co se týče připomínky o neexistenci odůvodnění výběru chráněných oblastí pro posouzení vlivu plánovaného projektu, orgán vysvětluje, že ve Zprávě, v grafické příloze, byly popsány lokality chráněných oblastí v okolí Dolu, na území Polska, České republiky a Spolkové republiky Německo, včetně chráněných oblastí v Jizerských horách. Za hranici zóny potenciálních vlivů na přírodní prostředí a chráněné oblasti – s potenciálně nejširším dosahem vyplývajícím ze změny vodních poměrů v důsledku prováděného odvodnění – byla

přijata hranice Žitavské pánve. V jejích hranicích byl vytvořen hydrogeologický model simulující případné budoucí změny deprese podzemních vod jednotlivých vodonosných pater, včetně čtvrtohorní úrovně – mající význam pro přírodní prostředí a chráněné oblasti. Chráněné oblasti v Jizerských horách na území České republiky však leží ve vzdálenosti několika kilometrů od hranic Žitavské pánve a zůstávají mimo dosah potenciálního vlivu změny vodních poměrů, proto se nepředpokládá výskyt významných vlivů na tyto formy ochrany přírody.

Co se týče absence posouzení vlivu pokračování těžby na místní a globální klima v kontextu vlivu na chráněné oblasti, je třeba věnovat pozornost tomu, že ve Zprávě bylo uvedeno, že místní cirkulace vzniká v důsledku nerovnoměrného ohřevu povrchů s rozdílnou expozicí, sklonu a pokrytí terénu. Místní cirkulace vyskytující se na území odkrývky přispívá k vrstvomému uložení vzdušných mas, s nejméně ohřevem vzduchem ve spodní části důlního díla a nejteplejšími vzdušnými masami v horních partiích.

Je třeba podotknout, že provedená lesní rekultivace vnější haldy a rozvoj rostlinstva mají příznivý vliv na zmírňování tepelných kontrastů vyplývajících z nerovnoměrného ohřevu svahů s různými expozicemi. Tyto změny se však týkají místního měřítka a soustředí se především na oblast důlního díla a v menší míře na oblast již zcela rekultivované vnější haldy a nejsou pocítovány na územích sousedních států, zejména v chráněných oblastech ležících v Jizerských horách.

Co se týče absence vlivu projektu na ekosystémy v oblastech ohrožených ztrátou vody orgán informuje, že autoři Zprávy uvedli, že nyní prováděné hlubinné odvodnění se týká především třetihorních vrstev a v oblasti jižního předpolí může mít pouze nepřímý vliv na utváření mělkého (čtvrtohorního) patra, z důvodu prosakování čtvrtohorních vod do níže umístěného a silně odvodňovaného meziuhelného patra. Proto, kvůli zabránění další drenáži tohoto patra bylo navrženo provedení protifiltrační clony, která bude chránit před účinky odvodnění a nepřímo ochrání čtvrtohorní patro před drenáží.

Jak konstatují autoři Zprávy, v důsledku zhotovení protifiltrační clony se předpokládá, že se hladina podzemních vod čtvrtohorního patra zvýší o 1 až více než 3 m a je tedy možné přímo očekávat zlepšení vodních poměrů v oblastech ležících na území České republiky v oblastech pramenů potoků Jašnica, Václavického potoka, Dolnovítkovského potoka. Kromě toho ze Zprávy vyplývá, že Václavický potok protéká v plném rozsahu oblastí nacházející se mimo hranice Žitavské pánve, což způsobuje, že v jeho podloží se mimo čtvrtohorní usazeniny malé tloušťky vyskytují krystalické horniny nepředstavující vodonosný komplex. V této situaci nebudou vlivy spojené z odvodněním Dolu Turów na tuto oblast významné. Provedení plánované protifiltrační clony tyto vlivy zcela odstraní.

Co se týče absence posouzení vlivu Elektrárny Turów na přírodní prostředí orgán vysvětluje, že otázky spojené s jejím provozem nespádají do působnosti plánovaného projektu spočívajícího v pokračování těžby hnědého uhlí. Je třeba poznamenat, že tyto otázky byly předmětem analýz ve fázi posouzení vlivu na životní prostředí budovy bloku č. 11 v Elektrárně Turów, kterého se účastnila česká strana. V současné době probíhá řízení ve věci integrovaného povolení pro elektrárny, jehož se účastní rovněž Česká republika.

Co se týče připomínek týkajících se negativního vlivu plánovaného projektu na přírodní prostředí na území České republiky je třeba poznamenat, že ve Zprávě byly analyzovány vlivy plánovaného projektu na přírodní prostředí, včetně na chráněné druhy, přírodní stanoviště a chráněné oblasti. Z těchto analýz vyplývá, že pokračování těžby hnědého uhlí nebude významně negativně ovlivňovat složky přírodního prostředí a chráněné oblasti na území České republiky.

Je třeba si uvědomit, že pro zachování odpovídajícího stavu zavodnění hydrogenních stanovišť je zásadní hladina čtvrtohorních vod, především mělkých vodonosných pater. Prováděné hlubinné odvodnění se bude týkat třetihorních vrstev a může mít nepřímý vliv na utváření mělkého (čtvrtohorního) patra z důvodu prosakování čtvrtohorních vod do níže umístěného a silně odvodňovaného třetihorního patra. Proto bylo také navrženo zhotovení protifiltrační clony na meziuhelném patře, která ochrání toto patro před účinky odvodnění a nepřímo ochrání čtvrtohorní patro před drenáží. To zlepší situaci pokud jde o nynější stav a ochrání před nepříznivými změnami během budoucí těžby. Na stav vod čtvrtohorního patra mají vliv rovněž podmínky přívodu srážek a případně vody ze záplav, což provoz Dolu neovlivňuje. V analýze vlivů na přírodní hodnoty byly analyzovány rovněž jiné potenciální stresory, jak např. emise světla, hluku – nebyly však zjištěny možnosti významného vlivu.

Co se týče připomínky, že rozšíření odkrývky bude mít negativní dopad na oblasti Natura 2000 (např. v okolí pahorku Výhledy) orgán vysvětluje, že – jak bylo zmíněno výše – ve Zprávě bylo provedeno posouzení vlivu na chráněné oblasti a bylo zjištěno, že plánované pokračování těžby hnědého uhlí nebude mít negativní vliv na formy ochrany přírody. Zároveň zdejší orgán konstatoval (na základě internetových stránek České agentury ochrany přírody <https://aopkcr.maps.arcgis.com/home/index.html> a Evropské agentury pro životní prostředí <https://natura2000.eea.europa.eu>), že ke dni vydání tohoto rozhodnutí v okolí pahorku Výhledy nebyla formálně určena oblast Natura 2000.

Co se týče připomínek týkajících se vlivu plánovaného projektu na lesní oblasti a lesní a zemědělské hospodářství na území České republiky je třeba konstatovat toto. V souladu s výsledky analýzy vlivu stávajícího Dolu na mikroklima se nepředpokládá, že by změny mikroklimatu v místním měřítku v bezprostředním okolí odkrývky mohly zásadním způsobem změnit regionální podmínky cirkulace vzduchu a rozklad srážek, a tedy ovlivnit lesní ekosystémy. Kromě toho provedení protifiltrační clony ochrání území před účinky odvodnění a omezí vlivy na lesní a zemědělské plochy.

Pokud jde o zatížení rostlinstva prachovými nečistotami, je třeba zdůraznit, že – jak uvádějí autoři Zprávy – těžba je zdrojem především minerálního prachu velkých frakcí (podíl zrn o průměru <10 µm je malý), a těžební práce na území Dolu probíhají podstatně níže, než je úroveň země. To způsobuje, že šíření s nimi spojených znečišťujících látek je velmi omezené a koncentrace prachu rychle klesá s rostoucí vzdáleností od zdroje emisí a tedy vliv pokračování těžby hnědého uhlí na lesní a zemědělské hospodářství na území České republiky nebude velký. V této souvislosti není nutné navrhopat další opatření zmírňující nebo kompenzující vliv předmětného projektu na lesní oblasti a zemědělské plochy na území České republiky.

Zpráva popisuje vlivy plánovaného projektu na hmotné statky a památky. Ze shromážděného důkazního materiálu vyplývá, že v dosahu vlivů (přímých a nepřímých) projektu, jsou stavební objekty zapsané do rejstříku památek (v Opolně-Zdroju a Sieniewce) a do obecní evidence památek (v Opolně-Zdroju). V dosahu vlivu jsou také 3 archeologická stanoviště (1 na území Opolna-Zdrój a 2 na území obce Białopole), Kromě toho oblast Opolna-Zdroj podléhá ochraně jako historický venkovský systém vesnic – zóna archeologického sledování obcí s ranou historickou matrikou.

V souladu s čl. 62 odst. 1, bod 1 písm. c zákona o posuzování vlivů na ŽP v rámci posouzení vlivu projektu na životní prostředí se stanoví, analyzuje a posuzuje přímý a nepřímý vliv daného projektu na památky, a v souladu s čl. 66 odst. 1 bod 3 Zpráva o vlivu projektu na životní prostředí musí obsahovat informace umožňující analýzu kritérií uvedených v čl. 62 odst. 1 a obsahovat popis památek existujících v blízkosti nebo v bezprostředním dosahu vlivu plánovaného projektu, chráněných na základě předpisů

o ochraně památek a péči o památky. V souladu s čl. 82 odst. 1 bod 1 písm. b zákona o posuzování vlivů na ŽP, v rozhodnutí o podmínkách týkajících se životního prostředí, vydávaném po provedení posouzení vlivu projektu na životní prostředí, stanoví příslušný orgán podstatné podmínky využívání prostředí ve fázi realizace a těžby nebo využívání projektu, se zvláštním zohledněním nutnosti ochrany cenných přírodních hodnot, přírodních zdrojů a památek a omezení obtěžování pro sousedící území.

Projekt bude mít jednoznačně negativní vliv na památky – předpokládá se, že archeologická stanoviště nacházející se v dosahu plánované odkrývky budou zničeny – v každé variantě projektu. Ve variantě 1 a 2 se předpokládá demontáž nebo přemístění cca 14 památek zapsaných do obecní evidence památek, a ve variantě 3 cca 50 objektů zapsaných do obecní evidence památek a 1 objektu zapsaného do rejstříku památek. Kromě toho se předpokládá vliv na ostatní památky, kde se může vyskytnout jev svislých přemístění zeminy (sesedání a stoupání) a existuje riziko praskání stavebních konstrukcí.

V tomto předmětu je třeba poznamenat, že Investor provádí geologicko-inženýrské monitorování zahrnující přemísťování zeminy v pozorovací síti 350 repérů a tachymetrický systém a GPS (kontinuální automatické monitorování povrchových přemístění), automatické měření hlubinných přemístění a také letecké laserové skenování umožňující rychlé provedení prostorových modelů. Toto monitorování bude rozšiřováno v následujících letech provozu Dolu.

Případné nároky vlastníků památek, které by byly poškozeny v důsledku činnosti Investora musí být vyřešené podle zásad stanovených v geologickém a důlním právu a podle obecných zásad vyplývajících z občanského práva.

V souladu s čl. 6 odst. 1 zákona o ochraně památek a péči o památky, nemovité památky, včetně systému vesnické krajiny, podléhají ochraně a péči bez ohledu na jejich stav, avšak – jak vyplývá ze znění čl. 80 odst. 1 bod 1-4 zákona o posouzení vlivů na ŽP – pokud bylo v dané věci provedeno posouzení vlivu projektu na životní prostředí, příslušný orgán vydá rozhodnutí o podmínkách týkajících se životního prostředí, s přihlédnutím k: výsledkům ujednání a stanovisek zmíněných v čl. 77 odst. 1, ujednáním obsaženým ve Zprávě o vlivu projektu na životní prostředí, výsledkům řízení za účasti veřejnosti, výsledků řízení ve věci přeshraničního vlivu na životní prostředí, pokud byl v dané věci prováděno. Nepředpokládá se v tomto případě vyžádání stanoviska památkářů při vydávání rozhodnutí o podmínkách týkajících se životního prostředí. Je však třeba zdůraznit skutečnost, že na základě samostatných předpisů musí být všechny práce týkající se památek provedeny po dohodě s příslušným orgánem ochrany památek. Kromě toho se rovněž doporučuje zpracování podrobné dokumentace (měření a fotografické) demontovaných objektů podléhajících demolici a nezapsaných do rejstříku památek nebo evidence památek.

V souladu s čl. 39 *zákona ze dne 7. července 1994 Stavební zákon (Sb. zák. z roku 2019, pol. 1186 v novel. zn.)* provádění stavebních prací na stavebním objektu, včetně demolice objektu, na který se vztahuje památková ochrana, vyžaduje obdržení souhlasu nebo dohody s příslušným orgánem ochrany památek. Sice v souladu s čl. 2 odst. 1 výše uvedeného zákona se tento předpis nevztahuje na důlní díla, avšak v souladu s definicí uvedenou v čl. 6 odst. 1 bod 17 *geologického a horního zákona* důlním dílem - je prostor v pozemkové nemovitosti nebo v podloží, který vznikl v důsledku důlních prací. To znamená, že před demolicí stavebních objektů, včetně památkových, které jsou v současné době mimo důlní dílo, bude muset proběhnout postupy v souladu se stavebním zákonem.

Na základě těchto rozhodnutí o podmínkách týkajících se životního prostředí Investor nesmí zahájit žádné práce, a to ani přípravné práce. Rozhodnutí pouze konstatuje podmínky a požadavky, jaké musí být zachovány při realizaci, těžbě a likvidaci záměru. Toto

rozhodnutí, jako další etapa investičního procesu dává Investorovi právo obrátit se na orgán vydávající licence nebo případně na architektonicko-stavební orgán. Toto rozhodnutí však není aktem, který by byl podkladem umožňujícím zahájení stavebních prací a realizaci plánovaného záměru, a zejména neopravňuje k provedení demolice nebo přemístění stavebních objektů zapsaných do rejstříku památek nebo do obecní evidence památek.

Kromě toho, jak uvedl Nejvyšší administrativní soud NSA v rozhodnutí ze dne 5. září 2019. II OSK 2433/17, *„Rozhodnutí o podmínkách realizace projektu týkajících se životního prostředí není rozhodnutím o akceptaci, nýbrž má vázaný charakter, to znamená, že k odmítnutí ustanovení podmínek týkajících se životního prostředí může dojít pouze v případech stanovených v zákoně. Orgán příslušný pro vydání tohoto rozhodnutí musí provést řízení předpokládané předpisy příslušného zákona a vydat rozhodnutí, pokud Investor splní požadavky určené ustanoveními zákona.“* V této souvislosti, analýza nadřazeného veřejného zájmu v záležitosti záchrany integrálního vesnického komplexu Opolno-Zdroju a památek nacházejících se v jeho oblasti, nad veřejným cílem, kterým je těžba nerostných surovin podléhajících důlnímu vlastnictví, jako případného odmítnutí vydání rozhodnutí, rovněž zůstává mimo oblast působnosti orgánu. Ve stávajícím právním stavu může orgán pouze stanovit podmínky těžby projektu sloužící k realizaci cíle řízení, kterým je co nejlepší ochrana prostředí před negativním vlivem záměru. Podmínky týkající se ochrany památkových objektů byly zohledněny v podmínce č. I.2.25 rozhodnutí.

Co se týče požadavků týkajících se omezení rozsahu návrhu, je třeba poznamenat, že orgán je vázán zněním návrhu Investora.

Kromě toho analýza možnosti vytvoření tzv. skanzenu v obci Opolno-Zdrój a financování ochrany památek v dolnoslezském vojvodství zůstává rovněž mimo oblast působnosti zdejšího orgánu.

Důl je a bude zdrojem vzniku odpadů, včetně nebezpečných odpadů. V době činnosti vznikají a budou vznikat mimo jiné železné a neželezné kovy, opotřebované pneumatiky, piliny, hobliny a dřevní odpad, zařízení a obalové odpady, a také usazeniny ze sedimentačních nádrží na důlní vody, shrabky z česlí, stabilizované komunální usazeniny z odpadních vod a obsah lapáků písku. Z nebezpečných odpadů Důl vytváří a bude vytvářet zejména: použité hydraulické a motorové oleje a maziva, odpadní emulze a roztoky, sorbenty a obaly obsahující jejich zbytky, a také odpady obsahující naftu nebo její produkty. Vzhledem k tomu, že předmětný záměr je založený na pokračování stávajícího záměru, Důl již vykonává odpadové hospodářství na základě platných právních požadavků. Jak bylo uvedeno ve Zprávě, Investor vlastní povolení (vydané podle rozhodnutí Maršálka Dolnoslezského vojvodství ze dne 15. prosince 2017 v novel. zn., značka: DOW-S-V.7221.56.2017.KM) na vytváření odpadů vznikajících v důsledku těžby zařízeními lokalizovanými na území Dolu.

Ve Zprávě byly uvedeny druhy a množství vytvářených odpadů, včetně nebezpečných odpadů a místa jejich vytváření uvedená ve výše uvedeném rozhodnutí (jako je zařízení pro těžbu a dopravy vytěženého materiálu včetně materiálu nadloží a ukládání materiálu nadloží, čistírny splaškových odpadních vod, čistírny důlních vod, stacionární zařízení a stroje pro obrábění součástí ze dřeva, stacionární zařízení a stanoviště pro svařování, stacionární zařízení a stroje pro obrábění kovů, myčka válečků a stanice paliv). Odpady nesouvisející s provozem zařízení (i když nejsou zahrnuté do výše uvedeného povolení) jsou likvidovány analogickým způsobem, protože na území Dolu platí jeden systém hospodaření s odpady, splňující požadavky ochrany životního prostředí v této oblasti.

Odpady na území Dolu jsou skladovány selektivně způsobem závislým na typu odpadu, např. odpadní oleje jsou skladovány ve vhodně označených, utěsněných nádobách,

sudech, cisternách nebo ocelových nádržích, vyrobených z materiálů alespoň nesnadno vznětlivých, odolných proti působení odpadních olejů, odvádějících náboje statické elektřiny, vybavených těsnými uzávěry a zabezpečených proti rozbití. Odpady, zejména nebezpečné odpady, jsou uchovávány na samostatných stanovištích na území Dolu ve Skladu paliv a olejů a v Hlavním skladu. Jiné než nebezpečné odpady jsou uskladněny v kontejnerech, nádobách, tuhých plastových pytlech nebo volně uspořádaným způsobem.

Sklad paliv a olejů se nachází na území stanice paliv, je to stanoviště pro shromažďování a skladování odpadních olejů. Toto stanoviště je zakryté, nádoby jsou umístěné v odtokové vaně. Na stanovišti jsou čtyři dvouplášťové nádoby vybavené signalizací naplnění. V každé nádobě se nachází jiný druh odpadních olejů přijímaných z jednotlivých úseků Dolu. Hlavní sklad odpadů se skládá ze dvou skladových a zpevněné betonové skladovací plochy. Obě haly jsou uzavřené prostory se zastřešenou ocelovou konstrukcí. Vstupovat do těchto prostor smí pouze oprávněné osoby.

Usazeniny ze sedimentačních nádrží důlních vod a stabilizované komunální usazeniny splaškových vod jsou v souladu s rozhodnutím skladovány na vyznačených místech na území důlního díla, pod sedimentačním přístřeškem a na sedimentačních políčkách na území čistírny splaškových vod. Shrabky z česlí a obsah lapáků písku jsou skladovány na vyznačeném místě, rovněž na území čistírny splaškových vod. Vytvářené odpady jsou předávány k likvidaci oprávněným odběratelům nebo u části z nich je prováděno jejich opětné využití na území Dolu.

V Dole je prováděno opětné využití v procesu R-5 (na základě rozhodnutí č. O 87/2014 Maršálka Dolnoslezského vojvodství ze dne 21. listopadu 2014 v novel. zn., značka: DOW-S-V.7244.49.2014.MK) o zpracování odpadů v procesu spočívajícím ve vyplňování nepříznivě přeměněných území (důlního díla Dolu) jinými než nebezpečnými odpady. V souladu s podmínkami uvedenými ve výše uvedeném rozhodnutí Důl provádí opětné využití stavebních odpadů ze skupiny 17 a odpadů s kódy ex 10 01 80 a ex 10 01 82.

V Dole je prováděno rovněž opětné využití odpadů s kódem ex 19 08 99 (odpady z důlních sedimentačních nádrží). Toto probíhá formou recyklace nebo opětného využití jiných neorganických materiálů, které jsou následně využívány v protipožární prevenci, při stavbě izolačních zátek a vyztužování a stabilizaci důlního díla jejich zaváděním. Tyto podmínky stanoví rozhodnutí Starosty Zgorzelce ze dne 28. července 2016 (značka věci: BS.6233.13.2016.3). Byly v ní definovány rovněž podmínky opětného využití odpadů s kódy: 02 07 01 (odpady z lesnictví) a ex 03 01 05 (piliny, hobliny, odřezky, dřevo, jiné než uvedené v 03 01 04) a 19 08 05 (stabilizovaný komunální odpad) v procesu R-10, spočívající ve zpracování na povrchu země přinášející užitek zemědělství nebo zlepšení stavu životního prostředí. Po zpracování jsou tyto odpady využívány k rekultivaci vnitřní haldy Dolu.

Vzhledem k výše uvedené systematizaci hospodaření s odpady a neexistenci vytváření významného množství odpadů (v poměru k rozsahu celého projektu), zdejší orgán nepředpokládá výskyt významně negativního vlivu ve výše uvedené oblasti.

Kromě toho je třeba ještě poznamenat, že v souladu s čl. 2 bod 11 *zákona ze dne 14 prosince 2012 o odpadech (tzn. Sb. zák. z roku 2019, pol. 701 v novel. zn.)* za odpad se nepovažují zeminy nebo horniny přemísťované v souvislosti s těžbou nerostů z ložisek, pokud povolení k těžbě nerostů z ložisek nebo plán provozu důlního podniku schválený rozhodnutím, zmíněným v zákonu ze dne 9. června 2011 *geologický a horní zákon* nebo místní územní plán pro důlní území stanoví podmínky a způsob jejich využití (jak je to mimo jiné pro tento projekt).

V odpovědi na oznámené obavy týkající se prováděného opětného využití odpadů na území Dolu orgán vysvětluje, že na vnitřním odvalu Dolu je prováděno, v souladu se

zákonem o odpadech, opětné využití odpadů ze spalování z Elektrárny Turów v procesu R-5, spočívající ve „vyplňování nepříznivě přeměněných území směsí skryvky a produktů spalování“. Jsou to odpady neobsahující nebezpečné látky. Nicméně předpokládá se, že v okamžiku zahájení koncové rekultivace bude horní část důlního díla utěsněná před jejím naplněním, tak aby látky z haldy nemohly pronikat do vod nádrže.

V souladu s čl. 66 odst. 1 bod 7 ve znění zákona o posuzování vlivů na ŽP ke dni podání předmětné žádosti (březen 2015) musí Zpráva o vlivu projektu na životní prostředí zahrnovat odůvodnění varianty navrhované žadatelem, s uvedením jejího vlivu na životní prostředí, zejména na: (...) povrch země, se zohledněním pohybů mas země, klima a krajinu. Přesto Investor uvedl ve Zprávě, kromě výše uvedených informací, riziko projektu spojené se změnou klimatu, prezentoval podrobný popis klimatu v okolí projektu včetně vysvětlení vlivu Dolu na místní klima, analýzu uhlíkové stopy projektu, a také popis metod předpovědi se zohledněním změn klimatu.

Podle encyklopedie PWN, „*klima*“ znamená „*soubor atmosférických jevů a procesů (podmínek počasí) charakteristický pro danou oblast, vytvářející se působením fyzikálních a zeměpisných vlastností této oblasti, stanovený na základě výsledků víceletých meteorologických pozorování a měření*“.

Výše uvedené znamená, že i když celé důlní dílo má vliv na místní cirkulaci vzduchu – v porovnání s územími mimo Důl má samotná oblast důlního díla větší amplitudu změn teploty a vlhkosti vzduchu v dolní části odkrývky a lokální cirkulaci v době výskytu anticyklonálních (radiačních) typů počasí – tak přesto je třeba poznamenat, že odkrývka na území Dolu Turów je prováděna nepřetržitě od počátku XX. století – tzn. déle než 100 let, a povrchové důlní dílo včetně vnitřní haldy zabírá v současné době plochu cca 26 km². V rámci plánovaného projektu dosáhne plocha přeměněná odkrývkovými pracemi cca 30 km². To znamená, že se plocha odkrývky po realizace projektu zvětší o cca 15%.

Ve Zprávě byly využité věrohodné zdroje informací týkající se prognozovaných změn klimatu v místním vyjádření (mimo jiné projekt „Lausitzer Neiße/ Nysa Łużycka – klimatické a hydrologické modelování, analýza a prognóza“ realizovaný Saským krajským úřadem pro životní prostředí, zemědělství a geologii a Institutem meteorologie a vodního hospodářství – Státním výzkumným ústavem, pobočka ve Wrocławu, a také projekt KLIMADA koordinovaný Ministerstvem životního prostředí). Vliv změn klimatu na fungování Dolu byl zohledněn v souladu se stavem současných znalostí a prognostických možností.

Ve Zprávě byly navíc porovnány přímé vlivy variant projektu pokud jde o vliv na klima, vypočtením uhlíkové stopy jednotlivých variant v přepočtu na ekvivalent oxidu uhličitého (dále jen: CO_{2eq}). V souladu s údaji uvedenými ve Zprávě je nejpříznivější variantou, pokud jde o emise CO_{2eq}, při zohlednění všech etap realizace projektu, varianta 2 (Investorská).

Co se týče dodržování ustanovení Investorem nebo použitím orgánem právních aktů, jako jsou: *Pařížská dohoda k rámcové úmluvě OSN o změně klimatu, vypracované v New Yorku dne 9. května 1992, přijatá v Paříži dne 12. prosince 2015 (Sb. zák. z roku 2017, pol. 36)*, orgán uvádí, že v souladu s čl. 6 kodexu admin. řízení orgán jedná na základě a v mezích práva. To znamená, že pokud jde o zásadu, je povinen používat rovněž ratifikované mezinárodní smlouvy (kterou je výše uvedená Dohoda), pokud je možné odkódování normy, která by se přímo (ne však dohodnutým způsobem) týkala této věci. V tomto případě, stejně jako v Aarhuské úmluvě, jsou normy formulovány velmi obecně a vyžadují konkretizaci v právních systémech států, které podepsaly Pařížskou dohodu.

Kromě toho je třeba upozornit na to, že neexistuje možnost posoudit, jak velká emise CO_{2eq} má zásadní vliv na klima. Zákonodárce neposkytl nástroje k posouzení tohoto vlivu

záměru kvantifikovatelným způsobem. Bez ohledu na to, jakým způsobem byly emise CO_{2eq} stanoveny, není možné jasně stanovit, zda je vliv těchto emisí významný, pokud jde o přispívání k jevu změny globálního klimatu.

Ze stejného důvodu orgán nevyzval Investora k odhadnutí nákladů veřejnosti, neboť toto není informace, která by měla vliv na vydání rozhodnutí.

Je třeba rozlišovat přímý dopad, jaký má projekt na životní prostředí, a nepřímé dopady, které vyplývají z přijaté politiky státu. Proti globálním změnám klimatu se bojuje prostřednictvím konkrétních dokumentů plánování (jako jsou Ekologická politika státu, Státní program ochrany ovzduší nebo Strategický plán adaptace pro sektory a oblasti citlivé na změny klimatu), jakož i konkrétní legislativní řešení vytvářené na státní úrovni, které se následně mohou přímo vztahovat na tento projekt. Zásadním mechanismem sloužícím k boji proti změnám klimatu je zejména uniijní systém obchodování s emisními povolenkami, který se přímo týká emisí oxidu uhličitého na úrovni celého státu a unie nebo zákon ze dne 15. května 2015 o *látkách poškozujících ozonovou vrstvu a o některých fluorovaných skleníkových plynech* (tzn. Sb. zák. z roku 2019, pol. 2158). Pokud jde o zásadu, orgán není oprávněn odmítnout používání předpisu považovaného za neshodný s normativním aktem vyššího řádu. Orgán, dodržující zásadu zákonnosti, nemůže odmítnout použití platných předpisů ani v případě, kdy vidí jejich rozpor s ratifikovanou mezinárodní smlouvou, neboť na rozdíl od soudů nepoužívá zásadu nezávislosti. Toto stanovisko potvrzuje rovněž rozhodnutí Nejvyššího administrativního soudu ze dne 13. června 2013 sign. I OSK 15/12. Pokud aplikujeme výše uvedené na faktický stav této věci, orgán nemůže odmítnout vydat rozhodnutí o podmínkách prostředí proto, že projekty není v souladu s obecnou klimatickou politikou dohodnutou na mezinárodní úrovni. To se konec konců týká všech právních aktů nebo mezinárodních smluv, v nichž adresátem normy (nebo smluvní stranou) není přímo orgán nebo Investor, ale na příklad Polský stát nebo jiné subjekty.

Co se týče připomínek týkajících se vlivu koncové rekultivace na klima a změn klimatu na koncovou rekultivaci, orgán vysvětluje, že toto zůstává mimo rozsah této žádosti. Fáze rekultivace však bude zahrnovat svým rozsahem celý Důl (30 km²) a bude vyžadovat obdržení samostatných rozhodnutí.

V Dole jsou prováděny postupně rekultivační práce na všech územích, na nichž byla ukončena důlní těžba. V rámci plánovaného projektu budou tyto práce prováděny na těch částech vnitřní haldy, které dosáhly cílové výšky a na kterých byly ukončeny výsypkové práce. Po vytěžení ložiska bude Důl a s ním spojená území bývalé těžby zlikvidovány, bude provedena jejich koncová rekultivace, a v poslední fázi budou nově využity, přičemž tato území obdrží novou formu a funkci prostorového využití. Otázka koncové rekultivace bývalých lokalit těžby nespadá do rozsahu předmětného projektu. Ve Zprávě byl signalizován směr rekultivace a jeho základní předpoklady, protože to souvisí se způsobem utváření důlního díla ještě ve fázi těžby. Otázky analýz množství a kvality podzemních vod a směrů toku v kontextu plánované koncové rekultivace a utvoření nádrže budou předmětem samostatné studie a posouzení, která bude realizována za cca 30 let.

Jako fázi likvidace plánovaného projektu v rozsahu záměru, která je předmětem tohoto řízení, byla přijata taková opatření, která vedou k přípravě území ke koncové rekultivaci. Přípravné práce budou muset být prováděny způsobem uvedeným ve výroku rozhodnutí, a kromě toho budou vyžadovat další odvodnění oblasti projektu v rozsahu odpovídajícím objemu právě prováděných prací. Po ukončení těchto činností, stejně jak to proběhlo v jiných již zlikvidovaných povrchových dolech hnědého uhlí, českých a německých, bylo naplánováno, že koncové důlní dílo Dolu Turów bude naplněno vodou do výšky cca 225 m n.m. (vodní rekultivace), zatímco výše položená území budou rekultivována hlavně směrem

k lesnímu hospodářství. Proto byly ve Zprávě uvedeny pouze orientační údaje týkající se plánované vodní nádrže, přičemž bylo současně zdůrazněno, že provedení samotné vodní nádrže je vyloučeno z rozsahu projektu posuzovaného v dokumentaci.

V souladu se zákonným ustanovením v čl. 129 *zákona ze dne 9. června 2011 geologický a horní zákon* v případě úplné nebo částečné likvidace důlního podniku je podnikatel povinen zajistit nebo zlikvidovat důlní díla a zařízení, systémy a objekty důlního podniku a přijmout nezbytná opatření na ochranu sousedních ložisek dolu. Kromě toho je podnikatel povinen přijmout nezbytná opatření, mimo jiné za účelem ochrany životního prostředí a rekultivace terénu po těžební činnosti. V souladu s výše uvedeným zákonem se pro rekultivaci pozemků po těžební činnosti použijí odpovídajícím způsobem ustanovení *zákona ze dne 3. února 1995 o ochraně zemědělského a lesního půdního fondu (tzn. Sb. zák. z roku 2017 pol. 1161)*. Pro účely likvidace Dolu, v souladu s aktuálně platnými předpisy, Investor vypracuje studii – Plán provozu likvidovaného (likvidované označené části) povrchového dolu – v souladu s přílohou č. 10 k *Nařízení Ministerstva životního prostředí ze dne 8. prosince 2017 ve věci plánů provozu důlních podniků (Sb. zák. pol. 2293 v novel. zn.)*. V souladu s výše uvedenou přílohou musí Investor popsat v Plánu provozu likvidovaného důlního podniku rovněž geologickou a hydrogeologickou charakteristiku ložiska, změny hydrogeologických podmínek předpokládaných během likvidace, se zohledněním vlivů na hydrogeologické podmínky podzemních a povrchových vod, včetně vodních zdrojů využívaných k zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Navíc je Investor povinen na základě práva uvést ve výše uvedeném Plánu provozu záměry týkající se omezení a odstranění negativních vlivů důlní činnosti, zahrnující zejména: těžební a stavební prevenci a odstraňování škod způsobených provozem důlního podniku, rekultivaci pozemků po důlní činnosti, způsoby předcházení změnám vodních poměrů, nakládání s odpady a zeminou nebo horninami vznikajícími v souvislosti s prováděnou likvidací důlního podniku, vodní hospodářství a hospodářství odpadních vod, technické prostředky, ochranu a čištění a využívání vod, ochranu ovzduší před znečištěním (zařízení a prostředky ochrany ovzduší, záměry v oblasti omezení emise látek uvolňovaných do ovzduší organizovaným a neorganizovaným způsobem), ochranu před hlukem a vibracemi (ochranná zařízení, záměry v oblasti omezení hluku a vibrací pronikajících do prostředí).

Výše uvedená ustanovení jasně ukazují, že zákonodárce zavedl mechanismy na ochranu před svévolným (nebezpečným pro životní prostředí) uzavíráním povrchových dolů. Kromě toho samotné vybudování nádrže o navrhované kapacitě cca 1 500 000 000 m³, tzn. provedení vhodné infrastruktury umožňující odběr vod z toků, může vyžadovat (v závislosti na znění předpisů platných ke dni obdržení administrativních rozhodnutí nezbytných pro koncovou rekultivaci) rozhodnutí o podmínkách prostředí, v jejichž rámci byly vlivy těchto opatření podrobně analyzovány. S ohledem na skutečnost, že směr, přesný rozsah a způsoby koncové rekultivace budou stanoveny v samostatných administrativních rozhodnutích vydaných na základě předpisů, které budou platit za více než 20 let, a v souladu se znalostmi o životním prostředí a technologickými postupy v dané době, zdejší orgán považuje vyloučení koncové fáze rekultivace (vytvoření vodní nádrže) z rozsahu záměru Investorem za důvodné.

V odpovědi na připomínky týkající se prostředků určených na rekultivaci Dolu úřad vysvětluje, že závazky a podmínky likvidace těžebního závodu upravuje *zákon ze dne 9. června 2011, Zákon o geologii a hornictví*. Podle čl. 128 výše uvedeného zákona je podnikatel, který získal licenci na provádění důlní činnosti, povinen zřídit fond pro likvidaci těžebního závodu. Prostředky v rámci tohoto fondu, v hodnotě nejméně 10 % splatné úhrady z vydobytých nerostů, jsou každoročně ukládány na samostatném bankovním účtu.

Při analýze dopadu plánovaného záměru na lidské zdraví (včetně obyvatel České republiky a Spolkové republiky Německo) lze konstatovat, že ve Zprávě bylo výše uvedené hodnocení provedeno s ohledem jak na standardní dopady, tak na znečištění prachem nebo hlukem, stejně jako s ohledem na nestandardní dopady, týkající se např. pocitu bezpečnosti. Analýzy ukazují, že po uplatnění řešení na ochranu životního prostředí uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí nebude mít tato investice nadměrný dopad v oblasti znečištění ovzduší nebo překročení přípustných norem hluku. Účinnost přijatých minimalizačních opatření navíc ověří monitoring a analýzy po provedení uvedené v tomto rozhodnutí.

Pokud jde o připomínky týkající se vlivu investice na bezpečnost, životní podmínky lidí žijících v blízkosti investice, jev sociální pasti a hospodářský rozvoj úřad sděluje, že výše uvedené otázky jsou subjektivním hodnocením jednotlivce. Je však třeba zdůraznit, že v rámci posuzování dopadů na životní prostředí je posuzován vliv investice na životní prostředí, včetně lidského zdraví a života, ve spojení s normami a standardy kvality životního prostředí.

Pokud jde o připomínky týkající se dosavadního dopadu investice, je třeba poznamenat, že všechny analýzy uvedené ve Zprávě se týkají realizace plánovaného záměru, který spočívá v pokračování těžby doloženého ložiska, protože je to předmětem tohoto řízení. Je však třeba poznamenat, že tyto analýzy se týkají stávajícího stavu způsobeného mimo jiné dlouhodobou těžbou uhlí v tomto ložisku. Tento stav je v souladu s praxí považován za výchozí bod pro analýzu dopadu plánovaného záměru a ve vztahu k celému Dolu.

Pokud jde o námitky, že realizace investice zvýší rozsah již existujících dopadů a upuštění od investice by mělo za následek jejich postupné vymizení, je třeba věnovat pozornost skutečnosti, že povinnosti uložené Investorovi ohledně uskutečnění opatření uvedených ve výrokové části tohoto rozhodnutí povedou ke značnému omezení akustického dopadu, dopadu souvisejícího s emisemi prachu a dopadu na podzemní vodu. Nelze proto tvrdit, že realizace investice způsobí zesílení stávajících dopadů. Navíc zrušení záměru není žádnou z variant uvedených ve Zprávě.

V reakci na připomínky k žádosti o uvedení hydroizopiezových map je třeba zdůraznit skutečnost, že otázky týkající se hydrogeologického modelu a způsobu prezentace údajů byly široce diskutovány během dvoudenních odborných konzultací ve dnech 3. a 4. října 2019 ve Vratislavi. Na tomto setkání byli přítomni rovněž zástupci Libereckého kraje. Během konzultací kladla Česká strana otázky a vznášela své pochybnosti, které byly Investor a autoři Zprávy průběžně vysvětlovali. Na základě konzultací byl vypracován protokol, ve kterém byla uvedena opatření a závazky obou stran týkající se předávání údajů a provedení dalších analýz ze strany Investora a jejich předání České straně (mimo jiné bilance podzemních vod). Některé z těchto závazků se týkaly hydrogeologického modelu, avšak tyto závazky se netýkaly předání požadovaných hydroizopiezových map. V souvislosti s tím se zdejší úřad domnívá, že tato záležitost byla objasněna během odborných konzultací.

V odpovědi na připomínky týkající se přihlídnutí k transformaci oblasti obce Bogatynia po dokončení těžby, včetně zapojení investora do energetické transformace regionu po období realizace záměru, úřad poukazuje na to, že výše uvedená problematika nespadá do rozsahu předmětné investice.

V odpovědi na žádosti o uvedení průběhu nových hranic prostoru dotčeného dobýváním a dobývacího prostoru, a dále na žádosti o uvedení hranic prostoru dotčeného dobýváním a dobývacího prostoru vyznačeného v oblasti Opolna-Zdrój úřad informuje, že dobývací prostor nepřekročí hranice plánovaného záměru uvedenou ve Zprávě a v přílohách

k žádosti o vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách. Průběh hranice plánovaného záměru je vymezen zeměpisnými souřadnicemi zlomových bodů uvedené v „Popisu záměru“, který je přílohou tohoto rozhodnutí. Jak již bylo uvedeno výše, hranice dobývacího prostoru nesmí překročit hranice plánovaného záměru a bude stanovena v Projektu využití ložiska (PVL), a následně bude stanovena v licenci na těžbu uhlí, kterou vydává ministr životního prostředí. V postupu pro posouzení vlivů na životní prostředí je však důležitá hranice plánovaného záměru, tedy v tomto případě pokračování v těžbě ložiska. Tato hranice byla zanesena do celé řady map ve Zprávě (mimo jiné na výkresech 1 a 2). Hranice důlního díla ve vztahu k hranici plánovaného záměru bude muset zohlednit bezpečnost provozu (přiměřený sklon provozního svahu) jak z hlediska předcházení potenciálním sesuvům horniny z tohoto svahu (bezpečnost budov a obyvatel Opolna-Zdrój), tak z hlediska bezpečnosti zaměstnanců Dolu, těžebních strojů a zařízení. Pro lepší ilustraci průběhu hranice plánovaného záměru vzhledem k zástavbě Opolna-Zdrój byl ve Zprávě názorně prezentován průběh provozních svahů podle projektu využití ložiska z roku 2016. Toto bude náležitě upřesněno a opraveno v novém projektu.

S odvoláním na připomínky veřejnosti, ve kterých bylo navrhováno vzdát se těžby hnědého uhlí a místo toho investovat do obnovitelných zdrojů energie, úřad vysvětluje, že v rámci rozhodnutí o environmentálních podmínkách úřad analyzuje a hodnotí dopad investice – projektu záměru předloženého žadatelem a je vázán rozsahem žádosti.

V odpovědi na připomínky a námítky týkající se přístupu k neúplnému překladu Zprávy do jazyků exponovaných zemí je třeba poznamenat, že Exponované strany obdržely přeložené části Zprávy týkající se těch prvků, u nichž byly identifikovány potenciálně významné dopady na daný stát a shrnutí celé zprávy v netechnickém jazyce. Tyto země dále obdržely celou zprávu v polštině. Výše uvedené přímo vyplývá z národních předpisů, které jasně stanoví, že přeložena musí být (v souladu s čl. 110 odst. 4 bod 4 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí) ta část zprávy o dopadu záměru na životní prostředí, která umožní zemi, na jejímž území může mít plánovaný záměr svůj dopad, vyhodnocení možného významného přeshraničního dopadu na životní prostředí.

S odvoláním na připomínky veřejnosti, jak polské, tak německé a české, které se týkaly dopadu Elektrárny Turów, úřad připomíná, že problematika provozu Elektrárny Turów nespadá do rozsahu záměru a v souvislosti s tím nebyl požadavek na posouzení tohoto dopadu ve Zprávě. Úřad jen okrajově vysvětluje, že tyto otázky byly předmětem samostatného posouzení dopadu na životní prostředí pro blok 11 elektrárny (v současnosti blok 7) a jsou předmětem analýzy v rámci integrovaného řízení vedeného maršálkem Dolnoslezského vojvodství.

Pokud jde o připomínky týkající se vlivu investice na průběh a provoz cyklistické trasy Euroregionální cyklistická trasa ER 2, je třeba vysvětlit, že ve Zprávě bylo uvedeno, že po stabilizaci nových silnic a cest bude možné vyznačit novou cyklistickou trasu, avšak nebylo to zahrnuto do rozsahu předmětné investice. Zároveň je třeba poznamenat, že vyznačení nové cyklotrasy mimo území, ke kterému má Investor právní titul, přesahuje možnosti a kompetence zdejšího úřadu v průběhu vedeného řízení.

V reakci na námitku týkající se ověření zákonnosti prací, které jsou v současnosti vedeny za účelem rozšíření těžby, je třeba poznamenat, že, jak to vyplývá z informací, které má zdejší úřad k dispozici, všechny práce v oblasti ložiska probíhají na základě platné licence na těžbu ložiska na dole Turów a nepřesahují schválenou těžební oblast. Kromě toho z informací poskytnutých Investorem plyne, že jak současná těžba, tak práce související s přípravou pozemku k další těžbě (včetně kácení stromů) probíhají na základě získaných správních rozhodnutí.

V reakci na připomínky týkající se emisí nebezpečných prvků, produkovaných Dolem, včetně radioaktivních prvků, rtuti a kadmia, a poukazující na zvýšené koncentrace těchto prvků v přítoku Nisy na české straně, úřad vysvětluje, že hnědé uhlí v Turowě obsahuje stopová množství prvků, jako je kadmium nebo rtuť, což potvrzují výsledky výzkumu ve veřejně dostupných publikacích, jako je: „*Bielowicz B., 2013, Výskyt vybraných škodlivých prvků v polském hnědém uhlí*“ a další, je však třeba poznamenat, že se tyto zpravidla vyskytují přirozeně v litosféře ve stopovém množství. Radioaktivní prvky přirozeně se vyskytující v životním prostředí se vyznačují dlouhým poločasem rozpadu, což omezuje jejich dopad na životní prostředí.

Pokud jde o žádost o přijetí příslušných doprovodných opatření, např. transformace zemědělské půdy severně od obce Uhelná na zalesněnou půdu s ochranou vodního zdroje ležícího poblíž Uhelny je třeba poznamenat, že za veškeré činnosti související se změnou využití půdy v České republice odpovídají příslušné úřady/služby České republiky v souladu se svými pravomocemi. Zdejší úřad nemá v průběhu probíhajícího řízení důvod ani pravomoc zavázat Investora k jednání ve výše uvedeném rozsahu. Veškeré činnosti vycházející mimo postup posuzování dopadu záměru na životní prostředí mohou být prováděny na základě mezinárodních dohod.

Pokud jde o připomínky týkající se pojištění Dolu pro případ škod způsobených záměrem, zdejší úřad vysvětluje, že tyto otázky nejsou předmětem tohoto řízení. Zajištění finančních prostředků na úhradu nákladů na nápravu důsledků důlní činnosti je upraveno v *zákoně ze dne 9. června 2011, Zákon o geologii a hornictví*. V souladu s čl. 28 výše uvedeného zákona, pokud pro to hovoří zvláště důležitý státní zájem nebo zvláště důležitý veřejný zájem, související zejména s ochranou životního prostředí nebo státní ekonomikou, může být licence na důlní činnost poskytnuta za podmínky ustanovení záruky z titulu nároků, které mohou vzniknout v důsledku provádění činnosti, na kterou se záruka vztahuje.

Pokud jde o připomínky a obavy týkající se dopadu investice v souvislosti s blízkými se dobývacími frontami, úřad vysvětluje, že plánovaná minimalizační opatření budou provedena v následujících letech v souladu s výrokovou částí tohoto rozhodnutí. V případě identifikace (např. v důsledku prováděného monitoringu) dopadů, jež jsou důsledkem provozu Dolu, bude možné zavedení dodatečných minimalizačních opatření nebo opatření omezujících dopad (např. v rozsahu zabezpečení budov před poklesy nebo omezení emise hluku). V případě, že se bude realizace činnosti týkat území nacházejícího se mimo areál Investora, tato činnost bude prováděna po dohodě se samosprávou a obyvateli.

V návaznosti na požadavek poskytování informací týkajících se řízení o vydání povolení, která budou následovat po vydání tohoto rozhodnutí, mimo jiné Krajskému úřadu Libereckého kraje, za účelem jeho účinného zapojení do těchto řízení úřad sděluje, že účast v těchto řízeních upravují zvláštní předpisy, které definují způsob účasti exponovaných stran.

V odpovědi na připomínky, ve kterých byla činnost Dolu porovnána s jinými doly, které se nacházejí na území Lužice (včetně pochybnosti, zda je území obce Uhelná jediné, kde různé vodonosné vrstvy zůstávají v kontaktu) úřad vysvětluje, že geologická stavba a hydrogeologické podmínky ložisek hnědého uhlí na území Lužice jsou naprosto nesrovnatelné s ložiskem Turów. Jak již bylo uvedeno v dokumentaci, lužická ložiska jsou slojového typu a byla vytvořena v masivu s vysokým podílem dobře propustných kenozoických souvrství, jak v nadloží, tak v podloží. Hydrogeologické podmínky v jejich rámci jsou definovány přítomností hlubokých erozních žlabů, které rozhodují o existenci tzv. hydrogeologických oken. Odvodnění těchto ložisek vyvolává rozsáhlé depresní kužely, což je spojeno s velmi významnými přítoky. Ložisko Turów je umístěno v hluboké tektonické kotlině s malým rozšířením, které omezuje možnosti vzniku depresních trychtýřů k hranicím kotliny.

V geologické stavbě ložiska převažují nepropustná nebo slabě propustná souvrství (sloje uhlí, vrstvy hlíny, jílu, prachu, prachovce), což bylo zmíněno již dříve.

Pokud jde o žádost o omezení investice udržením minimální vzdálenosti 1 km mezi hranicí dolu a obcí Uhelná, úřad vysvětluje, že v průběhu řízení nebyl prokázán významný dopad na území České republiky, ani z hlediska emisí hluku, ani prašnosti, není tedy důvod omezovat rozsah záměru ze strany České republiky. Úřad dále připomíná, že v tomto rozhodnutí byla Investorovi uložena řada opatření za účelem minimalizace dopadů na životní prostředí.

S přihlédnutím k žádostem o výsadbu lesů na sever od obce Uhelná úřad vysvětluje, že podle záznamů místních plánů územního rozvoje je plánována rekultivace pozemků po těžbě ve smyslu lesních a vodních ploch.

Pokud jde o žádost o podniknutí opatření ve formě: vybudování (podél jižní hranice dolu) přírodního ochranného valu s výškou nejméně 30 m a výsadby hospodářského lesa (mezi výše uvedeným valem a státní hranicí), za účelem snížení možných dopadů (prašnosti, hluku, vlivu na krajinu), úřad uvádí, že vzhledem k neexistenci rizika vzniku významných negativních dopadů na území České republiky (s přihlédnutím k minimalizačním opatřením uvedeným ve výrokové části tohoto rozhodnutí), neexistují důvody pro omezení územního rozsahu investice ani pro zavázání Investora k vybudování výše uvedeného ochranného valu nebo k výsadbě hospodářského lesa. Kromě toho byla řešení na ochranu životního prostředí na území České republiky společně projednávána během přeshraničních konzultací formou setkání odborníků podle čl. 5 *Úmluvy z Espoo*, kterých se zúčastnili také zástupci Libereckého kraje. Během výše uvedených konzultací česká strana přijala opatření navrhaná polskou stranou a – jak je zřejmé z obsahu protokolu – neměla připomínky k rozsahu těchto opatření ani nepoukázala na nutnost podniknutí dalších minimalizujících opatření.

Pokud jde o připomínky týkající se vlivu investice na krajinu (včetně výhledu na rozšířenou těžbu z Uhelny) a s ním spojeným poklesem hodnoty nemovitostí, např. těch, které se nacházejí v obci Uhelná, dále obecně nepříznivý vliv na hodnoty krajiny, je třeba poznamenat, že rozšíření dolu je naplánováno v rámci stávajícího Dolu Turów a nebude mít významný vliv na krajinu a výhledy do krajiny ve srovnání se stávajícím stavem. Pokračující těžba ložiska „Turów” způsobí rozšíření stávajícího důlního díla pouze asi o 15%. Pokračování záměru, který je předmětem tohoto řízení, nepředpokládá významného rozšíření objemových staveb umístěných mimo důlní dílo, které by mohly významně ovlivnit krajinu.

Pokud jde o otázku stanovení případných finančních kompenzací mimo jiné z důvodu:

- snížení hodnoty nemovitostí nacházejících se v blízkosti dolu,
- negativního dopadu na statiku nemovitostí v blízkosti investice,
- vzniklých nákladů souvisejících se zásobováním vodou (včetně rozvodů vody) Hrádku nad Nisou,
- vzniklých nákladů na zařízení pro monitorování ovzduší, vzniklých sociálních nákladů spojených s emisemi CO₂ produkovanými Dolem a Elektrárnou Turów, které by měly obsahovat výpočet hodnoty poklesu zemědělské výroby,
- vlivu na lidské zdraví,
- poškození majetku,
- rizika vzniku povodně,
- důsledků změn klimatu

a závazku Investora k jejich vyplacení občanům České republiky, je třeba poznamenat, že výše uvedené požadavky překračují rámec postupu posuzování vlivů na životní prostředí vedeného v rámci řízení o vydání tohoto rozhodnutí.

V návaznosti na žádosti o provedení inspekce území je třeba poznamenat, že v souladu s čl. 85 § 1 správního řádu může orgán veřejné správy v případě potřeby provést prohlídku. Jak vyplývá z výše uvedeného ustanovení, provedení inspekce má fakultativní povahu a je věcí posouzení úřadu, zda vyvstala nutnost využití takového důkazního prostředku.

Je třeba objasnit, že inspekce jako důkazní prostředek, jehož cílem má být zjištění skutečného vlivu Dolu na životní podmínky v Opolno-Zdroji, není odůvodněná. Úřad by sice měl prozkoumat v souladu s čl. 61 odst. 1, bod 1 písm. a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí přímé a nepřímé dopady daného záměru na životní prostředí a obyvatelstvo, včetně zdravotních a životních podmínek lidí, zákonodárce ale nestanovil podrobné metodiky ani kritéria pro stanovení dopadu na životní podmínky. V souladu se zavedenou praxí řešení případů se takové hodnocení provádí na základě celkového dopadu záměru na životní prostředí (a tedy i na lidské zdraví). Posuzovaný dopad má kvantifikovatelné, měřitelné formy, např. v rozsahu překročení norem hluku nebo dopadu na atmosférický vzduch. Je třeba poznamenat, že úřad nemá pravomoc v oblasti měření hladiny hluku nebo imisí, což by ostatně nebylo při inspekci možné s ohledem na metodiku měření výše uvedených hodnot, která se vyznačuje nutností provádět měření po dlouhou dobu. Komplexní analýza dopadů je obsažena ve Zprávě.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. října 2017, spis. zn. I OSK 618/17, nejsou inspekce zpravidla povinné neuzavírají možnost zjištění dané faktické skutečnosti jiným důkazním prostředkem, což zase může způsobit, že nevznikne nutnost uvedená v čl. 85 § 1 správního řádu. Výjimka v posuzovaném rozsahu, která překonává volitelnou povahu dotčeného průkazního prostředku, musí vycházet z výslovného ustanovení zákona.

S ohledem na výše uvedené je třeba uvést, že úřad má možnost zjištění životních podmínek v Opolně-Zdroji, Uhelné a v každé jiné okolní obci pomocí jiných důkazních prostředků, což znamená, že neexistuje nutnost uvedená v čl. 85 § 1 správního řádu.

Podle úřadu obsahuje Zpráva předložená Investorem všechny prvky uvedené v čl. 66 odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, s přihlédnutím ke skutečnosti, že žádost byla podána 2. března 2015 a rozhodnutí o rozsahu zprávy bylo vydáno 20. července 2015, tj. před vstupem v platnost změn provedených:

- a. *zákonem ze dne 24. dubna 2015, kterým se mění některé zákony v souvislosti s posílením nástrojů pro ochranu krajiny (Sb. z r. 2015, pol. 774)* (zákon však neobsahuje přechodná ustanovení – Zpráva by měla vzít v úvahu změny vyplývající ze zákona, tzn. popis krajiny, ve které má být daný záměr umístěn (str. 211-233 Zprávy a dopad varianty investora na krajinu str. 510-516 Zprávy),
- b. *zákonem ze dne 9. října 2015, kterým se mění zákon o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o posuzování dopadů na životní prostředí a některých dalších zákonů (Sb. z r. 2015, pol. 1936)*, v souladu s čl. 6 odst. 2 výše uvedeného zákona se v případech zahájených na základě zákona pozměněného v čl. 1, pro které byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona předložena zpráva o dopadu záměru na životní prostředí nebo bylo vydáno rozhodnutí upřesňující rozsah zprávy o dopadu záměru na životní prostředí, použijí dosavadní ustanovení,

- c. *zákonem ze dne 20. července 2017, Vodní zákon, v souladu s čl. 545 odst. 1 (a a contrario odst. 2), pro případy zahájené a nedokončené přede dnem vstupu tohoto zákona v platnost týkající se environmentálních rozhodnutí (...) se použijí ustanovení platná před 1. lednem 2018,*
- d. *zákonem ze dne 19. července 2019, kterým se mění zákon o zpřístupňování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a o posuzování dopadů na životní prostředí a některých dalších zákonů (Sb. z r. 2019, pol. 1712), v souladu s čl. 4 odst. 1 (a a contrario odst. 2) pro případy zahájené na základě zákonů pozměněných v čl. 1 a v čl. 3 a nedokončených přede dnem vstupu tohoto zákona v platnost se použijí dosavadní ustanovení,*
- e. *Změnu vyplývající z čl. 14 zákona ze dne 30. srpna 2019, kterým se mění zákon o podpoře rozvoje telekomunikačních sítí a služeb a některé další zákony (Sb. z r. 2019, pol. 1815) úřad nezohledňuje, protože se na toto řízení nevztahuje.*

Zpráva obsahuje: popis plánovaného záměru (str. 14-64) a přírodních složek životního prostředí, kterých se týká rozsah očekávaného dopadu plánovaného záměru na životní prostředí (str. 79-210 a 234-246) a popis existujících památek v okolí chráněných na základě předpisů o ochraně památek a péče o památky (str. 501-509). Ve Zprávě jsou prezentovány analyzované varianty (str. 72-79 a 786-788), jakož i očekávaný vliv na životní prostředí pro případ neuskutečnění záměru (str. 267-272). Byl definován předpokládaný dopad výše uvedených variant na životní prostředí, včetně případu vzniku závažné průmyslové havárie (str. 273-526). Ve zprávě byla zdůvodněna varianta navrhovaná žadatelem a byl uveden její dopad na životní prostředí (str. 273-526 a 786-788). Tento dokument také obsahuje popis metod předvídání použitých žadatelem (str. 569-785) a popis očekávaných významných dopadů plánovaného záměru na životní prostředí, který zahrnuje přímé, nepřímé, sekundární, kumulované, krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé, trvalé a přechodné dopady na životní prostředí (str. 527-532 a v jednotlivých kapitolách o dopadu na jednotlivé složky životního prostředí), jakož i popis předpokládaných opatření, jejichž cílem je předcházení, omezení nebo přírodní kompenzace negativních dopadů na životní prostředí (str. 553-564). Dále bylo ve Zprávě uvedeno, že pro plánovaný záměr není nutné zřízení oblasti omezeného využití ve smyslu ustanovení zákona o ochraně životního prostředí (str. 565) a bylo provedeno srovnání navrhované technologie s technologií splňující požadavky uvedené v čl. 143 zákona o ochraně životního prostředí (str. 64-71). Kromě toho byly analyzovány možné sociální konflikty související s plánovaným záměrem (str. 523-526) a byly předloženy návrhy na monitorování dopadů plánovaného záměru (str. 566-568). Autoři Zprávy prokázali transparentnost tím, že poukázali na obtíže vyplývající z technických nedostatků nebo mezer v moderních znalostech (str. 784-785). Ve Zprávě se dále nachází shrnutí informací obsažených ve Zprávě v neodborném jazyce, jsou zde uvedeny zdroje informací, které jsou podkladem pro vyhotovení Zprávy a problematika byla znázorněna v grafické a kartografické podobě. Rovněž byla uvedena jména osob, které Zprávu vypracovaly. Ve Zprávě bylo také přihlédnuto ke všem relevantním dopadům v přeshraničním měřítku.

Úřad také zdůrazňuje, že v souladu s rozsáhlou zavedenou judikaturou (rozhodnutí Krajského správního soudu v Białystoku, spis. zn. II SA/Bk 832/17, rozhodnutí Krajského správního soudu v Olštýně, spis. zn. II SA/Ol 732/17, rozhodnutí Krajského správního soudu v Poznani, spis. zn. IV SA/Po 501/17, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, spis. zn. II OSK 3/16, rozhodnutí Krajského správního soudu v Krakově, spis. zn. II SA/Kr 729/17, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. března 2014, spis. zn. II OSK 2564/12, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 5. března 2019, spis. zn. II OSK 965/17) je

zpráva o dopadu záměru životní prostředí v podstatě základním důkazem ve věcech týkajících se stanovení environmentálních podmínek pro daný záměr. Zpráva je soukromým dokumentem, vypracovaným na objednávku Investora, má však zvláštní důkazní hodnotu, která vyplývá z komplexní povahy analýzy záměru, jehož uskutečnění je plánováno.

Námítky stran vůči zjištěním Zprávy nesmí být bezdůvodné, ale musí se pohybovat v rozsahu zpráv vyžadujících odborné znalosti, podpořené např. odborným posudkem, který průkazně poukáže na vady dané zprávy. Zpochybnění obsahu Zprávy nemůže být založeno na námitkách obecné povahy nebo domněnkách, které nejsou založeny na příslušných odborných posouzeních (výzkumech). Závěry Zprávy o dopadu investice na životní prostředí vyhotovené osobami, které mají odpovídající znalosti, nemohou být popírány pouze samotným odmítáním, bez jakýchkoli konkrétních argumentů, protože takový způsob argumentace zbavuje spor právní povahy.

V souvislosti s výše uvedeným nemohou mít námitky týkající se nedůvěryhodnosti Zprávy, nepodložené důkazy založenými na odborných znalostech, které jsou omezeny pouze na citaci jednotlivých úryvků Zprávy a vyjádření odporu, důkazní hodnotu rovnou tvrzením obsaženým ve Zprávě.

Vzhledem k výše uvedeným okolnostech, podle názoru zdejšího úřadu, s přihlédnutím k podmínkám uvedeným v čl. 82 odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, informace o záměru, které byly k dispozici ve fázi vydávání environmentálního povolení, umožňují vyčerpávající a všestranné posouzení dopadu na životní prostředí a umožňují uložení vhodných opatření minimalizujících dopady záměru na životní prostředí.

Na základě předložené dokumentace, která zahrnuje analýzu dopadů a potenciálních environmentálních rizik souvisejících s uskutečněním a provozem investice, a ve které byla uvedena řada opatření, která je nutno přijmout za účelem zabezpečení a minimalizace potenciálních negativních dopadů, se úřad rozhodl stanovit podmínky pro realizaci záměru uvedené ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

V průběhu řízení ve věci vydání předmětného rozhodnutí úřad pro ochranu životního prostředí povolil jako důkaz vše, co mohlo přispět k řádnému vyřešení věci z hlediska podstaty. Základem pro její vyřešení bylo posouzení veškerého důkazního materiálu shromážděného v průběhu řízení, čímž úřad splnil podmínky podle čl. 75 § 1 a čl. 80 správního řádu.

V případě kolize plánovaného záměru se stanovišti rostlinných druhů, živočišných druhů nebo hub chráněných na základě *nařízení ministra životního prostředí: ze dne 9. října 2014 o ochraně rostlinných druhů (Sb., pol. 1409), ze dne 16. prosince 2016. o ochraně živočišných druhů (Sb., pol. 2183) a ze dne 16. října 2014 o ochraně druhů hub (Sb., pol. 1408)*, pro které platí zákazy uvedené ve výše uvedených nařízeních, je Investor povinen získat před zahájením prací samostatné povolení příslušného orgánu k zakázaným činnostem vůči těmto druhům v souladu s čl. 56, ve spojení s čl. 51 odst.1 a čl. 52 odst.1 zákona ze dne 16. dubna 2004 o ochraně přírody (tzn. Sb. z r. 2020, pol. 55), a v případě získání takového povolení provádět takové práce s dodržением podmínek vyplývajících z povolení.

Vzhledem k výše uvedenému bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se strany mohou odvolat ke Generálnímu řediteli pro ochranu životního prostředí prostřednictvím Regionálního ředitele pro ochranu životního prostředí ve Vratislavi ve lhůtě do 14 dnů ode dne jeho doručení.

Za vydání tohoto rozhodnutí bylo uhrazeno kolokvové ve výši 205 PLN a poplatek za každou plnou moc ve výši 17 PLN na účet Městského úřadu ve Vratislavi č. 821020 522260000610204177895.

Rozdělovník:

1. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna (Hornictví a konvenční energetika), akciová společnost, se sídlem v Bełchatowě, ul. Węglowa 5, 97-400 Bełchatów
zastoupená:
Sławomir Wochna,
Oddělení Hnědouhelného dolu Turów, ul. Górników Turowa 1, 59-916 Bogatynia
2. Generální ředitel pro ochranu životního prostředí, ul. Wawelska 52-54, 00-922 Warszawa
3. Ostatní účastníci řízení formou oznámení v souladu s čl. 49 správního řádu.